

1837
2017
ΧΡΟΝΙΑ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Προεδρία

Καθηγήτρια ΠΕΤΡΟΥ Π. ΣΦΗΚΑΚΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκού Έτους 2017-2018

Α Θ Η Ν Α Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ 2 0 1 7

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκού Έτους 2017-2018

ΠΡΟΕΔΡΙΑ

ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΠΕΤΡΟΥ Π. ΣΦΗΚΑΚΗ

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

Αντί Προλόγου

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Με ιδιαίτερη χαρά, σας παραδίδουμε τον Οδηγό Σπουδών τού ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Η Ιατρική Σχολή ιδρύθηκε το 1837 και υπήρξε η πρώτη Ιατρική Σχολή των Βαλκανίων. Η ιστορική διαδρομή και προσφορά των 180 ετών, καθώς και το ανθρώπινο δυναμικό αποτελούν τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της Σχολής μας και θέτουν τους άξονες που καθορίζουν τους στρατηγικούς στόχους της. Οι στόχοι παραμένουν σταθερά προσανατολισμένοι στο να καινοτομούμε και να διακρινόμαστε, τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς. Η Σχολή μας έχει να υπερηφανευθεί για το γεγονός ότι σήμερα κατατάσσεται (<http://www.shanghairanking.com/FieldMED2016.html>) μεταξύ των πρώτων 150 Ιατρικών Σχολών παγκοσμίως, και μάλιστα σε καλύτερη θέση από τα 2/3 των Αμερικανικών Ιατρικών Σχολών. Συνεχίζουμε έτσι τις επιστημονικές επιδόσεις των τελευταίων ετών που κυρίως οφείλονται στην υψηλή ποιότητα των επιστημονικών δημοσιεύσεων του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού της Ιατρικής Σχολής, που επιπλέον παράλληλα προσφέρει καθημερινά το 40% των ιατρικών υπηρεσιών στα νοσοκομεία της Αττικής.

Ωστόσο, ο πρωτεύων και διαχρονικός στόχος της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ είναι η βελτίωση της ποι-

ότητας της εκπαίδευσης που παρέχεται στους φοιτητές της. Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργεί για πρώτη φορά από εφέτος για τους πρωτοετείς φοιτητές του ακαδημαϊκού έτους 2017-18 το νέο, ανανεωμένο Πρόγραμμα Σπουδών. Σε σύγκριση με το Πρόγραμμα στο οποίο συνεχίζουν οι φοιτητές δευτέρου-έκτου έτους σήμερα, οι βασικές αλλαγές του νέου Προγράμματος είναι οι εξής:

- Έχει μικρότερη έκταση (48 αντί 49 εξεταζόμενα υποχρεωτικά μαθήματα) και περισσότερες ώρες σε Κλινικές & Εργαστήρια, έναντι των ωρών σε Αμφιθέατρα.
- Στα πρώτα 5 εξάμηνα σπουδών (προκλινικά εξάμηνα) διδάσκεται ένα μάθημα Χημείας (έναντι δύο), ένα μάθημα Φυσικής (έναντι δύο), ένα μάθημα Παθολογικής Φυσιολογίας (έναντι δύο), και διαφοροποιείται το περιεχόμενο της Ιστορίας σε νέο μάθημα. Προστίθεται νέο μάθημα Νευροανατομίας & Νευροφυσιολογίας, όπου μαζί με την Ανατομική του Νευρικού Συστήματος διδάσκεται και η Φυσιολογία (μερική απαρτίωση), προστίθεται δε και νέο μάθημα «Παθογενετικών Μηχανισμών».
- Η εκπαίδευση στις Κλινικές (Παθολογία-Χειρουργική) αρχίζει πλέον από το 6^ο εξάμηνο, δηλαδή νωρίτερα.
- Στα κλινικά εξάμηνα (7^ο-12^ο) εισάγεται νέο, δεύτερο μάθημα Ακτινολογίας, καθώς και νέο μάθημα Επείγουσας Ιατρικής-Εντατικής Θεραπείας & Ανασθησιολογίας

- Τα λεγόμενα “τρίμηνα κλινικής ασκήσεως” των τελειοφοίτων εκπνύσσονται από δυο εξάμηνα σπουδών (11^ο και 12^ο) σε τρία εξάμηνα (10^ο, 11^ο και 12^ο).
- Στα “τρίμηνα κλινικής ασκήσεως” εισάγονται 13 νέα μαθήματα, εκ των οποίων κάθε φοιτητής επιλέγει να παρακολουθήσει είτε Αιματολογία, ή Αναισθησιολογία, ή Γαστρεντερολογία, ή Γενική Ιατρική, ή Ενδοκρινολογία, ή Εντατική Θεραπεία, ή Θωρακο-Καρδιο-Άγγειο-Χειρουργική, ή Κλινική Γενετική, ή Νευροχειρουργική, ή Νεφρολογία, ή Ογκολογία, ή Παιδοψυχιατρική, ή Ρευματολογία.

Στην ιστοσελίδα της Σχολής έχουν αναρτηθεί οι εκπαιδευτικοί στόχοι κάθε μαθήματος, και θα είναι πολύ χρήσιμο στην αρχή κάθε χρονιάς να τους διαβάσετε.

Όπως θα διαπιστώσετε, για την καλύτερη εξυπηρέτησή σας, η Γραμματεία Προπτυχιακών σπουδών που λειτουργεί στον πρώτο όροφο του κτηρίου Διοίκησης της Σχολής (No. 13), έχει εξασφαλίσει ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο (wi-fi), εφαρμόζει το κοινό για τις Σχολές του ΕΚΠΑ σύστημα μηχανογράφησης και συνεχώς αναμορφώνεται και ενημερώνεται η ιστοσελίδα ανακοινώσεων www.gram-

mateia.med.uoa.gr στην οποία μπορείτε να αναζητήσετε όσα σχετίζονται με τις σπουδές σας.

Είναι σημαντικό ότι 80% των φοιτητών της Σχολής μας ολοκληρώνουν με επιτυχία τις σπουδές τους στην κανονική διάρκεια των έξι ετών, κάτι μοναδικό τα τελευταία χρόνια, που επίσης μας κάνει όλους υπερήφανους.

Εν μέσω των ιδιαιτέρων οικονομικών δυσχερειών σήμερα στη χώρα μας, το προσωπικό της Σχολής θα συνεχίσει να καταβάλλει τη μέγιστη προσπάθεια για τη στήριξη, βελτίωση και επίλυση όλων των σημαντικών θεμάτων που προκύπτουν. Στόχος της Διοίκησης συνεχίζει να είναι η περαιτέρω αναβάθμιση της λειτουργίας της Σχολής και η διασφάλιση του καλύτερου δυνατού επιπέδου λειτουργίας των Εργαστηρίων και των Κλινικών στα δημόσια νοσοκομεία, καθώς και η εξωστρέφεια της Ιατρικής Σχολής.

Ευχαριστώ θερμά όσους συνέβαλαν στην επιμέλεια του Οδηγού Σπουδών, και εκ μέρους όλων των καθηγητριών και καθηγητών της Σχολής σας εύχομαι μια εποικοδομητική, με υγεία, ακαδημαϊκή χρονιά.

Καθηγητής Πέτρος Π. Σφηκάκης
Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής

Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών 2016-2017
η οποία επεξεργάστηκε τα θέματα σπουδών
για το Ακαδημαϊκό έτος 2017-2018

Πρόεδρος:	Π. Σφηκάκης, Καθηγητής
Μέλη:	Β. Γοργούλης, Καθηγητής
	Ε. Δεληγεώρογλου, Καθηγητής
	Γ. Δημητριάδης, Καθηγητής
	Γ. Ζωγράφος, Καθηγητής
	Μ. Κουτσιλιέρης, Καθηγητής
	Θ.-Κ. Λιακάκος, Καθηγητής
	Μ. Μανουσάκης, Καθηγητής
	Α. Μαχαίρας, Καθηγητής
	Δ. Μητρόπουλος, Καθηγητής
	Ιω. Μπολέτης, Καθηγητής
	Χ. Παπαγεωργίου, Καθηγητής
	Ν. Παπαντωνίου, Καθηγητής
	Α. Στρατηγός, Καθηγητής
	Αθ. Τζιούφας, Καθηγητής
	Π. Τουλούμη, Καθηγήτρια
	Α. Τσακρής, Καθηγητής
	Δ. Μαντάς, Αν. Καθηγητής
	Σ. Παπαγεωργίου, Αν. Καθηγητής
	Θ. Παπαϊωάννου, Αν. Καθηγητής
	Γ. Σιάσος, Αν. Καθηγητής
	Ν. Σκαρμέας, Αν. Καθηγητής

Περιεχόμενα

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ	9
1 ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ	15
1.1 Εγγραφές	16
1.2 Οργάνωση Σπουδών	16
I. Υποχρεωτικά Μαθήματα	17
II. Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα ..	17
III. Δηλώσεις Μαθημάτων	18
1.3 Πανεπιστημιακά Συγγράμματα	18
1.4 Λήψη Πτυχίου	18
1.5 Δυνατότητα Αναβαθμολόγησης	19
1.6 Αναστολή Φοίτησης	19
1.7 Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες της Ιατρικής Σχολής	19
2 ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	21
2.1 Υγειονομική Περίθαλψη	22
2.2 Σίτιση Φοιτητών	22
2.3 Ακαδημαϊκή Ταυτότητα	23
2.4 Ταμείο Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών.....	23
2.5 Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία	25
2.6 Στράτευση	25
2.7 Υποτροφίες - Βραβεία.....	26
2.8 Προγράμματα για Φοιτητές	26
<i>Πρόγραμμα Erasmus+</i>	26
2.9. Φοιτητικές Δραστηριότητες	27
<i>Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδας (ΕΕΦΙΕ)</i>	27
<i>Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων και Ανταλλαγών Φοιτητών Ιατρικής (HelMSIC)</i>	34
3 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	41
4 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	45
5 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	47
5.1 Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων (48) για τους εισαχθέντες στο Α΄ έτος σπουδών το Ακαδ. Έτος 2017-18	49
5.2 Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας Υποχρεωτικών Μαθημάτων για τους εισαχθέντες στο Α΄ έτος σπουδών το Ακαδ. Έτος 2017-18	53
5.3 Περιεχόμενο Υποχρεωτικών Μαθημάτων (49) για τους Φοιτητές που Ολοκλήρωσαν το Α΄ έτος Σπουδών έως και το Ακαδ. Έτος 2016-17	55
5.4 Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας για τους Φοιτητές που Ολοκλήρωσαν το Α΄ έτος Σπουδών έως και το Ακαδ. Έτος 2016-17	60
5.5 Περιεχόμενο Υποχρεωτικών Μαθημάτων για τους Εισαχθέντες στο Α΄ έτος σπουδών το Ακαδ. Έτος 2017-18.....	79
5.6 Περιεχόμενο Υποχρεωτικών Μαθημάτων για τους φοιτητές που ολοκλήρωσαν το Α΄ έτος σπουδών έως και το Ακαδ. έτος 2016-17.....	89
6 ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	109
6.1 Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα (80)	111

6.2 Ωρολόγιο Πρόγραμμα κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων	117
6.3 Περιεχόμενο κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων	132

7 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	223
7.1 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	224
7.2 Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής	229

8 ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ	235
---	-----

9 CURRICULUM Academic year 2017-2018	241
--	-----

Όρκος Ιπποκράτους	272
-------------------------	-----

Όρκος Πτυχιούχου Ιατρικής	274
---------------------------------	-----

Σύντομη Ιστορία της Ιατρικής Σχολής Αθηνών

Το πρώτο Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα, το οποίο ονομάστηκε “Πανεπιστήμιο του Όθωνος”, ιδρύθηκε το 1837, και περιελάμβανε τις σχολές Θεολογίας, Νομικών Επιστημών, Ιατρικής και Φιλοσοφίας. Το Πανεπιστήμιο εγκαταστάθηκε αρχικά στην οικία του αρχιτέκτονα Σ. Κλεάνθη, στην Πλάκα, και το 1841 μεταφέρθηκε στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, που κτίσθηκε σε σχέδια του Θεόφιλου Χάνσεν και διακοσμήθηκε από τον βιεννέζο ζωγράφο Karl Rahl.

Το 1862, μετά την έξωση του Όθωνα το Πανεπιστήμιο μετονομάστηκε σε “Εθνικό Πανεπιστήμιο”.

Το 1911, με βάση όρο της διαθήκης του ευεργέτη Ιωάννη Δαμπόλη, ο οποίος διέθεσε κολοσσιαία περιουσία για την ίδρυση Πανεπιστημίου το οποίο θα ονομάζετο Καποδιστριακό, το Πανεπιστήμιο διχοτομήθηκε σε δύο νομικά πρόσωπα με ξεχωριστή νομική υπόσταση: στο “Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο” στο οποίο εισήχθησαν οι σχολές Θεολογική, Νομική και Φιλοσοφική και στο “Εθνικό Πανεπιστήμιο” στο οποίο εισήχθησαν η Φυσικομαθηματική και η Ιατρική Σχολή.

Με τον οργανισμό του 1932 τα δύο ιδρύματα συνενώθηκαν και απετέλεσαν το “Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών.”

Η Ιατρική Σχολή περιλαμβάνει σήμερα έξι τομείς: Μορφολειτουργικό, Κλινικοεργαστηριακό, Παθολογίας, Χειρουργικής, Υγείας Μητέρας-Παιδιού, Κοινωνικής Ιατρικής-Ψυχιατρικής και Νευρολογίας.

Η Ιατρική Σχολή λειτούργησε για πρώτη φορά το 1837, με έμβλημα “τον Ασκληπιό καθήμενο και έχοντα παρά τους πόδας αυτού όφιν πέριξ δε γεγραμμένον: “Ιατρική Σχολή του Αθήνησι Πανεπιστημίου”.

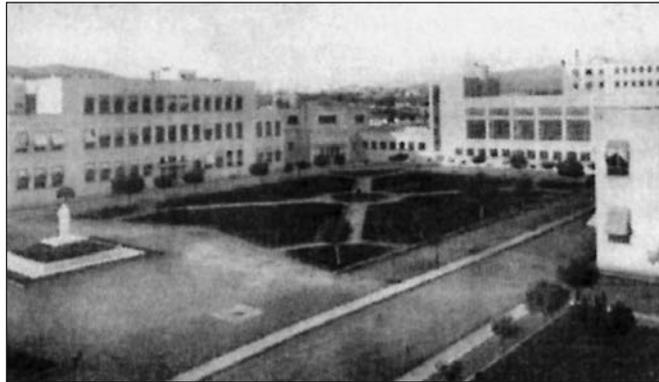
Η φοίτηση στην Ιατρική ήταν κατ’ αρχήν τετραετής ενώ ήταν απαραίτητη η “ανελλιπής ακρόασις και άσκησις”. Αργότερα, το 1886, η φοίτηση έγινε εξαετής.

Ο αριθμός των φοιτητών, από 4 την πρώτη χρονιά της λειτουργίας, αυξήθηκε σημαντικά κατά τα επόμενα χρόνια, με αποτέλεσμα, λόγω αυτής της πληθώρας, και με σκοπό την μείωση των φοιτητών, το 1892 να εκδοθεί νόμος περί εκπαιδευτικών τελών, ενώ το 1926 να εφαρμοσθούν και εισιτήριες εξετάσεις.

Η βασική φοίτηση των φοιτητών σήμερα γίνεται στα κτήρια της Ιατρικής Σχολής στο Γουδί. Ο χώρος αυτός, για την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής και του Λαϊκού Νοσοκομείου παραχωρήθηκε από την Μονή Πετράκη το 1905 (45166,37 πήχεις). Τα θεμέλια της Σχολής τέθηκαν το 1928 και τα σχέδια περιελάμβαναν 4 κτίσματα όπου θα στεγάζονταν 8 εργαστήρια: στο 1ο κτήριο, το εργαστήριο Υγιεινής και Μικροβιολογίας, στο 2ο κτήριο το Ανατομείο, το εργαστήριο Ιστολογίας-Εμβρυολογίας και το εργαστήριο της Εγχειρητικής, στο 3ο κτήριο, το Παθολογικό Ανατομείο και το εργαστήριο της Παθολογικής Φυσιολογίας και στο 4ο κτήριο, το Φυσιολογείο και το Φαρμακολογικό εργαστήριο.

Για την πρακτική διδασκαλία των φοιτητών χρησιμοποιούνται διάφορα νοσοκομεία. Ήδη όμως από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Σχολής, ως προσαρτήματα για την εκπαίδευση των φοιτητών είχαν χρησιμοποιηθεί το Πολιτικό Νοσοκομείο, η

Αστυκλινική, το Μαιευτήριο, το “Οφθαλμοκομείον” (Οφθαλμιατρείο), το Νοσοκομείο των Αφροδισίων Παθών και το Βρεφοκομείο, νοσοκομεία τα οποία δεν υπάγονταν αποκλειστικά στη διοίκηση του Πανεπιστημίου.

*Ιατρική Σχολή 1937
Τα Ιατρικά Εργαστήρια στο Γουδή και στο Λαϊκό Νοσοκομείο*

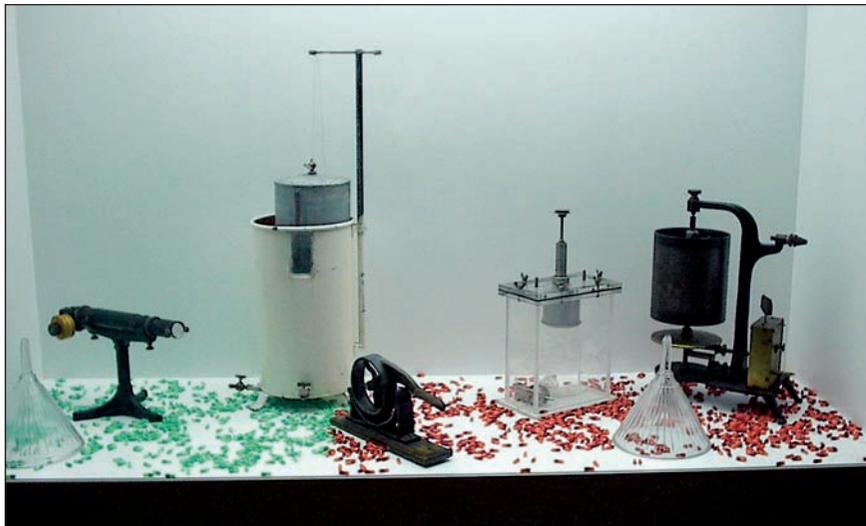

◀
*Ιατρική Σχολή
(αεροφωτογραφία 2003).*

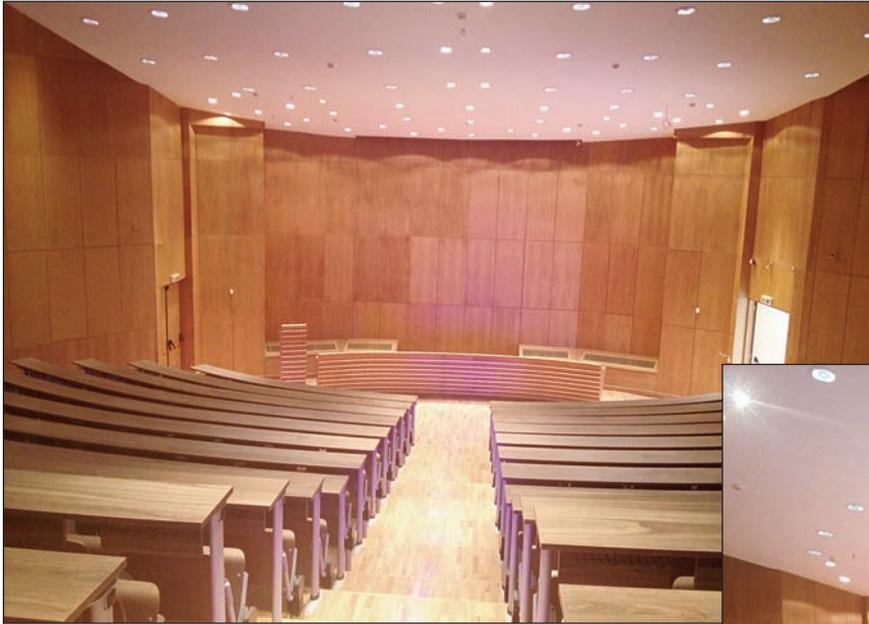
➤
*Το ανακαινισμένο
Αναγνωστήριο αποτελεί
για τους φοιτητές τον πιο
ζωντανό χώρο της Σχολής,
εφόσον όλες τις ώρες και
ημέρες της εβδομάδας
είναι γεμάτο.*

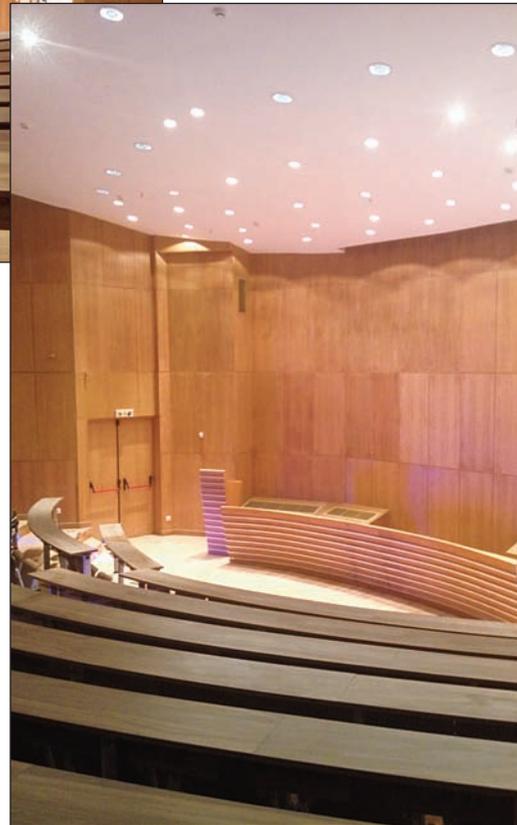
➤
*Η συνέχεια της ζωής, της
εξέλιξης, της ιστορίας...
μέσα από τα μουσεία.
Το Ανθρωπολογικό Μουσείο
αποτελεί κόσμημα για
την Ιατρική Σχολή.*

◀
*Το Μουσείο Φαρμακολογίας
αποτελεί μια προσπάθεια για
ένα διαφορετικό Μουσείο με
κριτική της χρησιμότητας και
της εξέλιξης οργάνων και συν-
δυασμό με σημερινά στοιχεία
και πραγματικότητα. “Όχι
Μουσείο ως Μουσειακό Είδος”.*

▲▷
Νέο
Αμφιθέατρο
“Φυσιολογίας-
Γ. Κονιζιάς”

ΚΤΗΡΙΑ 1-19

ΚΤΗΡΙΟ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΚΤΗΡΙΟ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
1	<ul style="list-style-type: none"> • ΛΑΪΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ • ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «Φ. ΦΕΣΣΑΣ» 	13	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ • ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ • ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ • ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ
2	<ul style="list-style-type: none"> • Ι.Ν. ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ 	14	<ul style="list-style-type: none"> • «ΠΑΠΟΥΛΑΚΕΙΟ» ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ • ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ • ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
3	<ul style="list-style-type: none"> • ΘΥΡΩΡΕΙΟ 	15	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ
4	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ • ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ-ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ • ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ • ΒΙΟΛΟΓΙΑ • ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ • ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΝΑΤΟΜΩΝ 	16	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ • ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ • ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ • ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ • ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ • Α΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ & Α΄ ΠΡΟΠΑΙΔ/ΤΙΚΗΣ • ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ
5	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ 	17	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ • «ΝΙΚ. ΧΡΗΤΕΑΣ» • ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΖΩΑ
6	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΙΘΟΥΣΑ ΑΝΑΤΟΜΩΝ 	18	<ul style="list-style-type: none"> • ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ
7	<ul style="list-style-type: none"> • ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ-ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑ 	19	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ • ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
8	<ul style="list-style-type: none"> • Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΥΠΑ 		
9	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΑ – ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗΣ – ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ Ν.Α.Α.Ο. – ΙΑΤΡΙΚΗΣ Ν.Α.Β.Ο. 		
10	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ • ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ 		
11	<ul style="list-style-type: none"> • ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑΣ 		
12	<ul style="list-style-type: none"> • ΥΓΙΕΙΝΗ & ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ 		

1.

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ

1.1 ΕΓΓΡΑΦΕΣ

A. Εγγραφή Πρωτοετών Φοιτητών

Τα ονόματα των φοιτητών που εισάγονται στην Ιατρική Σχολή γνωστοποιούνται από το ΥΠ.Π.Ε.Θ με την αποστολή του πίνακα επιτυχόντων που υπέβαλαν ηλεκτρονική αίτηση εγγραφής.

Η Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής ελέγχει και αντιπαραβάλλει τον ονομαστικό πίνακα επιτυχόντων που έχει ήδη λάβει με την απόφαση κύρωσης πινάκων από το ΥΠ.Π.Ε.Θ. με τον πίνακα των επιτυχόντων που υπέβαλαν ηλεκτρονική αίτηση εγγραφής.

Η πρόσκληση και εγγραφή γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν και σε προθεσμία που καθορίζεται με Υπουργική Απόφαση για κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Η εγγραφή γίνεται από τον ίδιο τον επιτυχόντα ή από νομίμως εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο και ολοκληρώνεται με την επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου προκειμένου να γίνει η ταυτοπροσωπία του.

Σε κάθε περίπτωση, η Γραμματεία δύναται να ζητήσει συμπληρωματικά δικαιολογητικά από τους εγγραφέντες.

Για λόγους εξαιρετικής ανάγκης, όπως παρατεταμένη θεομηνία, σοβαρή ασθένεια, στράτευση ή απουσία στο εξωτερικό ή για περίπτωση επιτυχόντα που δεν ολοκλήρωσε εμπρόθεσμα και πλήρως τη διαδικασία της ηλεκτρονικής εγγραφής, είναι δυνατή η εγγραφή, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, στην οποία εκτίθενται οι λόγοι της καθυστέρησης. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, τόσο η σχετική αίτηση όσο και τα δικαιολογητικά κατατίθενται από τον επιτυχόντα απευθείας στη γραμματεία της Σχολής χωρίς τη χρήση της ηλεκτρονικής εφαρμογής του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και με πιθανή υποχρέωση φυσικής παρουσίας στη Γραμματεία του τμήματος σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα

(30) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας εγγραφής. Η εγγραφή ολοκληρώνεται ή μη, με αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ. της Σχολής. Επιτυχόντων, που δεν εγγράφηκε ούτε με τη διαδικασία των προηγούμενων εδαφίων αυτής της παραγράφου χάνει το δικαίωμα εγγραφής για το συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος, καθώς και για τα επόμενα έτη για το συγκεκριμένο τμήμα επιτυχίας του.

B. Εγγραφή Ειδικών Κατηγοριών

Αλλοδαποί – Ομογενείς – Κύπριοι – Άτομα με Αναπηρίες κλπ.

Η εγγραφή των ανωτέρω κατηγοριών γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

Γ. Κατατακτήριες εξετάσεις

Οι κατατακτήριες εξετάσεις στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών γίνονται σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε ακαδημαϊκό έτος νομοθεσία.

Δ. Μετεγγραφές

Οι μετεγγραφές στην Ιατρική Σχολή γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

1.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κάθε ακαδημαϊκό έτος χωρίζεται σε διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, διακρίνονται σε υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και κατανέμονται σε δώδεκα (12) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 1ο, 3ο, 5ο, 7ο, 9ο, 11ο εξάμηνο του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών. Κατά τη

διάρκεια του εαρινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 2ο, 4ο, 6ο, 8ο, 10ο, 12ο εξάμηνο του προγράμματος σπουδών.

Η εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής γίνεται με τις παραδόσεις των μαθημάτων, τις φροντιστηριακές ασκήσεις, τις εργαστηριακές ασκήσεις και τις κλινικές ασκήσεις.

I. Υποχρεωτικά μαθήματα

Ως υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται τα μαθήματα των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση θεωρείται απαραίτητη για το σύνολο των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής.

Η παρακολούθηση των παραδόσεων της θεωρίας των μαθημάτων αποτελεί ακαδημαϊκή μόνο υποχρέωση του φοιτητή, δηλαδή δεν είναι υποχρεωτική και δεν τηρείται σύστημα καταχωρισμού αποσπασμάτων. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή και η άμεση επαφή με το διδάσκοντα μπορεί να οδηγήσει στην ακριβή γνώση του αντικειμένου κάθε μαθήματος.

Οι εξετάσεις γίνονται από το διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες) στο τέλος του εξαμήνου σε καθορισμένη ύλη. Οι εξετάσεις μπορεί να είναι γραπτές ή προφορικές. Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το πέντε (5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους.

Το πρόγραμμα σπουδών της Ιατρικής Σχολής, περιλαμβάνει σαράντα εννέα (49) υποχρεωτικά μαθήματα για τους φοιτητές που ολοκλήρωσαν το α' έτος σπουδών έως και το ακαδημαϊκό έτος 2016-17. Για τους εισαχθέντες στο α' έτος σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 2017-18 το πρόγραμμα περιλαμβάνει σαράντα οκτώ (48) υποχρεωτικά μαθήματα.

II. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα

Ως επιλεγόμενα μαθήματα (ή μαθήματα επιλογής) χαρακτηρίζονται τα μαθήματα από τα οποία ο

φοιτητής πρέπει να επιλέξει ορισμένα. Ο φοιτητής είναι ελεύθερος να επιλέξει μαθήματα αυτού του τύπου, ανάλογα με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

Αναφορικά με τις εξετάσεις και τη βαθμολογία κάθε μαθήματος επιλογής, ισχύει ότι και στα υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο ή να εγγραφεί σε άλλο επιλεγόμενο μάθημα. **Η δήλωση του φοιτητή για τα κατ' επιλογήν μαθήματα ισχύει μόνο για το ακαδημαϊκό έτος που υποβάλλεται.**

Το ισχύον πρόγραμμα της Ιατρικής Σχολής, περιλαμβάνει 80 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής υποχρεούται να επιλέξει τουλάχιστον δώδεκα (12).

Κάθε μάθημα δηλώνεται τουλάχιστον από 30 φοιτητές.

Διάρκεια των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων:

Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα διδάσκονται για ένα εξάμηνο 1,5 ώρα την εβδομάδα (απογευματινές ώρες) επί 13 εβδομάδες.

Η διδασκαλία της 1,5 ώρας την εβδομάδα που γίνεται χωρίς διάλειμμα αντιστοιχεί σε δίωρο ακαδημαϊκό, δηλαδή 26 ώρες το εξάμηνο. Η διδασκαλία και οι εξετάσεις του επιλεγόμενου μαθήματος γίνεται εκτός του ωραρίου των Υποχρεωτικών Μαθημάτων (απογευματινές ώρες) ώστε να μην υπάρχει επικάλυψη χρόνου τόσο για τους Διδάσκοντες όσο και για τους φοιτητές (και τους χώρους διδασκαλίας). Επίσης, οι υπεύθυνοι των Επι-

*Οι φοιτητές που ολοκλήρωσαν τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων (παρακολούθηση μαθημάτων και τον 12ον εξαμήνου) τα έτη 1988-89 και 1989-90 και σφείλουν ακόμη μαθήματα, έχουν υποχρέωση να επιτύχουν σε ανάλογο αριθμό κατ' επιλογήν μαθημάτων που προβλεπόταν από τα τότε ισχύοντα του Προγράμματος Σπουδών.

λεγμένων Μαθημάτων πρέπει να δηλώνουν πολύ έγκαιρα στη Γραμματεία της Σχολής τις ημερομηνίες διδασκαλίας του κάθε μαθήματος ώστε να μην γίνονται τις ίδιες ώρες μαθήματα που απευθύνονται στις ίδιες ομάδες φοιτητών.

Για τα κλινικά κατ' επιλογήν μαθήματα η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.

III. Δηλώσεις μαθημάτων

Οι φοιτητές οφείλουν να δηλώσουν στην αρχή κάθε εξαμήνου (χειμερινό-εαρινό) ηλεκτρονικά μέσω της πλατφόρμας <http://my-studies.uoa.gr> τα υποχρεωτικά και τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα που επιθυμούν να παρακολουθήσουν αλλά και να εξεταστούν. Επισημαίνεται ότι όλοι οι φοιτητές πρέπει να αποκτήσουν "username" και "password" έτσι ώστε να έχουν πρόσβαση στη φοιτητική τους κατάσταση.

Το όριο των δηλώσεων των υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων για κάθε εξάμηνο θα αναρτάται με σχετική ανακοίνωση από την Γραμματεία στην ηλεκτρονική σελίδα ανακοινώσεων της Ιατρικής Σχολής: www.grammateia.med.uoa.gr.

1.3 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στους φοιτητές διανέμονται δωρεάν διδακτικά βιβλία ή άλλα βοηθήματα για τόσο χρονικό διάστημα όσο προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος, προσauxανόμενου κατά δύο (2) έτη. Τα συγγράμματα διανέμονται στους φοιτητές, αφού τα δηλώσουν στο πρόγραμμα "Εύδοξος". Συνιστάται στους φοιτητές να παραλαμβάνουν έγκαιρα τα βιβλία (πληροφορίες στη Γραμματεία της Σχολής).

Δεν δικαιούνται δωρεάν παροχής πανεπιστημιακών συγγραμμάτων οι φοιτητές που για οποιοδήποτε λόγο επανεγγράφονται στο ίδιο μά-

θημα, εφόσον έχουν λάβει τα αντίστοιχα συγγράμματα.

1.4 ΛΗΨΗ ΠΤΥΧΙΟΥ

Για τους φοιτητές που ολοκλήρωσαν το Α' έτος σπουδών έως και το ακ. έτος 2016-17

Για τη λήψη πτυχίου Ιατρικής απαιτείται η φοίτηση σε 12 εξάμηνα και η επιτυχής εξέταση στα 49 υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και σε 12 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα.

Για τους εισαχθέντες στο Α' έτος σπουδών το Ακαδ. έτος 2017-18

Για τη λήψη πτυχίου, απαιτείται η φοίτηση σε 12 εξάμηνα και η επιτυχής εξέταση στα 48 υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και σε 12 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα.

Τρόπος υπολογισμού βαθμού πτυχίου (Απόφαση Γ.Σ. της Ιατρικής Σχολής της 23-5-89).

α) Ο βαθμός πτυχίου για τους εισαχθέντες φοιτητές μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 υπολογίζεται από το μέσο όρο των βαθμών επιτυχίας όλων των μαθημάτων (υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν υποχρεωτικών) σε όλα τα εξάμηνα σπουδών.

β) Εφεξής, ο βαθμός πτυχίου, υπολογίζεται από το άθροισμα των βαθμών επιτυχίας όλων των μαθημάτων (υποχρεωτικών και επιλογής), διαιρούμενου δια του αριθμού των μαθημάτων.

γ) Δεν υπολογίζονται στο μέσο όρο του βαθμού του πτυχίου οι βαθμοί των μαθημάτων των φοιτητών που ενεγράφησαν στην Ιατρική μετά από μετεγγραφή ή κατατακτήριες εξετάσεις και που αναγνωρίστηκαν από τη Σχολή.

1.5 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι φοιτητές που φοιτούν στα 11^ο και 12^ο εξαμήνα, έχουν τη δυνατότητα αναβαθμολόγησης μόνον σε έως 4 υποχρεωτικά μαθήματα .

Πληροφορίες στη Γραμματεία της Σχολής.

1.6 ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Οι φοιτητές ή σπουδαστές έχουν το δικαίωμα να διακόψουν, με έγγραφη αίτησή τους στη Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής, τις σπουδές τους για όσα εξάμηνα, συνεχόμενα ή μη, επιθυμούν, και πάντως όχι περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών. Τα εξάμηνα αυτά δεν θα προσμετρώνται στην παραπάνω ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Οι φοιτητές ή σπουδαστές, που διακόπτουν κατά τα ανωτέρω τις σπουδές τους, δεν έχουν τη φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα καθ' όλο το χρονικό διάστημα διακοπής των σπουδών τους. Μετά τη λήξη της διακοπής σπουδών, οι φοιτητές ή σπουδαστές επανέρχονται στο Τμήμα.

1.7 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Κεντρική Ιστοσελίδα της Ιατρικής Σχολής

Μέσω της κεντρικής ιστοσελίδας παρέχονται πληροφορίες που αφορούν στα Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, το Διδακτικό Προσωπικό και τη Διοίκηση της Ιατρικής Σχολής. Επίσης παρέχονται πληροφορίες για τα

Εργαστήρια και τις Κλινικές της Σχολής. Τακτικά νέα και ανακοινώσεις περιέχονται στα εκδιδόμενα “Ενημερωτικά Δελτία” (Newsletter). Τέλος παρέχονται πληροφορίες επικοινωνίας με τη Γραμματεία και τη Διοίκηση της Σχολής καθώς και χάρτης με τις τοποθεσίες των Νοσοκομείων και άλλων χώρων όπου εδρεύουν Κλινικές και Εργαστήρια της Ιατρικής Σχολής.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:

<http://www.school.med.uoa.gr>

ή www.med.uoa.gr

Πλατφόρμα my-studies

Με το νέο σύστημα μηχανογράφησης της Γραμματείας της Ιατρικής Σχολής δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές και στις φοιτήτριες να παρακολουθούν Online τη φοιτητική τους κατάσταση και να πραγματοποιούν ηλεκτρονικά δηλώσεις μαθημάτων. Επίσης μέσω του πανεπιστημιακού email που δίνεται κατά την εγγραφή τους στο my studies μπορούν να λαμβάνουν ενημερώσεις και ανακοινώσεις από τον φάκελο γενικών ανακοινώσεων (Announcement) και τον κεντρικό φάκελο του τμήματος (Med).

Επιπλέον, το σύστημα παρέχει τη δυνατότητα στα μέλη ΔΕΠ να καταχωρούν απευθείας, μέσω δικτύου, τις βαθμολογίες των φοιτητών –τριών τους.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:

<http://www.my-studies.uoa.gr/>

Ηλεκτρονικό Σύστημα Ανακοινώσεων της Κεντρικής Γραμματείας

Στην ιστοσελίδα των ανακοινώσεων της Γραμματείας της Ιατρικής Σχολής παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το προπτυχιακό πρόγραμμα

σπουδών, τα μεταπτυχιακά προγράμματα, τις διδακτορικές διατριβές, τις κατατακτήριες εξετάσεις, τις μετεγγραφές, τα προγράμματα εξετάσεων, τα συγγράμματα, τις προκηρύξεις υποτροφιών, τα επιστημονικά συνέδρια, τις ανακοινώσεις του Συλλόγου Φοιτητών Ιατρικής Αθηνών. Επίσης, παρέχονται πληροφορίες που αφορούν στα μέλη ΔΕΠ, όπως προκηρύξεις θέσεων, προσκλήσεις και άλλα. Δίνεται, επίσης, η δυνατότητα στις Γραμματείες των Εργαστηρίων και των Κλινικών της Ιατρικής Σχολής να καταχωρούν και να αναρτούν απευθείας ανακοινώσεις και πληροφορίες.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:

<http://www.grammateia.med.uoa.gr/>

Κατηγορία Θεματικού Πεδίου	Όνομα	Βαθμολογία	Τελευταία Ανακοίνωση
☐ Γενικές Εισαγωγικές	9	9	Δευ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Εισαγωγικές	34	34	Παρ 04/01/2010 04:17 πμ
☐ Πιπτογραφία	2	2	Τρι 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Κοινωνιολογία Εισαγωγική	10	10	Τρι 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Γενικές Εισαγωγικές	202	202	Παρ 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Εισαγωγικών Μεθόδων	268	268	Παρ 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Κατανομή φοιτητών ανά κλινική - Εργαστήριο	14	14	Παρ 04/01/2010 04:49 πμ
☐ Στοιχειώδη	4	4	Δευ 04/01/2010 04:59 πμ
☐ Παθήσεων Εισαγωγικών	90	90	Τρι 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Προσέλευση	10	10	Παρ 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Υποτροφίες	17	17	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Προσέλευση Εθνικών Μελών ΔΕΠ	144	144	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Σελιόφρα - Γραβιόσημα	17	17	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Ιδιωτικές Σπουδών	2	2	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Πανεπιστημιακή Παράρτημα - Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (MSc)	263	263	Τρι 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Επιστημονική Διακρίβη	2	2	Τρι 04/01/2010 12:45 πμ
☐ Σύλλογος Μετεγγραφέων Θεσπίων και Υποτροφιών Αδειοδοτούμενων	2	2	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ
☐ Γενικές Θεσαυροδίες	90	90	Παρ 04/01/2010 12:10 πμ

Ασύρματη Πρόσβαση στο Διαδίκτυο

Στους φοιτητές και στις φοιτήτριες της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο (internet), χωρίς να απαιτείται η χρήση καλωδίου δικτύου. Οι φοιτητές/τριες, μέσω του λογαριασμού που διαθέτουν στο Κέντρο Λειτουργίας Δικτύων του Πανεπιστημίου Αθηνών (Κ.ΛΕΙ.ΔΙ) και μέσω των σημείων ασύρματης πρόσβασης (hotspots), μπορούν να συνδέονται ασύρ-

ματα στο διαδίκτυο. Τα σημεία και οι χώροι πρόσβασης είναι το Παπουλάκειο Αναγνωστήριο, ο 3ος όροφος του κτιρίου Διοίκησης (Αίθουσες Συνεδριάσεων Προεδρίας, χώροι αναμονής), το Νέο Αμφιθέατρο Β' Ορόφου (NABO) αλλά και εξωτερικοί χώροι στις κεντρικές εγκαταστάσεις της Σχολής (Γουδή). Οι φοιτητές/τριες έχουν δυνατότητα σύνδεσης μέσω των δικτύων uoa-guest και uoa-med.

Πλατφόρμα η-Τάξη (e-class) - Τηλεκπαίδευση

Η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης του ΕΚΠΑ έχει σχεδιαστεί με στόχο την ενίσχυση της συμβατικής διδασκαλίας. Η πρόσβαση στην υπηρεσία γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser) χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων. Στόχος της είναι η ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προσφέροντας στους συμμετέχοντες ένα δυναμικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης και συνεχούς επικοινωνίας εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου. Ειδικότερα, επιτρέπει στον εκπαιδευτή την ηλεκτρονική οργάνωση, αποθήκευση και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού και παρέχει στον εκπαιδευόμενο ένα εναλλακτικό δίαυλο εξατομικευμένης μάθησης ανεξάρτητο από χωροχρονικές δεσμεύσεις.

Ηλεκτρονική Διεύθυνση:

<http://www.eclass.uoa.gr/>

Αντίστοιχες ηλεκτρονικές υπηρεσίες τηλεκπαίδευσης παρέχει και η πλατφόρμα που βρίσκεται στη διεύθυνση <http://emed.med.uoa.gr/>

2.

ΘΕΜΑΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2.1 ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ (Π.Δ. 327/1983 - ΦΕΚ 117/7.9.83/Α')

• Ποιοι δικαιούνται Υγειονομική Περιθαλψη:

Υγειονομική, ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη δικαιούνται οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές, ημεδαποί ομογενείς και αλλοδαποί, για το διάστημα ίσο προς τα έτη φοίτησης που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος, προσαυξανόμενο κατά 2 έτη.

Προκειμένου για το τελευταίο έτος σπουδών, η περίθαλψη παρατείνεται και μετά την λήξη του ακαδημαϊκού έτους μέχρι 31 Δεκεμβρίου για όσους δεν έχουν λάβει τον τίτλο σπουδών τους μέχρι τότε.

Για το σκοπό αυτό χορηγεί το Πανεπιστήμιο ειδικό βιβλιόριο υγειονομικής περίθαλψης που μπορεί να χρησιμοποιεί ο φοιτητής στην έδρα του οικείου ΑΕΙ και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις εκτός αυτής.

Σε περίπτωση αναστολής της φοίτησης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 29, του Ν. 1268/82, η περίθαλψη παρατείνεται ανάλογα.

• Επιλογή ασφαλιστικού φορέα

Σε περίπτωση που ο φοιτητής δικαιούται άμεσα ή έμμεσα περίθαλψη από άλλο ασφαλιστικό φορέα, και θέλει την υγειονομική περίθαλψη φοιτητή, θα πρέπει πρώτα να παραιτηθεί της ασφάλισης από τον άλλο φορέα και να επιλέξει αυτήν του φοιτητή με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86, δηλώνοντας ότι "δεν είναι ασφαλισμένος σε κανέναν άλλο ασφαλιστικό φορέα".

Η δαπάνη θα βαρύνει τον ασφαλιστικό φορέα που έχει επιλέξει ο φοιτητής.

• Η υγειονομική περίθαλψη των φοιτητών περιλαμβάνει:

Ιατρική και Νοσοκομειακή εξέταση, φαρμακευ-

τική περίθαλψη, παρακλινικές εξετάσεις, εξέταση στο σπίτι, τοκετούς, φυσιοθεραπεία, οδοντιατρική περίθαλψη και ορθοπαιδικά είδη.

Η υγειονομική υπηρεσία στεγάζεται στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, στον 1^ο όροφο.

• Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (ΕΚΑΑ)

Οι φοιτητές που κατέχουν βιβλιόριο υγείας, όταν πρόκειται να μεταβούν σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να προμηθευτούν τη σχετική κάρτα για να έχουν τη δυνατότητα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα αντίστοιχα συστήματα υγείας ευρωπαϊκών κρατών.

Οι φοιτητές συμπληρώνουν ηλεκτρονικά και εκτυπώνουν έντυπο αίτησης από την ιστοσελίδα www.moh.gov.cy, το οποίο προσκομίζουν στη Γραμματεία της Σχολής. Η παραλαβή της κάρτας γίνεται από τη Μηχανογράφηση του Πανεπιστημίου, τηλ. 210 7276450, 210 7276467, fax: 210 7276444.

Οι φοιτητές που έχουν επιλέξει άλλο ασφαλιστικό φορέα μπορούν να προμηθευτούν την κάρτα αυτή από τους ασφαλιστικούς τους φορείς.

2.2 ΣΙΤΙΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι φοιτητές που έχουν τις προϋποθέσεις που ορίζονται από το νόμο και τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Πανεπιστημίου, για όσο διάστημα διαρκούν οι σπουδές τους προσαυξανόμενο κατά 2 (δύο) έτη, δικαιούνται δωρεάν σίτιση στο Φοιτητικό Εστιατόριο.

Η αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά, εκτυπώνεται, υπογράφεται και μαζί με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατατίθεται στην Πανεπιστημιακή Λέσχη. Οι φοιτητές που δεν έχουν εκδόσει κάρτα σίτισης ή δεν δικαιούνται, μπορούν να σιτίζονται με

επίδειξη ακαδημαϊκής ταυτότητας με ημερήσιο αντίτιμο τριών (3) ευρώ.

2.3 ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Οι φοιτητές παραλαμβάνουν την ακαδημαϊκή τους ταυτότητα κατόπιν ηλεκτρονικής αίτησής τους σε ειδικά διαμορφωμένο για το σκοπό αυτό πληροφοριακό σύστημα <http://academicid.minedu.gov.gr>. Ισχύει για όλο το ακαδημαϊκό έτος για όσα έτη διαρκούν οι σπουδές.

Η ακαδημαϊκή ταυτότητα με **δικαίωμα μειωμένου εισιτηρίου** ισχύει για τους φοιτητές πλήρους φοίτησης του πρώτου κύκλου σπουδών που δεν είναι ήδη κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ και για όσα έτη απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου προσαυξημένα κατά δύο έτη. Η έκπτωση που παρέχεται είναι 50% στις αστικές συγκοινωνίες της πόλης που εδρεύει η σχολή και στις υπεραστικές συγκοινωνίες, εφόσον ο φοιτητής ταξιδεύει από και προς τον τόπο της μόνιμης κατοικίας του, και 25% στις αστικές συγκοινωνίες της υπόλοιπης χώρας. Τα δελτία φοιτητικού εισιτηρίου δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από άλλα πρόσωπα και σε περίπτωση απώλειάς τους είναι δύσκολη η αντικατάστασή τους.

2.4 ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το Ταμείο Αγωγής Φοιτητών ιδρύθηκε με το Ν. 197/75 «Περί δανείων εις φοιτητάς, Ταμείου Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μεταγραφής φοιτητών» ως ανεξάρτητη Υπηρεσία του Πανεπιστημίου.

Τα της λειτουργίας του Ταμείου ρυθμίζονται από Εσωτερικό Κανονισμό, ο οποίος εγκρίθηκε από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο στη συνεδρία της 31-8-1976.

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζονται με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου με τριετή θητεία και δύο εκπροσώπους των φοιτητών που υποδεικνύονται από την Ε.Φ.Ε.Ε.

Διοικούσα Επιτροπή
Πρόεδρος: **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ**
Καθηγητής του Τμήματος Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος

Μέλη: **ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ**
Καθηγήτρια του Τμήματος Νοσηλευτικής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΛΛΗΣ
Αναπληρωτής Καθηγητής Νομικής Σχολής
ΜΑΡΙΑ-ΖΩΗ ΦΟΥΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας
ΚΑΣΣΙΑΝΗ-ΙΩΑΝΝΑ ΔΕΛΑΔΕΤΣΙΜΑ
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής

Γραμματέας: **ΣΟΦΙΑ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ**
Υπάλληλος της Επιμελητείας της Παν/κής Λέσχης

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη έκτακτων αναγκών τους, που δεν μπορούν κατά τη κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως:

α) η βοήθεια φοιτητών, που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις, καθώς και φοιτητών που βρίσκονται σε Νοσοκομεία ή στο στάδιο της ανάρρωσης, με την παροχή ειδικής διαίτας σε είδος ή καταβολή σ' αυτούς χρηματικού βοηθήματος.

- β) η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής περίθαλψης πέραν απ' αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.
- γ) η κάλυψη σε εξαιρετικές περιπτώσεις εν όλω ή εν μέρει, εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό, σε φοιτητές που πάσχουν από πολύ σοβαρό νόσημα, του οποίου η πλήρης διάγνωση ή η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα, μετά από γνωμάτευση γι' αυτό ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- δ) η παροχή οικονομικού βοηθήματος, εφ' άπαξ ή περιοδικά για ορισμένο χρόνο, σε άπορους φοιτητές, ιδιαίτερα σε φοιτητές που κατάγονται από επαρχία ή από την αλλοδαπή.
- ε) η παροχή οικονομικού επιδόματος σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών των φοιτητών, που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση, έστω περιοδικά, εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων, ιδιαίτερα εάν εξαιτίας αυτών τίθεται σε κίνδυνο η συνέχιση των σπουδών τους.
- στ) η χορήγηση βοήθειας σε κάθε άλλη έκτακτη ανάγκη των φοιτητών, πλην των περιπτώσεων που αναφέρονται παραπάνω.
- ζ) η συμπαράσταση του Πανεπιστημίου με κάθε τρόπο στους φοιτητές του που νοσηλεύονται σε Νοσοκομεία.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των βοηθημάτων

Η ενίσχυση των φοιτητών και η χορήγηση σ' αυτούς βοηθημάτων αφορά, καταρχήν, σε άπορους φοιτητές και κατά προτίμηση σ' αυτούς που έχουν ανάγκη ιδιαίτερης υγειονομικής περίθαλψης, πέραν από αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία κατά δεύτερο δε λόγο στις λοιπές περιπτώσεις.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτείται η υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερόμενους στο Τα-

μείο Αρωγής Φοιτητών, στην οποία θα αναγράφεται ο βαθμός απορίας και ο λόγος για τον οποίο ζητείται το βοήθημα.

Ειδικότερα με την αίτηση πρέπει να συνοποβάλλονται τα **παρακάτω δικαιολογητικά**:

1. Πιστοποιητικό σπουδών αναλυτικής βαθμολογίας της οικίας Σχολής, στο οποίο φαίνεται η επίδοση του φοιτητή στα μαθήματα.
2. Πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας της Νομαρχίας της μόνιμης κατοικίας του φοιτητή.
3. Γνωμάτευση-Πιστοποιητικό Ιατρού της Παν/κής Λέσχης ή Δημόσιου Νοσοκομείου για περιπτώσεις φοιτητών που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια ή βρίσκονται σε Νοσοκομείο ή στο στάδιο της ανάρρωσης ή γνωμάτευση ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών, για περιπτώσεις κάλυψης εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό.
4. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία να αναφέρονται τα συγκεκριμένα οικογενειακά ή οικονομικά πλήγματα συνέπεια των οποίων δημιουργήθηκε η έκτακτη ανάγκη και ιδιαίτερα εκείνων που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους.
5. Πιστοποιητικά-Βεβαιώσεις και κάθε στοιχείο που μπορεί να ενισχύσει την αίτηση για χορήγηση οικονομικού βοηθήματος.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γραμματεία του Ταμείου, που στεγάζεται στη κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (οδός Ιπποκράτους, αρ. 15, 3^{ος} όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ. 210-3688221, 3688240 και 3688256), στην οποία μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να απευθυνθούν για περισσότερες πληροφορίες.

Η χορήγηση των βοηθημάτων και άλλων παροχών γίνεται, μετά από απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ταμείου Αρωγής Φοιτητών, κατ' ελευθέρην αυτής κρίση, λαμβανομένων πάντως υπόψη του βαθμού απορίας του αιτούντος, των αναγκών αυτού, καθώς και της επίδοσής του στα μαθήματα.

Τα χρηματικά βοηθήματα μπορούν να καταβάλλονται στους ενδιαφερόμενους φοιτητές είτε εφάπαξ, είτε σε δόσεις.

2.5 ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜΟΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών επιδιώκει την ισότιμη πρόσβαση στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας διαθέτει:

- Υπηρεσία καταγραφής των συγκεκριμένων αναγκών κάθε ΦμεΑ.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία Μεταφοράς των ΦμεΑ από την κατοικία τους στις Σχολές και αντιστρόφως.
- Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής.
- Δωρεάν Λογισμικό για ΦμεΑ.
- Προσβάσιμα Συγγράμματα.
- Προσβάσιμους Σταθμούς Εργασίας στις Βιβλιοθήκες.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής για την άμεση ζωντανή τηλεπικοινωνία των ΦμεΑ, μέσω διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με τους συμφοιτητές, καθηγητές και υπαλλήλους του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία εθελοντών συμφοιτητών υποστήριξης ΦμεΑ.
- Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των ΦμεΑ.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Υποστήριξης ΦμεΑ.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν οριστεί:

- α) Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ και αναπληρωτής του και
- β) Αρμόδιος υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ με τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με fax, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής. Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους αρμοδίους κάθε Τμήματος/Σχολής υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΜοΠροΦμεΑ.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 210-7275130, 210-7275687,

210-7275183, Fax: 210-7275193

Ηλ. ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

MSN ID: m.emmanouil@di.uoa.gr

οοVoo ID: m.emmanouil

Αποστολή SMS: 6958450861

2.6 ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Οι φοιτητές που δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις πρέπει να προσκομίσουν στο Στρατολογικό Γραφείο του τόπου τους πιστοποιητικό σπουδών το οποίο θα παραλάβουν από τη Γραμματεία της Σχολής.

Το Στρατολογικό Γραφείο του τόπου τους θα τους δώσει πιστοποιητικό τύπου Β', στο οποίο θα αναγράφεται και η διάρκεια της αναβολής. Η αναβολή χορηγείται κατά ημερολογιακά έτη και όχι ακαδημαϊκά ή διδακτικά έτη. Περισσότερες πληροφορίες για στρατολογικές υποθέσεις μπορεί κάθε φοιτητής να ζητήσει από το στρατολογικό γραφείο του τόπου του.

2.7 ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ - ΒΡΑΒΕΙΑ

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών διαχειρίζεται Κληροδοτήματα ειδικού σκοπού που χορηγούν υποτροφίες και βραβεία. Οι υποτροφίες χορηγούνται, είτε με επιλογή είτε κατόπιν διαγωνισμού, για προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Πληροφορίες
ΕΚΠΑ Δ/ση Κληροδοτημάτων,
Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων,
Τηλ. 210 3689131-4, www.uoa.gr

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών – ΙΚΥ

Το ΙΚΥ, ως Εθνικός Φορέας Υποτροφιών, χορηγεί υποτροφίες σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στους εισαχθέντες στα ελληνικά Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης και σε όσους πρωτεύουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Ακόμα, χορηγεί υποτροφίες σε άριστους και οικονομικά αδύναμους φοιτητές προπτυχιακών σπουδών που σπουδάζουν σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδος.

Πληροφορίες
Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών – ΙΚΥ www.iky.gr

2.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Πρόγραμμα Erasmus+

Το Erasmus+ είναι το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, που στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης

και νεολαίας για την περίοδο 2014-2020 και έχει τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του 2014. Αντικατέστησε τα προγράμματα της Ε.Ε που κάλυπταν όλους τους τομείς της εκπαίδευσης: το πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης – Erasmus, το Leonardo da Vinci, το Comenius, το Grundtvig, το Tempus κ.ά.

Το πρόγραμμα Erasmus+ Studies επιχορηγεί την κινητικότητα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδασκτόρων όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου με σκοπό να φοιτήσουν για ένα διάστημα σε Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, τα οποία κατέχουν τον Πανεπιστημιακό Χάρτη Erasmus+.

Οι δραστηριότητες κινητικότητας του προγράμματος Erasmus+ Studies στηρίζονται στη σύναψη διμερών συμφωνιών Erasmus+ μεταξύ του ΕΚΠΑ και των άλλων Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων με τα οποία είναι επιθυμητή η συνεργασία.

Η μετακίνηση φοιτητών γίνεται μόνο μέσω των διμερών συμφωνιών του Τμήματος στο οποίο φοιτούν και η διάρκεια φοίτησης δεν μπορεί να ξεπερνά το ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο ανά φοιτητή.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές καλούνται:

1. να συμβουλευτούν τον ΠΙΝΑΚΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ στην ιστοσελίδα www.interel.uoa.gr/erasmus.
2. να επισκεφθούν τις ιστοσελίδες των Πανεπιστημίων για τα οποία ενδιαφέρονται και να ενημερωθούν για τα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται για τους φοιτητές Erasmus+, τη γλώσσα διδασκαλίας καθώς και τα υπόλοιπα πρακτικά θέματα που αφορούν την φοίτησή τους εκεί
3. να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους υποβάλλοντας αίτηση στο Τμήμα τους ακολουθώντας τις οδηγίες των προκηρύξεων που αναρτούνται στο Τμήμα.

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος είναι η πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό.

Το πρόγραμμα **Erasmus+ Traineeships** επιχορηγεί την κινητικότητα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδασκόντων όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου με σκοπό να πραγματοποιήσουν μία περίοδο πρακτικής άσκησης σε Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Επιχειρήσεις και Οργανισμούς σε χώρες της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών η επιλέξιμη διάρκεια κινητικότητας για πρακτική άσκηση είναι από 2 έως 4 μήνες.

Η εύρεση φορέα υποδοχής για πρακτική άσκηση αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των φοιτητών που επιθυμούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus+ Traineeships. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές δεν μπορούν να υποβάλουν αίτημα για κινητικότητα στο εξωτερικό για μία περίοδο πρακτικής άσκησης χωρίς να έχουν καταθέσει, μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφά τους, Βεβαίωση Αποδοχής Φορέα (Letter of Acceptance).

Για την κινητικότητα πρακτικής άσκησης δεν απαιτείται η σύναψη διμερούς συμφωνίας μεταξύ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Φορέα Υποδοχής όπως προβλέπεται στην κινητικότητα για σπουδές.

Οι φοιτητές μπορούν να μετακινηθούν για πρακτική άσκηση στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν και στη Νορβηγία καθώς και στις υποψήφιες προς ένταξη στην Ε.Ε. χώρες δηλαδή στην Τουρκία και στην Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Η Ελβετία δεν συμμετέχει στο Erasmus+ Traineeships.

Λεπτομέρειες για τις προϋποθέσεις συμμετοχής στα προγράμματα Erasmus+ Studies/ Traineeships, βασικά κριτήρια επιλογής, διαδικασία εγγραφής στα Πανεπιστήμια υποδοχής κλπ. στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας του ΕΚΠΑ www.interel.uoa.gr/erasmus

Πληροφορίες

Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων, Γραφείο Erasmus+, Πανεπιστημίου 30

Email: erasmus@uoa.gr, Fax: 210 3689720

Σύλλογος Φοιτητών Erasmus Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ΕΣΝΚΑΡΑ, www.esnkapa.org

2.9 ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδας (ΕΕΦΙΕ)

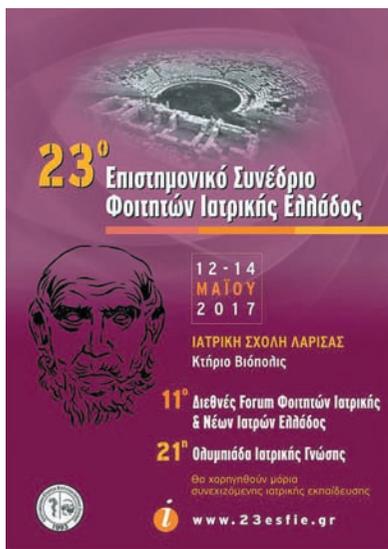
Τι είναι η ΕΕΦΙΕ

Η ΕΕΦΙΕ ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 1993 και αποτελεί Αστική Εταιρεία μη Κερδοσκοπική, μη Κυβερνητική με πολλαπλή δραστηριοποίηση στα πλαίσια του εθελοντισμού και της κοινωνικής προσφοράς.

Σκοπός της ΕΕΦΙΕ είναι η ενεργοποίηση των φοιτητών Ιατρικής και η ενασχόλησή τους με θέματα επιστημονικού, κοινωνικού και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος και παράλληλα η παραγωγή έργου επιστημονικής και κοινωνικής φύσης με άξονα την ανιδιοτελή προσφορά των φοιτητών και έμφαση στην ανάπτυξη του εθελοντισμού. Στην Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν όσοι προπτυχιακοί φοιτητές το επιθυμούν. Διαθέτει παραρτήματα και στις 7 Ιατρικές Σχολές της Ελλάδας και αριθμεί πάνω από 4.500 μέλη.

Από το 2016, υφίσταται πλέον το ΕΕΦΙΕ Alumni, το οποίο απαρτίζεται από πρώην μέλη της ΕΕΦΙΕ με σκοπό τη διατήρηση των σχέσεων μεταξύ τους αλλά και με τη ζωντανή φοιτητική ομάδα της ΕΕΦΙΕ. Όλα

ρισσότερους επιστημονικούς φορείς της χώρας μας, όπως τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο και τους αντίστοιχους τοπικούς, την Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, την Ελληνική Χειρουργική Εταιρεία, την Ελληνική Καρδιολογική Εταιρεία και πολλούς άλλους, αλλά και με διεθνείς όπως το American College of Surgeons, το Institute of Electrical and Electronic Engineers. Ταυτόχρονα, έχει στενές σχέσεις με πολλούς εθελοντικούς οργανισμούς όπως οι Γιατροί του Κόσμου και η Κιβωτός του Κόσμου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1) Επιστημονικό Συνέδριο Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος (Ε.Σ.Φ.Ι.Ε.)

Το ΕΣΦΙΕ αποτελεί την κορωνίδα των δράσεων της ΕΕΦΙΕ. Διοργανώνεται σε ετήσια βάση και κάθε χρόνο φιλοξενείται σε διαφορετικό παράρτημα. Η ακαδημαϊκή κοινότητα έχει αγκαλιάσει το ΕΣΦΙΕ, όπως αποδεικνύεται από την συμμετοχή χιλιάδων φοιτητών επιστημών υγείας και εκατοντάδων Καθηγητών και το επιστημονικό επίπεδο του συνεδρίου, που κατατάσσουν το ΕΣΦΙΕ ανάμεσα στα πλέον διαχρονικά και μεγάλα ιατρικά συνέδρια της χώρας.

Στο πλαίσιο του συνεδρίου δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να αναπτύξουν επιστημονικό και ερευνητικό έργο, να συμμετέχουν σε στρογγυλές τράπεζες που συνάδουν με τα ενδιαφέροντά τους, να εξοικειωθούν με την παρουσίαση επιστημονικών εργασιών, να έρθουν σε επαφή με καταξιωμένους καθηγητές αλλά και να γνωρίσουν συμφοιτητές τους από όλη την Ελλάδα.

2) Πρόγραμμα «Ιατρική Απόβαση»

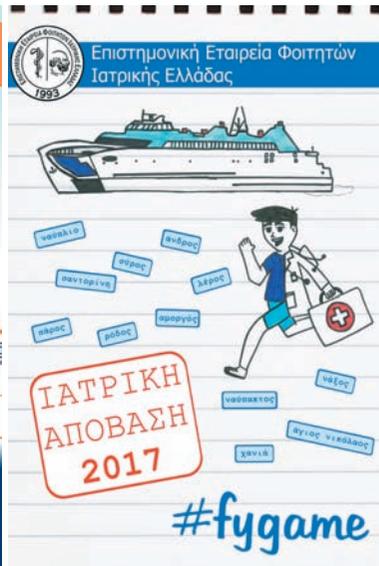
Από το 1997, κάθε καλοκαίρι, η ΕΕΦΙΕ διορ-

τα νυν μέλη του υποστήριζαν και συνεχίζουν να στηρίζουν ενεργά με τις επιστημονικές ή οργανωτικές τους γνώσεις και δεξιότητες ποικίλες τρέχουσες πανελλήνιες δράσεις της ΕΕΦΙΕ.

Με τι ασχολείται η ΕΕΦΙΕ

Παράλληλα οι δραστηριότητες της ΕΕΦΙΕ, ανεξάρτητα από τον επιστημονικό, εκπαιδευτικό και κοινωνικό τους χαρακτήρα αποσκοπούν και στην ενδυνάμωση των δεσμών των φοιτητών Ιατρικής και των φοιτητών άλλων Σχολών Υγείας της Ελλάδας μέσω της ενίσχυσης της ομαδικής συνεργασίας και της καλλιέργειας του αισθήματος ομαδικότητας. Η δραστηριότητα της ΕΕΦΙΕ έχει προ πολλού ξεπεράσει τα όρια των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και πλέον συνάπτει συνεργασίες με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς καθώς και με κοινωνικές οργανώσεις, δημιουργώντας το πλαίσιο για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τους νέους.

Η ΕΕΦΙΕ έχει συνάψει συνεργασίες με τους πε-

γανώνει το πρόγραμμα «Ιατρική Απόβαση», σε συνεργασία με Μονάδες Υγείας (Περιφερειακά Γενικά

δηλαδή φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει το 4ο έτος σπουδών τους.

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών Ιατρικής με την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και την αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών υπό πραγματικές συνθήκες. Οι φοιτητές έχουν έτσι τη δυνατότητα να διαχειριστούν συνήθη επείγοντα περιστατικά των τουριστικών περιοχών και να γνωρίσουν τις συνθήκες παροχής υγείας σε τουριστικές περιοχές. Επιπλέον, συμμετέχουν σε δραστηριότητες τις οποίες διοργανώνει η μονάδα Υγείας στην οποία βρίσκονται (ομιλίες, εθελοντικές αιμοδοσίες κ.α.). Το πρόγραμμα συμβάλλει ουσιαστικά:

- στην προετοιμασία των φοιτητών για την υπηρεσία υπαίθρου (αγροτικό ιατρείο),
- στην προώθηση του εθελοντισμού ως τρόπου ζωής, στην ενδυνάμωση μιας κοινωνίας ενεργών πολιτών,

- στη δημιουργική συνάντηση νέων από διαφορετικά μέρη της Ελλάδας και
- στην ανάπτυξη ομαδικότητας και συνεργασίας.

3) ESMSC (Essential Skills in the Management of Surgical Cases)

To Essential Skills in the Management of Surgical Cases (ESMSC) είναι ένα διεθνές course που συνδυάζει την εφαρμοσμένη χειρουργική επιστήμη και τα wet labs, αναγνωρισμένο από την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Μοριοδότησης Επιστημονικών Εκδηλώσεων (ACCME).

Απευθύνεται σε επιλεγμένους προπτυχιακούς φοιτητές ιατρικής, και στοχεύει στο να τους διδάξει τις βασικές αρχές της προσέγγισης ενός χειρουργικού περιστατικού, καθώς και βασικές χειρουργικές δεξιότητες. Στοχεύει, επίσης, στο να δράσει ως ένα μεταβατικό εργαλείο ανάμεσα σε ένα καλά καταρτισμένο φοιτητή ιατρικής και σε έναν αποτελεσματικό και αποδοτικό βοηθό στο χειρουργείο, που θαιώθει έτοιμος να εκτελέσει με ασφάλεια θεμελιώδη βήματα σε απλές επεμβάσεις. Για περισσότερες πληροφορίες: www.esmsc.gr

4) Άλλες Ημερίδες – Δραστηριότητες

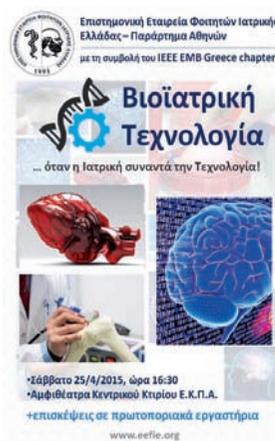
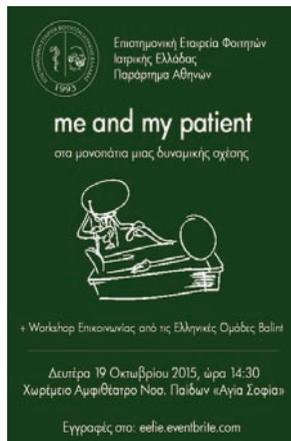
Σημαντική είναι και η διοργάνωση ημερίδων και πρακτικών σεμιναρίων στα διάφορα Παραρτήματα κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους, με σκοπό την ενημέρωση των φοιτητών Ιατρικής για σύγχρονα και τρέχοντα ιατρικά ή κοινωνικά ζητήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ ΕΕΦΙΕ

Το Παράρτημα Αθηνών της ΕΕΦΙΕ διαθέτει πλούσιο ενεργητικό στην ιστορία της Εταιρείας με μαζική και ενεργό συμμετοχή στις πανελλήνιες δράσεις της ΕΕΦΙΕ. Στο Παράρτημα Αθηνών ανήκουν όλοι οι φοιτητές Ιατρικής που αποτελούν εγγεγραμμένα μέλη της ΕΕΦΙΕ και φοιτούν στην Ιατρική Σχολή της Αθήνας. Συνίσταται από το πενταμελές Συμβούλιο Παραρτήματος (ΣυΠ), το οποίο ορίζεται με εκλογές από τα μέλη της ΕΕΦΙΕ. Σε τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιούνται συναντήσεις των μελών, όπου συζητούνται μελλοντικές εκδηλώσεις, δράσεις και διάφορα θέματα του Παραρτήματος.

Δραστηριότητες – Ημερίδες Παραρτήματος Αθηνών

Κάθε χρόνο το Παράρτημα Αθηνών διοργανώνει πληθώρα εκδηλώσεων εκπαιδευτικού και κοινωνικού

χαρακτήρα στις οποίες κάθε φοιτητής έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει σε αυτές είτε με απλή παρακολούθηση είτε συμβάλλοντας ενεργά στη διοργάνωσή τους, δηλαδή ως οργανωτική επιτροπή.

Αξίζει να αναφερθούν ορισμένες δραστηριότητες που αποτελούν σημαντικούς σταθμούς στην Ιστορία του Παραρτήματος:

1) Επιστημονικό Συνέδριο Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος (ΕΣΦΙΕ) στην Αθήνα:

- 9^ο ΕΣΦΙΕ, 9-11 Μαΐου 2003, Συνεδριακό Κέντρο Αθηναίς

- 13^ο ΕΣΦΙΕ και 1ο Διεθνές Forum, Απρίλιος 2007, Athens Hilton
  - 14^ο ΕΣΦΙΕ και 2ο Διεθνές Forum, Μάιος 2008, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών
  - 16^ο ΕΣΦΙΕ και 4ο Διεθνές Forum, 16-18 Απριλίου 2010, Αίγλη Ζαπείου
  - 18^ο ΕΣΦΙΕ και 6ο Διεθνές Forum, 4-6 Μαΐου 2012, Royal Olympic Hotel
  - 21^ο ΕΣΦΙΕ και 9ο Διεθνές Forum, 15-17 Μαΐου, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών
- Το 24ο ΕΣΦΙΕ διοργανώνεται φέτος στις 27-29 Απριλίου στην Αθήνα. Για αυτό, σας προσκαλούμε

2. Θέματα Φοιτητικής Μέριμνας
Φοιτητικές Δραστηριότητες

όλους να ζήσετε αυτή την εμπειρία μαζί μας, συμμετέχοντας ως ακροατές, παρουσιάζοντας εργασίες ή ακόμα και όντας μέλη της οργανωτικής επιτροπής. Ακολουθήστε τη σελίδα μας στο Facebook για περισσότερες πληροφορίες: «ΕΕΦΙΕ Αθήνας-Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος», www.facebook.com/eefie.athinas.

2) *Fundamentals in Trauma Management*

Η εκδήλωση-θεσμός, πλέον, που πραγματοποιείται στο χειμερινό εξάμηνο και ειθισται να έχει την αιγίδα του Χειρουργικού Τομέα και του Εργαστηρίου Ανατομίας της Σχολής μας έχει στόχο την εκμάθηση βασικών τεχνικών συρραφής τραύματος. Κάθε χρόνο πάνω από 100 φοιτητές εξασκούνται στη συρραφή ενός απλού θλαστικού τραύματος, μαθαίνοντας έτσι μία τεχνική που σίγουρα θα χρειαστεί στο Αγροτικό Ιατρείο.

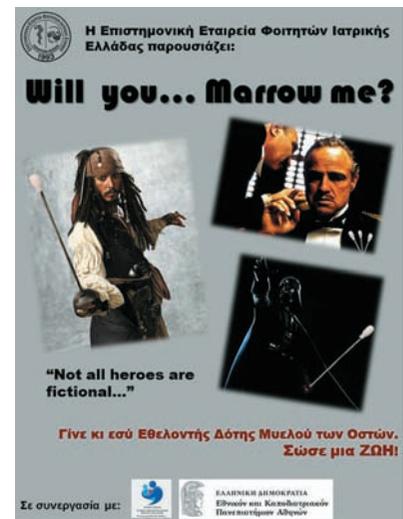
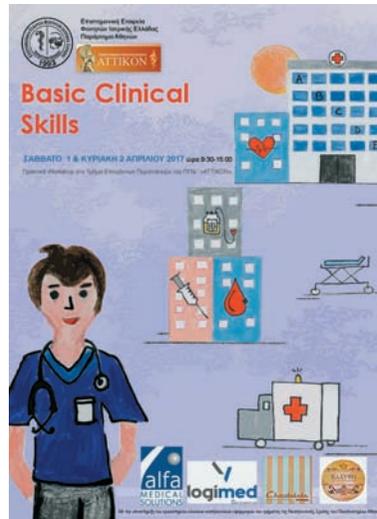
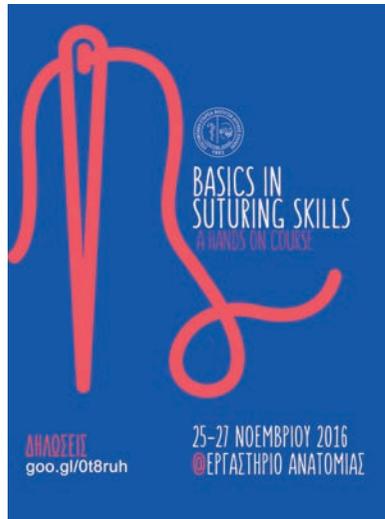
3) *Basic Clinical Skills*

Μια ακόμη εκδήλωση πραγματοποιείται κάθε

χρόνο, η οποία έχει ως στόχο την εισαγωγή και την απόκτηση της βασικής γνώσης των προπτυχιακών φοιτητών σε βασικές κλινικές πρακτικές, όπως οι φλεβοκεντήσεις, οι ενέσεις, οι ουροκαθετηριασμοί και η αντισηψία. Οι φοιτητές ασκούνται κατά ομάδες σε πρακτικούς σταθμούς εξάσκησης με ειδικά προπλάσματα.

4) *Will You Marrow Me*

Το “Will you... Marrow me?” διοργανώνεται από το Παράρτημα Αθηνών της Επιστημονικής Εταιρείας Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδας (Ε.Ε.Φ.Ι.Ε) από τον Νοέμβριο του 2016 σε συνεργασία με την Τράπεζα Εθελοντών Δοτών Μυελού των Οστών «Όραμα Ελπίδας» και με τη στήριξη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α). Σκοπός του προγράμματος είναι η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση σχετικά με τη Δωρεά Μυελού των Οστών και η καταγραφή νέων εθελοντών δοτών. Οι δράσεις μας περιλαμβάνουν ενημερώσεις των φοιτητών των διάφορων τμημάτων του ΕΚΠΑ και άλλων σχολών

ενώ παράλληλα παρευρισκόμαστε και σε εκδηλώσεις που προσελκύουν το νεανικό κοινό με stand για ενημέρωση και καταγραφή νέων εθελοντών. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικές με το πρόγραμμα, όπως και για το πώς μπορείτε να γίνεται δότης μυελού των οστών, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας.

5) Ομάδες Εργασίας

Στόχος αυτής της πρωτοβουλίας αποτελεί τόσο η ενασχόληση των φοιτητών με ερευνητικά πρωτόκολλα, όσο και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων τους στην επιστημονική κοινότητα. Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές περνούν τη διαδικασία συνέντευξης προκειμένου να συμμετέχουν σε μία ομάδα της επιλογής τους γνωρίζοντας τελικά με πιο άμεσο τρόπο τη διαδικασία της έρευνας.

Εγγραφή στην ΕΕΦΙΕ

Προϋπόθεση για να γίνει κάποιος τακτικό μέλος της Εταιρείας είναι να έχει την ιδιότητα του προπτυχιακού φοιτητή Ιατρικής ή άλλης Σχολής Επιστημών Υγείας ελληνικού ή ξένου ανώτατου πανεπιστημιακού ιδρύματος. Ανώτατο όριο ηλικίας των τακτικών μελών ορίζεται το 35^ο έτος της ηλικίας τους, μετά την παρέλευση του οποίου χάνουν αυτομάτως την ιδιότητα του τακτικού μέλους. Η εγγραφή στην ΕΕΦΙΕ μπορεί να πραγματοποιηθεί στα κατά τόπους Παραρτήματα με αίτηση εγγραφής και καταβολή του ανάλογου ποσού και ισχύει για όλη τη διάρκεια των

φοιτητικών σπουδών (μετά το πτυχίο χάνεται και η ιδιότητα του τακτικού μέλους).

Κάθε μέλος της ΕΕΦΙΕ έχει τη δυνατότητα συμμετοχής σε συνελεύσεις, προγράμματα και δραστηριότητες της Εταιρείας, μπορεί να εκπροσωπεί την ΕΕΦΙΕ σε άλλες εκδηλώσεις και να διαδίδει τους σκοπούς της, να συμμετέχει στην οργανωτική επιτροπή ημεριδίων και να εκλέγεται σε διοικητικές θέσεις.

Για εγγραφή στο Παράρτημα Αθηνών της ΕΕΦΙΕ μπορείτε να απευθυνθείτε στον εκάστοτε Ταμία του Παραρτήματος Αθηνών.

Πληροφορίες

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Παράρτημα Αθηνών μπορείτε να ανατρέξετε στη σελίδα μας στο Facebook («ΕΕΦΙΕ Αθήνας-Επιστημονική Εταιρεία Φοιτητών Ιατρικής Ελλάδος», www.facebook.com/eefie.athinas), ή και στην ιστοσελίδα της ΕΕΦΙΕ www.eefie.org όπου αναρτώνται όλες οι ανακοινώσεις και οι δράσεις του Παραρτήματος και διατίθενται τα στοιχεία επικοινωνίας του ΣυΠ.

Στοιχεία επικοινωνίας

Για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση ή πληροφορία απευθυνθείτε στα μέλη του ΣυΠ Αθηνών:

Πρόεδρος	Εύα Γεωργοπούλου, 6942707626, evageorgpap@gmail.com
Αντιπρόεδρος	Δημήτρης Δημόπουλος, 6934211339, jimddimopoulos@yahoo.gr
Γραμματέας	Δήμητρα Παπαδημητρίου, 6975209897, demiropa3@gmail.com
Ταμίας;	Μενέλαος Σαμαράς, 6980295456, menelaos.g.samaras@gmail.com
Μέλος;	Κωνσταντίνος Βαμβακάρης, 6985776260, konstantinos.vamvakaris.97@gmail.com

Για εγγραφές απευθύνεστε στον Ταμία, Μενέλαο Σαμαρά.

Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων και Ανταλλαγών Φοιτητών Ιατρικής Hellenic Medical Student's International Committee - HeIMSIC

Οι ικανότητες, η εμπειρία, οι δεξιότητες και η γνώση χρησιμεύουν μόνο στο σωστό χώρο.

Η HeIMSIC - Hellenic Medical Students' International Committee (Ελληνική Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων & Ανταλλαγών Φοιτητών Ιατρικής) είναι ένα ανεξάρτητο σωματείο μη κυβερνητικού, μη κερδοσκοπικού, μη πολιτικού χαρακτήρα. Ιδρύθηκε το 1958 από φοιτητές ιατρικής και σήμερα αποτελείται από 7 τοπικές επιτροπές, μία σε κάθε πόλη όπου υπάρχει Ιατρική Σχολή.

Οι δράσεις μας εστιάζουν κατά βάση σε έξι θεματικές οι οποίες αποτελούν και τις διαρκείς επιτροπές στις οποίες τα μέλη μας οργανώνουν σχετικά projects.

Professional Exchanges. Περίπου 350 φοιτητές ιατρικής το χρόνο ασκούνται για ένα μήνα σε μία πανεπιστημιακή κλινική στο εξωτερικό.

Research Exchanges. Περίπου 100 φοιτητές ιατρικής ασκούνται για ένα μήνα σε ένα ερευνητικό κέντρο στο εξωτερικό.

Public Health. Ενημέρωση της κοινότητας και των φοιτητών ιατρικής σε θέματα Δημόσιας Υγείας όπως ο διαβήτης, η κατάχρηση ουσιών, ο καρκίνος και το κάπνισμα.

Reproductive Health & HIV/AIDS. Ενημέρωση των φοιτητών ιατρικής και των νέων για θέματα σεξουαλικής υγείας και δικαιωμάτων μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων ομοταγούς εκπαίδευσης και προγράμματα για δράση σε χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Human Rights and Peace. Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο χώρο της υγείας και της πρόσβασης ευπαθών πληθυσμών στην υγεία.

Medical Education. Εστίαση σε θέματα ιατρικής εκπαίδευσης και αλλαγές στο πρόγραμμα σπου-

δών, καθώς και πραγματοποίηση ειδικών workshops εκμάθησης συγκεκριμένων τεχνικών και δεξιοτήτων στους φοιτητές ιατρικής.

Οι στόχοι μας πραγματοποιούνται συχνά σε συνεργασία και με άλλους φορείς, όπως η AIESEC, οι Γιατροί του Κόσμου, οι Γιατροί χωρίς Σύνορα, το ΚΕΘΕΑ, η ACT UP, το European Resuscitation Council (ERC), και πολλές άλλες οργανώσεις.

Τον Απρίλιο του 2009, η HelMSIC βραβεύθηκε από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με το Βραβείο Εθελοντισμού για τη διεθνή της δράση στην εκπροσώπηση των Ελλήνων Φοιτητών Ιατρικής στο εξωτερικό ως Μη Κυβερνητική Οργάνωση.

Παράλληλα, η HelMSIC αποτελεί περήφανο και ενεργό μέλος των, IFMSA - International Federation of Medical Students' Associations (International Federation of Medical Students' Associations – IFMSA, www.ifmsa.org), της EMSA - European Medical Students' Association και του ΕΣΥΝ - Εθνικού Συμβουλίου Νεολαίας. Οι Έλληνες φοιτητές Ιατρικής ενημερώνονται τακτικά και έχουν δυνατότητα συμμετοχής σε διεθνή προγράμματα και Summer Schools της IFMSA και της EMSA και συμμετέχουν ενεργά στις Τακτικές Γενικές Συνελεύσεις τους.

Μάλιστα, η ίδια η HelMSIC έχει διοργανώσει τέσσερις φορές στο παρελθόν παγκόσμια και ευρωπαϊκά συνέδρια της IFMSA και της EMSA αντίστοιχα, κατά τα έτη 1993, 1998, 2008, 2010 στην Αθήνα και 2012 στη Θεσσαλονίκη.

Μέσα από τη συμμετοχή της στις διεθνείς φοιτητικές οργανώσεις, η HelMSIC αποτελεί τη φωνή των Ελλήνων φοιτητών στο εξωτερικό και το βασικό δίαυλο επικοινωνίας, συνεργασίας κι εκπαίδευσης.

Η ενασχόληση κάθε φοιτητή ιατρικής με την

HelMSIC του προσφέρει την μοναδική ευκαιρία να αξιοποιήσει δημιουργικά και ουσιαστικά τον ελεύθερο χρόνο του προς όφελος των συμφοιτητών του και της κοινωνίας. Παράλληλα ο ίδιος καταφέρνει να αποκτήσει μοναδικές επικοινωνιακές και οργανωτικές δεξιότητες και να έρθει σε επαφή με συναδέλφους φοιτητές ιατρικής από όλο τον κόσμο ανοίγοντας έτσι τους ορίζοντες του.

Πώς μπορείς να συμμετέχεις ενεργά?

1. Βρες το κοντινότερο ενεργό μέλος της HelMSIC.
2. Στείλε μας e-mail στο athens@helmsic.gr, για να μάθεις πότε είναι η επόμενη συνάντηση της τοπικής σου επιτροπής. Το γραφείο μας βρίσκεται στο κτίριο 14, δίπλα στο Παπουλάειο Αναγνώστηριο.
3. Κάνε like στην σελίδα μας στο facebook HelMSIC - Hellenic Medical Students' International Committee για να ενημερώνεσε τακτικά για τα προγράμματά μας ή επισκέψου την επίσημη ιστοσελίδα μας www.helmsic.gr.

Δεν απαιτείται κανενός είδους εγγραφή, καθώς είσαι ήδη μέλος μας!

“Αιμοπετάλιο”

Το "Αιμοπετάλιο" είναι ένα σωματείο, αναγνωρισμένο από το Πρωτοδικείο Αθηνών, που απαρτίζεται από φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Πρόκειται για μία ομάδα που στόχο έχει την προαγωγή της ιδέας του εθελοντισμού σε φοιτητές και νέους ανθρώπους μέσα από την διοργάνωση εθελοντικών αιμοδοσιών σε συνεργασία με νοσοκομεία της Αττικής. Από την ίδρυση της ομάδας το 2002 μέχρι σήμερα το Αιμοπετάλιο σε κάθε ακαδημαϊκό έτος διοργανώνει 6 αιμοδοσίες, 3 στο χειμερινό και 3 στο εαρινό εξάμηνο. Οι μονάδες αίματος που συγκεντρώνονται διατίθενται για τις ανάγκες του άγνωστου πάσχοντα συνανθρώπου, ενώ η διαχείριση τους γίνεται από το συνεργαζόμενο νοσοκομείο καθώς το Αιμοπετάλιο δε διαθέτει τράπεζα αίματος .

Έως σήμερα το Αιμοπετάλιο έχει καταφέρει να συγκεντρώσει πάνω από 6000 μονάδες αίματος και να δημιουργήσει πολλούς συνειδητοποιημένους αιμοδότες, αλλά και άτομα που διαδίδουν την ιδέα της εθελοντικής αιμοδοσίας ακόμα και αν δεν μπορούν να δώσουν αίμα. Παράλληλα, δραστηριοποιείται από το 2010 στη σωστή και λεπτομερή ενημέρωση για τη μεταμόσχευση μυελού των οστών έχοντας καταφέρει να συγκεντρώσει πάνω από 120 δείγματα εθελοντών δοτών (σε συνεργασία με την αιματολογική κλινική του Ευαγγελισμού και με το σύλλογο ΕΛΠΙΔΑ). Επίσης, έχει συμμετάσχει σε πανελλήνια συνέδρια για την εθελοντική αιμοδοσία, έχει οργανώσει σεμινάρια πρώτων βοηθειών, αλλά και ενημερώσεις σε σχολεία της χώρας.

Για όλες αυτές τις δράσεις του βραβεύτηκε απ' το Υπουργείο Υγείας το Δεκέμβριο του 2005 και έχει αναγνωρισθεί απ' όλους τους δημόσιους φορείς που σχετίζονται με τον εθελοντισμό.

Τα γραφεία μας είναι στην είσοδο του Παπουλάκειου αναγνωστηρίου της Ιατρικής Σχολής (Μικράς Ασίας 75, Γουδί).

e-mail: aimopetalio2002@gmail.com

site: aimopetalio.med.uoa.gr

fb: Αιμοπετάλιο/Aimopetalio

τηλέφωνο: 210-7462031

Σύλλογος νέων ιατρών

Ο Σύλλογος Νέων Ιατρών (ΣΝΙ) ιδρύθηκε αρχές του 2009 καταμετρώντας ως τώρα πέντε πολύ δημιουργικά χρόνια δυναμικής παρουσίας στον ια-

τρικό χώρο. Αποτελεί καθαρά επιστημονικό φορέα που απευθύνεται σε αποφοίτους ιατρικών σχολών, ειδικευμένους και ειδικευμένους ιατρούς, φοιτητές ιατρικής, επαγγελματίες υγείας αλλά και το ευρύ κοινό που οραματίζονται τη διαδρομή προς τη γνώση διεπόμενοι από ομαδικό πνεύμα. Βασικοί στόχοι του είναι η προαγωγή της γνώσης και της ιατρικής επιστήμης, αλλά και η προσφορά του σε θέματα που άπτονται κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΣΝΙ:

Παράγει υψηλού επιπέδου επιστημονικό έργο δημοσιεύοντας επιστημονικές εργασίες σε διεθνούς φήμης ιατρικά περιοδικά όπως New England Journal of Medicine, Science, British Medical Journal, European Urology, Stroke, JAMA Neurology, Emerging Infectious Diseases, International Journal of Cancer.

Διοργανώνει επιστημονικές συναντήσεις, συνέδρια και εκπαιδευτικές ημερίδες.

Πραγματοποιεί κοινωνικές παρεμβάσεις και συμμετέχει σε φιλανθρωπικές εκδηλώσεις.

Στοιχεία επικοινωνίας
www.sni.gr
info@sni.gr
+30 694 4589576

Θεατρική ομάδα

Η Θεατρική Ομάδα του ΣΦΙΑ είναι μια ανεξάρτητη ερασιτεχνική θεατρική ομάδα, που λειτουργεί με την ηθική και οικονομική υποστήριξη του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ιδρύθηκε το 1994 από φοιτητές της Ιατρικής που αναζήτησαν την καλλιτεχνική έκφραση στο χώρο της Σχολής. Από τότε και μέχρι σήμερα η ομάδα συνεχίζει τη δημιουργική της πορεία και με πολύ μεράκι ανεβάζει κάθε χρόνο ένα έργο. Από τις αρχές του χειμώνα μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους τα μέλη της ομάδας πειραματίζονται, αυτοσχεδιάζουν, και με τη βοήθεια του σκηνοθέτη δένουν τις δυνατότητές τους σε ένα άρτιο σύνολο. Οι πρόβες απαιτούν κατάθεση χρόνου και πολλή προσωπική και συλλογική δουλειά, αλλά το αποτέλεσμα τους δικαιώνει.

Για να συμμετέχει κάποιος στην ομάδα πρέπει να έχει αγάπη για το θέατρο, ομαδικότητα και όρεξη για δουλειά (το ταλέντο είναι πάντα ευπρόσδεκτο αλλά όχι απαραίτητο).

Όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να δηλώσει συμμετοχή στο γραφείο των Πολιτιστικών Ομάδων (Αναγνωστήριο).

Η συνέχεια επί σκηνής...

Η Ιστορία...

- 1995: "Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας" του Ου. Σαίξπηρ
- 1996: "Η όπερα της πεντάρας" του Μπ. Μπρεχτ
- 1997: "Η αυλή των θαυμάτων" του Ι. Καμπανέλλη
- 1998: "Κερασιές" του Η. Βλάχου (πρώην μέλους της ομάδας)
- 1999: "Η φιλονικία" του Μαριβώ
- 2000: "Ο Γλάρος" του Α. Τέχοφ
- 2001: "Οντίν" του Ζ. Ζιρωντού
- 2002: "Ο Δράκος" του Ε. Σβαρτς
- 2003: "Φρεναπάτη" του Τ. Kushner
- 2004: "Τα μαγικά μαξιλάρια" του Ε. Τριβιζά
- 2005: "Το παιχνίδι της σφαγής" του Ε. Ιονέσκο
- 2006: "12η Νύχτα" του Σαίξπηρ
- 2007: "Η επίσκεψη της γηραιάς κυρίας"

2008: "Ο καλός άνθρωπος του Σετσουάν" του Μπ. Μπρεχτ
2009: "Οδυσσέα γύρισε σπίτι" του Ι. Καμπανέλλη

Ορειβατικός φοιτητικός φυσιολατρικός ιατρικός σύλλογος – ΟΦΙΣ

Ο ΟΦΙΣ είναι μια φοιτητική ομάδα, που δραστηριοποιείται στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, από το 2001. Βασικός στόχος της είναι η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των φοιτητών (και όχι μόνο). Από τον ΟΦΙΣ, έχουν κατά καιρούς διοργανωθεί προγράμματα ανακύκλωσης, προβολές ταινιών, σεμινάρια ορειβασίας, χαριστικό παζάρι, εθελοντικές δράσεις και πολλές πεζοπορικές (και ποδηλατικές) εκδρομές, σε μέρη όπως η Πάρνηθα, ο Ταΰγετος, ο Πάρνωνας, το Παναϊωλικό, η Δίρφυ, το φαράγγι των Καλιανών, η λίμνη Τριχωνίδα και η Αίγινα.

– e-mail επικοινωνίας: ofis7901@yahoo.gr (στείλε
κενό mail, για τη mailing list).
– Facebook group: Ο.Φ.Ι.Σ.!!!!!!

Φιλαθλητική Κίνηση Φοιτητών Ιατρικής Αθηνών – "Ιωάννης Γεωργιάδης" (ΦιΚΦΙΑ)

Δημιουργήθηκε το 2008 από φοιτητές του τότε 2ου έτους. Διοργάνωση εσωτερικών πρωταθλημάτων, συμμετοχή σε αγώνες δρόμου και Μαραθώνιους σε Ελλάδα και εξωτερικό (Ρώμη, Βιέννη), εκδρομές για πεζοπορία και άλλα σπορ στη φύση (Παρνασσός, Εύηνος, Καλάβρυτα, Υμηττός, Πάρνηθα, Επίδαυρος, Ζήρεια) απογεύματα για jogging κοντά στη Σχολή, χαλαρή διάθεση, κέφι και όρεξη... λί-

γες λέξεις για να περιγράψει κανείς τη δραστηριότητα της ΦΙΚΦΙΑ.

– fikfia.blogspot.com

– fikfia@gmail.com

– *Facebook group*: Φιλαθλητική Κίνηση

Ομάδα ποδοσφαίρου

Η ομάδα ποδοσφαίρου της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει μεγάλη παράδοση στο χώρο του ενδοπανεπιστημιακού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου που διεξάγεται κάθε χρόνο στο γήπεδο της Πανεπιστημιούπολης, τερματίζοντας παραδοσιακά μέσα στις τέσσερις πρώτες. Η ομάδα αποτελείται αποκλειστικά από φοιτητές Ιατρικής όλων των ετών, από το 1ο έτος μέχρι και ένα εξάμηνο μετά την ορκωμοσία. Το πρωτάθλημα ξεκινά κάθε χρόνο αρχές Νοεμβρίου. Για πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο, όπου θα σας ενημερώσουν για το συμφοιτητή σας που είναι κάθε χρόνο υπεύθυνος ομάδας.

Κινηματογραφική ομάδα του συλλόγου φοιτητών

Η κινηματογραφική ομάδα δημιουργήθηκε το 1995 από μια παρέα φοιτητών, για τους οποίους η σχολή ήταν κάτι παραπάνω από χώρος εργαστηρίων και μαθημάτων. Από τότε μέχρι και σήμερα προβάλλονται ταινίες στο αμφιθέατρο της Παθολογικής Ανατομικής μια φορά την εβδομάδα (συνήθως την Παρασκευή). Η ομάδα συνεχίζει να αποτελεί μια ανοιχτή παρέα κινηματογράφω φίλων φοιτητών κι επιλέγει ταινίες από το χώρο του ανεξάρτητου κινηματογράφου. Η διαδικασία επιλογής ταινιών λαμβάνει χώρα στο γραφείο μας που βρίσκεται στην είσοδο του Παπουλάκειου αναγνωστηρίου της Ιατρικής Σχολής.

Στοιχεία επικοινωνίας:

e-mail: cinekofi@gmail.com

site: cinekofi.blogspot.gr

facebook: Κ.Ο.Φ.Ι (Κινηματογραφική Ομάδα Φοιτητών Ιατρικής)

τηλέφωνο: 6971887181, 6972286848

Μερικές άλλες δραστηριότητες των φοιτητών Ιατρικής με κοινωνικό χαρακτήρα

Οι φοιτητές ιατρικής οργανώνουν πλήθος δραστηριοτήτων κοινωνικού περιεχομένου άλλοτε με εντελώς δική τους πρωτοβουλία και άλλοτε στα πλαίσια μαθημάτων επιλογής. Ερεθίσματα και αφορμές αντλούνται από την άγνωστη κοινωνική πλευρά της ιατρικής –πλευρά που όμως σε ελάχιστα μαθήματα διδάσκεται– και αφορά τον πληθυσμό στο σύνολό του μαζί με τις συχνά παραμελημένες ομάδες των ηλικιωμένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Οι δραστηριότητες των φοιτητών καλύπτουν ευρύ φάσμα και στοχεύουν άλλοτε στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων, άλλοτε στην ενημέρωση του πληθυσμού αλλά και τον συμφοιτητών και άλλοτε στοχεύουν κατευθείαν στα συγκεκριμέ-

να πρόσωπα από τις παραμελημένες ομάδες του πληθυσμού.

Πέρα από την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων, η όλη διαδικασία αποτελεί για τους φοιτητές έναν εντελώς διαφορετικό τρόπο εκπαίδευσης και διευρύνει τα όρια της σκέψης και των δεξιοτήτων τους. Η συμμετοχή σε τέτοιες δραστηριότητες είναι κάτι παραπάνω από ενεργητική, είναι δημιουργική.

Ενδεικτικά, μερικές από τις δραστηριότητες είναι:

- Διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων στο Γηροκομείο Αθηνών
- Οργάνωση εκδρομών για άτομα με κινητικά προβλήματα
- Καταγραφή αναγκών των ατόμων με ειδικές ανάγκες σε ότι αφορά τα μηχανικά τους βοηθήματα και τις οικιακές συσκευές
- Κατάρτιση προγράμματος πρόληψης ατυχημάτων στα σχολεία και καθοδήγηση των καθη-

- γητών στην υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών από τους μαθητές. Παρουσίαση των εργασιών των μαθητών σε σχετικές ημερίδες
- Έλεγχος ασφάλειας παιδικών χαρών της Αθήνας
- Διοργάνωση ημερίδας με θέμα τις άγνωστες ειδικότητες της Ιατρικής
- Διοργάνωση εκδήλωσης με προβολή ταινίας για το ΠΙΚΠΑ Λέρου
- Διοργάνωση υπαίθριας αγοράς βιβλίων στο χώρο της Ιατρικής Σχολής
- Ενημέρωση του πληθυσμού για την παγκόσμια ημέρα των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Διοργάνωση σειράς ομιλιών στην Ιατρική Σχολή με θέμα τις εναλλακτικές θεραπείες
- Διοργάνωση στρογγυλής τράπεζας στην Ιατρική σχολή με θέμα βιολογικά μεταλλαγμένα τρόφιμα
- Συμμετοχή σε φοιτ. ΕΕΦΙΕ

3.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Η Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 1996 και στεγάζεται σε ένα μοντέρνο κτήριο που βρίσκεται στην οδό Μ. Ασίας και Δήλου 1, ακριβώς απέναντι από την Ιατρική Σχολή.

Η Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας αποτελεί ένα σύγχρονο κέντρο βιοϊατρικής πληροφόρησης και η αποστολή της είναι η δημιουργία και η στήριξη των κατάλληλων πληροφοριακών εργαλείων για την παραγωγή και διάδοση της γνώσης. Το άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό και ο σύγχρονος εξοπλισμός της Βιβλιοθήκης συντελούν στην κάλυψη όλων των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών της ακαδημαϊκής κοινότητας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και της ευρύτερης κοινωνίας. Το διευρυμένο ωράριο λειτουργίας επιτρέπει την χρήση των συλλογών και των χώρων της Βιβλιοθήκης καθ' όλη την διάρκεια της ημέρας, εκτός Σαββάτου και Κυριακής:

Χειμερινό Ωράριο: 8.00-20.00

Εαρινό Ωράριο: 8.00-15.00

Η Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας διαθέτει

- Δίκτυο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών για πρόσβαση σε έγκυρες πηγές πληροφόρησης
- Σταθμό εργασίας για άτομα με κινητικά προβλήματα
- Online επιστημονικά περιοδικά
- Online ξενόγλωσσα βιοϊατρικά βιβλία
- Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών
- Ιδρυματικό αποθετήριο "Πέργαμος" για πρόσ-

βαση στην πνευματική παραγωγή της Σχολής Επιστημών Υγείας

- Σύστημα ηλεκτρονικών παραγγελιών άρθρων και κεφαλαίων βιβλίων από τις Βιβλιοθήκες της Ελλάδας και του Εξωτερικού
- Αυτοματοποιημένο σύστημα αναζήτησης τεκμηρίων (βιβλία, περιοδικά, CD-Roms) των συλλογών της Βιβλιοθήκης
- Ηλεκτρονικά επιστημονικά βιβλία και περιοδικά
- Σημαντική συλλογή εντύπων ελληνικών και ξενόγλωσσων συγγραμμάτων
- Διδακτικά συγγράμματα «Εύδοξος» για δανεισμό στους εισαχθέντες από κατατακτήριες και στους v+2
- Σημαντική συλλογή σπάνιου και παλαιού υλικού της ιστορικής «Παπουλάκειου Βιβλιοθήκης» για την αναδρομική έρευνα στις Επιστήμες Υγείας
- Ασύρματο δίκτυο Internet (Wi-Fi)
- Τμήμα φωτοτυπικών μηχανημάτων
- Αμφιθέατρο διαλέξεων και σεμιναρίων
- Ειδικά ντουλάπια φύλαξης προσωπικών αντικειμένων
- Αυτόματους πωλητές σνακ και ροφημάτων

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ιστοσελίδα μας για να γνωρίσετε όλες τις υπηρεσίες που σας παρέχουμε healthsci.lib.uoa.gr

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Μ. Ασίας & Δήλου 1, Γουδή

Τηλ.: 210-7461400, 210-7461401

*Αναγνωστήρια Βιβλιοθήκης
Επιστημών Υγείας.*

Σταθμός εργασίας για άτομα με κινητικά προβλήματα.

Δωμάτια ομαδικής μελέτης.

4.

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Περίοδος διδασκαλίας:	Από Δευτέρα 25 Σεπτεμβρίου 2017 έως και Παρασκευή 12 Ιανουαρίου 2018
Περίοδος εξετάσεων:	Από από Παρασκευή 19 Ιανουαρίου 2018 έως και Παρασκευή 9 Φεβρουαρίου 2018
Επίσημες αργίες:	
- Εθνική εορτή:	Σάββατο 28 Οκτωβρίου 2017
- Πολυτεχνείο:	Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2017
- Διακοπές Χριστουγέννων:	Από Κυριακή 24 Δεκεμβρίου 2017 έως και Κυριακή 7 Ιανουαρίου 2018
- Τριών Ιεραρχών:	Τρίτη 30 Ιανουαρίου 2018

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Περίοδος διδασκαλίας:	Από Δευτέρα 12 Φεβρουαρίου 2018 έως και Παρασκευή 1 Ιουνίου 2018
Περίοδος εξετάσεων:	Από Δευτέρα 11 Ιουνίου 2018 έως και Παρασκευή 29 Ιουνίου 2018
Επίσημες αργίες:	
- Καθαρά Δευτέρα:	Δευτέρα 19 Φεβρουαρίου 2018
- Εθνική εορτή:	Κυριακή 25 Μαρτίου 2018
- Διακοπές Πάσχα:	Από Μ. Δευτέρα 2 Απριλίου 2018 έως και Παρασκευή 15 Απριλίου 2018
- Πρωτομαγιά:	Τρίτη 1 Μαΐου 2018
- Αγίου Πνεύματος:	Δευτέρα 28 Μαΐου 2018
- Διακοπή μαθημάτων:	Την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επόμενη
Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου:	Από Δευτέρα 3 Σεπτεμβρίου 2018 έως και Παρασκευή 21 Σεπτεμβρίου 2018

5.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018

5.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ (48)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017-18

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

Εξάμηνο	Μάθημα	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	"Τελικό σύνολο (Γ x 13 εβδομάδες εξαμήνου)"	Πιστωτικές Μονάδες
1ο	Βιολογία Ι	4	1	5	65	7
	Επιστημολογία, Ιστορία & Ηθική της Ιατρικής	2	2	4	52	3
	Ιατρική Χημεία	4	1.5	5.5	71.5	6
	Ιατρική Φυσική	4	1.5	5.5	71.5	6
	Ιατρική Στατιστική	3	1	4	52	6
	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 1ου Εξαμήνου</i>					30
2ο	Βιολογία ΙΙ - Γενετική	6	1	7	91	9
	Νευροανατομία και Νευροφυσιολογία	4	4	8	104	9
	Βιολογική Χημεία Ι	4	2	6	78	5
	Ιστολογία Εμβρυολογία Ι	3	2.5	5.5	71.5	5
	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 2ου Εξαμήνου</i>					30
3ο	Περιγραφική Ανατομική Ι					6
	Φυσιολογία 3 ^{ου} εξαμήνου					10
	Βιολογική Χημεία ΙΙ					5
	Ιστολογία Εμβρυολογία ΙΙ					7
	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>					2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 3ου Εξαμήνου</i>					30

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

Εξάμηνο	Μάθημα	Πιστωτικές Μονάδες
4ο	Περιγραφική Ανατομική II	6
	Φυσιολογία 4 ^{ου} εξαμήνου	10
	Παθολογική Ανατομική I	6
	Γενική Μικροβιολογία - Ανοσολογία	6
	Παθογενετικοί Μηχανισμοί (μόνο διδασκόμενο)	2
	Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα	2
	Σύνολο πιστωτικών μονάδων 4ου Εξαμήνου	30
5ο	Παθολογική Ανατομική II	8
	Παθολογική Φυσιολογία	7
	Φαρμακολογία I	5
	Ιατρική Μικροβιολογία	5
	Ιατρική Ψυχολογία	3
	Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα	2
	Σύνολο πιστωτικών μονάδων 5ου Εξαμήνου	30
6ο	Σημειολογία - Νοσολογία	10
	Χειρουργική Παθολογία I	6
	Κλινική Φαρμακολογία	4
	Ακτινολογία I	4
	Προληπτική Ιατρική - Δημόσια Υγεία	4
	Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα	2
	Σύνολο πιστωτικών μονάδων 6ου Εξαμήνου	30

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

Εξάμηνο	Μάθημα	Πιστωτικές Μονάδες
7ο	Παθολογία	10
	Χειρουργική Παθολογία II	8
	Γενική Επιδημιολογία & Μεθοδολογία Έρευνας	4
	Ακτινολογία II	6
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>	2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 7ου Εξαμήνου</i>	30
8ο	Πνευμονολογία	8
	Καρδιολογία	8
	Νευρολογία	8
	Ουρολογία	4
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>	2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 8ου Εξαμήνου</i>	30
9ο	Οφθαλμολογία	4
	ΩΡΛ	4
	Ορθοπαιδική - Τραυματιολογία	4
	Επείγουσα Ιατρική - Εντατική Θεραπεία & Αναισθησιολογία	7
	Δερματολογία	4
	Θεραπευτική	5
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>	2
	<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 9ου Εξαμήνου</i>	30

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

Εξάμηνο	Μάθημα	Πιστωτικές Μονάδες
10ο	Παθολογία	18
	Παιδιατρική	18
	Χειρουργική	12
	Μαιευτική - Γυναικολογία	12
	Ψυχιατρική	12
	Ιατροδικαστική - Τοξικολογία	3
11ο-12ο	Αιματολογία, ή Αναισθησιολογία, ή Γαστρεντερολογία, ή Γενική Ιατρική, ή Ενδοκρινολογία, ή Εντατική Θεραπεία, ή Θωρακο-Καρδιο-Αγγειο-Χειρουργική, ή Κλινική Γενετική, ή Νευροχειρουργική, ή Νεφρολογία, ή Ογκολογία, ή Παιδοψυχιατρική, ή Ρευματολογία	9
10ο	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>	2
11ο	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>	2
12ο	<i>Υποχρεωτικό κατ'επιλογήν μάθημα</i>	2
<i>Σύνολο πιστωτικών μονάδων 10ου-11ου-12ου Εξαμήνου</i>		90

5.2 ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017-18

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08:00-09:00	ΙΑΤΡΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι	ΙΑΤΡΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ
09:00-10:00	ΙΑΤΡΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι	ΙΑΤΡΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ
10:00-11:00	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
11:00-12:00	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ		ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ		
12:00-13:00					
13:00-14:00	ΕΠΙΣΤΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ				

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08:00-09:00					
09:00-10:00					
10:00-11:00					
11:00-12:00		ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ		ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ
12:00-13:00		ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ
13:00-14:00		ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΕΩΣ 13.30	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ	ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΕΩΣ 13.30	ΒΙΟΛΟΓΙΑ Ι ΕΩΣ 13.30

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08:00-09:00	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ Ι	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ Ι	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ
09:00-10:00	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ Ι	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ	ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ Ι	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ
10:00-11:00	ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι
11:00-12:00		ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ		ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	
12:00-13:00					
13:00-14:00					

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08:00-09:00					
09:00-10:00					
10:00-11:00					
11:00-12:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι		ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ		
12:00-13:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι		ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ-ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	
13:00-14:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι		ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ-ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	
14:00-15:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ - ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΕΩΣ 14.30	ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ-ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	
15:00-16:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ-ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΕΩΣ 15.30	
16:00-17:00	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι	ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι		
17:00-18:00			ΝΕΥΡΟΑΝΑΤΟΜΙΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΕΜΒΡΥΟΛΟΓΙΑ Ι		

5.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ (49)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΩΣ ΚΑΙ
ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2016-17

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (1ο-8ο ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΣ

Εξάμηνο	Μάθημα	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	"Τελικό σύνολο (Γ x 13 εβδομάδες εξαμήνου)"	Πιστωτικές Μονάδες
1ο	Ιατρική Φυσική Ι	3	2	5	65	6
	Γενική Ιατρική Χημεία Ι	4	-	4	52	6
	Ιατρική Στατιστική	3	1	4	52	6
	Βιολογία Ι	4	1	5	65	7
	Ψυχολογία	2	-	2	26	3
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο 1ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30
2ο	Ιατρική Φυσική ΙΙ	3	2	5	65	10
	Γενική Ιατρική Χημεία ΙΙ	4	-	4	52	9
	Βιολογία ΙΙ	6	1	7	91	9
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο 2ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30
3ο	Περιγραφική Ανατομική ΙΙ	5	5	10	130	7
	Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμήνου)**	4	12	16	208	12
	Βιολογική Χημεία Ι	4	3	7	91	4
	Ιστολογία-Εμβρυολογία Ι	3	2,5	5,5	71,5	5
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο 3ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30

Εξάμηνο	Μάθημα	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	"Τελικό σύνολο (Γ x 13 εβδομάδες εξαμήνου)"	Πιστωτικές Μονάδες
4ο	Περιγραφική Ανατομική Ι	5	*	5	65	5
	Φυσιολογία (εαρινού εξαμήνου)**	4	12	16	208	12
	Βιολογική Χημεία ΙΙ	4	–	4	52	4
	Ιστολογία-Εμβρυολογία ΙΙ	3	2,5	5,5	71,5	7
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο 4ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30
5ο	Παθολογική Ανατομική Ι (1)	3	1	4	52	6
	Παθολογική Φυσιολογία Ι	3	1	4	52	5
	Γενική Μικροβιολογία Ανοσολογία	3	1	4	52	5
	Φαρμακολογία Ι (2)	3	1	4	52	5
	Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας	3	1	4	52	5
	Αρχές Φιλοσοφίας και Ιστορία της Ιατρικής	2	2	4	52	2
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
<i>Σύνολο 5ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30	
6ο	Παθολογική Ανατομική ΙΙ (1)	3	3	6	78	9
	Παθολογική Φυσιολογία ΙΙ	3	1	4	52	6
	Ιατρική Μικροβιολογία	3	1	4	52	7
	Φαρμακολογία ΙΙ (2)	3	1	4	52	6
	<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>				26	2
	<i>Σύνολο 6ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>					30

Εξάμηνο	Μάθημα	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	"Τελικό σύνολο (Γ x 13 εβδομάδες εξαμήνου)"	Πιστωτικές Μονάδες
7ο	Σημειολογία-Νοσολογία	6	6	12	156	13
	Χειρουργική Παθολογία I	3	3	6	78	8
	Ακτινολογία (3)	4	2	6	78	7
	"Εισαγωγή στην ψυχοπαθολογία (είναι μόνο διδασκόμενο)"	3	–	3	39	–
	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα				26	2
	Σύνολο 7ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων					30
8ο	Παθολογία	4	4	8	104	11
	Χειρουργική Παθολογία II	6	3	9	117	10
	Προληπτική Ιατρική και Δημόσια Υγεία	4	1	5	65	5
	Ιατρική της Εργασίας	2	–	2	26	2
	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα				26	2
	Σύνολο 8ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων					30

(1) Η άσκηση των φοιτητών κατά το 5ο και 6ο εξάμηνο γίνεται σε τρεις ομάδες, κάθε μια από τις οποίες ασκείται σε 7 δίωρες εργ/κες ασκήσεις κατά το 5ο εξάμηνο (χειμερινό) και κατά το 6ο εξάμηνο (εαρινό) σε 8 δίωρες εργ/κες ασκήσεις

(2) Οι φοιτητές ασκούνται 6x2 ώρες σε μικρές ομάδες από όλα τα μέλη ΔΕΠ

(3) Το μάθημα της Ακτινολογίας θα διδαχθεί ως εξής: από Α έως ΜΗΛΙΩΤ.... στο Α εργαστήριο Ακτινολογίας του Αρεταίειου Νοσοκομείου και από ΜΗΤΡ .... έως Χ.... στο Β Εργαστήριο Ακτινολογίας του Νοσοκομείου "Αττικών".

* Οι μισοί φοιτητές ασκούνται στο χειμερινό εξάμηνο και οι άλλοι μισοί στο εαρινό εξάμηνο

** Η φυσιολογία χειμερινού εξαμήνου περιλαμβάνει Φυσιολογία νευρικού ενδοκρινικού, μυϊκού συστήματος και θερμορρύθμιση. Η φυσιολογία εαρινού εξαμήνου περιλαμβάνει Φυσιολογία συστημάτων.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (9ο-10ο ΕΞΑΜΗΝΑ)

Μάθημα	Ώρες διδασκαλίας εβδομαδιαίως			Σύνολο διδασκαλίας εβδομάδων/ωρών		Πιστωτικές Μονάδες
	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	Εβδομάδες (Δ)	"Τελικό σύνολο (Γ x 13 εβδομάδες εξαμήνου)"	
1. Νευρολογία	6	19	25	4	100	10
2. Καρδιολογία*	3	11	14	4	56	8
3. Πνευμονολογία	12,5	14,5	27	2	54	6
4. Δερματολογία	5	7,5	12,5	4	50	4
5. Ουρολογία	6	6	12	4	48	4
6. Οφθαλμολογία	4	10	14	4	56	4
7. ΩΡΛ	5	7,5	12,5	4	50	4
8. Ορθοπαιδική Τραυματ.	7	6	13	4	52	4
9. Θεραπευτική	6	6	12	4	48	7
10. Παθολογία - Εντατική Θεραπεία	5	30	35	2	70	5
11. Μαιευτική και Γυναικολογία**	13	4	–		52	–
<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>						2
<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>						2
Σύνολο 9ου-10ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων						60

* Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Β' Καρδιολογικής Κλινικής περιλαμβάνονται τέσσερα ωριαία προαιρετικά μαθήματα: Καρδιακή Λειτουργία, Ασκήσεις Ηλεκτροκαρδιογραφήματος, Αρρυθμίες και Φυσιολογίας της Καρδιάς

** Είναι μόνο διδασκόμενο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (11ο-12ο ΕΞΑΜΗΝΑ)

Μάθημα	Ώρες διδασκαλίας εβδομαδιαίως			Σύνολο διδασκαλίας εβδομάδων/ωρών		Πιστωτικές Μονάδες
	"Διαλέξεις ανά εβδομάδα (Α)"	"Ασκήσεις ανά εβδομάδα (Β)"	"Σύνολο ανά εβδομάδα (Γ)"	Εβδομάδες (Δ)	Τελικό σύνολο (Γ x Δ)	
1. Παθολογία	5	35	40	12	480	12
2. Παιδιατρική	10	30	40	10	400	14
3. Χειρουργική	6	34	40	7	280	9
4. Μαιευτική και Γυναικολογία	13	28	41	7	287	9
5. Ψυχιατρική	10	25	35	4	140	9
6. Ιατροδικαστική Τοξικολογία	4	30	34	2	68	3
<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>						<i>2</i>
<i>Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα</i>						<i>2</i>
<i>Σύνολο 11ου-12ου εξαμήνου Πιστωτικών Μονάδων</i>						<i>60</i>

5.4 ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9	Ιατρική Φυσική Ι	Βιολογία Ι	Ιατρική Φυσική Ι	Βιολογία Ι	Γεν. Ιατρική Χημεία Ι
9-10	Γεν. Ιατρική Χημεία Ι	Βιολογία Ι	Ιατρική Φυσική Ι	Βιολογία Ι	Γεν. Ιατρική Χημεία Ι
10-11	Ιατρική Στατιστική	Γεν. Ιατρική Χημεία Ι	Στατιστική		
11-12	Ιατρική Στατιστική		Στατιστική		
12-1					
2-4				Ψυχολογία	

Τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου διεξάγονται στο αμφιθέατρο φυσιολογίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ *

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9					
9-10					
10-11		- Ιατρική Φυσική Ι		- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική	- Ιατρική Φυσική Ι
11-12		- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική - Βιολογία Ι		- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική - Βιολογία Ι	- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική - Βιολογία Ι
12-1	- Ιατρική Φυσική Ι	- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική - Βιολογία Ι (έως 1.30)	- Ιατρική Φυσική Ι	- Ιατρική Φυσική Ι - Βιολογία Ι (έως 1.30)	- Ιατρική Φυσική Ι - Στατιστική - Βιολογία Ι (έως 1.30)
1-2	- Ιατρική Φυσική Ι		- Ιατρική Φυσική Ι		
2-3	- Ιατρική Φυσική Ι		- Ιατρική Φυσική Ι		

* Κυκλικά σε ομάδες φοιτητών, στα αντίστοιχα εργαστήρια

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9	Ιατρική Φυσική II	Γεν. Ιατρική Χημεία II	Ιατρική Φυσική II	Γεν. Ιατρική Χημεία II	Ιατρική Φυσική II
9-10	Βιολογία II	Γεν. Ιατρική Χημεία II	Βιολογία II	Γεν. Ιατρική Χημεία II	Βιολογία II
10-11	Βιολογία II		Βιολογία II		Βιολογία II
11-12					
12-1					
1-2					

Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου διεξάγονται στο αμφιθέατρο φυσιολογίας

ΑΣΚΗΣΕΙΣ*

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9					
9-10					
10-11		- Ιατρική Φυσική II		- Ιατρική Φυσική II	
11-12	- Ιατρική Φυσική II	- Ιατρική Φυσική II - Βιολογία II	- Ιατρική Φυσική II	- Ιατρική Φυσική II - Βιολογία II	- Ιατρική Φυσική II
12-1	- Ιατρική Φυσική II	- Ιατρική Φυσική II (έως 1.30) - Βιολογία II (έως 1:30)	- Ιατρική Φυσική II	- Ιατρική Φυσική II (έως 1.30) - Βιολογία II (έως 1:30)	- Ιατρική Φυσική II
1-2	- Ιατρική Φυσική II		- Ιατρική Φυσική II		- Ιατρική Φυσική II
2-3					

*Κυκλικά σε ομάδες φοιτητών, στα αντίστοιχα εργαστήρια

3ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9					
9-10					
10-11					
11-12	Βιολογική Χημεία I	Ιστολογία - Εμβρυολογία I		Ιστολογία - Εμβρυολογία I	Ιστολογία - Εμβρυολογία I
12-1	Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.)	Βιολογική Χημεία I	Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.)	Φυσιολογία χειμερινού εξαμ.	Βιολογική Χημεία I
1-2	Περιγραφική Ανατομική II	Βιολογική Χημεία I	Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.)	Περιγραφική Ανατομική II	Περιγραφική Ανατομική II
2-3			Περιγραφική Ανατομική II	Περιγραφική Ανατομική II	

Τα αμφιθέατρα διδασκαλίας ορίζονται από το ΔΕΠ του μαθήματος.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ*

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-11	- Περιγραφική Ανατομική II - Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.) - Ιστολογία - (Εμβρυολογία I)	- Περιγραφική Ανατομική II - Φυσιολογία (χειμερινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία I	- Περιγραφική Ανατομική II - Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία I	- Περιγραφική Ανατομική II - Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία I	- Περιγραφική Ανατομική II - Φυσιολογία (Χειμερινού εξαμ.)

*Οι φοιτητές ασκούνται σε ομάδες στα αντίστοιχα εργαστήρια όπως ορίζονται από το ΔΕΠ του κάθε μαθήματος.

4ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9					
9-10					
10-11					
11-12	Βιολογική Χημεία II	Ιστολογία - Εμβρυολογία II	Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.)	Ιστολογία - Εμβρυολογία II	Ιστολογία - Εμβρυολογία II
12-1	Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.)	Βιολογική Χημεία I	Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.)	Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.)	Βιολογική Χημεία II
1-2	Περιγραφική Ανατομική I				

Τα αμφιθέατρα διδασκαλίας ορίζονται από το ΔΕΠ του κάθε μαθήματος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-11	- Περιγραφική Ανατομική I - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία II	- Περιγραφική Ανατομική I - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία II	- Περιγραφική Ανατομική I - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία II	- Περιγραφική Ανατομική I - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.) - Ιστολογία - Εμβρυολογία II	- Περιγραφική Ανατομική I - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.) - Φυσιολογία (Εαρινού εξαμ.)

Οι φοιτητές ασκούνται σε ομάδες στα αντίστοιχα εργαστήρια όπως ορίζονται από το ΔΕΠ του κάθε μαθήματος.

5ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9	Παθολογική Φυσιολογία Ι		Αρχές Φιλοσοφίας και Ιστορίας της Ιατρικής		Αρχές Φιλοσοφίας και Ιστορίας της Ιατρικής
9-10	Παθολογική Ανατομική Ι		Παθολογική Ανατομική Ι		Παθολογική Ανατομική Ι
10-11	Φαρμακολογία Ι		Φαρμακολογία Ι		Φαρμακολογία Ι
11-12	Γενική Μικροβιολογία και Ανοσολογία		Παθολογική Φυσιολογία Ι		Παθολογική Φυσιολογία Ι
12-1	Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας		Γενική Μικροβιολογία και Ανοσολογία		Γενική Μικροβιολογία και Ανοσολογία
1-2	Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας		Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας		Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας

ΑΣΚΗΣΕΙΣ*

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9		– Φαρμακολογία Ι – Παθολ. Ανατομική Ι – Παθολογική Φυσιολογία Ι – Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία		– Φαρμακολογία Ι – Παθολ. Ανατομική Ι – Παθολογική Φυσιολογία Ι – Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία	
9-10		– Φαρμακολογία Ι – Παθολ. Ανατομική Ι – Παθολογική Φυσιολογία Ι – Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία		– Φαρμακολογία Ι – Παθολ. Ανατομική Ι – Παθολογική Φυσιολογία Ι – Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ* (συνέχεια)

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10-11	<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 		<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 	
11-12	<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 		<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 	
12-1	<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 		<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 	
1-2	<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 		<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας
2-3	<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 		<ul style="list-style-type: none"> - Φαρμακολογία Ι - Παθολογική Φυσιολογία Ι - Γεν. Μικροβιολογία και Ανοσολογία 	<ul style="list-style-type: none"> - Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία Έρευνας

* Κυκλικά σε ομάδες φοιτητών στα αντίστοιχα Εργαστήρια Τα Αμφιθέατρα διδασκαλίας ορίζονται από το ΔΕΠ τον κάθε μαθήματος

6ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΩΡΙΑ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9					
9-10	Παθολογική Ανατομική II		Παθολογική Ανατομική II		Παθολογική Ανατομική II
10-11	Φαρμακολογία II		Φαρμακολογία II		Φαρμακολογία II
11-12	Παθολογική Φυσιολογία II				Παθολογική Φυσιολογία II
12-1	Ιατρική Μικροβιολογία		Ιατρική Μικροβιολογία		Ιατρική Μικροβιολογία

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
8-9		– Φαρμακολογία II – Παθολ. Ανατομική II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολ. Ανατομική II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	
9-10		– Φαρμακολογία II – Παθολ. Ανατομική II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολ. Ανατομική II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	
10-11		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ* (συνέχεια)

	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
11-12		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	
12-1		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	
1-2	Παθολογική Ανατομική II (κλινικό φροντιστήριο)	– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	– Παθολογική Ανατομική II (κλινικό φροντιστήριο)	– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	– Παθολογική Ανατομική II (κλινικό φροντιστήριο)
2-3		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία		– Φαρμακολογία II – Παθολογική Φυσιολογία II – Ιατρική Μικροβιολογία	

*Κυκλικά σε ομάδες φοιτητών στα αντίστοιχα εργαστήρια τα αμφιθέατρα διδασκαλίας ορίζονται από το ΔΕΠ του κάθε μαθήματος.

7ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚ.
08.00-09.00	ΣΗΜ. ΝΟΣ.	ΧΕΙΡ. ΠΑΘ. Ι	ΣΗΜ. ΝΟΣ	ΧΕΙΡ. ΠΑΘ. Ι	ΣΗΜ. ΝΟΣ.
09.00-10.00	«	«	«	«	«
10.00-11.00	«	«	«	«	«
11.00-12.00	«	«	«	«	«
12.00-13.00		ΑΚΤΙΝΟΛ.* Α-Β εργ.		ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	
13.00-14.00	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ***	ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	ΨΥΧΙΑΤΡ.	ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	ΨΥΧΙΑΤΡ.
14.00-15.00		ΑΚΤΙΝΟΛ. Β εργ.		ΑΚΤΙΝΟΛ. Β εργ	

8ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΩΡΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚ.
08.00-09.00	ΠΑΘΟΛ.	ΧΕΙΡ. ΠΑΘ. ΙΙ	ΠΑΘΟΛ.	ΧΕΙΡ. ΠΑΘ. ΙΙ	ΧΕΙΡ. ΠΑΘΟΛ.Π
09.00-10.00	«	«	«	«	«
10.00-11.00	«	«	«	«	«
11.00-12.00	«	«	«	«	«
12.00-13.00		ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.		ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	ΠΡ. ΙΑΤΡ.
13.00-14.00	ΠΡΟΛ. ΙΑΤΡΙΚΗ & ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ**	ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	ΠΡ. ΙΑΤΡ.	ΑΚΤΙΝΟΛ. Α-Β εργ.	ΠΡ. ΙΑΤΡ.
14.00-15.00	ΠΡΟΛ. ΙΑΤΡΙΚΗ & ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΕΙΑ**	ΑΚΤΙΝΟΛ. Β εργ.	ΙΑΤΡ. ΕΡΓ.	ΑΚΤΙΝΟΛ. Β εργ.	ΙΑΤΡ. ΕΡΓ.

Τα μαθήματα και οι ασκήσεις του 7ου και 8ου εξαμήνου γίνονται στους χώρους Νοσοκομείων όπου είναι εγκατεστημένες οι Αρμόδιες Κλινικές.

*Για το 7ο και 8ο εξάμηνο το μάθημα της Ακτινολογίας θα διδαχθεί ως εξής: Από Α-Μ στο Α Εργαστήριο Ακτινολογίας του Αρεταίειου Νοσοκομείου από την Καθηγήτρια κ. Ε-Α. Μουλοπούλου και από το Μ-Ω στο Β Εργαστήριο Ακτινολογίας του Νοσοκομείου "Αττικόν" από τον Αναπλ. Καθηγητή κ. Ν. Κελέκη.

**Τα μαθήματα της Προληπτικής Ιατρικής & Δημόσιας Υγείας και τα Μαθήματα Ιατρικής Εργασίας γίνονται στο ΝΑΒΟ.

***Είναι μόνο διδασκόμενο.

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018
1^η ΟΜΑΔΑ Από 01 έως 54 Α/Α Καταλόγου

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ
08.00	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17-01/10/17	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 1η ΚΑΙ 2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ
έως	2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	02/10/17-08/10/17	ΚΑΙ ΤΗΝ 3η ΚΑΙ 4η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
13.00	3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	09/10/17-15/10/17	ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 1η ΚΑΙ 2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 3η ΚΑΙ 4η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ
	4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/10/17-22/10/17	

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17-29/10/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
έως	6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/10/17-05/11/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
13.00	7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	06/11/17-12/11/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	13/11/16-19/11/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
08.00	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17-26/11/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
έως	10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	27/11/17-03/12/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
13.00	11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	04/12/17-10/12/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	11/12/17-17/12/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17-22/12/17	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	08/01/18-12/01/18					
08.00	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18-18/02/18	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ				
έως	16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/02/18-25/02/18	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ				
13.00	17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/02/18-04/03/18	(ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 – 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 – 13.00)				
	18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	05/03/18-11/03/18					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18-18/03/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
έως	20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/03/18-25/03/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
13.00	21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/03/18-01/04/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
	22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/04/18-22/04/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
08.00	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18-29/04/18	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ				
έως	24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/04/18-06/05/18	(Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)				
13.00	25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	07/05/18-13/05/18					
	26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	14/05/18-20/05/18					
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18-27/05/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	28/05/18-01/06/18					

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018
2^η ΟΜΑΔΑ Από 55 έως 108 Α/Α Καταλόγου

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17-01/10/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	02/10/17-08/10/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
13.00	3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	09/10/17-15/10/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/10/17-22/10/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
08.00 έως	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17-29/10/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
	6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/10/17-05/11/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
13.00	7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	06/11/17-12/11/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	13/11/16-19/11/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
08.00 έως	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17-26/11/17	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ				
	10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	27/11/17-03/12/17	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ				
13.00	11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	04/12/17-10/12/17	(ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 – 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 – 13.00)				
	12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	11/12/17-17/12/17					
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17-22/12/17	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	08/01/18-12/01/18					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18-18/02/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
	16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/02/18-25/02/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
13.00	17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/02/18-04/03/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
	18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	05/03/18-11/03/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
08.00 έως	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18-18/03/18	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ				
	20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/03/18-25/03/18	(Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)				
13.00	21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/03/18-01/04/18					
	22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/04/18-22/04/18					
08.00 έως	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18-29/04/18	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 23η ΚΑΙ 24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ				
	24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/04/18-06/05/18	ΤΗΝ 25η ΚΑΙ 26η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ				
13.00	25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	07/05/18-13/05/18	ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 23η ΚΑΙ 24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ				
	26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	14/05/18-20/05/18	ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 25η ΚΑΙ 26η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ				
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18-27/05/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	28/05/18-01/06/18					

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018
3^η ΟΜΑΔΑ Από 109 έως 162 Α/Α Καταλόγου

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
08.00 έως	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17-01/10/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	
	2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	02/10/17-08/10/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	
13.00	3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	09/10/17-15/10/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	
	4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/10/17-22/10/17	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	
08.00 έως	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17-29/10/17	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ					
	6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/10/17-05/11/17	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ					
13.00	7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	06/11/17-12/11/17	(ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 – 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 – 13.00)					
	8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	13/11/16-19/11/17						

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
08.00 έως	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17-26/11/17	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	
	10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	27/11/17-03/12/17	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	
13.00	11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	04/12/17-10/12/17	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	
	12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	11/12/17-17/12/17	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17-22/12/17	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ					
	14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	08/01/18-12/01/18						
08.00 έως	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18-18/02/18	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ					
	16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/02/18-25/02/18	(Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)					
13.00	17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/02/18-04/03/18						
	18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	05/03/18-11/03/18						
08.00 έως	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18-18/03/18	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 19η ΚΑΙ 20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ					
	20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/03/18-25/03/18	ΤΗΝ 21η ΚΑΙ 22η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ					
13.00	21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/03/18-01/04/18	ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 19η ΚΑΙ 20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ					
	22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/04/18-22/04/18	ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 21η ΚΑΙ 22η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
08.00 έως	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18-29/04/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	
	24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/04/18-06/05/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	
13.00	25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	07/05/18-13/05/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	
	26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	14/05/18-20/05/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18-27/05/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ					
	28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	28/05/18-01/06/18						

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018
4^η ΟΜΑΔΑ Από 163 έως 216 Α/Α καταλόγου

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17-01/10/17	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ				
έως	2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	02/10/17-08/10/17	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ				
13.00	3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	09/10/17-15/10/17	(ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 - 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 - 13.00)				
	4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/10/17-22/10/17					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17-29/10/17	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
έως	6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/10/17-05/11/17	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
13.00	7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	06/11/17-12/11/17	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
	8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	13/11/16-19/11/17	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
08.00	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17-26/11/17	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ				
έως	10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	27/11/17-03/12/17	(Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)				
13.00	11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	04/12/17-10/12/17					
	12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	11/12/17-17/12/17					
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17-22/12/17					
	14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	08/01/18-12/01/18					
08.00	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18-18/02/18	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 15η ΚΑΙ 16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ				
έως	16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/02/18-25/02/18	ΤΗΝ 17η ΚΑΙ 18η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ				
13.00	17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/02/18-04/03/18	ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 15η ΚΑΙ 16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ				
	18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	05/03/18-11/03/18	ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 17η ΚΑΙ 18η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ				

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18-18/03/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
έως	20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/03/18-25/03/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
13.00	21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/03/18-01/04/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/04/18-22/04/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
08.00	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18-29/04/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
έως	24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/04/18-06/05/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
13.00	25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	07/05/18-13/05/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	14/05/18-20/05/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18-27/05/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	28/05/18-01/06/18					

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018
5^η ΟΜΑΔΑ Από 217 έως 270 Α/Α καταλόγου

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως 13.00	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17–01/10/17 02/10/17–08/10/17 09/10/17–15/10/17 16/10/17–22/10/17	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
08.00 έως 13.00	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17–29/10/17 30/10/17–05/11/17 06/11/17–12/11/17 13/11/16–19/11/17	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ (Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)				
08.00 έως 13.00	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17–26/11/17 27/11/17–03/12/17 04/12/17–10/12/17 11/12/17–17/12/17	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 9η ΚΑΙ 10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΗΝ 11η ΚΑΙ 12η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 9η ΚΑΙ 10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 11η ΚΑΙ 12η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 11η ΚΑΙ 12η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ			
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17–22/12/17 08/01/18–12/01/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως 13.00	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18–18/02/18 19/02/18–25/02/18 26/02/18–04/03/18 05/03/18–11/03/18	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
08.00 έως 13.00	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18–18/03/18 19/03/18–25/03/18 26/03/18–01/04/18 16/04/18–22/04/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
08.00 έως 13.00	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18–29/04/18 30/04/18–06/05/18 07/05/18–13/05/18 14/05/18–20/05/18	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ (ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 – 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 – 13.00)				
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ 28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18–27/05/18 28/05/18–01/06/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΚΑΙ 10^{ου} ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018

6^η ΟΜΑΔΑ Από 271 έως 324 Α/Α καταλόγου

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ							
ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	1η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	25/09/17–01/10/17	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑ (Κάθε φοιτητής εκπαιδεύεται για 4 εβδομάδες συνεχώς)				
	2η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	02/10/17–08/10/17					
13.00	3η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	09/10/17–15/10/17					
	4η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/10/17–22/10/17					
08.00 έως	5η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/10/17–29/10/17	ΟΙ ΜΙΣΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΝ 5η ΚΑΙ 6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ 7η ΚΑΙ 8η ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ				
	6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/10/17–05/11/17					
13.00	7η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	06/11/17–12/11/17	ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΜΙΣΟΙ ΤΗΝ 5η ΚΑΙ 6η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΣΚΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ 7η ΚΑΙ 8η ΣΤΗΝ ΠΝΕΥΜΟΝΟΛΟΓΙΑ				
	8η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	13/11/16–19/11/17					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ							
ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	9η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	20/11/17–26/11/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	10η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	27/11/17–03/12/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
13.00	11η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	04/12/17–10/12/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	12η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	11/12/17–17/12/17	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ	ΩΤΟΡ/ΛΟΓΙΑ
	13η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	18/12/17–22/12/17	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	14η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	08/01/18–12/01/18					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ							
ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	15η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/02/18–18/02/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
	16η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/02/18–25/02/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ
13.00	17η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/02/18–04/03/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
	18η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	05/03/18–11/03/18	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΡΘΟΠΑΙΔΙΚΗ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ	ΟΥΡΟΛΟΓΙΑ
08.00 έως	19η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	12/03/18–18/03/18	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΠΙ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ (ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 08.00 – 10.00 ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ 10.00 – 13.00)				
	20η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	19/03/18–25/03/18					
13.00	21η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	26/03/18–01/04/18					
	22η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	16/04/18–22/04/18					

ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ							
ΩΡΑ	ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00 έως	23η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	23/04/18–29/04/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
	24η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	30/04/18–06/05/18	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ
13.00	25η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	07/05/18–13/05/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
	26η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	14/05/18–20/05/18	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ
	27η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	21/05/18–27/05/18	ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ				
	28η ΕΒΔΟΜΑΔΑ	28/05/18–01/06/18					

**ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΡΙΜΗΝΩΝ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
11^{ου} ΚΑΙ 12^{ου} ΕΞΑΜΗΝΩΝ**

Οι ΣΤ'ετείς φοιτητές έτους 2017-18 θα ασκηθούν κυκλικά, καθ' ομάδες φοιτητών, στο 11^ο και 12^ο εξάμηνο στην:

- α) Παθολογική Κλινική επί 12 εβδομάδες
- β) Ψυχιατρική Κλινική επί 4 εβδομάδες
- γ) Παιδιατρική Κλινική επί 10 εβδομάδες
- δ) Κλινική Μαιευτικής-Γυναικολογίας επί 7 εβδομάδες
- ε) Χειρουργική Κλινική επί 7 εβδομάδες
- στ) Ιατροδικαστική και Τοξικολογία επί 1 εβδομάδα

Το ωράριο για Κλινικές είναι 8:00" έως 14:00" καθημερινά (5 ημέρες x 6 ώρες) και αντίστοιχες εφημερίες σύμφωνα με το πρόγραμμα που εκπονείται από την αρμόδια Κλινική από το χρονικό διάστημα 23.08.2017 έως 12.06.2018.

Η Ιατροδικαστική και Τοξικολογία θα διδαχθεί στο 11ο εξάμηνο κάθε Τρίτη και Πέμπτη 14:30" - 16:30", στο Νέο Αμφιθέατρο του Β' ορόφου (NA-BO). Το ωράριο της μιας εβδομάδας άσκησης στο Νεκροτομείο θα καθοριστεί από το ΔΕΠ της Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας.

Οι φοιτητές (σύνολο 308) χωρίζονται με βάση τον αύξοντα αριθμό καταλόγου σε 3 ομάδες:

- 1η: 1 έως 103
- 2η: 104 έως 206
- 3η: 207 έως 308

για τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους κλινικών ασκήσεων: διάρκειας 14 εβδομάδων η κάθε μια.

**Στην 1η χρονική περίοδο:
23.08.2017 έως 28.11.2017**

- 1η ομάδα: 01-103
θα ασκηθεί στην Παθολογία και στην Ιατροδικαστική
- 2η ομάδα: 104-206
θα ασκηθεί στην Παιδιατρική και στην Ψυχιατρική
- 3η ομάδα: 207-308
θα ασκηθεί στη Γυναικολογία και στην Χειρουργική

**Στη 2η χρονική περίοδο:
29.11.2017 έως 06.03.2018**

- 1η ομάδα: 01-103
θα ασκηθεί στην Παιδιατρική και στην Ψυχιατρική
- 2η ομάδα: 104-206
θα ασκηθεί στη Γυναικολογία και στην Χειρουργική
- 3η ομάδα: 207-308
θα ασκηθεί στην Παθολογία και στην Ιατροδικαστική

**Στην 3η χρονική περίοδο:
07.03.2018 έως 12.06.2018**

- 1η ομάδα: 01-103
θα ασκηθεί στη Γυναικολογία και στη Χειρουργική
- 2η ομάδα: 104-206
θα ασκηθεί στην Παθολογία και στην Ιατροδικαστική
- 3η ομάδα: 207-308
θα ασκηθεί στην Παιδιατρική και στην Ψυχιατρική

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 17-18
Α΄ ΟΜΑΔΑ: 01-103

ΑΡ. ΚΑΤ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ						
1-13	Δ΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 14/11/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	15/11/17 - 21/11/17	ΚΕΝΟ	22/11/17 - 28/11/17
14-26	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	23/08/17 - 14/11/17	ΚΕΝΟ	15/11/17 - 21/11/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	22/11/17 - 28/11/17
27-39	ΚΕΝΟ	23/08/17 - 29/08/17	Β΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	30/08/17 - 21/11/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	22/11/17 - 28/11/17
40-52	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	23/08/17 - 29/08/17	ΚΕΝΟ	30/08/17 - 05/09/17	Β΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/09/17 - 28/11/17
53-65	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	23/08/17 - 29/08/17	ΚΕΝΟ	30/08/17 - 05/09/17	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	06/09/17 - 28/11/17
66-78	ΚΕΝΟ	23/08/17 - 29/08/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	30/08/17 - 05/09/17	Γ΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/09/17 - 28/11/17
79-91	ΚΕΝΟ	23/08/17 - 29/08/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	30/08/17 - 05/09/17	Α΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/09/17 - 28/11/17
92-103	ΚΕΝΟ	23/08/17 - 29/08/17	Α΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	30/08/17 - 21/11/17	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	22/11/17 - 28/11/17
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ						
1-35	Α΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 06/02/18	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/02/18 - 06/03/18		
36-69	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 26/12/17	Β΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	27/12/17 - 06/03/18		
70-82	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 26/12/17	Γ΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	27/12/17 - 06/03/18		
83-103	Β΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 26/12/17	Γ΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	27/12/17 - 06/03/18		
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ						
1-9	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
9-18	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
19-27	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
28-35	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
36-44	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
45-52	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
53-61	Γ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
62-69	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Γ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
70-78	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
79-86	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
87-95	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		
96-103	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 24/04/18	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	25/04/18 - 12/06/18		

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 17-18
Β΄ ΟΜΑΔΑ: 104-206

ΑΡ. ΚΑΤ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ						
104-138	Α΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 31/10/17	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	01/11/17 - 28/11/17		
139-172	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 19/09/17	Β΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	20/09/17 - 28/11/17		
173-185	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 19/09/17	Γ΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	20/09/17 - 28/11/17		
186-206	Β΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 19/09/17	Γ΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	20/09/17 - 28/11/17		
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ						
104-112	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
113-121	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
122-130	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
131-138	Γ΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
139-147	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
148-155	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
156-164	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Γ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
165-172	Γ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
173-181	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
182-189	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
190-198	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
199-206	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 16/01/18	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	17/01/18 - 06/03/18		
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ						
104-116	Δ΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 29/05/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	30/05/18 - 05/06/18	KENO	06/06/18 - 12/06/18
117-129	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 29/05/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	30/05/18 - 05/06/18	KENO	06/06/18 - 12/06/18
130-142	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	07/03/18 - 13/03/18	KENO	14/03/18 - 20/03/18	Β΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	21/03/18 - 12/06/18
143-155	Β΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 29/05/18	KENO	30/05/18 - 05/06/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	06/06/18 - 12/06/18
156-168	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	07/03/18 - 29/05/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	30/05/18 - 05/06/18	KENO	06/06/18 - 12/06/18
169-181	Γ΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 29/05/18	KENO	30/05/18 - 05/06/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	06/06/18 - 12/06/18
182-194	Α΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 29/05/18	KENO	30/05/18 - 05/06/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	06/06/18 - 12/06/18
195-206	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	07/03/18 - 13/03/18	Α΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	14/03/18 - 05/06/18	KENO	06/06/18 - 12/06/18

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 17-18
Γ΄ ΟΜΑΔΑ: 207-308

ΑΡ. ΚΑΤ.	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ - ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ						
207-215	Γ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
216-223	Δ΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Γ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
224-232	Γ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
233-240	Α΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Γ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
241-249	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
250-257	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Β΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
258-266	Γ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
267-274	Α΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Γ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
275-283	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
284-291	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Β΄ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
292-300	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
301-308	Β΄ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	23/08/17 - 10/10/17	Α΄ ΠΡΟΠ. ΧΕΙΡ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	11/10/17 - 28/11/17		
ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ - ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ						
207-219	Δ΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 20/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	21/02/18 - 27/02/18	ΚΕΝΟ	28/02/18 -06/03/18
220-232	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ	29/11/17 - 20/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	21/02/18 - 27/02/18	ΚΕΝΟ	28/02/18 -06/03/18
233-245	ΚΕΝΟ	29/11/17 - 05/12/17	Β΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/12/17 - 27/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	28/02/18-06/03/18
246-258	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	29/11/17 - 05/12/17	Β΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/12/17 - 27/02/18	ΚΕΝΟ	28/02/18-06/03/18
259-271	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	29/11/17 - 05/12/17	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ	06/12/17 - 27/02/18	ΚΕΝΟ	28/02/18-06/03/18
272-284	ΚΕΝΟ	29/11/17 - 05/12/17	Γ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/12/17 - 27/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	28/02/18-06/03/18
285-296	ΚΕΝΟ	29/11/17 - 05/12/17	Α΄ ΠΡΟΠ. ΠΑΘ/ΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	06/12/17 - 27/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	28/02/18-06/03/18
297-308	Α΄ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	29/11/17 - 20/02/18	ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ	21/02/18 - 27/02/18	ΚΕΝΟ	28/02/18-06/03/18
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ						
207-240	Α΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 15/05/18	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	16/05/18 - 12/06/18		
241-274	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 03/04/18	Β΄ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	04/04/18 - 12/06/18		
275-287	Α΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 03/04/18	Γ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	04/04/18 - 12/06/18		
288-308	Β΄ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	07/03/18 - 03/04/18	Γ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ	04/04/18 - 12/06/18		

5.5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΕΣ ΣΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2017-18

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βιολογία Ι

Τομέας Μορφολειτουργικός

ώρες 65

Περιεχόμενο μαθήματος

Εισαγωγή στην Βιολογία. Επιστημονική μεθοδολογία και πείραμα. Εξέλιξη του κυττάρου. RNA και προέλευση της ζωής, η έννοια του ριβόζυμου. Γενική θεώρηση και βασικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης του κυττάρου. Ευκαρυωτικοί και προκαρυωτικοί οργανισμοί. Κυτταρική ποικιλομορφία. Πρότυποι οργανισμοί μελέτης. Χημική σύσταση του κυττάρου. Τα είδη των μακρομορίων του κυττάρου. Ενζυμική κατάλυση. Σύγχρονες εργαστηριακές τεχνικές. Τεχνικές λήψης βιολογικού υλικού και τεχνικές μελέτης του κυττάρου και οι διαγνωστικές τους εφαρμογές: φωτομικροσκόπιο, μικροσκόπιο φθορισμού, ηλεκτρονικό μικροσκόπιο, κυτταροχημεία και ανοσοϊστοχημεία, κυτταρική κλασμάτωση, ηλεκτροφόρηση, χρωματογραφία, αυτοραδιογραφία, κυτταροκαλλιέργειες. Τα είδη και ο ρόλος των βιομορίων του κυττάρου. Δομή και λειτουργία των πρωτεϊνών. Δομή της πλασματικής μεμβράνης, λιπιδική διπλοστιβάδα και μεμβρανικές πρωτεΐνες. Σύνάψεις και νευρομυϊκή σύναψη.

Πρωτεΐνες-φορείς, ιοντικοί δίαυλοι, αντλία Na^+/K^+ , δυναμικό μεμβράνης, σηματοδότηση σε νευρικά κύτταρα. Ενδομεμβρανικό σύστημα του κυττάρου, μετα-μεταφραστικές τροποποιήσεις, οδοί έκκρισης και ενδοκυττάρωσης. Σύμπλοκο Golgi, λυσοσώματα, υπεροξυσώματα. Αποταμιευτικές ασθένειες. Γενικές αρχές κυτταρικής σηματοδότησης, υποδοχείς που συνδέονται με G-πρω-

τεΐνες ή με ένζυμο. Κυτταροσκελετός: Ενδιάμεσα νημάτια, μικροσωληνίσκοι, μικροϊνίδια ακτίνης, βλεφαρίδες, κυτταρική κίνηση, κυτταροσκελετικές ασθένειες. Δομή και λειτουργία του σαρκομεριδίου. Μηχανισμοί παραγωγής ενέργειας στο κύτταρο. Μιτοχόνδρια, κύκλος του κιτρικού οξέως, οξειδωτική φωσφορυλίωση. Χλωροπλάστες και φωτοσύνθεση. Οργάνωση και λειτουργία του γενετικού υλικού. Δομή της χρωματίνης. Ροή και ρύθμιση της γενετικής πληροφορίας στο κύτταρο. Κυτταρική διαίρεση: μίτωση και μείωση. Κυτταρικός κύκλος και μηχανισμοί ελέγχου του κυτταρικού κύκλου. Πολυκυτταρική οργάνωση, κυτταρική διασύνδεση, δομή και λειτουργία της εξωκυττάριας θεμέλιας ουσίας. Βασικές αρχές Αναπτυξιακής Βιολογίας: Προέλευση των ιστών, εμβρυϊκή μορφογένεση, διαφορική γονιδιακή έκφραση, ομοιωτικά γονίδια. Κυτταρική εξαλλαγή και μηχανισμοί καρκινογένεσης.

Εργαστηριακές ασκήσεις

1. Το φωτονικό μικροσκόπιο - μέθοδοι παρατήρησης του κυττάρου
Γίνεται ανάλυση των εφαρμογών του μικροσκοπίου στην ιατρική με παραδείγματα σε επιλεγμένες διαγνωστικές εξετάσεις.
2. Προκαρυωτικά και ευκαρυωτικά κύτταρα
Αναλύονται οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ προκαρυωτικών – ευκαρυωτικών κυττάρων. Γίνεται αναφορά σε επιλεγμένα παραδείγματα οργανισμών που προκαλούν σοβαρές παθήσεις [βακτήρια – μύκητες – πρωτόζωα].
3. Γενετικός μετασχηματισμός – χρωματογραφία
Εφαρμογές του γενετικού μετασχηματισμού

στη μοριακή βιολογία. Ανάλυση των βιομορίων με χρωματογραφικές μεθόδους.

4. Ανοσο-ενζυμικές μεθοδολογίες: μέθοδος ELISA
Ανοσοδιαγνωστικές τεχνικές για διάγνωση

Παρατηρήσεις

- Τα εργαστήρια της Βιολογίας Ι πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου και δεν επαναλαμβάνονται.
- Στην διδακτέα και εξεταστέα ύλη της Βιολογίας Ι, περιλαμβάνεται και το περιεχόμενο των εργαστηριακών ασκήσεων.
- Η ύλη των εργαστηρίων είναι αναρτημένη στο «η – τάξη» (MED 849).
- Οι Εργαστηριακές ασκήσεις είναι προαπαιτούμενες.
- Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις έχουν όσοι φοιτητές ασκήθηκαν κανονικά ή έχουν κάνει αναγνώριση των εργαστηρίων.

2. Επισημολογία, Ιστορία και Ηθική της

Ιατρικής

ώρες 52

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Περιεχόμενο μαθήματος

1. 180 χρόνια ΕΚΠΑ - Ο διαχρονικός ρόλος της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στην επιστημονική και ανθρωπιστική εκπαίδευση των αποφοίτων της.
2. Η σημασία της Αρχαίας Ελληνικής Ιατρικής στη σύγχρονη εποχή. Η συμβολή των αρχαιοελληνικών πολιτισμών στην εξέλιξη της επιστήμης. Επίδραση της Ελληνικής Μυθολογίας στη σύγχρονη ιατρική ορολογία στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Γλώσσα και λόγος στην ιατρική εκπαίδευση.

3. Ιατρική των αρχαίων λαών (Αίγυπτος, Μεσοποταμία, Ινδία, Κίνα). Προκολομβιανοί και ανθρωποθυσίες. Cross over του παλαιού και Νέου Κόσμου-Βιολογικές επιπτώσεις- Το παράδειγμα της σύφιλης.
4. Ασκληπική Ιατρική. Από τα Ασκληπεία στα σύγχρονα νοσοκομεία. Πορεία των νοσοκομείων στο χρόνο, εξελίξεις στη δομή και λειτουργία τους. Σχέση ιατρού-ασθενούς. «Πληροφορημένος» ασθενής. Νοσοκομειακό περιβάλλον με ιδιαίτερη αναφορά στα παιδιατρικά νοσοκομεία.
5. Ιπποκρατική Ιατρική. Ηθικά παραγγέλματα και διαχρονικές αξίες στον Ιπποκρατικό Όρκο. Η σημασία του για τους αποφοίτους των Ιατρικών Σχολών διεθνώς. Πραγματείες Ιπποκρατικής Συλλογής με θέματα Ηθικής και Δεοντολογίας. Ο ιδανικός ιατρός σύμφωνα με το Ιπποκρατικό πρότυπο.
6. Ευθανασία και διαχρονικές απόψεις. Δικαίωμα στην αυτοκτονία. Αμβλώσεις (Εκκλησία και Πολιτεία). Παρανομία και νομιμοποίηση. Ηθικά διλήμματα (βιασμοί, αιμομιξίες). Ιατρικό απόρρητο και διλήμματα που προκύπτουν από την τήρησή του.
7. Αλεξανδρινή Ιατρική. Συμβολή των Πτολεμαίων στην ελεύθερη εκτέλεση ανατομών και η σημασία της. Θρησκευτικές και φιλοσοφικές απόψεις για το θέμα των ανατομών. Γαληνός και στασιμότητα της επιστήμης. Πρωτοπόροι ιατροί και Ιερά Εξέταση
8. Εισαγωγή νέων φαρμάκων. Placebo και nocebo effect. Πολυφαρμακία και κατάχρηση φαρμακευτικών ουσιών. Μιθριδατισμός. Εθισμός σε ουσίες και αλκοόλ. Απεξαρτήσεις.
9. Ιστορική αναδρομή των πειραμάτων σε ανθρώπους και ζώα. Ηθικά διλήμματα στα experimental models.
10. Ιστορία της ψυχικής νόσου. Η ψυχική νόσος ως

- στίγμα. Ασκληπιιάδης και Σωρανός. Άσυλα και κακοποίηση ψυχικά ασθενών. Philippe Pinel και η εξέλιξη της ψυχιατρικής φροντίδας. Από-ασυλοποίηση και σύγχρονοι στόχοι της Ψυχιατρικής.
11. Βυζαντινή Ιατρική. Ιατρική και Χριστιανισμός. Φιλανθρωπία, ίδρυση ευαγών ιδρυμάτων. Θαυματουργική Ιατρική και διαχρονική της πορεία. Το Βυζαντινό Νοσοκομείο.
  12. Οι τρεις όψεις της Μεσαιωνικής Ιατρικής και οι επιδράσεις του Βυζαντίου στη Μεσαιωνική Δύση και στον Αραβικό κόσμο. Η μετάδοση της αρχαίας Ελληνικής γνώσης μέσω των Αραβικών μεταφράσεων. Η «προσευχή του ιατρού» του Μαΐμονίδη και η σχέση του με τον Όρκο του Ιπποκράτους.
  13. Μάστιγες της Ανθρωπότητας I: Λέπρα και κοινωνία. Στίγμα ατομικό και οικογενειακό. Σπιναλόγκα και κοινωνική απομόνωση. Απεικόνιση στην τέχνη και τη Λογοτεχνία.
  14. Μοναστηριακή ιατρική. Μεγάλες Επιδημίες του Μεσαίωνα. Μάστιγες της Ανθρωπότητας II: Πανώλη. Θεσμός της καραντίνας και λοιμοκαθαρτήρια. Ίδρυση των πρώτων πανεπιστημίων. Σημερινά Πανεπιστήμια της Δύσης με μακρά ιστορία.
  15. Αναγεννησιακή Ιατρική. Ιατρική των Νεότερων χρόνων. Οι ιατροί που λαμβάνουν την προσωινυμία «Ιπποκράτης» (Άγγλος, Ολλανδός, Καναδός). Από το μικροσκόπιο στα εμβόλια.
  16. Ο αιώνας που άνοιξε το δρόμο στις σύγχρονες ανακαλύψεις (19^{ος}). Η πορεία της Ευρωπαϊκής Ιατρικής και η ανατολή της Αμερικανικής. Οι πρωτοπόροι της Ανθρωπιστικής Ιατρικής (Henri Dunant, Florence Nightingale). Ιστορία του triage.
  17. Μάστιγες της Ανθρωπότητας III: Φυματίωση και κοινωνία. Στίγμα. Σανατόρια και κοινωνική απομόνωση. Απεικόνιση στην Τέχνη και τη Λογοτεχνία.
  18. Ο σημαντικότερος αιώνας με τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις στην Ιστορία της ανθρωπότητας (20^{ος}). Οι βραβεύσεις με Νόμπελ Ιατρικής-Φυσιολογίας. Alexis Carrel και ιδέες περί ευγονικής. Αρχές Ηθικής και Δεοντολογίας στις μεταμοσχεύσεις.
  19. Ο σημαντικότερος αιώνας με τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις στην Ιστορία της ανθρωπότητας (20^{ος}). Sigmund Freud και Ψυχανάλυση. Εμβόλιο πολιομυελίτιδας. Αντιεμβολιαστικό κίνημα και ιατρική ενημέρωση από το διαδίκτυο. Άκριτες υιοθετήσεις ιατρικών συμβουλών. Κίνδυνοι ατομικοί και δημόσιοι.
  20. Ο σημαντικότερος αιώνας με τις μεγαλύτερες ανακαλύψεις στην Ιστορία της ανθρωπότητας (20^{ος}). Ιστορία των Μαιευτηρίων της Αθήνας. Τοκετοί άλλοτε και τώρα. Υποβοηθούμενη τεκνοποιία. Υποκατάστατη και Φέρουσα μητέρα. Επιλογή φύλου. Γονιδίωμα. Βλαστοκύτταρα.
  21. Η Νεότερη Ελληνική Ιατρική και τα επιτεύγματά της από τη δημιουργία του Ελληνικού Κράτους. Ο ρόλος των ευεργετών στη δημιουργία και τη λειτουργία του ΕΚΠΑ. Η δημιουργία νοσοκομείων. Η δράση των Ελλήνων ιατρών της Διασποράς. Μετεκπαιδύσεις Ελλήνων φοιτητών. Συμβολή Ελλήνων ιατρών που θεμελίωσαν ειδικότητες μετά την επιστροφή τους από το εξωτερικό.
  22. Μελέτες Ανατομίας και κλοπές πτωμάτων από τους φοιτητές (body snatching). Ιστορική αναδρομή και σύγχρονες εξελίξεις στην Ανατομία.
  23. Πολιτισμική πολυμορφία και εθιμική βαναυσότητα. Ανθρώπινα δικαιώματα vs εθίμων και παραδόσεων. Αγώνες για την εξάλειψη διακρίσεων κατά των γυναικών.
  24. Κακοποίηση και σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων. Διαδρομή στο χρόνο και σημερινή κατάσταση. Προστασία παιδικής ηλικίας από διαδικτυακούς κινδύνους.

3. Ιατρική Χημεία

ώρες 71,5

Τομέας Μορφολειτουργικός

Περιεχόμενο μαθήματος*Δομή ατόμου - Κβαντομηχανική*

Άτομα και Μόρια, Διαδική υπόσταση του φωτός (κύμα-σωματίδιο), Ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, Φάσμα Απορρόφησης Εκπομπής, το άτομο-Η, Πολυηλεκτρονικά άτομα, Τάσεις στον Περιοδικό Πίνακα

Χημικός δεσμός

Δομές Lewis, Συντονισμός και Τυπικό φορτίο, VSEPR, Θεωρία Δεσμού Σθένους, Υβριδικά Τροχιακά

Διαλύματα και διαμοριακές δυνάμεις

Το νερό διαλύτης, νερό και βιοχημικές αντιδράσεις, πολικότητα δεσμού, πολικά, μη πολικά, αμφιπαθητικά μόρια, πολικότητα αμινοξέων και λειτουργική σπουδαιότητα, αλληλεπιδράσεις του νερού με βιομόρια, η υδρόφοβη αλληλεπίδραση, ρόλος του νερού στην διαμόρφωση πρωτεΐνης και την σταθερότητα, είδη διαμοριακών δυνάμεων

Οξέα - Βάσεις - Ρυθμιστικά διαλύματα

Οξέα και βάσεις κατά Arrhenius-Bronsted-Lowry-Lewis, Πυρηνόφιλα και Ηλεκτρονιόφιλα, Ισχυρά Οξέα και Βάσεις, Ασθενή Οξέα και Βάσεις, Παράγοντες που επιδρούν στην οξύτητα /βασικότητα ομάδων, Οξεοβασική συμπεριφορά αμινοξέων, πεπτιδίων, πρωτεϊνών και λειτουργική σπουδαιότητα, Ογκομετρήσεις Οξέων-Βάσεων, Ισηλεκτρικό σημείο pI αμινοξέων-πεπτιδίων- πρωτεϊνών, pH και πρωτεϊνική λειτουργία, Οξεοβασικά ρυθμιστικά διαλύματα, Ρυθμιστικά διαλύματα στα βιολογικά συστήματα, πολυπρωτικά οξέα, αμινοξέα, ρυθμιστική δράση πρωτεϊνών, Ρύθμιση του pH του αίματος (το ρυθμιστικό σύστημα $\text{HCO}_3^-/\text{CO}_2$), Αιμοσφαιρίνη και pH, Οξέωση/Αλκάλωση, Άσκηση και pH

Βιοενεργητική - Θερμοδυναμική - Οξειδοαναγωγή

- Αρχές Θερμοδυναμικής – Εσωτερική Ενέργεια ΔΕ, Ενθαλπία ΔΗ, Εντροπία ΔS, Ελεύθερη ενέργεια ΔG, Χημική Ισορροπία, Σχέση ΔG με σταθερά χημικής ισορροπίας, Αρχές βιοενεργητικής, Σύζευξη βιοχημικών αντιδράσεων, Ρόλος του ATP ως ενεργειακό νόμισμα, Ρόλος άλλων μορίων που αποθηκεύουν ωφέλιμο έργο στον οργανισμό, Εισαγωγή στον μεταβολισμό

- Αριθμός οξειδωσης – Ισοστάθμιση οξειδοαναγωγικών αντιδράσεων, Γαλβανικά στοιχεία – Ημιαντιδράσεις, Ηλεκτρεγερτική Δύναμη Στοιχείων, Σχέση ΔG και πρότυπου δυναμικού στοιχείου, Εξίσωση Nernst, Βιολογικές οξειδοαναγωγικές αντιδράσεις με NAD/NADH και FAD/FADH₂, εισαγωγή στην αναπνευστική αλυσίδα και την οξειδωτική φωσφορυλίωση

Η χημεία του άνθρακα - Στερεοχημεία

Δομές του άνθρακα – Ταξινόμηση οργανικών ενώσεων – Λειτουργικές οργανικές χημικές ομάδες που συμμετέχουν στα βιομόρια – Χημικές αντιδράσεις και χημικοί δεσμοί που απαντώνται στα βιομόρια - Στερεοχημικοί τύποι – Στερεοϊσομερή – Οπτική ενεργότητα – Πολωσίμετρο – Οπτική ισομέρεια – Απεικονίσεις Fisher – Ασύμμετρο άτομο C – Εναντιομέρεια – Ιδιότητες Εναντιομερών – Απεικόνιση και χαρακτηρισμός Εναντιομερών (D, L, και R, S)

Υδατάνθρακες και Γλυκοβιολογία

Μονοσακχαρίτες (αλδόζες και κετόζες) - Ημιακετάλες και κετάλες – Ανωμερή και φαινόμενο ανωμερείωσης – Αναγωγικά σάκχαρα – Μη αναγωγικά σάκχαρα – Σημαντικά μέλη μονοσακχαριτών – Γλυκοζίτες – Ο- και N-Γλυκοζιτικός δεσμός – Δισακχαρίτες – Σημαντικά μέλη δισακχαριτών – Πολυσακχαρίτες – Κυτταρίνη – Άμυλο – Γλυκογόνο – Φωσφορυλίωση Γλυκόζης – Φωσφορυλίωση

γλυκογόνου – Ετεροπολυσακχαρίτες – Γλυκοζαμινογλυκάνες – Υαλουρονικό Οξύ – Συζευγμένα σάκχαρα – Πρωτεογλυκάνες – Γλυκοπρωτεΐνες – Οι υδατάνθρακες ως πληροφορικά μόρια – Λεκτίνες – Σελεκτίνες – Λεκτίνη του ιού της γρίπης – Λεκτίνη του ιού του έρπητα – Λεκτίνη του Ελικοβακτηριδίου του πυλωρού - Πέψη υδατανθράκων – Διαβήτης – Γαλακτοζαιμία – Δυσανεξία στη λακτόζη – Νοσήματα γλυκογόνου – Σάκχαρα και ομάδες αίματος - Σάκχαρα και Οδοντική πλάκα

Αμινοξέα, Πεπτίδια και Πρωτεΐνες

Αμινοξέα – Κοινά δομικά χαρακτηριστικά – L-στερεοϊσομερή – Ταξινόμηση με βάση την ομάδα R – Σπάνια αμινοξέα με σημαντικές λειτουργίες – Δράση ως οξέα και βάσεις – Αντίδραση φωσφορικών ομάδων με αμινοξέα (σερίνη, θρεονίνη, τυροσίνη) – Ακετυλίωση αμινοξέων - Αντίδραση σακχάρων με αμινοξέα (O- και N- Γλυκοζιτικός δεσμός) – Σχηματισμός και ιδιότητες πεπτιδικού δεσμού – Πρωτοταγής δομή των πρωτεϊνών – Δευτεροταγής δομή των πρωτεϊνών (α-έλικα και β' διαμόρφωση) – Τριτοταγής και τεταρτοταγής δομή των πρωτεϊνών - Φωσφορυλίωση και ακετυλίωση των πρωτεϊνών - Μετουσίωση και πτύχωση των πρωτεϊνών – Πρωτεΐνες Μοριακοί συνοδοί - Νοσήματα Prion – Δομή και λειτουργία πρωτεϊνών α-κερατίνης – Κολлагόνου – Μυοσφαιρίνης – Αιμοσφαιρίνης

Χημική κινητική

Ταχύτητα χημικών αντιδράσεων, Νόμος ταχύτητας - σταθερά ταχύτητας, Ολοκληρωμένοι νόμοι ταχύτητας – χρόνος ημιζωής, Μηχανισμοί αντιδράσεων – στοιχειώδεις αντιδράσεις, Θεωρία συγκρούσεων - ενέργεια ενεργοποίησης – εξίσωση Arrhenius

Ένζυμα - Συνένζυμα

Εισαγωγή στα ένζυμα - Πώς δρουν τα ένζυμα - Η

κινητική των ενζύμων προσφέρεται για την κατανόηση του μηχανισμού τους - Ταξινόμηση και ονοματολογία των ενζύμων - Παραδείγματα ενζυμικών αντιδράσεων - ρυθμιστικά ένζυμα – Καταλύτες – Δομή ενζύμων – ισοένζυμα – ενζυμική κινητική – εξίσωση Michaelis-Menten – διερεύνηση εξίσωσης Michaelis-Menten και διάγραμμα Lineweaver Burk – ενζυμική αναστολή – συναγωνιστική – μη συναγωνιστική – ασυναγωνιστική – Αλλοστερικά ένζυμα, συνένζυμα

Λιπίδια

Ταξινόμηση Λιπιδίων – Δομή και Λειτουργία Τριγλυκεριδίων – Δομή και Λειτουργία πολικών λιπιδίων (Φωσφολιπιδίων και Σφιγγολιπιδίων) – Χοληστερόλη (στεροειδείς ορμόνες, χολικά άλατα, βιταμίνη D) - Τα Λιπίδια ως σηματοδοτικά μόρια – προσταγλανδίνες και βιταμίνες

Νουκλεοτίδια και Νουκλεϊκά Οξέα

Διαμόρφωση νουκλεοτιδίων – Ριβονουκλεοτίδια – Δεοξυριβονουκλεοτίδια – Φωσφοδιεστερικοί δεσμοί – Ολιγονουκλεοτίδια – Πολυνουκλεοτίδια (DNA, RNA) – Δομές DNA A, B και Z, μεταλλάξεις στο DNA

4. Ιατρική Φυσική

ώρες 71,5

Τομέας Μορφολειτουργικός

Περιεχόμενο μαθήματος

- Το μάθημα περιέχει παραδόσεις και εργαστηριακές ασκήσεις.
- Η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει τις βασικές αρχές της Ιατρικής Ακτινοφυσικής – Ακτινοπροστασίας, τις διαγνωστικές και θεραπευτικές εφαρμογές των ακτινοβολιών στην Ιατρική καθώς και τη Φυσική του ανθρώπινου σώματος.
Η Ιατρική Ακτινοφυσική – Ακτινοπροστασία και οι διαγνωστικές και θεραπευτικές εφαρμογές των

ακτινοβολιών στην Ιατρική περιλαμβάνουν τα κεφάλαια: Στοιχεία σύγχρονης Φυσικής, Αλληλεπίδραση ακτινοβολίας και ύλης, Στοιχεία δοσιμετρίας και βιολογικά αποτελέσματα ιοντιζουσών ακτινοβολιών, Στοιχεία ακτινοπροστασίας, Ακτινογράφηση, Μαστογραφία, Αξονική τομογραφία, Πυρηνική Ιατρική, Τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων, Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού, Υπέρηχοι, laser, ιατρική εικόνα, φυσικές αρχές και βιολογικές επιδράσεις μη ιοντιζουσας ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, θεραπευτικές εφαρμογές ιοντιζουσών ακτινοβολιών (Ακτινοθεραπεία)

Η Φυσική του ανθρώπινου σώματος περιλαμβάνει τα κεφάλαια: Μύες και δυνάμεις, Φυσική του σκελετού, Πίεση στο σώμα, Ώσμωση και νεφροί, Φυσική των πνευμόνων και της αναπνοής, Φυσική του καρδιαγγειακού συστήματος, Ηλεκτρικά σήματα από το σώμα, Ήχος και ομιλία, Φυσική του ωτός και της ακοής, Φυσική των οφθαλμών και της όρασης

5. Ιατρική Στατιστική

ώρες 52

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Περιεχόμενο μαθήματος

Περιγραφική ιατρική στατιστική, δειγματοληψία, η έννοια της στατιστικής δοκιμασίας - μηδενική υπόθεση - στατιστικά σφάλματα, πιθανό σφάλμα και όρια αξιοπιστίας μέσης τιμής - σύγκριση μέσων τιμών (t-test), διαξονική κατανομή - στατιστική δοκιμασία χ^2 , πιθανό σφάλμα και όρια αξιοπιστίας αναλογίας, βασικοί κανόνες πιθανοτήτων, συσχέτιση και απλή γραμμική εξάρτηση (παλινδρόμηση) ποσοτικών χαρακτηριστικών, πολλαπλή γραμμική εξάρτηση και άλλα στατιστικά μοντέλα, ερμηνεία στατιστικών ευρημάτων, μη παραμετρικές στατιστικές δοκιμασίες, αξιολόγηση εργαστηριακών ευρημάτων.

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ**1. Βιολογία II - Γενετική**

Τομέας Μορφολεπουργικός

ώρες 91

Περιεχόμενο μαθήματος

Εισαγωγή στη Γενετική. Το γονιδίωμα του ανθρώπου και η χρωμοσωμική βάση της κληρονομικότητας. Ευχρωματίνη και ετεροχρωματίνη, νουκλεοσωμάτια. Δομή και λειτουργία του γονιδιώματος, γονιδιακή έκφραση. Ομοιωτικά γονίδια και αναπτυξιακοί μηχανισμοί. Το μιτοχονδριακό γονιδίωμα. Αντιγραφή του DNA, μηχανισμοί επιδιόρθωσης, μεταγραφή. Συναρμολόγηση και επεξεργασία του mRNA. Δομή και λειτουργία του tRNA, γενετικός κώδικας, μεταφραστική λειτουργία, δομή και λειτουργία των ριβοσωμάτων. Μεταλλαξιγένεση: Τύποι και μηχανισμοί μεταλλάξεων. Ρύθμιση της γονιδιακής έκφρασης, Cis και trans-ρυθμιστικά στοιχεία. Μοριακή γενετική του ανθρώπου. Φυσική βάση της κληρονομικότητας. Η έννοια του αλληλομόρφου. Τύποι κληρονόμησης γονιδίων: μονογονιδιακή και πολυγονιδιακή κληρονομικότητα. Επιγενετικοί μηχανισμοί γονιδιακής έκφρασης, γενετικός ανασυνδυασμός, συνδεδεμένα γονίδια. Χαρτογράφηση και ταυτοποίηση γονιδίων που συνδέονται με ανθρώπινα νοσήματα. Μονογονιδιακά νοσήματα και η μοριακή τους βάση. Γενετική νοσημάτων με πολυπαραγοντική κληρονόμηση. Αλληλεπίδραση γονιδίων. Βασικές αρχές πληθυσμιακής γενετικής, νόμος των Hardy-Weinberg. Πολυμορφισμοί στο επίπεδο του DNA. Κλινική κυτταρογενετική και χρωμοσωμικές ατυπίες αυτοσωμικών και φυλετικών χρωμοσωμάτων. Γονιδιακή έκφραση σε εξειδικευμένα ευκαρυωτικά συστήματα. Υποδείγματα νόσων: θαλασσαιμία, κυστική ίνωση. Ανοσοσφαιρίνες και μείζον σύμπλεγμα ιστοσυμβατότητας. Γενικά περί ιών, δομή και κύκλος ζωής των ιών. DNA και RNA ιοί, ογκογόνοι ιοί, ρετροϊοί. Γενετική και

γονιδιωματική του καρκίνου. Γενετική μηχανική, αρχές και εφαρμογές. Μέθοδοι εκτίμησης της γονιδιακής έκφρασης. Αντίστροφη γενετική: επιτυχείς εφαρμογές. Μεταφορά και έκφραση γονιδίων σε κύτταρα θηλαστικών. Σύγχρονες μεθοδολογίες μοριακής ανάλυσης γενετικών νόσων. Γονιδιακή θεραπεία γενετικών νοσημάτων. Αναπτυξιακή γενετική: διαταραχές της ανάπτυξης, δυσμορφίες και συγγενείς ανωμαλίες. Πρακτικές εφαρμογές Μοριακής Γενετικής. Φαρμακογενετική και φαρμακογονιδιωματική. Προγεννητική και προεμφυτευτική διάγνωση. Γενετική συμβουλευτική και βιοηθική.

Εργαστηριακές ασκήσεις

1. Κλασμάτωση του Ευκαρυωτικού Κυττάρου, Απομόνωση DNA – αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (PCR)
Διαδικασία της κυτταρικής κλασμάτωσης, τρόποι απομόνωσης και καθαρισμού DNA. Διαγνωστικές εφαρμογές του PCR στη μοριακή βιολογία.
2. Γενετική
Γενετική ποικιλομορφία, μονονουκλεοδοτικοί πολυμορφισμοί επί γενετική, υπολογισμός συχνοτήτων, γονοτύπων – αλληλομόρφων, ισορροπία Hardy – Weinberg
3. Φυλογενετική ανάλυση με χρήση πρωτεομικής Συγκριτική ανάλυση του πρωτεϊνικού προφίλ οργανισμών με σκοπό την κατανόηση της λειτουργίας τους.
4. Τεχνολογία του ανασυνδυασμένου DNA (RFLPs)
Εφαρμογές της τεχνολογίας του ανασυνδυασμένου DNA στη μελέτη των πολυμορφισμών. Σημασία της μελέτης των πολυμορφικών αλληλομόρφων στην ιατροδικαστική

Παρατηρήσεις

- Τα εργαστήρια της Βιολογίας II, πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του εαρινού εξαμήνου και δεν επαναλαμβάνονται.

- Στην διδακτέα και εξεταστέα ύλη της Βιολογίας II, περιλαμβάνεται και το περιεχόμενο των εργαστηριακών ασκήσεων.
- Η ύλη των εργαστηρίων είναι αναρτημένη στο «η – τάξη» (MED 849).
- Οι Εργαστηριακές ασκήσεις είναι προαπαιτούμενες.
- Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις έχουν όσοι φοιτητές ασκήθηκαν κανονικά ή έχουν κάνει αναγνώριση των εργαστηρίων.

2. Νευροανατομία & Νευροφυσιολογία *ώρες 104* Τομέας Μορφολειτουργικός

Περιεχόμενο μαθήματος

Ενότητα: Νευροανατομία

Εισαγωγή στη Νευροανατομία (Οργάνωση & Διάπλωση) - Νευρικά και Γλιακά Κύτταρα: σώματα – άξονες νευρικών κυττάρων, συνάψεις (ορισμοί) - Τα Εγκεφαλικά Ημισφαίρια (κύριες αύλακες, σχισμές & έλικες εξωτερική & εσωτερική επιφάνεια), Κυτταροαρχιτεκτονική των ημισφαιρίων - Λειτουργική τοπογραφία των ημισφαιρίων (πεδία των λοβών) - Επικρατές ημισφαίριο - Λευκή ουσία των ημισφαιρίων (Συνδεδετικές ίνες, Συνδεδεσμένες ίνες, & προβλητικές ίνες), Διάμεσος εγκέφαλος (Θάλαμος, Επιθάλαμος, Μεταθάλαμος), Υποθάλαμος και Υπόφυση, Μεταίχματικό σύστημα, Βασικά γάγγλια (ανατομική & συνδέσεις) - Μέσος εγκέφαλος (εξωτερική & εσωτερική μορφολογία), Γέφυρα (εξωτερική & εσωτερική μορφολογία) - Προμήκης Μυελός (εξωτερική & εσωτερική μορφολογία) - Τέταρτη κοιλία, Παρεγκεφαλίδα (φλοιός & πυρήνες) - Δικτυωτός Σχηματισμός (ανιών & κατιών σύστημα) - Νωτιαίος μυελός (φαία και λευκή ουσία), Νωτιαία νεύρα – Νωτιαία γάγγλια - Μήνιγγες του Εγκεφάλου - Μήνιγγες του Νωτιαίου Μυελού,

Αιμάτωση του εγκεφάλου - Αιμάτωση του νωτιαίου Μυελού – Κοιλίες του Εγκεφάλου, Κατιόντα Δεμάτια: εκούσια κινητικότητα (πυραμιδικό σύστημα) - Κατιόντα Δεμάτια: παράπλευρη κινητικότητα (εξωπυραμιδικό σύστημα) – Οδοί συνειδητής γενικής αισθητικότητας, Ενδοεγκεφαλικές συνδέσεις για εξωπυραμιδικό σύστημα – Συνδέσεις μεταίχματικού συστήματος, Αυτόνομο Νευρικό Σύστημα: Οργάνωση, ανώτερα κέντρα, γάγγλια, νεύρα, οδοί για σπλαγχοκινητικότητα και (ιδιοδεκτική) σπλαγχοαισθητικότητα, Βάση κρανίου, Εγκεφαλικά νεύρα: Λειτουργική οργάνωση, αισθητικά, κινητικά και μεικτά εγκεφαλικά νεύρα, Οφθαλμός – Οφθαλμοκινητικά νεύρα – Οπτικό νεύρο - Οπτική οδός, Έσω ους – Αιθουσοκοχλιακό (στατικοακουστικό) νεύρο – Ακουστική οδός

Ενότητα: Νευροφυσιολογία

Νευρικό κύτταρο – διεγερσιμότητα – δυναμικό ηρεμίας – αγωγή διέγερσης, σύναψη, νευρωνικό κύκλωμα, λειτουργική οργάνωση νευρικού συστήματος, αντανακλαστικά. Αισθητικότητα – υποδοχείς – λειτουργία αισθητικών υποδοχέων, μεταφορά και ερμηνεία αισθητικών πληροφοριών στο Κ.Ν.Σ., σωματικές αισθήσεις. Κινητικότητα – οργάνωση κινητικότητας, εκούσιος έλεγχος της στάσης και της κίνησης – κατιόντα συστήματα ελέγχου της κίνησης – βασικά γάγγλια – παρεγκεφαλίδα. Αυτόνομο νευρικό σύστημα – σπλαγχνικές λειτουργίες – υποδοχείς αυτόνομου νευρικού συστήματος. Δικτυωτός σχηματισμός, ηλεκτρική δραστηριότητα του εγκεφάλου - ύπνος – εγρήγορση, ηλεκτροεγκεφαλογράφημα, κιρκάδιοι ρυθμοί. Μεταίχματικό σύστημα, εγκεφαλικός φλοιός – ανώτερες νοητικές λειτουργίες – μνήμη – μάθηση, γλώσσα και ομιλία, πλαγίωση λειτουργιών εγκεφαλικών ημισφαιρίων. Εγκεφαλονωτιαίο υγρό (Ε.Ν.Υ.), αιματοεγκεφαλικός φραγμός, εγκεφαλική αιματική ροή. Ειδικές αισθήσεις: Όραση, ακοή, αιθουσαίο σύστημα, γεύση, όσφρηση.

3. Βιολογική Χημεία I

ώρες 78

Τομέας Μορφολειτουργικός

Περιεχόμενο μαθήματος

Εισαγωγή στη βιοχημεία, θερμοδυναμικά αξιώματα στο μεταβολισμό, πορεία τροφών, κύκλος Krebs, αναπνευστική αλυσος, μεταβολισμός υδατανθράκων, μεταβολισμός λιπιδίων και πρωτεϊνών, μεταβολισμός πουρινών, πυριμιδινών, νουκλεοτιδίων, πρωτεϊνοσύνθεση, ανασχηματισμός νουκλεϊνικών, μεταλλάξεις, ιοί, πλασμίδια, καρκινογένεση, μοριακή βάση κληρονομουμένων νόσων.

4. Ιστολογία - Εμβρυολογία I

ώρες 71,5

Τομέας Μορφολειτουργικός

Περιεχόμενο μαθήματος

Μέθοδοι μελέτης των ιστών, δομή και λειτουργία του κυττάρου, Επιθήλιο-Επιθηλιακοί αδένες, Κυτταρική σηματοδότηση, Συνδεδετικός ιστός, Χονδρικός - Οστίτης ιστός-Οστεογένεση, Μυϊκός ιστός, Αιμοφόρο κυκλοφορικό σύστημα-Καρδιαγγειακό σύστημα, Αίμα -Αιμοποίηση, Νευρικός ιστός, Ανοσοποιητικό-Λεμφικό σύστημα, Μείωση -Γαμετογένεση, Σπερματογένεση-Ωογένεση, Ανάπτυξη Ωοθυλακίων,

Εμμηνορρυσιακός κύκλος, Γονιμοποίηση, Αυλάκωση-Εμφύτευση, Ανάπτυξη του πλακούντα- Γαλουχία, 2η και 3η εβδομάδα της ανάπτυξης, Πρώιμη εμβρυική περίοδος, Γενικά γνωρίσματα της όψιμης εμβρυικής περιόδου (από τον 3ο μήνα έως τη γέννηση), Συγγενείς ανωμαλίες, Απόπτωση-Κυτταρική Γήρανση και καρκίνος

Τρόπος εξέτασης

- Γραπτά: 40 ερωτήσεις από τις οποίες οι 36 ερωτήσεις είναι πολλαπλής επιλογής. 26 ερωτήσεις Ιστολογίας και 10 ερωτήσεις Εμβρυολογίας καθώς και 4 ερωτήσεις για την εξέταση της ύλης του εργαστηρίου (αναγνώριση ιστών και οργάνων σε ιστολογικά παρασκευάσματα)
- Ο φοιτητής για να έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις πρέπει να έχει παρακολουθήσει τις εργαστηριακές ασκήσεις . Επίσης ο ασκούμενος φοιτητής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από 1 (μία) απουσίες στις εργαστηριακές ασκήσεις.
- Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη βαθμού προαγωγής στο μάθημα Ιστολογίας-Εμβρυολογίας είναι ο φοιτητής να έχει απαντήσει σωστά τουλάχιστον περίπου στις μισές ερωτήσεις Ιστολογίας και Εμβρυολογίας Προφορικά: οι επίτυχιοι φοιτητές

5.6 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2016-17

1ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Ιατρική Φυσική Ι (Κωδ. 500312) ώρες 65 Τομέας Μορφολειτουργικός

*“Ιατρική Φυσική: Διαγνωστικές και Θεραπευτικές
Εφαρμογές των Ακτινοβολιών”*

- Στοιχεία σύγχρονης φυσικής
- Αλληλεπίδραση ακτινοβολίας-ύλης
- Στοιχεία δοσιμετρίας και βιολογικά αποτελέσματα
- Στοιχεία ακτινοπροστασίας
- Το ακτινογραφικό μηχάνημα
- Ακτινοσκόπηση
- Μαστογραφία
- Αξονική τομογραφία
- Πυρηνική ιατρική
- Τομογραφία εκπομπής ποζιτρονίων (PET)
- Υπέρηχοι

2. Γενική Ιατρική Χημεία Ι (Κωδ. 500313) ώρες 52 Τομέας Μορφολειτουργικός

Δομή του ατόμου, περιοδικό σύστημα, χημικός δεσμός-μόρια, διαμοριακές δυνάμεις - καταστάσεις της ύλης, χημική κινητική, χημική θερμοδυναμική, χημική ισορροπία, διαλύματα, οξέα και βάσεις, οξειδοαναγωγή.

3. Ιατρική Στατιστική (Κωδ. 500314) ώρες 52 Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Περιγραφική ιατρική στατιστική, δειγματοληψία, η έννοια της στατιστικής δοκιμασίας - μηδενική υπό-

θεση - στατιστικά σφάλματα, πιθανό σφάλμα και όρια αξιοπιστίας μέσης τιμής - σύγκριση μέσων τιμών (t-test), διαξονική κατανομή - στατιστική δοκιμασία χ^2 , πιθανό σφάλμα και όρια αξιοπιστίας αναλογίας, βασικοί κανόνες πιθανοτήτων, συσχέτιση και απλή γραμμική εξάρτηση (παλινδρόμηση) ποσοτικών χαρακτηριστικών, πολλαπλή γραμμική εξάρτηση και άλλα στατιστικά μοντέλα, ερμηνεία στατιστικών ευρημάτων, μη παραμετρικές στατιστικές δοκιμασίες, αξιολόγηση εργαστηριακών ευρημάτων.

4. Βιολογία Ι (Κωδ. 500406) ώρες 65 Τομέας Μορφολειτουργικός

Εισαγωγή στην Βιολογία. Επιστημονική μεθοδολογία και πείραμα. Εξέλιξη του κυττάρου. RNA και προέλευση της ζωής, η έννοια του ριβόζυμου. Γενική θεώρηση και βασικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης του κυττάρου. Ευκαρυωτικοί και προκαρυωτικοί οργανισμοί. Κυτταρική ποικιλομορφία. Πρότυποι οργανισμοί μελέτης. Χημική σύσταση του κυττάρου. Τα είδη των μακρομορίων του κυττάρου. Ενζυμική κατάλυση. Σύγχρονες εργαστηριακές τεχνικές. Τεχνικές λήψης βιολογικού υλικού και τεχνικές μελέτης του κυττάρου και οι διαγνωστικές τους εφαρμογές: φωτομικροσκόπιο, μικροσκόπιο φθορισμού, ηλεκτρονικό μικροσκόπιο, κυτταροχημεία και ανοσοϊστοχημεία, κυτταρική κλασμάτωση, ηλεκτροφόρηση, χρωματογραφία, αυτοραδιογραφία, κυτταροκαλλιέργειες. Τα είδη και ο ρόλος των βιομορίων του κυττάρου. Δομή και λειτουργία των πρωτεϊνών. Δομή της πλασματικής μεμβράνης, λιπιδική διπλοστιβάδα και μεμβρανικές πρωτεΐνες. Συνάψεις και νευρομυϊκή σύναψη. Πρωτεΐνες-φορείς, ιοντικοί δίαυ-

λοι, αντλία Na^+/K^+ , δυναμικό μεμβράνης, σηματοδότηση σε νευρικά κύτταρα. Ενδομεμβρανικό σύστημα του κυττάρου, μετα-μεταφραστικές τροποποιήσεις, οδοί έκκρισης και ενδοκυττάρωσης. Σύμπλοκο Golgi, λυσοσώματα, υπεροξυσώματα. Αποταμιευτικές ασθένειες. Γενικές αρχές κυτταρικής σηματοδότησης, υποδοχείς που συνδέονται με G-πρωτεΐνες ή με ένζυμο. Κυτταροσκελετός: Ενδιάμεσα νημάτια, μικροσωληνίσκοι, μικροϊνίδια ακτίνης, βλεφαρίδες, κυτταρική κίνηση, κυτταροσκελετικές ασθένειες. Δομή και λειτουργία του σαρκομεριδίου. Μηχανισμοί παραγωγής ενέργειας στο κύτταρο. Μιτοχόνδρια, κύκλος του κιτρικού οξέως, οξειδωτική φωσφορυλίωση. Χλωροπλάστες και φωτοσύνθεση. Οργάνωση και λειτουργία του γενετικού υλικού. Δομή της χρωματίνης. Ροή και ρύθμιση της γενετικής πληροφορίας στο κύτταρο. Κυτταρική διαίρεση: μίτωση και μείωση. Κυτταρικός κύκλος και μηχανισμοί ελέγχου του κυτταρικού κύκλου. Πολυκυτταρική οργάνωση, κυτταρική διασύνδεση, δομή και λειτουργία της εξωκυττάριας θεμέλιας ουσίας. Βασικές αρχές Αναπτυξιακής Βιολογίας: Προέλευση των ιστών, εμβρυϊκή μορφογένεση, διαφορική γονιδιακή έκφραση, ομοιωτικά γονίδια. Κυτταρική εξαλλαγή και μηχανισμοί καρκινογένεσης.

Εργαστηριακές ασκήσεις

1. Το φωτονικό μικροσκόπιο - μέθοδοι παρατήρησης του κυττάρου
2. Προκαρυωτικά και ευκαρυωτικά κύτταρα
3. Γενετικός μετασχηματισμός – χρωματογραφία
4. Ανοσο-ενζυμικές μεθοδολογίες: μέθοδος ELISA

5. Ψυχολογία (Κωδ. 500316)

ώρες 26

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

1. Εισαγωγή στην Ψυχολογία
2. Μεγάλες θεωρητικές σχολές στην Ψυχολογία
3. Οι βιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς

4. Ανάπτυξη-Ψυχολογία των φάσεων της ζωής (Α)
5. Ανάπτυξη-Ψυχολογία των φάσεων της ζωής (Β)
6. Αντίληψη και σκέψη
7. Μάθηση
8. Μνήμη
9. Νοημοσύνη
10. Βιολογικά κίνητρα συμπεριφοράς
11. Ψυχοκοινωνικά κίνητρα συμπεριφοράς
12. Συναισθήματα και συμπεριφορά
13. Κοινωνικοί παράγοντες και συμπεριφορά
14. Διαπροσωπικές σχέσεις
15. Προσωπικότητα
16. Μέθοδοι εκτίμησης της προσωπικότητας
17. Μηχανισμοί άμυνας
18. Από το φυσιολογικό στο παθολογικό
19. Παράγοντες που συνδέονται με παθολογική συμπεριφορά
20. Ψυχολογικές διαταραχές
21. Ουσιοεξαρτήσεις
22. Ψυχολογικές αντιδράσεις στους ενήλικες με χρόνια σωματική ασθένεια και η αντιμετώπισή τους
23. Ψυχολογικές αντιδράσεις στα παιδιά με χρόνια σωματική ασθένεια και η αντιμετώπισή τους
24. Επικοινωνία και σχέση γιατρού-ασθενούς

2ο ΕΞΑΜΗΝΟ

I. Ιατρική Φυσική II (Κωδ. 500317)

ώρες 65

Τομέας Μορφολειτουργικός

“Ιατρική Φυσική: Διαγνωστικές και Θεραπευτικές Εφαρμογές των Ακτινοβολιών”

- Απεικόνιση μαγνητικού συντονισμού (ΑΜΣ)
- Ιατρική εικόνα
- Θεραπευτικές εφαρμογές-ακτινοθεραπεία
- Μη ιοντίζουσα ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία: Φυσικές αρχές, Βιολογικές επιδράσεις, κανονισμοί και όρια προστασίας

“Φυσική του Ανθρώπινου Σώματος”

- Μύες και δυνάμεις

- Φυσική του σκελετού
- Πίεση στο σώμα
- Ωσμωση και οι νεφροί
- Φυσική των πνευμόνων και της αναπνοής
- Φυσική του καρδιαγγειακού συστήματος
- Ηλεκτρικά σήματα από το σώμα
- Ήχος και ομιλία
- Φυσική του ωτός και της ακοής
- Φυσική των οφθαλμών και της όρασης

2. Γενική Ιατρική Χημεία II (Κωδ. 500319) ώρες 52 Τομέας Μορφολειτουργικός

Οι υδρογονάνθρακες: αλκάνια, αλκένια, αλκίνια. Η συντακτική ισομέρεια και η στερεοϊσομέρεια, η εναντιομέρεια και η διαστερεοϊσομέρεια, η γεωμετρική ισομέρεια, το σύστημα D-L και το σύστημα R-S, μηχανισμοί χημικών αντιδράσεων, αντιδράσεις αλειφατικές και αρωματικές – ηλεκτρονιόφιλης και πυρηνόφιλης υποκατάστασης και προσθήκης, επαγωγικό και συζυγιακό φαινόμενο, συντονισμός και αρωματικότητα, αλκοόλες και αιθέρες, αλδεΐδες και κετόνες, καρβοξυλικά οξέα και παράγωγα τους, ενώσεις θείου και φωσφόρου, αμίνες και παράγωγα τους, υδατάνθρακες, λιποειδή, αμινοξέα και πρωτεΐνες, ένζυμα και συνένζυμα, χημική και ενζυμική κατάλυση, κινητική των ενζυμικών αντιδράσεων, κινητική της οξυγόνωσης της αιμοσφαιρίνης, χημική τροποποίηση των πρωτεϊνών και αλκυλιωτικοί παράγοντες ως αντικαρκινικά φάρμακα, ελεύθερες ρίζες στη Βιολογία και την Ιατρική, μέθοδοι φυσικής ανάλυσης.

3. Βιολογία II (Κωδ. 500407) ώρες 91 Τομέας Μορφολειτουργικός

Εισαγωγή στη Γενετική. Το γονιδίωμα του ανθρώπου και η χρωμοσωμική βάση της κληρονομικότητας.

Ευχρωματίνη και ετεροχρωματίνη, νουκλεοσωμάτια. Δομή και λειτουργία του γονιδιώματος, γονιδιακή έκφραση. Ομοιωτικά γονίδια και αναπτυξιακοί μηχανισμοί. Το μιτοχονδριακό γονιδίωμα. Αντιγραφή του DNA, μηχανισμοί επιδιόρθωσης, μεταγραφή. Συναρμολόγηση και επεξεργασία του mRNA. Δομή και λειτουργία του tRNA, γενετικός κώδικας, μεταφραστική λειτουργία, δομή και λειτουργία των ριβοσωμάτων. Μεταλλαξιγένεση: Τύποι και μηχανισμοί μεταλλάξεων. Ρύθμιση της γονιδιακής έκφρασης, Cis και trans-ρυθμιστικά στοιχεία. Μοριακή γενετική του ανθρώπου. Φυσική βάση της κληρονομικότητας. Η έννοια του αλληλομόρφου. Τύποι κληρονομής γονιδίων: μονογονιδιακή και πολυγονιδιακή κληρονομικότητα. Επιγενετικοί μηχανισμοί γονιδιακής έκφρασης, γενετικός ανασυνδυασμός, συνδεδεμένα γονίδια. Χαρτογράφηση και ταυτοποίηση γονιδίων που συνδέονται με ανθρώπινα νοσήματα. Μονογονιδιακά νοσήματα και η μοριακή τους βάση. Γενετική νοσημάτων με πολυπαραγοντική κληρονομία. Αλληλεπίδραση γονιδίων. Βασικές αρχές πληθυσμιακής γενετικής, νόμος των Hardy-Weinberg. Πολυμορφισμοί στο επίπεδο του DNA. Κλινική κυτταρογενετική και χρωμοσωμικές ατυπίες αυτοσωμικών και φυλετικών χρωμοσωμάτων. Γονιδιακή έκφραση σε εξειδικευμένα ευκαρυωτικά συστήματα. Υποδείγματα νόσων: θαλασσαιμία, κυστική ίνωση. Ανοσοσφαιρίνες και μείζον σύμπλεγμα ιστοσυμβατότητας. Γενικά περί ιών, δομή και κύκλος ζωής των ιών. DNA και RNA ιοί, ογκογόνοι ιοί, ρετροϊοί. Γενετική και γονιδιωματική του καρκίνου. Γενετική μηχανική, αρχές και εφαρμογές. Μέθοδοι εκτίμησης της γονιδιακής έκφρασης. Αντίστροφη γενετική: επιτυχείς εφαρμογές. Μεταφορά και έκφραση γονιδίων σε κύτταρα θλαστικών. Σύγχρονες μεθοδολογίες μοριακής ανάλυσης γενετικών νόσων. Γονιδιακή θεραπεία γενετικών νοσημάτων. Αναπτυξιακή γενετική: διαταραχές της ανάπτυξης, δυσμορφίες και συγγενείς ανωμαλίες. Πρακτικές εφαρμογές Μοριακής Γενετι-

κής. Προγεννητική και προεμφυτευτική διάγνωση. Φαρμακογενετική και φαρμακογονιδιωματική. Γενετική συμβουλευτική και βιοηθική.

Εργαστηριακές ασκήσεις

1. Απομόνωση DNA – αλυσιδωτή αντίδραση πολυμεράσης (PCR)
2. Γενετική
3. Φυλογενετική ανάλυση με χρήση πρωτεομικής
4. Τεχνολογία του ανασυνδυασμένου DNA (RFLPs)

3ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Περιγραφική Ανατομική II (Κωδ. 500327) ώρες 130 Τομέας Μορφολειτουργικός

Η περιγραφική ανατομική II υποδιαιρείται:

- α) στην ύλη της άσκησης επί του πτώματος στην Αίθουσα Ανατομών περιλαμβάνει την κατά χώρες του ανθρώπινου σώματος μελέτη της Οστεολογίας - Αρθρολογίας - Μυϊκού Συστήματος - Αγγειακού Συστήματος - Περιφερικού Νευρικού συστήματος και Σπλαγχνολογίας.

1^η Ενότητα: Προσθιοπλάγιο Τοίχωμα του Θώρακος. Ωμική ζώνη

Σκελετός και Αρθρώσεις του θώρακος και της ωμικής ζώνης. Νωτιαία νεύρα. Μύες, Αγγεία και Νεύρα του προσθίου και του πλαγίου θωρακικού τοιχώματος. Μύες ωμικής ζώνης (I).

2^η Ενότητα: Μασχαλαία Κοιλότητα και Βραχιόνιας Βραχιόνιο οστό. Διάρθρωση του ώμου. Μύες της ωμικής ζώνης (II). Βραχιόνιο πλέγμα. Μασχαλαία κοιλότητα. Μύες βραχιόνια. Μασχαλαία και βραχιόνια αγγεία και νεύρα.

3^η Ενότητα: Πήχης και Χέρι (πρόσθια και οπίσθια επιφάνεια)

Οστά, Αρθρώσεις, Μύες, Περιτονίες, Αγγεία και Νεύρα πήχως και άκρας χείρας,

4^η Ενότητα: Τράχηλος (I)

Αυχενική μοίρα σπονδυλικής στήλης. ινιακό οστούν. Σπονδυλικές και κρανιοσπονδυλικές διαρθρώσεις. Μύες τραχήλου (I).

5^η Ενότητα: Τράχηλος (II)

Χώρες Τραχήλου. Μύες τραχήλου (II), Αγγεία και Νεύρα του Τραχήλου.

Αυχενική μοίρα του Συμπαθητικού Στελέχους.

6^η Ενότητα: Κεφαλή (I)

Εγκεφαλικό κρανίο – Τρήματα – Εγκεφαλικά νεύρα (συζυγείς).

7^η Ενότητα: Κεφαλή (II)

Οστά του Σπλαγχνικού Κρανίου. Οφθαλμικός κόγχος. Οστεΐνη ρινική κοιλότητα. Οστεΐνο τοίχωμα της στοματικής κοιλότητας. Κροταφογναθική διάρθρωση - Μιμικοί και Μασητήριοι μύες. Παρωτίδα. Αγγεία και Νεύρα Κεφαλής.

8^η Ενότητα: Κοιλιακό Τοίχωμα

Οσφυϊκοί Σπόνδυλοι. Πύελος. Οσφυϊκό πλέγμα. Μύες. Αγγεία και Νεύρα προσθίου και πλαγίου κοιλιακού τοιχώματος

9^η Ενότητα: Κάτω Άκρο: Μηρός (πρόσθια και οπίσθια επιφάνεια)

Οστά, Αρθρώσεις, Μύες, Αγγεία και Νεύρα Μηρού, (πρόσθιας και οπίσθιας επιφάνειας). Ιερό πλέγμα και κλάδοι του.

10^η Ενότητα: Κνήμη και Πόδι (πρόσθια και οπίσθια επιφάνεια)

Οστά, Αρθρώσεις, Μύες, Αγγεία και Νεύρα Κνήμης και Ποδιού (πρόσθιας και οπίσθιας επιφάνειας)

11^η Ενότητα: Ραχιαία Επιφάνεια Κορμού, Γλουτιαία Χώρα.

Έσω και Έξω Μύες της Πυέλου. Αγγεία και Νεύρα Κορμού. Μύες ραχιαίας επιφάνειας κορμού. Αγγεία και Νεύρα.

12^η Ενότητα: Κύτος του Θώρακος.

Κύτος του Θώρακος. Υπεζωκότες και Χώροι και Χωροταξική Διάταξη των οργάνων, αγγείων και νεύρων του κύτους του θώρακος. Διάφραγμα.

Αγγεία και Νεύρα του Θώρακος, Σύστημα των αζύγων Φλεβών. Μείζων θωρακικός πόρος. Θωρακική μοίρα του συμπαθητικού στελέχους.

13^η Ενότητα: Κύτος της Κοιλίας (I)

Κύτος της κοιλίας. Χώροι και Χωροταξική διάταξη των οργάνων της κοιλίας. Περιτόναιο – Περιτοναϊκή Κοιλότητα – Περιτοναϊκοί χώροι – Οπισθοπεριτοναϊκός χώρος. Αρτηρίες και Φλέβες του κύτους της κοιλίας. Το Πυλαίο φλεβικό σύστημα. Οσφυϊκή και Ιερά μοίρα του αυτόνομου νευρικού συστήματος

β) στην ύλη του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος – Αισθητηρίων Οργάνων

5 ώρες εβδομαδιαίως, καθ' όλον το χειμερινό εξάμηνο (συνολικά 65 ώρες) και περιλαμβάνει:

- 1) Οργάνωση του Ν.Σ
- 2) ο νευρών
- 3) η νευρογλοία
- 4) Νευρικές ίνες και νεύρα
- 5) Υποδοχείς και εκτελεστικά όργανα
- 6) Δερμοτόμια και μυϊκή δραστηριότητα
- 7) Νωτιαίος μυελός
- 8) Προμήκης μυελός
- 9) Γέφυρα
- 10) Παρεγκεφαλίδα
- 11) Τετάρτη κοιλία
- 12) Μέσος εγκέφαλος
- 13) Τελικός εγκέφαλος
- 14) Εγκεφαλικά ημισφαίρια
- 15) Δομή και λειτουργία του φλοιού των ημισφαιρίων
- 16) Δικτυωτός σχηματισμός και μεταιχμιακό σύστημα
- 17) Βασικά γάγγλια των ημισφαιρίων
- 18) Το κοιλιακό σύστημα του εγκεφάλου και το Ε.Ν.Υ
- 19) τους Φραγμούς
- 20) Ανιούσες οδοί του Ν.Μ
- 21) Κατιούσες οδοί του Ν.Μ
- 21) Συνδέσεις της Παρεγκεφαλίδας
- 23) Πυρήνες των εγκεφαλικών νευρών
- 24) Θάλαμος και οι συνδέσεις του

25) Υποθάλαμος και οι συνδέσεις του

26) Το αυτόνομο νευρικό σύστημα

27) Οι μήνιγγες του εγκεφάλου

28) Η αιμάτωση του εγκεφάλου

2. Φυσιολογία (χειμερινού εξαμήνου)

(Κωδ. 500328)

ώρες 377

Τομέας Μορφολειτουργικός

Νευρικό: νευρικό κύτταρο – διεγερσιμότητα – δυναμικό ηρεμίας – αγωγή διέγερσης, σύναψη, νευρωνικό κύκλωμα, λειτουργική οργάνωση νευρικού συστήματος, αντανakλαστικά (γνήσια – εξαρτημένα), αισθητικότητα – υποδοχείς – λειτουργία υποδοχέων, μεταφορά και ερμηνεία αισθητικών πληροφοριών στο Κ.Ν.Σ., κινητικότητα – οργάνωση κινητικότητας, μυϊκή συστολή, ρύθμιση μήκους και τάσης μυός – τελικό κινητικό κύκλωμα, μυοστατικό αντανakλαστικό, πυραμιδικό – εξωπυραμιδικό σύστημα – παρεγκεφαλίδα – όρθια στάση, αυτόνομο νευρικό σύστημα – σπλαχνικές λειτουργίες – υποδοχείς αυτόνομου νευρικού συστήματος, δικτυωτός σχηματισμός, ύπνος – εγρήγορση ηλεκτροεγκεφαλογράφημα – προσοχή, μεταιχμιακό σύστημα, συναίσθημα – ρόλος στη μάθηση, συγκίνηση, λειτουργία υποθαλάμου, οργάνωση συμπεριφοράς, νεοφλοιός – ανώτερες ψυχοσυνετικές λειτουργίες, έναρθρος λόγος, σκέψη – μνήμη – μάθηση, εγκεφαλονωτιαίο υγρό (Ε.Ν.Υ.).

Ειδικές αισθήσεις: Όραση, ακοή, γεύση, όσφρηση. Ορμόνες: Εισαγωγή στην ενδοκρινολογία – ορμόνες του προσθίου λοβού της υπόφυσης – ορμόνες του οπισθίου λοβού υπόφυσης – αυξητική ορμόνη ορμόνες θυρεοειδούς αδένος – ορμόνες μυελού επινεφριδίων – ορμόνες φλοιού επινεφριδίων – ινσουλίνη – γλυκαγόνη και σακχαρώδης διαβήτης, παραθορμόνη – καλσιτονίνη – μεταβολισμός του ασβεστίου και φωσφόρου – βιταμίνη D, αναπαραγωγικές λειτουργίες του άνδρα – αν-

δρικές ορμόνες, αναπαραγωγικές λειτουργίες της γυναίκας πριν από την κύηση – ορμόνες θήλεος, κύηση, γαλουχία, φυσιολογία του εμβρύου. Μεταβολισμός-θερμορύθμιση.

3. Βιολογική Χημεία I (Κωδ. 500355) *ώρες 91*
Τομέας Μορφολειτουργικός

Εισαγωγή στη βιοχημεία, θερμοδυναμικά αξιώματα στο μεταβολισμό, πορεία τροφών, κύκλος Krebs, αναπνευστική αλυσος, μεταβολισμός υδατανθράκων, μεταβολισμός λιπιδίων και πρωτεϊνών, μεταβολισμός πουρινών, πυριμιδινών, νουκλεοτιδίων, πρωτεϊνοσύνθεση, ανασχηματισμός νουκλεϊνικών, μεταλλάξεις, ιοί, πλασμίδια, καρκινογένεση, μοριακή βάση κληρονομουμένων νόσων.

4. Ιστολογία - Εμβρυολογία I (Κωδ. 500408) *ώρες 71,5*
Τομέας Μορφολειτουργικός

Μέθοδοι μελέτης των ιστών, δομή και λειτουργία του κυττάρου, Επιθήλιο-Επιθηλιακοί αδένες, Κυτταρική σηματοδότηση, Συνδετικός ιστός, Χονδρικός - Οστίτης ιστός-Οστεογένεση, Μυϊκός ιστός, Αιμοφόρο κυκλοφορικό σύστημα-Καρδιαγγειακό σύστημα, Αίμα -Αιμοποίηση, Νευρικός ιστός, Ανοσοποιητικό-Λεμφικό σύστημα, Μείωση -Γαμετογένεση, Σπερματογένεση-Ωογένεση, Ανάπτυξη Ωοθυλακίων, Εμμηνορρυσιακός κύκλος, Γονιμοποίηση, Αυλάκωση-Εμφύτευση, Ανάπτυξη του πλακούντα-Γαλουχία, 2η και 3η εβδομάδα της ανάπτυξης, Πρώιμη εμβρυική περίοδος, Γενικά γνωρίσματα της όψιμης εμβρυικής περιόδου (από τον 3ο μήνα έως τη γέννηση), Συγγενείς ανωμαλίες, Απόπτωση-Κυτταρική Γήρανση και καρκίνος

Τρόπος εξέτασης

- Γραπτά: 40 ερωτήσεις από τις οποίες οι 36 ερω-

τήσεις είναι πολλαπλής επιλογής. 26 ερωτήσεις Ιστολογίας και 10 ερωτήσεις Εμβρυολογίας καθώς και 4 ερωτήσεις για την εξέταση της ύλης του εργαστηρίου (αναγνώριση ιστών και οργάνων σε ιστολογικά παρασκευάσματα)

- Ο φοιτητής για να έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις πρέπει να έχει παρακολουθήσει τις εργαστηριακές ασκήσεις. Επίσης ο ασκούμενος φοιτητής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από 1 (μία) απουσίες στις εργαστηριακές ασκήσεις.
- Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη βαθμού προαγωγής στο μάθημα Ιστολογίας-Εμβρυολογίας είναι ο φοιτητής να έχει απαντήσει σωστά τουλάχιστον περίπου στις μισές ερωτήσεις Ιστολογίας και Εμβρυολογίας

Προφορικά: οι επί πτυχίω φοιτητές

4ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Περιγραφική Ανατομική I (Κωδ. 500322) *ώρες 65*
Τομέας Μορφολειτουργικός

- Εισαγωγή στην Ανατομική του Ανθρώπου (ή Γενικό μέρος) 10 ώρες
- Καρδιά 6 ώρες
- Αναπνευστικό Σύστημα 6 ώρες
- Πεπτικό Σύστημα 25 ώρες
- Ουροποιητικό Σύστημα 6 ώρες
- Γεννητικό Σύστημα Άρρενος 6 ώρες
- Γεννητικό Σύστημα Θήλεος 6 ώρες

2. Φυσιολογία (εαρινού εξαμήνου)
(Κωδ. 500323)

ώρες 377

Τομέας Μορφολειτουργικός

Κυκλοφορικό σύστημα-αίμα, αναπνευστικό σύστημα, πεπτικό σύστημα, ουροποιητικό σύστημα, οξεοβασική ισορροπία.

3. Βιολογική Χημεία II (Κωδ. 500329) ώρες 52 Τομέας Μορφολειτουργικός

Ρύθμιση του μεταβολισμού, μεταβολικές ιδιαιτερότητες νευρικού ιστού, βιοχημεία ιστών, ορμόνες, διακυτταρική επικοινωνία ιστών και οργάνων.

4. Ιστολογία - Εμβρυολογία II (Κωδ. 500409) ώρες 71,5 Τομέας Μορφολειτουργικός

Αναπνευστικό σύστημα, Ανώτερος και κατώτερος Πεπτικός σωλήνας, Αδένες Πεπτικού συστήματος, Νευροενδοκρινικό σύστημα, Ενδοκρινικό σύστημα, Ουροποιητικό σύστημα. Γεννητικό σύστημα Άρρενος και θήλεος, Δέρμα –Εξαρτήματα του δέρματος-Μαζικός αδένας, Αισθητήρια όργανα (Οφθαλμός-Ους), Ανάπτυξη Αναπνευστικού συστήματος, Ανάπτυξη Πεπτικού συστήματος-ηπατικού-χοληφόρου συστήματος και παγκρέατος, Ανάπτυξη ουροποιητικού συστήματος, Οντογένεση συστήματος ενδοκρινών αδένων, Ανάπτυξη Ουροποιητικού συστήματος, Ανάπτυξη Γεννητικού συστήματος Άρρενος και θήλεος, Ανάπτυξη Νευρικού συστήματος, Ανάπτυξη και Διαφοροποίηση της Φαρυγγικής συσκευής, Ανάπτυξη του Προσώπου και Υπερώας, ανάπτυξη Δέρματος και προσαρτημάτων, Ανάπτυξη Μυοσκελετικού συστήματος, Ανάπτυξη Οφθαλμού και Ωτός, Ανάπτυξη Κυκλοφορικού συστήματος

Τρόπος εξέτασης

- Γραπτά: 40 ερωτήσεις από τις οποίες οι 36 ερωτήσεις είναι πολλαπλής επιλογής. 26 ερωτήσεις Ιστολογίας και 10 ερωτήσεις Εμβρυολογίας καθώς και 4 ερωτήσεις για την εξέταση της ύλης του εργαστηρίου (αναγνώριση ιστών και οργάνων σε ιστολογικά παρασκευάσματα)
- Ο φοιτητής για να έχει δικαίωμα συμμετοχής στις

εξετάσεις πρέπει να έχει παρακολουθήσει τις εργαστηριακές ασκήσεις . Επίσης ο ασκούμενος φοιτητής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από 1 (μία) απουσίες στις εργαστηριακές ασκήσεις.

- Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη βαθμού προαγωγής στο μάθημα Ιστολογίας-Εμβρυολογίας είναι ο φοιτητής να έχει απαντήσει σωστά τουλάχιστον περίπου στις μισές ερωτήσεις Ιστολογίας και Εμβρυολογίας
Προφορικά: οι επί πτυχίω φοιτητές

5ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παθολογική Ανατομική I (Κωδ. 500334) ώρες 52 Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Η σύγχρονη Παθολογική Ανατομική και ο διευρυσμένος ρόλος της στη σημερινή μοριακή ιατρική πραγματικότητα – Αρχές κυτταρολογίας. Κυτταρική βλάβη – Νέκρωση – Απόπτωση – Εκφυλισεις κυττάρων – Φλεγμονές (κοινές - ειδικές) – Ανοσολογική αντίδραση – Αντιδράσεις υπερευαισθησίας – Μεταμόσχευση – Ανοσοανεπάρκειες, AIDS – Αυτοάνοσα νοσήματα – Αγγειίτιδες – Μεταβολικές νόσοι, Στερητικές νόσοι – Γενετικές παθήσεις – Καρυότυπος – Περιβάλλον, διατροφή και παθολογική ανατομική – Συστηματικές παθήσεις – Σακχαρώδης διαβήτης – Διαταραχές κυτταρικής αύξησης και διαφοροποίησης – Μοριακή γενετική του καρκίνου – Καρκινογένεση Νεοπλάσματα (επιθηλιακά, μεσεγχυματογενή) – Αιμοδυναμικές διαταραχές (οίδημα, υπεραιμία, ισχαιμία, θρομβώσεις, εμφράγματα) – Κυκλοφορικό σύστημα – Αιμοποιητικό σύστημα – Λεμφαδένες – Αναπνευστικό σύστημα.

2. Παθολογική Φυσιολογία I (Κωδ. 500335) ώρες 52 Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Παθοφυσιολογία ανοσολογικού συστήματος: κύτταρα

ανοσολογικού συστήματος, ανοσολογική απόκριση, μεταμοσχεύσεις, αυτοαντισώματα, αυτοάνοσα νοσήματα. Παθοφυσιολογία υγρών, ηλεκτρολυτών και οξεοβασικής ισορροπίας: όγκος - σύνθεση υγρών σώματος, ομοιοστασία νερού, ρύθμιση νατρίου - καλίου - ασβεστίου - φωσφόρου, ρύθμιση pH, οξέωση - αλκάλωση. Παθοφυσιολογία νεφρικών νόσων: έλεγχος νεφρικής λειτουργίας, συμπτωματολογία νεφρικών νόσων, νεφρική ανεπάρκεια. Παθοφυσιολογία αναπνευστικού συστήματος: λειτουργίες πνευμόνων, αποφρακτικού τύπου - περιοριστικού τύπου πνευμονοπάθειες. Παθοφυσιολογία κυκλοφορικού συστήματος: η καρδιά ως αντλία, αξιολόγηση καρδιακής λειτουργίας, καρδιακή ανεπάρκεια, αρχές ηλεκτροκαρδιογραφίας, ισχαιμική καρδιοπάθεια, υπέρταση, υπερλιποπρωτεϊναιμίες, αρτηριοσκλήρυνση. *Εργαστηριακές ασκήσεις:* γενική εξέταση ούρων, μεταβολισμός υδατανθράκων - λιπιδίων, έλεγχος νεφρικής λειτουργίας.

3. Γενική Μικροβιολογία και Ανοσολογία

(Κωδ. 500357)

ώρες 52

Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Γενικές ιδιότητες των βακτηρίων, ιών, μυκήτων, παρασίτων και μεταζώων. Ιατρική οικολογία, αλληλεπίδραση μικροβίων με τον μεγαλοοργανισμό. Βασική ανοσολογία. Αντιβιοτικά, χημειοθεραπευτικά, αντισηπτικά, απολυμαντικά.

4. Φαρμακολογία I (Κωδ. 500332)

ώρες 52

Τομέας Μορφολειτουργικός

Εισαγωγή στη Φαρμακολογία

Αρχές και εξελίξεις στη Φαρμακολογία

Φαρμακοδυναμική: Υποδοχείς φαρμάκων, βιολογική σημασία και ρύθμισή τους. Σχέσεις δόσης φαρ-

μάκου και αποτελεσματικότητας. Καθορισμοί ED50-LD50. Χημική συγγένεια, ενδογενής δραστηριότητα. Συνέργεια και ανταγωνισμός φαρμάκων.

Φαρμακοκινητική: Διακίνηση φαρμάκων. Φραγμοί. Απορρόφηση/βιοδιαθεσιμότητα, κατανομή. Μεταβολισμός και Ενζυμική Επαγωγή. Απέκκριση και κάθαρση. *Φαρμακογενετική. Αρχές συνταγογράφησης.*

Φαρμακολογία Αυτόνομου Νευρικού Συστήματος

Φαρμακολογία του χολινεργικού συστήματος. Μουσκαρινικοί αγωνιστές και ανταγωνιστές. Αναστολείς χολινοεστεράσης. Νικοτινικοί αγωνιστές, ανταγωνιστές. Μυοπληγικά φάρμακα. *Φαρμακολογία συμπαθητικού συστήματος:* Αδρενεργικοί υποδοχείς. Αδρενεργικοί αγωνιστές. Εκλεκτικοί αγωνιστές. Ανταγωνιστές α και β αδρενεργικών υποδοχέων. Φάρμακα που επηρεάζουν τη βιοσύνθεση, την αποθήκευση και την απελευθέρωση των κατεχολαμινών.

Φαρμακολογία Ειδικών Συστημάτων

Φάρμακα που επηρεάζουν τη λειτουργία του *ισταμινεργικού* και *σεροτονινεργικού* συστήματος. Φάρμακα που επηρεάζουν τη λειτουργία του *σολμάρχου* και τους εκκριτικούς μηχανισμούς του. Φάρμακα που επηρεάζουν τη *φυσιολογική και παθολογική κινητικότητα του εντέρου.* *Φαρμακολογία του Καρδιακού Μυός.* Φαρμακολογική τροποποίηση της λειτουργίας του καρδιαγγειακού. Φαρμακολογική γονιδιακή ρύθμιση του κυκλοφορικού. Φάρμακα που επηρεάζουν τη νεφρική λειτουργία. Φάρμακα που επηρεάζουν το *αιμοποιητικό σύστημα.*

5. Γενική Επιδημιολογία και Μεθοδολογία

της Έρευνας (Κωδ. 500333)

ώρες 52

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Εισαγωγή-ορισμοί-ιστορία, μέτρηση και σύγκριση της συχνότητας των νοσημάτων, πηγές των στοιχείων και επιδημιολογική επιτήρηση, ερευνητικός σχεδιασμός στην επιδημιολογία και κλινική ιατρική, περιγραφική επιδημιολογία, προοπτικές και αναδρομικές έρευνες I, έρευνες παρέμβασης – αξιολόγηση θεραπευτικών μέτρων, σφάλματα – έλεγχος και διασφάλιση ποιότητας επιδημιολογικών δεδομένων, κλινική επιδημιολογία I – διάγνωση, κλινική επιδημιολογία II – πρόγνωση και προγνωστικοί δείκτες, η έννοια της αιτίας στην επιδημιολογία και κλινική ιατρική, συγγραφή και κριτική ανάλυση επιδημιολογικής εργασίας, συστηματική ανασκόπηση δεδομένων και διαδικασία λήψης τεκμηριωμένων αποφάσεων, δοντολογία στην κλινική και επιδημιολογική έρευνα, επιδημιολογία ατυχημάτων, επιδημιολογία και υπηρεσίες υγείας, διατροφική επιδημιολογία, μοριακή επιδημιολογία.

6. Αρχές Φιλοσοφίας και Ιστορίας της Ιατρικής (Κωδ. 500318)

ώρες 52

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής, Νευρολογίας

1. Προϊστορική ιατρική
2. Ιατρική των Αρχαίων Λαών
3. Μινωική και Μυκηναϊκή Ιατρική
4. Ομηρική Ιατρική
5. Μυθολογική-Ιερατική-Ιατρική Ασκληπειών
6. Ιπποκρατική Ιατρική
7. Ιατρική Αλεξανδρινής Περιόδου
8. Ελληνορωμαϊκή Ιατρική
9. Γαληνική Ιατρική
10. Βυζαντινή Ιατρική
11. Αραβική Ιατρική
12. Δυτικός Μεσαίωνας - Μοναστική και Λαϊκή Ιατρική

13. Οι μεγάλες επιδημίες
14. Ιατρική αναγέννησης
15. Ιατρική 17ου αιώνα
16. Ιατρική 18ου αιώνα
17. Ιατρική 18ου αιώνα (συνέχεια)
18. Ιατρική 19ου αιώνα
19. Ιατρική 19ου αιώνα (συνέχεια)
20. Ιατρική 20ου αιώνα
21. Ιατρική 20ου αιώνα (συνέχεια)
22. Η Ελληνική Ιατρική κατά το 19ο και 20ο αιώνα

6ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παθολογική Ανατομική II (Κωδ. 500337) ώρες 78 Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Νευρικό σύστημα – Σκελετικοί μύες – Παθήσεις στοματικής κοιλότητας – Οισοφάγος – Στόμαχος – Λεπτό έντερο – Φλεγμονώδεις νόσοι του εντέρου – Παχύ έντερο – Στρωματικοί όγκοι και λεμφώματα γαστρεντερικού σωλήνα – Ήπαρ – Χοληδόχος – Χοληφόρα – Εξωκρινές πάγκρεας – Ουροποιητικό σύστημα (νεφροί και αποχετευτική μοίρα του ουροποιητικού) – Γεννητικό σύστημα άρρενος – Μαστός – Γεννητικό σύστημα θήλεος – Πλακούντας – Κύηση – Δέρμα – Ενδοκρινείς αδένες – Οστά – Μαλακά μόρια – Αρθρώσεις – Κεφαλή – Τράχηλος – Οφθαλμός – Ους.

2. Παθολογική Φυσιολογία II (Κωδ. 500336) ώρες 52 Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Παθοφυσιολογία αιμοποιητικού συστήματος: παθήσεις των κοκκιοκυττάρων, παραπρωτεϊναιμίες, πήξη του αίματος και διαταραχές της, αιμοποίηση, αναιμίες, παθήσεις των αιμοπεταλίων. Παθοφυσιο-

λογία λοιμώξεων: λοιμογόνιοι παράγοντες, μετάδοση, φλεγμονώδη αντίδραση, πυρετός. Παθολογία ενδοκρινών αδένων: διαταραχές λειτουργίας της υποφύσεως του θυρεοειδούς, των παραθυρεοειδών αδένων, σακχαρώδης διαβήτης. Παθολογία γαστρεντερικού σωλήνα: συμπτωματολογία παθήσεων πεπτικού, πεπτικό έλκος, ορμονικά δραστικοί όγκοι, σύνδρομα δυσαπορρόφησης, παθήσεις οισοφάγου. Παθολογία ήπατος - χοληφόρων - παγκρέατος: ηπατίτιδες, κίρρωση, παθήσεις χοληφόρων, παγκρεατίτιδα. Αρχές γενετικής.

Εργαστηριακές ασκήσεις: γενική εξέταση αίματος, αναμίες, λευχαιμίες, ανοσολογικά σύνδρομα, αυτοανοσία.

3. Ιατρική Μικροβιολογία (Κωδ. 500339) ώρες 52 Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Βακτηριολογία. Ιολογία. Μυκητολογία. Πρωτόζωα - παράσιτα. Νοσοκομειακές λοιμώξεις. Λοιμώξεις σε ανοσοκατασταλμένους ασθενείς.

4. Φαρμακολογία II (Κωδ. 500336) ώρες 52 Τομέας Μορφολειτουργικός

Φαρμακολογία συστημάτων

Ψυχοφαρμακολογία. Ομάδες ψυχοφαρμάκων (αντιψυχωσικά, αντικαταθλιπτικά, αγχολυτικά, υπνωτικά). Φαρμακολογία της αναισθησίας. Φαρμακολογία της αναλγησίας. Ψευδαισθησιογόνα. *Εξάρτηση από φαρμακευτικές ουσίες. Αντιεπιληπτικά και φάρμακα λοιπών νευρολογικών παθήσεων. Φαρμακολογία ενδοκρινικού συστήματος: εφαρμογές, παθήσεις υπόφυσης, θυρεοειδούς, επινεφριδίων, γονάδων, φάρμακα για διαβήτη και οστεοπόρωση.*

Χημειοθεραπευτικά

Αρχές χημειοθεραπείας. Αντιβιοτικά. Αντιφυματικά, αντιλεπρικά, αντιμυκητιασικά. Αντιϊικά. Φάρμακα για πρωτόζωα και έλμινθες. Χημειοθεραπευτικά για τον καρκίνο.

7ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Σημειολογία - Νοσολογία (Κωδ. 500358) ώρες 156 Τομέας Παθολογίας (4 ώρες x 39 ημέρες)

Οι φοιτητές στο πρώτο εξάμηνο, έχουν διδασκαλία στο αμφιθέατρο και άσκηση στους θαλάμους (50% έκαστο). Η άσκηση στους θαλάμους στην αρχή γίνεται κατά συστήματα, με λήψη ιστορικού, αντικειμενική εξέταση και τέλος με εφ' όλης της ύλης λήψη γενικού ιστορικού και αντικειμενική εξέταση. Η διδασκαλία στο αμφιθέατρο αφορά περίπου 40 γνωστικά αντικείμενα (τα γνωστικά αντικείμενα με τίτλο "Εισαγωγή" δυνατόν να παραλείπονται) και έχει ως εξής:

Εισαγωγή στη νοσολογία του αναπνευστικού συστήματος

- Αποφρακτικές πνευμονοπάθειες (Αλλεργικό βρογχικό άσθμα, Χρόνια βρογχίτιδα)
- Πνευμονική εμβολή
- Καρκίνος πνεύμονα

Εισαγωγή στη νοσολογία του πεπτικού συστήματος

- Έλκος στομάχου-δωδεκαδακτύλου
- Οξείες και χρόνιες ηπατίτιδες, κίρρωση
- Χολολιθίαση-χοληδοχολιθίαση
- Οξεία παγκρεατίτιδα - χρόνια παγκρεατίτιδα
- Ιδιοπαθή φλεγμονώδη νοσήματα εντέρου
- Καρκίνοι πεπτικού (οισοφάγου - στομάχου - παχέος εντέρου)

Εισαγωγή στη νοσολογία του ουροποιητικού συστήματος

- Οξεοβασική ισορροπία
- Σπειραματονεφρίτιδες
- Νεφρολιθίαση

Εισαγωγή στη νοσολογία του κυκλοφορικού συστήματος

- Αρτηριακή υπέρταση
- Στεφανιαία νόσος

Εισαγωγή στη νοσολογία των ενδοκρινών αδένων

- Σακχαρώδης διαβήτης
- Νόσοι του θυρεοειδούς (υπερ-, υπο-, Ca θυρεοειδούς)
- Νόσοι των επινεφριδίων: (Cushing, Υπεραλδοστερονισμός, Φαιοχρωμοκύττωμα, Επινεφριδική ανεπάρκεια)
- Νόσοι παραθυρεοειδών: (υπερ-, υπο-, αρχές μεταβολισμού του ασβεστίου)
- Νόσοι υποθαλαμο/υποφυσιακού άξονα: Αδενώματα υποφύσεως, υποφυσιακή ανεπάρκεια

Εισαγωγή στη νοσολογία του μυοσκελετικού συστήματος

- Ρευματοειδής αρθρίτιδα, οροαρνητικές σπονδυλαρθρίτιδες
- Συστηματικός ερυθηματώδης λύκος, σκληροδερμία, φλεγμονώδης μυοπάθεια
- Πρωτοπαθείς αγγειίτιδες
- Οστεοαρθρίτιδα, ουρική αρθρίτιδα

Εισαγωγή στις λοιμώξεις

- Πνευμονία
- Φυματίωση
- Μηνιγγίτιδες, Εγκεφαλίτιδες
- Βρουκέλλωση, Λεισμανίαση, Ελονοσία
- Ενδοκαρδίτιδα, Περικαρδίτιδα
- HIV λοίμωξη - AIDS
- Κυνάγχη - Παραρρινοκολπίτιδες - Πυελονεφρίτιδα

δα - Κυστίτιδα - Λοιμώξεις δέρματος και μαλακών μοριών

Εισαγωγή στη νοσολογία του αιμοποιητικού συστήματος

- Αιμοσφαιρινοπάθειες
- Σιδηροπενική αναιμία
- Λευχαιμίες (οξείες και χρόνιες)
- Λεμφώματα
- Πολλαπλούν μυέλωμα - Παραπρωτεΐναιμίες

2. Χειρουργική Παθολογία Ι (Κωδ. 500359) ώρες 78
Τομέας Χειρουργικής

Διδάσκονται όλα τα παρακάτω κεφάλαια όσον αφορά τη διαγνωστική των παθήσεων (κλινική σημειολογία και παρακλινικός έλεγχος).

- Παθήσεις τραχήλου - προσωπικής χώρας (θυρεοειδής - παραθυρεοειδής - παρωτίδα - μεταστατικοί όγκοι)
- Παθήσεις μαστού
- Κακώσεις θώρακα
- Καλήθειες παθήσεις οισοφάγου, διαφραγματοκήλες
- Περιτονίτιδα
- Καλοήθειες παθήσεις στομάχου - 12λου
- Όγκοι οισοφάγου - στομάχου
- Εχινόκοκκος ήπατος - πνεύμονος
- Νεοπλάσματα ήπατος
- Πυλαία υπέρταση, ασκίτης
- Λιθίαση χοληφόρων και νεοπλάσματα
- Παγκρεατίτιδες
- Όγκοι παγκρέατος
- Παθήσεις σκληροειδούς
- Ειλεός
- Καλοήθειες παθήσεις παχέος εντέρου - ορθού
- Κήλες
- Επινεφρίδια
- Παθήσεις αρτηριών

- Παθήσεις φλεβών - λεμφαγγείων
- Όγκοι δέρματος - μαλακών μορίων

3. Ακτινολογία (Κωδ. 500360)

ώρες 78

Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

- Εισαγωγή
- Βασικές αρχές απεικόνισης
- Βασικές αρχές ακτινοπροστασίας
- Γαστρεντερικό
- ΚΝΣ
- Αναπνευστικό
- Μυοσκελετικό
- Ουροποιητικό
- Γεννητικό-μαστός
- Καρδιά-αγγεία
- Παιδοακτινολογία
- Επεμβατική ακτινολογία
- Γενικές αρχές ακτινοθεραπείας
- Γενικές αρχές πυρηνικής ιατρικής

Πρακτική κατάρτιση: Φροντιστηριακά μαθήματα με προβολή διαφανειών και εργαστηριακά μαθήματα με επίδειξη ακτινολογικών φιλμς.

4. Εισαγωγή στην Ψυχοπαθολογία

ώρες 39

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής - Ψυχιατρικής - Νευρολογίας
(μόνο διδασκόμενο)

1. Αρχές Ψυχιατρικής συνέντευξης - Διαγνωστικά συστήματα στην Ψυχιατρική
2. Κριτήρια ψυχικής υγείας και ψυχικής διαταραχής
3. Διαταραχές των ψυχικών λειτουργιών I: διαταραχές της συνείδησης και της ψυχοκινητικότητας
4. Διαταραχές των ψυχικών λειτουργιών II: Διατα-

- ραχές της αντίληψης της σκέψης, τη ομιλίας και του συναισθήματος
- 5. Οργανικά ψυχοσύνδρομα
- 6. Σχιζοφρένεια
- 7. Συναισθηματικές διαταραχές
- 8. Αγχώδεις διαταραχές
- 9. Διαταραχές προσωπικότητας
- 10. Ουσιοεξαρτήσεις
- 11. Διαταραχές πρόσληψης τροφής
- 12. Επείγουσες ψυχιατρικές καταστάσεις
- 13. Η Ψυχιατρική στο Γενικό Νοσοκομείο
- 14. Ψυχοφαρμακολογία - Άλλες βιολογικές μέθοδοι θεραπείας
- 15. Ψυχοδυναμικές ψυχοθεραπείες
- 16. Γνωσιακές και συμπεριφορικές ψυχοθεραπείες
- 17. Σύγχρονοι προβληματισμοί και προοπτικές της Ψυχιατρικής

8ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παθολογία (Κωδ. 500362)

ώρες 104

Τομέας Παθολογίας

(4 ώρες x 26 ημέρες)

Οι φοιτητές στο δεύτερο εξάμηνο, το μισό χρόνο κάθε ημέρας έχουν διδασκαλία στο αμφιθέατρο και το δεύτερο μισό άσκηση στους θαλάμους (50% έκαστο). Η διδασκαλία στο αμφιθέατρο επικεντρώνεται στη διαφορική διαγνωστική και έχει ως εξής:

Αναπνευστικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Αναπνευστική ανεπάρκεια
- Βήχα, απόχρεμψη, αιμόπτυση, πληκτροδακτυλία
- Οξύ-χρόνιο θωρακικό πόνο
- Πλευρίτιδα, πνευμοθώρακα

Πεπτικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Οξύ και χρόνια διαρροϊκό σύνδρομο
- Οξύ και χρόνια κοιλιακό πόνο
- Ασκίτη

- Οξεία και χρόνια αιμορραγία από το πεπτικό
- Ίκτερο

Ουροποιητικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Διαταραχές ύδατος-ηλεκτρολυτών
- Οξεία νεφρική ανεπάρκεια (ολιγουρία-ανουρία)
- Νεφρωσικό σύνδρομο
- Χρόνια νεφρική νόσο

Κυκλοφορικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Δύσπνοια, ταχυκαρδία, οιδήματα, κυάνωση
- Καρδιακή ανεπάρκεια
- Περιφερική κυκλοφορική ανεπάρκεια (Shock) - Σηπτική καταπληξία

Μεταβολισμός-Ενδοκρινείς, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Μεταβολικό σύστημα (δυσλιπιδαιμία)
- Κώμα (διευρυμένη διαφορική διάγνωση) & Υπογλυκαιμικό σύνδρομο
- Ορμονικές εκδηλώσεις συστηματικών νοσημάτων και νεοπλασιών (σύνδρομο απρόσφορης έκκρισης αντιδιουρητικής ορμόνης-υπερασβεσταιμία - έκτοπη έκκριση ορμονών)

Μυοσκελετικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Αρθρίτιδα/αρθραλγία, μυαλγίες

Λοιμώξεις, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Πυρετό αγνώστου αιτιολογίας
- Λοίμωξη σε έδαφος ανοσοκαταστολής

Νευρικό σύστημα, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Κεφαλαλγία, ζάλη, ίλιγγος
- Αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια

Αιμοποιητικό, διαφορική διάγνωση ασθενούς με:

- Αιμορραγική διάθεση (διαταραχές παραγόντων πήξεως και αιμοπεταλίων)
- Ηπατοσπληνομεγαλία
- Διόγκωση λεμφαδένων
- Αναιμία (αιμολυτική, σιδηροπενική, μεγαλοβλαστική)

2. Χειρουργική Παθολογία II (Κωδ. 500363) ώρες 117

Τομέας Χειρουργικής

Διδάσκονται **τα ίδια κεφάλαια** όσον αφορά την αντιμετώπιση (χειρουργική και άλλη θεραπεία) **καθώς και** τα κεφάλαια της Χειρουργικής που δεν αντιστοιχούν σε επιμέρους όργανα ή συστήματα:

- Ηλεκτρολύτες - οξεοβασική ισορροπία
- Καρδιο-αναπνευστική αναζωογόνηση
- Καταπληξία
- Θρέψη - τεχνητή διατροφή
- Χειρουργικές λοιμώξεις
- Επούλωση τραύματος
- Εγκαύματα
- Πνευμονική εμβολή
- Οπισθοπεριτοναϊκός χώρος

3. Προληπτική Ιατρική

και Δημόσια Υγεία (Κωδ. 500365)

ώρες 65

Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Εισαγωγή – Έννοια και περιεχόμενο της Προληπτικής Ιατρικής, Προληπτικά μέτρα και η αξιολόγησή τους, Γενετική διερεύνηση και πρόληψη, Προσυμπτωματικός έλεγχος, Γενικές αρχές πρόληψης Λοιμωδών Νοσημάτων, Πρόληψη φυματίωσης-μηνιγγίτιδας-στρεπτοκοκκικών λοιμώξεων, Πρόληψη HIV/AIDS και σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, Πρόληψη ιατρογενώς μεταδιδόμενων νοσημάτων – Ιογενείς ηπατίτιδες, Διερεύνηση επιδημιολογικών εκρήξεων, Περιβάλλον και Δημόσια Υγεία, Πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων, Αιτιολογία και πρόληψη κακοήθων νεοπλασιών, Προαγωγή και Αγωγή Υγείας, Υγεία μητέρας-παιδιού, Υπηρεσίες Υγείας, Προετοιμασία και ταχεία αντίδραση σε επείγοντα προβλήματα Δημόσιας Υγείας και Φυσικές Κατα-

στροφές, Διεθνείς Οργανισμοί και συνεργασία στη Δημόσια Υγεία.

Πρόληψη Μεταβολικού Συνδρόμου και Σακχαρώδη Διαβήτη, Ανισότητες και μειονεκτούσες ομάδες πληθυσμού, Εκτίμηση αναγκών υγείας.

4. Ιατρική της Εργασίας (Κωδ. 500361) ώρες 26 Διατομεακό μάθημα

Α. Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας

Εισαγωγή - Ιστορία, επιδημιολογία επαγγελματικών νόσων, ειδικά μεθοδολογικά προβλήματα, προοπτικές μελέτες θνησιμότητας, προγράμματα διαλογής για πρόληψη, επαγγελματικό ατύχημα-εργονομία, επαγγελματικοί καρκίνοι, φυσικοί παράγοντες κινδύνου στο επαγγελματικό περιβάλλον, προβλήματα αναπαραγωγής, ειδικά προβλήματα των γυναικών στο εργασιακό περιβάλλον, εργατικό δίκαιο - νομικά θέματα.

Β. Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας

Εισαγωγή στη Βιομηχανική Τοξικολογία, Διάγνωση επαγγελματικών δηλητηριάσεων, Μέγιστες επιτρεπτές συγκεντρώσεις ρυπαντών στην ατμόσφαιρα εργασίας, Τοξικολογία μετάλλων, Τοξικολογία αερίων, Τοξικολογία διαλυτών, Πρόληψη επαγγελματικών δηλητηριάσεων.

Γ. Πνευμονολογία

Πυριτίαση, Νοσήματα από αμίαντο, Βρογχικό άσθμα (επαγγελματικής αιτιολογίας), Κυσέλιτιδες, Βυσίνωση, Πνευμονοκονιώσεις από πυριτιούχα.

9ο και 10ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νευρολογία (Κωδ. 500412) ώρες 100 Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

Δομή και αρχές λειτουργίας του νευρικού συστήμα-

τος, αισθητικότητα, εκούσια – αυτοματική – συνεργητική κινητικότητα, εξωπυραμιδικό σύστημα, μυϊκός τόνος, σύστημα δικτυωτού σχηματισμού, βλάβες ανά επίπεδο, εγκεφαλικές συζυγίες, σύνδρομα λοβών, αφασίες – απραξίες – αγνωσίες, φυσιολογία και παθολογία του ύπνου, εγκεφαλικό οίδημα - υδροκέφαλος, κώμα, όγκοι νευρικού συστήματος, νοσήματα εγκεφαλικών αγγείων, απομυελινωτικές παθήσεις, λοιμώξεις νευρικού συστήματος, περιγεννητικές – συγγενείς παθήσεις, κακώσεις ΚΝΣ, επιληψία, παθήσεις περιφερικού νευρικού συστήματος, τοξικοί παράγοντες και νευρικό σύστημα, παθήσεις άλλων συστημάτων και νευρικό σύστημα, παθήσεις μυών, αυτόνομο νευρικό σύστημα, κεφαλαλγίες.

Η Νευρολογία διδάσκεται σε Φροντιστηριακά – Κλινικά μαθήματα 8-10 π.μ. και σε Κλινική άσκηση 10-1 μ.μ. καθημερινά επί 4 εβδομάδες. Τα φροντιστηριακά κλινικά μαθήματα 8-10 π.μ. γίνονται με την παρουσία αντιπροσωπευτικών αρρώστων ή με video.

2. Καρδιολογία (Κωδ. 500414) ώρες 56 Τομέας Παθολογίας

Βασικές αρχές ηλεκτροκαρδιογραφίας. Υπερτροφίες κόλπων - κοιλιών. Διαταραχές αγωγής του ερεθίσματος. Αρρυθμίες, στεφανιαία ανεπάρκεια, παθοφυσιολογία αθηροσκλήρυνσης στεφανιαίων αρτηριών. Κλινικές εκδηλώσεις στεφανιαίας νόσου. Οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου: κλινική εικόνα, ευρήματα παρακλινικών εξετάσεων, αντιμετώπιση οξείας φάσης, αποκατάσταση του εμφραγματία. Στεφανιογραφία. Χειρουργική και επεμβατική μη χειρουργική θεραπεία της στεφανιαίας νόσου: εγχείρηση αορτοστεφανιαίας παράκαμψης, αγγειοπλαστική, νέες εξελίξεις - ενδοστεφανιαίοι νάρθηκες (stents). Καρδιακή ανεπάρκεια. Βαλβιδοπάθειες - μη χειρουργικές επεμβατικές μέθοδοι αντιμετώπισης συγκεκριμένων βαλβιδοπαθειών

(βαλβιδοπλαστική με μπαλόνι). Υπέρταση. Υπερλιπιδαιμίες. Συγγενείς καρδιοπάθειες. Τεχνητή βηματοδότηση. Μυοκαρδιοπάθειες. Ενδοκαρδίτις. Περικαρδίτιδες. Υπερηχοκαρδιογράφημα. Ραδιοϊσότοπα στην καρδιολογία.

3. Πνευμονολογία (Κωδ. 500416)

ώρες 54

Τομέας Παθολογίας

Φυσιοπαθολογία αναπνοής, κλινικά και λειτουργικά σύνδρομα αναπνευστικού συστήματος (πύκνωση, ατελεκτασία, συλλογή πλευρικού υγρού, πνευμοθώραξ, διαταραχή αερισμού αποφρακτικού-περιοριστικού τύπου, αναπνευστική ανεπάρκεια), εκτίμηση λειτουργικού ελέγχου αναπνοής, μελέτη διαταραχών ύπνου, φυματίωση, σαρκοείδωση, οξεία και χρόνια βρογχίτις, εμφύσημα, δοκιμασίες βρογχικής υπερευσαισθησίας, βρογχικό άσθμα, βρογχιολίτιδες, βρογχεκτασία, καρκίνος πνεύμονος, παρανεοπλασματικές εκδηλώσεις, πνευμονίες, πνευμονική ίνωση, ινοκυστική νόσος, επαγγελματικά νοσήματα πνευμόνων, πνευμονική εμβολή, πνευμονικό οίδημα χαμηλής πίεσεως, πνευμονικές εκδηλώσεις επί AIDS, πνευμονικές εκδηλώσεις επί νοσημάτων διαφόρων συστημάτων και κολλαγόνου, επεμβατική πνευμονολογία (ινοβρογχοσκοπικές τεχνικές, θωρακοκεντήσεις, βιοψίες υπεζωκότος, αρτηριακή παρακέντηση), σύγχρονες τεχνικές υποβοηθήσεως της αναπνοής παρά την κλίνη (IPPV, CPAP, BIPAP).

4. Δερματολογία - Αφροδισιολογία (Κωδ. 500418)

ώρες 50

Τομέας Παθολογίας

Ανατομία - Ιστολογία και Φυσιολογία του δέρματος, Εξέταση δερματολογικού ασθενούς. Δερματολογία εσωτερικών νόσων. Στοιχειώδεις βλάβες. Μυκητιάσεις δέρματος: Δερματοφυτίες, ποικιλόχρους πιτυρίωση, μονιλίαση. Νοσήματα από ιούς: Έρπης απλός,

έρπης ζωστήρας, μυρμηγκιές, οξυτενή κονδυλώματα, μολυσματική τέρμινθος. Παρασιτικά νοσήματα: Ψώρα, φθειριάσεις, παρασιτική κνήφη. Έκζεμα - Δερματίτιδα: α) Ενδογενής (ατοπική δερματίτιδα, σμηγματορροϊκή δερματίτιδα, δυσιδρωσικό έκζεμα, εντοπισμένη νευροδερματίτιδα), β) Εξωγενής (δερματίτιδα εξ επαφής). Φαρμακευτικά εξανθήματα - φωτοδερματοπάθειες. Πομφολυγώδη νοσήματα. Δερματοπάθειες από βακτηρίδια: Μολυσματικό κηρίο, ερυσίπελας, θυλακίτιδα, δοθίνας, ψευδάνθρακας, ερύθρασμα, νόσος του Hansen, λύκος κοινός (φυματίωση του δέρματος), δερματική λείσμανίαση. Βλατιδολεπιδώδεις δερματοπάθειες: Ψωρίαση, ροδόχρους πιτυρίαση. Νοσήματα του Κολλαγόνου: Ερυθηματώδης λύκος, σκληροδερμία, δερματομυοσίτιδα. Ακμή, αλωπεκίες, λεύκη, ροδόχρους ακμή. Όγκοι δέρματος: Σπίλοι, βασικοκυτταρικό και ακανθοκυτταρικό καρκίνωμα, ακτινική υπερκεράτωση, οζώδες ερύθημα, πολύμορφο ερύθημα. Αφροδίσια νοσήματα: Σύφιλη, γονοκοκκική και μη γονοκοκκική ουρηθρίτιδα, μαλακό έλκος, νόσος των Nikolas-Favre. Παθήσεις ονύχων. Ομαλός λειχήνας. Ιχθύαση.

5. Ουρολογία (Κωδ. 500420)

ώρες 48

Τομέας Χειρουργικής

Συμπτωματολογία ουρολογικών παθήσεων - κλινική εξέταση, Όγκοι ουροποιητικού συστήματος, Φλεγμονές ουροποιογεννητικού συστήματος, Λιθίαση, Συγγενείς ανωμαλίες. Χρόνια αποφρακτική ουροπάθεια. Όγκοι γεννητικού συστήματος. Επείγοντα ουρολογικά προβλήματα, Παθήσεις οσχέου - πέους, Ανδρική στειρότητα.

6. Οφθαλμολογία (Κωδ. 500422)

ώρες 56

Τομέας Χειρουργικής

Γενικά για τον οφθαλμό, οφθαλμική κινητικότητα,

διόφθαλμη όραση, οπτική οδός. Παθήσεις του φακού. Κερατοειδής, σκληρός, ραγοειδής, αμφιβληστροειδής χιτώνας. Υαλοειδές σώμα. Γλαύκωμα. Επιπεφυκτικός και παθήσεις του. Διάθλαση και διαθλαστικές ανωμαλίες. Οφθαλμικός κόγχος. Δακρυϊκή συσκευή. Τραύματα του οφθαλμού - επείγοντα οφθαλμολογικά περιστατικά. Εξεταστικές μέθοδοι στην οφθαλμολογία. Laser στην Οφθαλμολογία.

7. Ωτορινολαρυγγολογία (Κωδ. 500424) ώρες 52 Τομέας Χειρουργικής

Φυσιολογία της ακοής, κλινική εξέταση του ωτός, εξέταση της ακοής, αίτια και είδη βαρηκοΐας, παιδική βαρηκοΐα, κωφαλαλία, ωτοσκληρύωση. Παθήσεις του έξω ωτός. Παθήσεις του μέσου ωτός: οξεία μέση ωτίτις, χρόνια μέση πυώδης ωτίτις και επιπλοκές της, τραυματικές ρήξεις του τυμπανικού υμένα, τυμπανοπλαστικές, αντανakλαστικές ωταλγίες, αερωτίτιδα. Χολοστεάτωμα. Φυσιολογία του αιθουσαίου συστήματος, λειτουργική εξέταση οπισθίων λαβυρίνθων, ίλιγγος, νόσος του Meniere, ακουστικό νευρίωμα. Κλινική εξέταση ρινός, ρινορραγίες, ρινίτιδες, πολύποδες και όγκοι ρινός, παθήσεις του ρινικού διαφράγματος, κατάγματα ρινός, κατάγματα προσώπου, ρινόρροια εγκεφαλο-νωτιαίου υγρού. Παραρρινοκολπίτιδες και όγκοι παραρρινίων. Νοσήματα αδενοειδών εκβλαστήσεων και αμυγδαλών. Φλεγμονές, αποστήματα και όγκοι του φάρυγγα. Κλινική εξέταση του λάρυγγα, φλεγμονώδεις παθήσεις του λάρυγγα, όζοι φωνητικών χορδών, πολύποδες φωνητικών χορδών, όγκοι λάρυγγα, λαρυγγεκτομές, τραχειστομία. Κακώσεις λάρυγγα, παράλυση λάρυγγα. Συγγενείς ανωμαλίες τραχήλου, φλεγμονές τραχήλου, όγκοι τραχήλου. Σιελογόνοι αδένες. Οξεία απόφραξη αναπνευστικής οδού - ξένα σώματα λάρυγγα, τραχείας, βρόγχων, οισοφάγου.

8. Ορθοπαιδική - Τραυματολογία (Κωδ. 500426)

ώρες 50

Τομέας Χειρουργικής

Περιεχόμενο και εξέλιξη της Ορθοπαιδικής και Τραυματολογίας, Κακώσεις των οστών και αρθρώσεων, Πώρωση καταγμάτων, Καθυστερημένη πώρωση και Ψευδάρθρωση, Οστεοσύνθεση, Επιλεγμένα κατάγματα, Κατάγματα – εξάρθρημα άνω άκρων, Κακώσεις της πυέλου, Τραυματικό εξάρθρημα ισχίου, Κατάγματα μηριαίου και επιγονατίδας, Συνδεσμικές κακώσεις του γόνατος, ρήξεις μηνίσκων, Κατάγματα κνήμης, ποδοκνημικής, άκρου ποδός, κακώσεις άκρας χείρας. Κακώσεις σπονδυλικής στήλης, Κατάγματα στα παιδιά. Σύνδρομο διαμερισμάτων, Επιφυσιολίσθηση άνω μηριαίας κεφαλής, Οστεοχονδρίτες, Εγκεφαλική παράλυση – πολιομυελίτιδα, Κακώσεις του βραχιονίου πλέγματος – μερική παράλυση, Κακώσεις περιφερικών νεύρων, Καλοήγη νεοπλασμάτων των οστών, Αντιμετώπιση του πολυτραυματία, Οσφυαλγία, Σκολίωση, Συγγενείς εξάρθρημα του ισχίου, Συγγενής ραιβοίπιποποδιά, Εκφυλιστική οστεοαρθρίτιδα, Μεταβολικά νοσήματα οστών, Γενετικά μεταβιβαζόμενες παθήσεις του σκελετού, Οστικές δυσπλασίες, Παραμορφώσεις του ερειστικού συστήματος, Σπονδυλολίση, Κύφωση, Συγγενείς ανωμαλίες της σπονδυλικής στήλης.

9. Θεραπευτική (Κωδ. 500428) Τομέας Παθολογίας

ώρες 52

Γενικές αρχές θεραπευτικής (Ψυχολογικά αντικείμενα εκπαίδευσης, σύνθετα θεραπευτικά προβλήματα, ακατάλληλες θεραπευτικές ενέργειες και τρόποι αποφυγής των, είδη αγωγής, παράγοντες τροποποιητικοί της θεραπευτικής αγωγής). Ανάλυση εφαρμοζόμενης αγωγής εις την πράξη. Αντιμετώπι-

ση επειγουσών καταστάσεων (Ανάληψη εκ κοιλιακής μαρμαρυγής, εγκεφαλικό οίδημα, θερμοπληξία, παροξυσμική υπέρταση, αλλεργικές καταστάσεις, οξύ πνευμονικό οίδημα, παροξυσμική ταχυκαρδία, κρίσεις Adams-Strokes. Αιμορραγίες πεπτικού, ηλεκτρολυτικές διαταραχές, οξεία αναπνευστική ανεπάρκεια και κρίσεις βρογχικού άσθματος). Ειδικές μέθοδοι σχετικές με τις θεραπευτικές εφαρμογές. (Επίδειξη σε εργαστήρια και τμήματα κλινικής φαρμακολογίας, τεχνητού νεφρού, πυρηνικής ιατρικής, αιμοδυναμικών επεμβάσεων, τεχνικών, γαστρεντερολογικού και αιμοδοσίας). Θεραπευτικές τεχνικές.

10. Παθολογία - Εντατική θεραπεία

(Κωδ. 500485)

ώρες 70

Τομέας Παθολογίας

- Βασικές γνώσεις της Επείγουσας Ιατρικής.
- Παθοφυσιολογία και αλληλεπιδράσεις των διαφόρων συστημάτων του βαρέως πάσχοντος πολυσυστηματικού αρρώστου.
- Προσπέλαση και ιεράρχηση των προβλημάτων του ασθενούς.
- Αξιολόγηση των αναγκαίων και επειγόντων διαγνωστικών επεμβάσεων.
- Θεραπευτικά πρωτόκολλα, στα επί μέρους σύνδρομα που απαντώνται στις Κλινικές Εντατικής θεραπείας (π.χ. ARDS, σηπτικό shock, κ.λπ.).
- Αρχές ηλεκτρονικής και μηχανικής παρακολούθησης (monitoring) ασθενών.
- Βασικές αρχές που εφαρμόζονται στις Κλινικές Εντατικής θεραπείας.
- Ειδικά προβλήματα μηχανικής υποστήριξης του πολυσυστηματικού αρρώστου (π.χ. μηχανική αναπνοή).
- Μέθοδος μεταφοράς βαρέως πασχόντων.
- Ειδικά θέματα Συνεργασίας και Οργάνωσης Μο-

νάδων, Αντιμετώπισης και Πρόληψης των λοιμώξεων, χρήση αερίων O₂, H₂, N₂, αναγκαία μέτρα.

11. Μαιευτική - Γυναικολογία

ώρες 52

Τομέας Υγείας Μητέρας - Παιδιού

(μόνο διδασκόμενο)

Ανατομία και φυσιολογία του αναπαραγωγικού συστήματος της γυναίκας, γεννητικός κύκλος, γυναικολογικό ιστορικό και γυναικολογική εξέταση, διαγνωστικές μέθοδοι στη Μαιευτική και Γυναικολογία. Γαμετογένεση – ανάπτυξη ωού – γονιμοποίηση – εμφύτευση. Διάγνωση και φυσιολογία της κύησης, παρακολούθηση της εγκύου. Πλακούς, εμβρυϊκοί υμένες, αμνιακό υγρό, φυσιολογική πύελος, σχήμα, προβολή, θέση και στάση του εμβρύου. Αγωγή της κύησης. Φυσιολογία – μηχανισμός - αγωγή τοκετού. Νεογνό, ανάνηψη νεογνού. Λοχεία. Προβλήματα της κύησης και του τοκετού: αποβολές, εξωμήτριος κύηση, προσδιορισμός πλακούς, πρόωρη αποκόλληση, ανωμαλίες ομφαλίου λώρου, τοξιναιμία, παθήσεις της μητέρας στην κύηση (καρδιοπάθειες, διαβήτης, νεφροπάθειες), ανώμαλα σχήματα και προβολές, πρωτοπαθής αδράνεια, ρήξη μήτρας, μαιευτικό shock. Μαιευτικές επεμβάσεις. Τροφοβλαστική νόσος. Διαταραχές εμμήνου ρύσεως. Καλοήθειες και κακοήθειες παθήσεις αιδοίου, κόλπου, τραχήλου, μήτρας, ωαγωγών και ωοθηκών. Εξωσωματική γονιμοποίηση, στειρώση, οικογενειακός προγραμματισμός.

11ο και 12ο ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παιδιατρική (Κωδ. 500466)

ώρες 400

Τομέας Υγείας Μητέρας - Παιδιού

A. θεωρητική εκπαίδευση (μαθήματα σε μικρές

ομάδες, διαλέξεις στο αμφιθέατρο, μετεκπαιδευτικές συναντήσεις).

Φυσιολογικό παιδί: αύξηση, διάπλαση, διατροφή, φυσιολογική ψυχοσωματική ανάπτυξη βρέφους - παιδιού - εφήβου, πνευματική εξέλιξη, αισθητηριακή ωρίμανση, πνευματική καθυστέρηση. Κοινωνική παιδιατρική: στόχοι παιδιατρικής, σύγχρονη βιοκοινωνική νοσηρότητα της βρεφικής ηλικίας, συνήθη προβλήματα ανατροφής και συμπεριφοράς του παιδιού. Κακοποίηση - παραμέληση, φροντίδα και αντιμετώπιση παιδιού με χρόνιο πρόβλημα. Προβλήματα εφήβου.

Προληπτική παιδιατρική: πρόληψη μεταδοτικών και μη μεταδοτικών νοσημάτων, έγκαιρη επισήμανση αναπτυξιακών διαταραχών, επιδημιολογία και πρόληψη στερεοτικών νοσημάτων, πρόληψη ατυχημάτων - δηλητηριάσεων, αγωγή υγείας - αυτοφροντίδα.

Γενετική: γενετικά νοσήματα και η σημασία τους, χρωμοσωμικές ανωμαλίες και γονιδιακές διαταραχές, γενετική καθοδήγηση, προγεννητικός έλεγχος.

Παιδιατρική παθολογία: παιδιατρικό ιστορικό, παθολογία του νεογνού (διαταραχές ενδομήτριας ανάπτυξης, βλαπτικοί παράγοντες για το έμβρυο, μικρό και μεγάλο βάρος για την ηλικία του εμβρύου, γέννηση και προσαρμογή στο εξωμήτριο περιβάλλον, θερμορύθμιση, μαιευτικές κακώσεις, περιγεννητική ασφυξία, μεταφορά προβληματικού νεογνού, ενδομήτριες και εξωμήτριες λοιμώξεις, αναπνευστικές δυσχέρειες, κυανωτικό νεογνό, σπασμοί νεογέννητου, νεογνικός ίκτερος). Νοσήματα του βρέφους και του παιδιού από το αναπνευστικό, πεπτικό, ουροποιητικό, κυκλοφορικό, ανοσοποιητικό, νευρικό σύστημα, τους ενδοκρινείς αδένες, το δέρμα, τον συνδετικό ιστό, μεταβολικά νοσήματα, λοιμώδη νοσήματα. Συνήθη οφθαλμολογικά, ορθοπεδικά, ουρο-

λογικά, χειρουργικά, νευροχειρουργικά και καρδιοχειρουργικά προβλήματα στα παιδιά.

Β. Πρακτική κατάρτιση: καταλαμβάνει περί τα 2/3 του συνολικού χρόνου άσκησης και γίνεται στους θαλάμους των ασθενών και τα εξωτερικά ιατρεία επιγόντων περιστατικών.

2. Παθολογία (Κωδ. 500464)

ώρες 480

Τομέας Παθολογίας

Πρακτική εφαρμογή των αντικειμένων των μαθημάτων Παθολογίας του 7ου και 8ου εξαμήνου (Σημειολογίας - Νοσολογίας και Παθολογίας) και της θεραπείας των νόσων.

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης στην Κλινική περιλαμβάνει: λήψη ιστορικού, κλινική εξέταση ασθενών, αιμοληψίες και μικροεπεμβάσεις, παρακολούθηση και συμμετοχή στην επίσκεψη επιμελητών θαλάμου, παρουσίαση και συζήτηση επί περιστατικών της Κλινικής, παρακολούθησης της βιβλιογραφικής ενημέρωσης, παρακολούθηση διακλινικών συγκεντρώσεων του Παθολογικού Τομέα του Νοσοκομείου.

3. Χειρουργική (Κωδ. 500465)

ώρες 280

Τομέας Χειρουργικής

Διδάσκονται με διαλέξεις κατά τη διάρκεια του τριμήνου και τα εξής προχωρημένα μαθήματα χειρουργικής

- Αντιμετώπιση πολυτραυματία
- Μετεγχειρητικές επιπλοκές
- Αρχές χειρουργικής ογκολογίας
- Αρχές ενδοσκοπικής χειρουργικής
- Καρδιοχειρουργική
- Θωρακοχειρουργική

- Πλαστική χειρουργική
- Χειρουργική παιδών

4. Μαιευτική - Γυναικολογία (Κωδ. 500467) ώρες 287 Τομέας Υγείας Μητέρας - Παιδιού

Φροντιστηριακά μαθήματα και σεμινάρια: Κλινική, βιοχημική και απεικονιστική παρακολούθηση της εγκυμοσύνης, φυσιολογικός τοκετός, ανάνηψη νεογνού. Αιμορραγίες 1ου και 2ου τριμήνου της κύησης, εξωμήτρια κύηση, τοξιναιμία της κύησης, πρόωρη αποκόλληση - προδρομικός πλακούς. Λοχεία και επιπλοκές της. Γεννητικός κύκλος και διαταραχές του. Νεοπλασίες γεννητικού συστήματος της γυναίκας. Ενδομητρίωση. Στείρωση. Γυναικολογικά σύνδρομα. Παθήσεις του μαστού.

Πρακτική εξάσκηση: αίθουσα τοκετών, γυναικολογικά τμήματα, γυναικολογικό και μαιευτικό χειρουργείο, τμήματα: γυναικολογικής ογκολογίας, μαστού, παθολογίας κυήσεως, μονάδα προγεννητικού ελέγχου, μονάδα γυναικολογικής ενδοσκοπήσεως.

5. Ψυχιατρική (Κωδ. 500468) ώρες 140 Τομέας Κοινωνικής Ιατρικής, Ψυχιατρικής και Νευρολογίας

A. Θεωρητική εκπαίδευση

Περιγραφή των αντικειμένων της Ψυχιατρικής:

- Συνέντευξη και ιστορικό
- Ψυχιατρική σημειολογία (διαταραχές των ψυχικών λειτουργιών)
- Ψυχιατρική νοσολογία (ενδεικτικά: ψυχώσεις, συναισθηματικές και αγχώδεις διαταραχές, διαταραχές οφειλόμενες σε οργανικά αίτια και χρήση ουσιών)
- Διαφορική διαγνωστική

- Ψυχιατρική θεραπευτική (βιολογικές μέθοδοι, ψυχοθεραπείες)
  - Θέματα παιδιψυχιατρικής
  - Ειδικά θέματα (ψυχογηριατρική, διασυνδεδετική ψυχιατρική, ψυχιατροδικαστική)
- B. Πρακτική άσκηση
- Παρακολούθηση και εξέταση ασθενών στα Τμήματα Νοσηλείας
  - Παρακολούθηση στα Τακτικά και Επείγοντα Εξωτερικά Ιατρεία
  - Συμμετοχή στη Διασυνδεδετική Ψυχιατρική

6. Ιατροδικαστική - Τοξικολογία (Κωδ. 500364)

ώρες 68

Τομέας Κλινικοεργαστηριακός

Γενικά περί θανάτου. Αιφνίδιοι θάνατοι. Νεογνικοί και βρεφικοί θάνατοι. Βίαιοι "στερητικοί" θάνατοι. Πνιγμός. Κακώσεις από την επίδραση μηχανικών παραγόντων: Θλαστικές κακώσεις, κακώσεις από νύσσοινα ή/και τέμνοντα όργανα, κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, κακώσεις από πυροβόλα όπλα, οδικό τροχαίο ατύχημα. Βλάβες από την επίδραση φυσικών παραγόντων: Βλάβες από τη θερμότητα, βλάβες από το ηλεκτρικό ρεύμα, βλάβες από ακτινοβολίες. Βλάβες από την επίδραση χημικών παραγόντων. Παιδοκτονία. Το σύνδρομο του κακοποιημένου παιδιού. Θάνατοι από "ναρκωτικά". Το εργατικό ατύχημα. Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής. Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης. Κύηση, τοκετός και λοχεία. Νομικές και Δεοντολογικές Αρχές και Προϋποθέσεις κατά την άσκηση της Ιατρικής. Η σωματική βλάβη. Εργαστηριακή Ιατροδικαστική Εισαγωγή στη Δικαστική Τοξικολογία.

6.

ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017-2018

6.1 ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ ΜΟΡΦΟΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
1	500694	Αναγεννητική Ιατρική και Μοριακή Θεραπεία
2	500689	Αρχές Φυτοθεραπείας, Φάρμακα Φυτικής Προέλευσης
3	500706	Βιολογία του Καρκίνου
4	500655	Βιοχημεία της Διατροφής
5	500633	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές στην Ιατρική
6	500687	Κλινική Βιοχημεία
7	500695	Σεμινάρια Κλινικής Φυσιολογίας
8	500707	Φυσική Ανθρωπολογία
9	500708	Φυσιολογία της Γήρανσης: Επιπτώσεις στο νευρικό και μυοσκελετικό σύστημα
10	500709	Χειρουργική Ανατομία-Κλινική & Λειτουργική Ανατομία

Β΄ ΚΛΙΝΙΚΟΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
11	500625	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία
12	500678	Δικαστική Ανθρωπολογία
13	500580	Επεμβατική Ακτινολογία
14	500688	Ιατρική Παρασιτολογία
15	500627	Ιατρική των Μεταγγίσεων
16	500660	Μοριακή Παθολογική Ανατομική
17	500597	Νευροακτινολογία
18	500710	Ογκολογική Απεικόνιση
19	500711	Ολιστική Φροντίδα Χρονίως Πασχόντων Ασθενών
20	500692	Παθολογική Ανατομική του Αιμοποιητικού Συστήματος

21	500659	Παθολογική Ανατομική του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος
22	500598	Παιδοακτινολογία
23	500712	Πυρηνική Ιατρική

Γ' ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

Α/Α	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
24	500458	Αιματολογία
25	500676	Βιοϊατρική Τεχνολογία
26	500460	Γαστρεντερολογία
27	500637	Γενική Ιατρική
28	500696	Δερματολογία Παίδων
29	500714	Επείγουσα & Εντατική Καρδιολογία
30	500479	Ηλεκτροκαρδιογράφημα
31	500517	Ηπατολογία
32	500715	Καρδιακή Ανεπάρκεια
33	500556	Κλινική Διατροφή
34	500463	Λοιμώξεις
35	500672	Μοριακή Καρδιολογία
36	500461	Νεφρολογία
37	500697	Ογκολογία
38	500496	Πρώτες Βοήθειες
39	500462	Ρευματολογία
40	500693	Τεκμηριωμένη Ιατρική
41	500595	HIV Λοιμώξεις/AIDS

Δ' ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
42	500449	Αγγειοχειρουργική
43	500608	Αθλητιατρική
44	500539	Άμεση Αντιμετώπιση Πολυτραματία
45	500638	Αναισθησιολογία
46	500523	Αντιμετώπιση καλοήθους και κακοήθους πόνου
47	500703	Διαταραχές Φωνής και Ακοής στις Ερμηνευτικές Τέχνες
48	500592	Λαπαρο-Ενδοσκοπική Χειρουργική
49	500602	Μεταβολικά Νοσήματα Οστών
50	500513	Μεταμοσχεύσεις Οργάνων και Ιστών
51	500525	Νευροχειρουργική
52	500603	Παθήσεις Μαστού
53	500690	Πειραματική και Κλινική Έρευνα
54	500652	Προνοσοκομειακή Επείγουσα Ιατρική - Σε συνεργασία με τον Τομέα Παθολογίας
55	500620	Στοματο-Γναθο-Προσωπική Χειρουργική
56	500566	Χειρουργική Θώρακος και Καρδιάς
57	500555	Χειρουργική Χειρός και Μικροχειρουργική
58	500564	Χειρουργική Ογκολογία

Ε΄ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ - ΠΑΙΔΙΟΥ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
59	500639	Αγγλική Ιατρική Ορολογία - Σε συνεργασία με τον Τομέα Παθολογίας
60	500537	Αλλεργιολογία Ενηλίκων και Παιδιών
61	500691	Ανάπτυξη και συμπεριφορά Παιδιού και Εφήβου - Εφηβιατρική
62	500441	Γυναικολογική Ογκολογία
63	500716	Ενδοκρινολογία, Σακχαρώδης Διαβήτης και Μεταβολισμός - Σε συνεργασία με τον Τομέα Παθολογίας
64	500680	Κλινική Γενετική
65	500586	Κύηση Υψηλού Κινδύνου και προγεννητικός έλεγχος
66	500686	Παιδιατρική Αιματολογία - Ογκολογία
67	500717	Παιδιατρική Νευρολογία
68	500699	Παιδιατρική Πνευμονολογία
69	500587	Παιδική και Εφηβική Γυναικολογία και Οικογενειακός Προγραμματισμός

ΣΤ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ

A/A	Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος
70	500704	Εισαγωγή στην Κλινική Νευροανσοσολογία
71	500718	Εισαγωγή στην Κλινική Νευροφυσιολογία
72	500643	Νευροεπιστήμες και Συμπεριφορά
73	500719	Νευροψυχολογία και Νευροεπιστήμες
74	500646	Ουσιοεξαρτήσεις: Βιολογική, Ψυχολογική και Κοινωνική Προσέγγιση - Σε συνεργασία με τον Μορφολειτουργικό Τομέα
75	500531	Παιδοψυχιατρική
76	500720	Το Βιοψυχοκοινωνικό πρότυπο στην καθημερινή ιατρική πράξη
77	500701	Υγιεινή του Νοσοκομείου, Επιδημιολογία και Πρόληψη Νοσοκομειακών Λοιμώξεων
78	500574	Υπηρεσίες Υγείας
79	500352	Ψυχοσωματικά Προβλήματα στα Παιδιά
80	500705	Ταξιδιωτική και Διεθνής Ιατρική

6.2 ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ 2017-2018

Α΄ ΜΟΡΦΟΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
1	500694	Αναγεννητική Ιατρική και Μοριακή Θεραπεία	Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11	Αίθουσα Σεμιναρίων κτηρίου Εργαστηρίων Ιατρικής Σχολής (Μιχαλακοπούλου 176) Δευτέρα 14.00-15.30	Ε. Μαρίνος
2	500689	Αρχές Αυτοθεραπείας, Φάρμακα Φυτικής Προέλευσης	Εαρινό 6, 8, 10, 12	Τρίτη 15:00-17:00 Αμφιθέατρο "Δ. Βαρώνος"	Δ. Τραφαλής
3	500706	Βιολογία του Καρκίνου	Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11	Τρίτη 14:00 - 16:00 Αίθουσα Σεμιναρίων Εργαστηρίου Ιστολογίας-Εμβρυολογίας	Β. Γοργούλης
4	500655	Βιοχημεία της Διατροφής	Εαρινό 4, 6, 8, 10, 12	Πέμπτη, Αμφιθέατρο Μικροβιολογίας	Α. Τριανταφύλλου
5	500633	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές στην Ιατρική	Εαρινό 2,4,6,8,10,12	Οι ημέρες και ώρες θα ανακοινωθούν από τα μέλη ΔΕΠ του εργαστηρίου Αίθουσα 34 του Εργαστηρίου Ιατρικής Φυσικής (κτήριο 5, ισόγειο)	Ε. Γεωργίου
6	500687	Κλινική Βιοχημεία	Εαρινό 4,6,8,10,12	Τρίτη 14:00μμ-16:00μμ (13 εβδομάδες) Οι παραδόσεις γίνονται στην Αίθουσα Σεμιναρίων του Εργαστηρίου Βιολογικής Χημείας (Γουδή) και οι Εργαστηριακές Ασκήσεις στο Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας στο Νοσοκομείο "Αττικών"	Π. Μουσατσού

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
7	500695	Σεμινάρια Κλινικής Φυσιολογίας	Χειμερινό 3,5,7,9,11	Τετάρτη 16:00-18:00 Αμφιθέατρο Φυσιολογίας	Μ. Κουταλιέρης
8	500707	Φυσική Ανθρωπολογία	Χειμερινό 1,3,5,7,9,11	Τρίτη 14:00 - 16:00 Αμφιθέατρο NABO - Ιατρική Σχολή	Μ. Κουλούκουσα
9	500708	Φυσιολογία της Γήρανσης: Επιπτώσεις στο νευρικό και μυοσκελετικό σύστημα	Εαρινό 2,4,6,8,10,12	Δευτέρα - Τετάρτη Παρασκευή 14:00 - 17:00 Αμφιθέατρο Φυσιολογίας	Π. Αγγελολιάννη
10	500709	Χειρουργική Ανατομία - Κλινική και Λειτουργική Ανατομία	Εαρινό 8,10,12	Τρίτη και Πέμπτη στο Αμφιθέατρο Ανατομίας	Π. Σκανδαλάκης

Β΄ ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΙΝΟΚΟΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
11	500625	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία	Εαρινό 8,10,12	Δευτέρα έως Πέμπτη (τέσσερα τετράωρα μαθήματα) Παρασκευή (τετράωρη πρακτική άσκηση) Αίθουσα Διδασκαλίας Α' Εργαστηρίου Ακτινολογίας	A. Ζυγογιάννη
12	500678	Δικαστική Ανθρωπολογία	Εαρινό 6,8,10,12	Δευτέρα και Τετάρτη 16:00-18:00. Αμφιθέατρο Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας και στη Μονάδα Δικαστικής Ανθρωπολογίας (Κτήριο 7)	K. Μωραΐτης
13	500580	Επεμβατική Ακτινολογία	Εαρινό 8,10,12	Δευτέρα και Παρασκευή 14:30-16:30 Αίθουσα "Αρχείο", Β' Εργαστήριο Ακτινολογίας 10 δώρα θεωρητική άσκηση και 2 τρίωρα υποχρεωτική πρακτική άσκηση	Ηλ. Μπρούντζος
14	500688	Ιατρική Παρασιτολογία	Εαρινό 6,8,10,12	Πέμπτη 14:30-16:30 Αίθουσα Εργαστηριακών Ασκήσεων Α, Εργαστήριο Μικροβιολογίας	E-Θ Πιπεράκη
15	500627	Ιατρική των Μεταγίσεων	Χειμερινό 7,9,11	Τετάρτη 16.00-18.00 Αίθουσα Φυσιολογίας	M. Πολίτου
16	500660	Μοριακή Παθολογική Ανατομική	Εαρινό 6,8,10,12	Δευτέρα έως Παρασκευή 16:00- 18:00 (13 δώρα) Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής	N. Καβαντζάς

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
17	500597	Νευροακτινολογία	Χειμερινό 7,9,11	Δευτέρα 15:00-18:00 Αίθουσα "Αρχείο", Β΄ Εργαστήριο Ακτινολογίας 7 τρίωρα θεωρητική άσκηση και 5 ώρες υποχρεωτική πρακτική άσκηση	M-A Παπαθανασίου
18	500710	Ογκολογική Απεικόνιση	Εαρινό 8,10,12	Θα ανακοινωθούν από τα Μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου	B. Κουτουλίδης
19	500711	Ολιστική Φροντίδα Χρονίως Πασχόντων Ασθενών	Εαρινό 6,8,10,12	Τρίτη ή Πέμπτη 15:00 - 17:00 Εκπαιδευτήριο Μονάδας Ανακουφιστικής Αγωγής του Α' Εργαστηρίου Ακτινολογίας (Κορινθίας 27)	K. Μυστακίδου
20	500692	Παθολογική Ανατομική του Αιμοποιητικού Συστήματος	Εαρινό 6,8,10,12	Δευτέρα - Παρασκευή 15:30- 17:30 (για δύο εβδομάδες) Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής	Π. Κορκοπούλου
21	500659	Παθολογική Ανατομική του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος	Χειμερινό 5,7,9,11	Δευτέρα έως Παρασκευή 15:30-17:30 (13 δώρα) Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής	E. Πατσούρης
22	500598	Παιδοακτινολογία	Εαρινό 8,10,12	Τετάρτη 14:00-17:00 Αίθουσα "Αρχείο", Β΄ Εργαστήριο Ακτινολογίας 7 τρίωρα θεωρητική άσκηση και 5 ώρες υποχρεωτική πρακτική άσκηση	E. Αλεξοπούλου

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
23	500712	Πυρηνική Ιατρική	Χειμερινο 9,11	Τρίτη Πέμπτη 14.00 Αρεταίειο Νοσοκομείο Τμήμα Πυρηνικής Ιατρικής, Α' Εργαστήριο Ακτινο- λογίας	Μ. Σουβατζόγλου

Γ' ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
24	500458	Αιματολογία	Εαρινό 10,12	Δευτέρα -Τετάρτη - Παρασκευή Αμφιθέατρο Φώτης Παυλάτος	Κ. Κωνσταντό- πουλος
25	500676	Βιοϊατρική Τεχνολογία	Εαρινό 2,4,6,8,10,12	Τρίτη και Πέμπτη Αμφιθέατρο ΝΑΒΟ - Ιατρική Σχολή 17.00-19.00	Θ. Παπαϊωάννου
26	500460	Γαστρεντερολογία	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10,11,12	Θα ανακοινωθούν από τα Μέλη ΔΕΠ της Κλινικής	Γ. Παπαθεο- δωρίδης
27	500637	Γενική Ιατρική	Χειμερινό 1,3,5,7,9,11	Παρασκευή 15.00-17.00 Αμφιθέατρο Α' Πανεπιστη- μακῆς Καρδιολογικής Κλινικής Νοσοκομείο "Ιπποκράτειο"	Χ. Βλαχόπουλος
28	500696	Δερματολογία Παιδων	Εαρινό 10,12	Πέμπτη 14:00-17:00 Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Α. Συγγρός"	Δ. Ρηγόπουλος
29	500714	Επείγουσα και Εντατική Καρδιολογία	Χειμερινό 7, 9,11	θα ανακοινωθεί από τους υπεύθυνους	Γ. Φιλιππάτος
30	500479	Ηλεκτροκαρδιογράφημα	Χειμερινό 7,9,11	Δευτέρα 15:00 - 17:00 Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Ιπποκράτειο"	Κ. Αγγέλη
31	500517	Ηπατολογία	Εαρινό 10,12	Δευτέρα-Παρασκευή για 2 εβδομάδες Αίθουσα διαλέξεων της Β' Παθολογικής Κλινικής Νοσοκομείο "Ιπποκράτειο"	Σπ. Ντουράκης

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
32	500715	Καρδιακή Ανεπάρκεια	Εαρινό 10,12	Τρεις ημέρες την εβδομάδα (για 4 εβδομάδες) 15:00 - 17:00 Αμφιθέατρο Φαρμακολογίας	Α. Μανώλης
33	500556	Κλινική Διατροφή	Χειμερινό 3,5,7,9,11	Δευτέρα έως Παρασκευή (16:00-19:00 για 2 εβδομάδες) Αίθουσα Οπτιακουστικών (ΟΠΤΑΚ) Ιατρική Σχολή, κτήριο 16, υπόγειο	Κ. Μακρυλάκης
34	500463	Λοιμώξεις	Εαρινό 8,10,12	Πέμπτη 15:00 - 16:30 επί 13 εβδομάδες Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας, Γουδή	Γ. Δαΐκος Σ. Τσιόδρας
35	500672	Μοριακή Καρδιολογία	Εαρινό 4,6,8,10,12	Εργαστήριο Μοριακής Καρδιολογίας Α' Καρδιολογική Κλινική και Κεντρικό Αμφιθέατρο 1ου ορόφου Νοσοκομείου "Ιπποκράτειο", τους μήνες Μάρτιο - Μάιο	Γ. Σιάσος
36	500461	Νεφρολογία	Εαρινό 10,12	Τρίτη και Πέμπτη 15:00-17:00 Αμφιθέατρο "ΥΓΕΙΑ" του Νοσοκομείου "ΑΤΤΙΚΟΝ"	Δ. Βλαχάκος
37	500697	Ογκολογία	Εαρινό 8,10,12	Δευτέρα - Παρασκευή για 2 εβδομάδες. Αμφιθέατρο Γ' Παθολογικής Κλινικής ΓΝΑ "Η Σωτηρία"	Κ. Συρίγος
38	500496	Πρώτες Βοήθειες	Χειμερινό Εαρινό όλα τα εξάμηνα	Στο χειμερινό εξάμηνο Δευτέρα και Τετάρτη 16:30 - 18:30. Στο εαρινό εξάμηνο Δευτέρα 17.30-19.30 Τετάρτη 18.30-20.30 Δώμα Νοσοκομείο "Ευαγγελισμός" 11ος όροφος	Σ. Νανάς

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
39	500462	Ρευματολογία	Χειμερινό 7,9,11	Αίθουσα Οπτιακουστικών (ΟΠΤΑΚ) Ιατρική Σχολή, κτήριο 16, υπόγειο	Δ. Βασιλόπουλος
40	500693	Τεκμηριωμένη Ιατρική	Εαρινό 8,10,12	Τρίτη 15:00 Νοσοκομείο "Αττικών"	Απ. Αρμαγα- νίδης
41	500595	HIV Λοιμώξεις/AIDS	Εαρινό 10,12	Δευτέρα - Παρασκευή για 2 εβδομάδες, Αίθουσα Διαλέξεων της Β' Παθο- λογικής Κλινικής Νοσοκο- μείο "Ιπποκράτειο"	Ε. Σαμπατάκου

Δ' ΤΟΜΕΑΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
42	500449	Αγγειοχειρουργική	Εαρινό 8,10,12	Τρίτη και Τετάρτη Νοσοκομείο "Αττικών"	Σπ. Βασδέκης
43	500608	Αθλητιατρική	Χειμερινό 9,11	Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής (κτήριο 10 - Γουδή)	Σπ. Πνευματικός
44	500539	Άμεση Αντιμετώπιση Πολυτραυματία	Εαρινό 10,12	Νοσοκομείο "Ιπποκράτειο"	Κ. Τούτουζας
45	500638	Αναισθησιολογία	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10,11,12	Πέμπτη. Αμφιθέατρο "Δ. Βαρώνος" Εργαστήριο Φαρμακολογίας και Κεντρικό Αμφιθέατρο του Νοσοκομείου "Αττικών"	Γ. Γερολουκά - Κωστοπαναγιώτου
46	500523	Αντιμετώπιση Καλοηθούς και Κακοηθούς Πόνου	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10,11,12	Τρίτη 15:30-18:00 Μικρό Αμφιθέατρο Νοσοκομείο "Αρεταίειο"	Ι. Σιαφάκα
47	500703	Η ιατρική στις Ερμηνευτικές Τέχνες	Εαρινό 6,8,10,12	Τρίτη 14:00 -17:00 Αμφιθέατρο Ιπποκράτειου Νοσοκομείου	Θ. Μπίμπας - Η. Παπαθανασίου
48	500592	Λαπαρο-ενδοσκοπική Χειρουργική	Εαρινό 8,10,12	Νοσοκομείο "Ιπποκράτειο" Μεγάλο Αμφιθέατρο	Ε. Λέανδρος
49	500602	Μεταβολικά Νοσήματα Οστών	Εαρινό 10,12	Δευτέρα έως Παρασκευή (θεωρία). Αμφιθέατρο Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος Νοσοκομείο "ΚΑΤ" Δευτέρα έως Τετάρτη (άσκηση). Τμήμα Πυκνομετρίας, Βιοχημικό Εργαστήριο, Πειραματικό Χειρουργείο Νοσοκομείο "ΚΑΤ"	Ι-Ν. Δοντά

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
50	500513	Μεταμοσχεύσεις Οργάνων και Ιστών	Χειμερινό Εαρινό 7, 8, 9, 10, 11, 12	Θα ανακοινωθούν από τα Μέλη ΔΕΠ της Κλινικής	Ε. Αντωνίου
51	500525	Νευροχειρουργική	Εαρινό 8,10,12	Δευτέρα έως Παρασκευή Δώμα Νοσοκομείου "Ευαγγελισμός", 11ος όροφος	Δ. Σακάς
52	500603	Παθήσεις Μαστού	Εαρινό 10,12	Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή 15:00 - 18:00 Αμφιθέατρο "Φ. Φέσσας" Νοσοκομείο "Λαϊκό"	Χ. Μαρκόπουλος
53	500690	Πειραματική και Κλινική Έρευνα	Εαρινό 4,6,8,10,12	Το πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου καθημερινά 15:00-18:00 για 9 εργάσιμες ημέρες. Εργαστήριο Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Έρευνας "Ν.Σ. Χρηστέας"	Δ. Περρέα
54	500652	Προνοσοκομειακή Επείγουσα Ιατρική Σε συνεργασία με Τομέα Παθολογίας	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10,11,12	Δευτέρα και Τρίτη 15:00-18:00	Π. Ματώτα Η. Τσαγκάρης
55	500620	Στοματό- Γναθο-Προσωπ. Χειρουργική	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10,11,12	Τετάρτη και Παρασκευή Αμφιθέατρο "NABO" Ιατρική Σχολή	Στ. Βασιλείου
56	500566	Χειρουργική Θώρακος και Καρδιάς	Χειμερινό 9,11	Θα ανακοινωθούν από τα Μέλη ΔΕΠ της Κλινικής	Δ. Αγγουράς Π. Τόμος

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
57	500555	Χειρουργική Χειρός και Μικροχειρουργική	Εαρινό 10,12	4-6-7-11-13-14 Απριλίου 2016 Ορθοπαιδικό Κέντρο Έρευνας και Εκπαίδευσης "Παναγιώτης Ν. Σουκάκος" Νοσοκομείο "Αττικών"	Β. Κοντογεωργάκος
58	500564	Χειρουργική Ογκολογία	Χειμερινό Εαρινό 7,8,9,10, 11,12	Δευτέρα έως Παρασκευή Νοσοκομείο "Ιπποκράτειο" Μεγάλο αμφιθέατρο	Γ. Ζωγράφος

Ε΄ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ-ΠΑΙΔΙΟΥ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
59	500639	Αγγλική Ιατρική Ορολογία Σε συνεργασία με Τομέα Παθολογίας	Εαρινό 4,6,8,10,12	Δευτέρα και Τρίτη 15:00-17:00 Αμφιθέατρο Χωρεμείου Ερευνητικού Εργαστηρίου (Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία")	Ε. Ζουμάκης
60	500537	Αλλεργιολογία Ενηλίκων και Παιδιών	Χειμερινό 9, 11	Δευτέρα και Τετάρτη Ώρα έναρξης: 15:00 Μονάδα Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας B ΠΠΚ Νοσοκομείο "Π&Α" Κυριακού	Ν. Παπαδό- πουλος
61	500691	Ανάπτυξη και Συμπερι- φορά του Παιδιού και Εφήβου-Εφηβιατρική	Χειμερινό 3,5,7,9,11	Δευτέρα και Παρασκευή 15:00-18:00. Χωρέμειο Ερευνητικό Εργαστήριο, Α' Παιδιατρικής Κλινικής	Φ. Μπακο- πούλου Π. Περβανίδου
62	500441	Γυναικολογική Ογκολογία	Χειμερινό 11	Δευτέρα 15:00-19:30, Τρίτη 15:00-17:15, Τετάρτη 15:00-19:30, Πέμπτη 15:00-19:30, Παρασκευή 15:00-18:45, Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Αλεξάνδρα", 1ος όροφος	Α. Ροδολάκης
63	500716	Ενδοκρινολογία, Σακχα- ρώδης Διαβήτη και Μεταβολισμός Σε συνεργασία με Τομέα Παθολογίας	Χειμερινό 9-11	Το πρόγραμμα θα ανα- κοινωθεί από τους διδά- σκοντες. Αμφιθέατρο Χωρεμείου Ερευνητικού Εργαστηρίου (Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία")	Γ. Χρούσος

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
64	500680	Κλινική Γενετική	Εαρινό 6,8,10,12	Τετάρτη και Πέμπτη 15:00-17:00 Αμφιθέατρο Χωρεμείου Ερευνητικού Εργαστηρίου (Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία")	Ε. Φρυσίρα
65	500586	Κύηση Υψηλού Κινδύνου και Προγεννητικός Έλεγχος	Χειμερινό 11	Δευτέρα έως Παρασκευή Αμφιθέατρο Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου "Αττικόν", 2ος όροφος	Γ. Δασκαλάκης
66	500686	Παιδιατρική Αιματολογία - Ογκολογία	Χειμερινό 7,9,11	Τρίτη και Πέμπτη 14:30-17:00 Αμφιθέατρο Χωρεμείου Ερευνητικού Εργαστηρίου (Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία")	Μ. Μοσχόβη
67	500717	Παιδιατρική Νευρολογία	Εαρινό 10,12	Τρίτη και Πέμπτη 15:00-18:00 Νοσοκομείο "Αττικόν"	Α. Ντινόπουλος
68	500699	Παιδιατρική Πνευμονολογία	Χειμερινό 9,11	Πέμπτη 15:00-17:00 Νοσοκομείο "Αττικόν"	Κ. Πρίφτης
69	500587	Παιδική - Εφηβική Γυναικολογία Οικογενειακός Προγραμματισμός	Εαρινό 8,10,12	Τρίτη και Τετάρτη Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Αρεταίειο"	Ε. Δελιγεώρογλου Ν. Σαλάκος

ΣΤ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
70	500704	Εισαγωγή στην Κλινική Νευροανοσολογία	Εαρινό 2,4,6,8,10,12	Κάθε Δευτέρα 17.30-19.00 Νοσοκομείο "Αιγινήτειο"	Κ. Κυλινθηρέας
71	500718	Εισαγωγή στην Κλινική Νευροφυσιολογία	Εαρινό 10,12	Δευτέρα και Τετάρτη Νοσοκομείο "Αιγινήτειο"	Θ. Ζαμπέλης
72	500643	Νευροεπιστήμες και Συμπεριφορά	Εαρινό 2,4,6,8,10,12	Οι ημέρες και ώρες θα ανακοινωθούν από το ΔΕΠ του μαθήματος (13 εβδομάδες) Αμφιθέατρο Αιγινήτειου Νοσοκομείου 1ος όροφος	Η. Αγγελόπουλος Ν. Σμυρνής Μ. Παναγιωτακοπούλου Ε. Ρίζος
73	500719	Εισαγωγή στη νευροψυχολογία	Εαρινό 6,8,10,12	Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Αιγινήτειο"	Κ. Πόταγας Ν. Σμυρνής Σ. Αναγνωστοπούλου
74	500646	Ουσιοεξαρτήσεις: Βιολογικές Ψυχολογικές και Κοινωνικές Προσεγγίσεις Σε συνεργασία με Μορφολειτουργικό Τομέα	Εαρινό 4,6,8,10,12	Τετάρτη 14:00-17:00 Αμφιθέατρο "Δ. Βαρώνος" Εργαστήριο Φαρμακολογίας Γουδή	Θ. Παπαρηγόπουλος Χ. Δάλλα
75	500531	Παιδοψυχιατρική	Εαρινό 6,8,10,12	Δευτέρα 15:00-18:00 Αμφιθέατρο Νοσοκομείου Παίδων "Η Αγία Σοφία"	Σ. Χριστογιώργος Αικ. Παπανικολάου
76	500720	Το Βιοψυχοκοινωνικό Πρότυπο στην καθημερινή Ιατρική Πράξη	Χειμερινό 7,9,11	Παρασκευή 15:00 - 17:00 Αμφιθέατρο Νοσοκομείου "Αιγινήτειο"	Ι. Ζέρβας Μ. Οικονόμου Α. Πεχλιβανίδης Κ. Κόλιας Ε. Ρίζος Π. Φερεντίνος

A/A	Κωδ. Μαθήματος	Τίτλος Μαθήματος	Εξάμηνα που Διδάσκεται	Ημέρες και Χώροι που Διδάσκεται	Υπεύθυνος/οι
77	500701	Υγιεινή του Νοσοκομείου, Επιδημιολογία και Πρόληψη Νοσοκομειακών Λοιμώξεων	Εαρινό 6,8,10,12	Δευτέρα και Τετάρτη Αμφιθέατρο Εργαστηρίου Υγιεινής Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής (κτήριο 12, 2ος όροφος)	Μ. Καντζανού
78	500574	Υπηρεσίες Υγείας	Εαρινό 6,8,10,12	Τρίτη και Πέμπτη 14.00-16.00 Κέντρο Μελετών Υπηρεσιών Υγείας	Ι. Τούντας
79	500352	Ψυχοσωματικά Προβλήματα στα Παιδιά	Χειμερινό 3,5,7,9,11	Δευτέρα 15:00-18:00 Αμφιθέατρο Νοσοκομείου Γ. Χρούσος Παίδων "Η Αγία Σοφία"	Γ. Κολαίτης Γ. Χρούσος
80	500705	Ταξιδιωτική και Διεθνής ιατρική	Χειμερινό 7,9,11	Κάθε Παρασκευή Αμφιθέατρο Αιγινήτειου Νοσοκομείου	Σ. Χατζηπαναγιώτου

6.3 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ 2017-2018

Α΄ ΜΟΡΦΟΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Αναγεννητική Ιατρική και Μοριακή Θεραπεία

Κωδ. Μαθήματος: 500694

Υπεύθυνος μαθήματος: Ε. Μαρίνος, Αναπλ. Καθηγητής

Διδάσκοντες: Ε. Μαρίνος, Μ. Γαζούλη, Μ. Ρουμπελάκη, Ε. Παπανικολάου & προσκεκλημένοι επιστήμονες

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Μιχαλακοπούλου 176, κτήριο εργαστηρίων της Ιατρικής Σχολής, στην αίθουσα σεμιναρίων. Δευτέρα 14.00-15.30

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107462334

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: biomed@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η αναγεννητική ιατρική αποτελεί ένα πολύ δυναμικό και πρωτοποριακό κλάδο της ιατρικής. Ενσωματώνει με επιτυχία τα πεδία της εμβιομηχανικής των ιστών, της κυτταρικής, αναπτυξιακής και μοριακής βιολογίας, της επιστήμης των βιολικιών και της νανοτεχνολογίας, με καθοριστική συμβολή στη θεραπευτική αντιμετώπιση γενετικών και επίκτητων νοσημάτων. Έχει άμεση εφαρμογή στην επιδιόρθωση και αποκατάσταση ιστών και οργάνων, καθώς και στην ανάπτυξη θεραπειών για μη ιάσιμες ασθένειες. Ειδικότερα, η εξέλιξη της εμβιομηχανικής των βλαστικών κυττάρων, σε συνδυασμό με πρωτόκολλα γονιδιακής μεταφοράς και θεραπείας, διαγράφεται εξαιρετικά ελπιδοφόρα.

Το μάθημα αποσκοπεί α) στην μετάδοση βασικών γνώσεων που αφορούν πρακτικά θέματα μοριακής βιολογίας και γενετικής σε ότι αφορά την τεχνολογία των βλαστικών κυττάρων, β) στην ανάλυση βασικών εργαστηριακών μεθόδων σε κυτταρικό και μοριακό επίπεδο που σχετίζονται με την τεχνολογία των βλαστικών κυττάρων, γ) περιγραφή κλινικο-εργαστηριακών τεχνικών που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση παθήσεων με τη χρήση γονιδιακής και κυτταρικής θεραπείας και δ) στην ανάλυση θεμάτων τα οποία άπτονται της βιοηθικής και δεοντολογίας.

Θεματολόγιο Μαθήματος

1. Εισαγωγή στην αναγεννητική ιατρική και τη μοριακή θεραπεία
2. Αναπτυξιακοί μηχανισμοί και μηχανισμοί αναγέννησης ιστών
3. Εμβρυικά και στελεχιαία κύτταρα: ανάπτυξη και μηχανισμοί διαφοροποίησης
4. Πρακτική χρήση των βιολικιών και βιοσυμβατότητα
5. Εφαρμογές κυτταρικής & μοριακής θεραπείας
6. Κλινικές μελέτες γονιδιακής μεταφοράς και θεραπείας
7. Υποδείγματα διεξαγωγής κλινικής μελέτης γονιδιακής μεταφοράς και θεραπείας
8. Ρυθμιστικές αρχές δεοντολογίας

Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με υποβολή εργασιών (ατομικές ή ομαδικές) οι οποίες επιλέγονται από θεματολόγιο σχετικό με το περιεχόμενο του μαθήματος.

2. Αρχές Φυτοθεραπείας, Φάρμακα φυτικής προέλευσης

Κωδ. Μαθήματος: 500689

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Θ. Τραφαλής, Επίκουρος Καθηγητής Φαρμακολογίας- Κλινικής Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ

Διδάσκοντες:

1. Δ. Τραφαλής, Επίκουρος Καθηγητής, ΕΚΠΑ
2. Χ. Τεσσερομμάτη, Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ (αφυπηρετήσασα)
3. Α. Κώτσιου, Επίκουρη Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ
4. Ε. Σκαλτσά, Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ
5. Γ. Παπαδόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, ΕΚΠΑ (αφυπηρετήσαντας)

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Εβδομαδιαίως κάθε Τρίτη, Ώρες 15:00-17:00, Αμφιθέατρο «Βαρώνου», Εργαστήριο Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462587

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: dtrafal@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- 1 Αρχές φυτοθεραπείας
- 2 Αρχές αυτοθεραπείας. Φάρμακα φυτικής προέλευσης. Νομοθεσία φυτικών φαρμάκων: α. καλώς καθιερωμένης χρήσης (well established use), β. παραδοσιακής χρήσης (traditional use) σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων και την ελληνική νομοθεσία. Οδηγίες άδειας κυκλοφορίας.
- 3 Διαφοροποίηση φυτικών φαρμάκων από τα Συμπληρώματα Διατροφής, που εμπεριέχουν φυτικά εκχυλίσματα ή φυσικά προϊόντα.
- 4 Εισαγωγή Ιστορικά στοιχεία
- 5 Δραστικά συστατικά της δρόγης φαρμακολογικές ιδιότητες. Θεραπευτικές προσεγγίσεις. Παρασκευάσματα Φαρμακευτικών Φυτών
- 6 Περιγραφή συνήθων φαρμακευτικών φυτών που βρίσκονται στο οικιακό περιβάλλον και λαμβάνονται συστηματικά από το στόμα ή χορηγούνται τοπικά ως θεραπευτικά μέσα (αφεψήματα, αλοιφές-καταπλάσματα κλπ) ή για καλλωπισμό. Γλυκάνισο (*Pimpinella anisum* L), Αρνική (*Arnica montana* L), Σημύδα *Betula pentula* Roth Τσοουκνίδα *Urtica dioica* L *Rubus fruticosus* L Βελανιδιά *Quercus aegilops* συνον. *Quercus macrolepis* Kotschy Μάραθο *Foeniculum vulgare* Mill Αλχεμίλλη *Alchemilla vulgaris* L, Άγρια τριανταφυλλιά *Rosa canina* L, Αφροξυλιά *Sambucus nigra* L.
- 7 Υπερικόνο το διάτρητον *hypericum perforatum* L Ζινζιβέρη *Zingiber officinale* Roscoe Χαμομήλι *Matricaria recutita* L αγριοκύμνο *Carum carvi* L Λεβάντα *Lavandula angustifolia* Mill Τίλιο *Tilia cordata* Mill Μελισσόχορτο *Melissa officinale* L, Μέντα πιπερώδης *Mentha piperita* L *Calendula officinalis* L
- 8 Δενδρολίβανο *Rosmarinus officinalis* L Ελελίφασκος (φασκόμηλο) *Salvia officinalis* L, Ξυνόχορτο *Oxalis acetosella* L Εκουϊσέτο *Equisetum arvense* L Αχείλια η χιλιοφυλλη *Achillea millefolium* L Βιολα (πανσές) *Viola tricolor* L Θυμάρι *Thymus vulgaris* L Βρούβα (σινάπι) *Brassica nigra* L Εχινάκια *Echinacea purpurea* L Αψιθιά *Artemisia Anua* L κρεμμύδι *Allium cepa* L Σκόρδο *Allium sativum* L
- 9 Αρχές συλλογής της δρόγης Κίνδυνοι από φυτικά παρασκευάσματα Περιεχόμενο των φυτικής προέλευσης φαρμακευτικών παρασκευασμάτων και προσδιορισμός των ενεργών συστατικών. Διαφορές μεταξύ δρογών (φυτικών παρασκευασμάτων) και συνθετικών φαρμάκων.

10 Αποτελεσματικότητα των φυτικών παρασκευασμάτων-κλινικές μελέτες Εξασφάλιση της ποιότητας. Παραδοσιακά φάρμακα φυτικής προέλευσης Φυτικά παρασκευάσματα που υπόκεινται στην κατηγορία τροφίμων Κυκλοφορία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΥΓ. Σημειωτέον ότι υπάρχει σχετικό εγχειρίδιο «Φαρμακολογία της σύγχρονης Αυτοθεραπείας. Φάρμακα Φυτικής προέλευσης».

Σχετικά με το κατ' επιλογήν μάθημα «Αρχές φυτοθεραπείας Φάρμακα φυτικής προέλευσης»

I. Το κατ' επιλογήν μάθημα «Αρχές φυτοθεραπείας Φάρμακα φυτικής προέλευσης» έχει οργανωθεί από το Ακαδημαϊκό έτος 2011-12 μέχρι σήμερα στο Εργαστήριο Φαρμακολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Τομέα βασικών ιατρικών επιστημών-Μορφολειτουργικό) με υπεύθυνο τον Επ. Καθηγητή Δ. Τραφαλή.

Επιπλέον υποστηρικτές της διδασκαλίας είναι:

1. **Γεώργιος Παπαδόπουλος**, Ιατρός, αφυπηρετήσας Αναπλ. Καθηγητής της Φαρμακολογίας – Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ
2. **Αντωνία Κώτσιου**, Φαρμακοποιός, Επίκ. Καθηγήτρια Κλινικής Φαρμακευτικής (Κλινικοεργαστηριακός Τομέας)-ΕΚΠΑ.
3. **Ελένη Σκαλτσά**, Φαρμακοποιός, Καθηγήτρια Τομέα Φαρμακογνωσίας και Χημείας Φυσικών Προϊόντων-Τμήμα Φαρμακευτικής - ΕΚΠΑ.

II. Σκοπός του μαθήματος-Επιχειρήματα σύστασης διατμηματικού χαρακτήρα του μαθήματος (Ιατρική- Φαρμακευτική)

Όπως υπάρχει ήδη σε προγενέστερο αναλυτικό φάκελο του προτεινόμενου μαθήματος οι ώρες διδασκαλίας είναι 26, δηλαδή 13 δίωρα.

Τα φυτά –φάρμακα δηλαδή οι δρόγες αρχικά

χρησιμοποιήθηκαν εμπειρικά, μετά ήρθε η απομόνωση των ουσιών στο εργαστήριο και σταδιακά μετά το ήμισυ του 20ου αιώνα λόγω της ευρείας χρήσης των συνθετικών φαρμάκων η παραδοσιακή θεραπευτική εγκαταλείφθηκε.

Οι δρόγες δεν περιέχουν μόνο από μια κύρια δραστική ουσία, αλλά πληθώρα δευτερευόντων συστατικών που ή ενισχύουν την δράση της κύριας ουσίας ή την εξουδετερώνουν ή ακόμη ορισμένα συστατικά δρουν προστατευτικά ως προς τη συγκεκριμένη δράση, που να μεν είναι ευνοϊκή για ορισμένα συστήματα και όργανα, αλλά μπορεί να είναι ανεπιθύμητη για άλλες λειτουργίες.

Τα φυτά εκτός από τη θεραπευτική χρήση τους μπορεί να αποβούν τοξικά είτε λόγω υπερβολικής κατανάλωσης είτε γιατί τα ίδια περιέχουν σε μεγάλο ποσοστό δραστικά συστατικά με τοξικές ιδιότητες. Οπότε η γνώση αυτή των τοξικών ιδιοτήτων είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, τόσο στο γιατρό όσο και στο φαρμακοποιό, ώστε να μπορούν να διαγνώσουν πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες από τη χρήση τους, να μπορούν να τις αναγνωρίσουν και να τις αντιμετωπίσουν, όπως οι δερματικές αντιδράσεις από την άμεση επαφή με αλλεργιογόνες δρόγες, πχ. την *Pimpinella saxifrage* L (ομπρελίτσα) που οφείλεται στην περιεκτικότητά της σε κουμαρινικά.

Η ανακάλυψη και ανάπτυξη νέων φαρμάκων γίνεται όλο και πιο δύσκολη, με μόνο 1 στα 10.000 νέα μόρια που διερευνούνται, να καταλήγει ως νέο φάρμακο στην αγορά. Οι απαιτήσεις στους Οργανισμούς που ασχολούνται με την ανακάλυψη φαρμάκων έχουν αυξηθεί δραματικά α) λόγω της ανάγκης για τον εντοπισμό νέων στόχων σχετικών με τη νόσο, αλλά και με την χημική τιθάσευση της νόσου.

Παραδοσιακά τα βότανα αποτελούσαν την πλέον κρίσιμη μάζα – ποσοτικώς και ποιοτικώς – των θεραπευτικών φαρμάκων. Στο σύγχρονο πε-

ριβάλλον είτε στο πλαίσιο της επιβίωσης της παραδοσιακής θεραπευτικής, είτε σε εκείνο της νέας εναλλακτικής ιατρικής, η σημασία τους είναι αξιολοσιμείωτη.

Από ιστορικά στοιχεία της χρήσης των δρογών στη θεραπευτική ανάλογα με τη διάγνωση /καθορισμό της νόσου τα φυτά οδηγούν στη παρασκευή νέων προϊόντων και στην εφαρμογή τους σε νόσους που η αγωγή τους είναι δυσεπίλυτη με τα μέχρι σήμερα συνθετικά/βιομηχανοποιημένα φάρμακα.

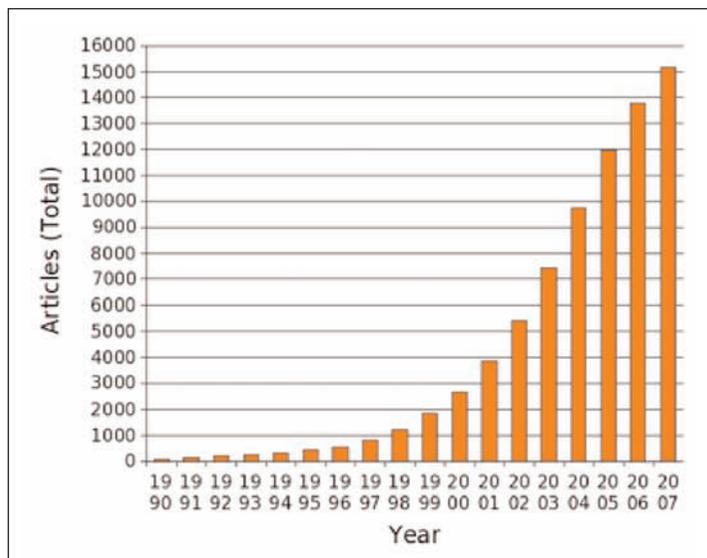
Παρά την εντυπωσιακή πρόοδο της σύγχρονης δυτικής ιατρικής, η τυπική θεραπευτική προσέγγιση δεν είναι ικανή να καλύψει τις αυξανόμενες χρόνιες εκφυλιστικές διαταραχές που σχετίζονται με το περιβάλλον, τον τρόπο ζωής και το stress, που μαστίζουν την σύγχρονη κοινωνία. Έτσι αναδύεται ένας σημαντικός, συμπληρωματικός ρόλος

για τα παραδοσιακά φυτικά φάρμακα, καθώς και τις ολιστικές προσεγγίσεις στην πρόληψη και θεραπεία ασθενειών του σύγχρονου πολιτισμού. Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διεύρυνσης της Δυτικής ιατρικής, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) συστήνει τα παραδοσιακά συστήματα υγείας και λαϊκής θεραπευτικής να ενσωματωθούν στις σύγχρονες ιατρικές θεραπείες για την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων υγείας σε όλο τον κόσμο.

Φυτοθεραπεία είναι η επιστήμη στην οποία όλοι οι ειδικοί αξιοποιούν τις θεραπευτικές ιδιότητες των βοτάνων για να δώσουν λύσεις σε προβλήματα υγείας.

Τα βότανα μπορεί να είναι χρήσιμα, αλλά ο λάθος τρόπος χρήσης τους μπορεί να προκαλέσει προβλήματα. Όλα τα βότανα δεν είναι "αθώα".

Η γνώση των φαρμακολογικών ιδιοτήτων φαρ-

*Ο ρυθμός ανάπτυξης της φυτοθεραπευτικής
βαίνει συνεχώς αυξανόμενος
(File:Phytotherapy3.png - Wikimedia C)*

μακευτικών φυτών, αλλά και των κοινών φυτών του καθημερινού βίου θεωρείται χρήσιμη για την αντιμετώπιση της νόσου, αλλά και για την αποφυγή της κατάχρησης (σε life style προϊόντα), που δυνατόν να οδηγήσει σε σοβαρές ανεπιθύμητες ενέργειες.

Όλα ανεξαιρέτως τα φυτικά φάρμακα έχουν κάποιες πιθανές αλληλεπιδράσεις με τα συνθετικά φάρμακα, καθώς και αντενδείξεις και προφυλάξεις, όπως σαφώς φαίνεται και από τις μονογραφίες τους στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (www.ema.eu-herbalmedicines).

Τόσο οι ιατροί όσο και οι φαρμακοποιοί πρέπει να γνωρίζουν τα οφέλη αλλά και τα προβλήματα της χορήγησης φυτικών παρασκευασμάτων, καθώς και την επικρατούσα νομοθεσία που αφορά τα καλώς καθιερωμένης χρήσης ή τα παραδοσιακής χρήσης φυτικά φάρμακα. Επίσης κυκλοφορούν ελεύθερα στο εμπόριο (από τον Μάρτιο του 2014) συμπληρώματα διατροφής με φυτικά εκχυλίσματα για τα οποία οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να είναι ενήμεροι των κινδύνων που ενέχουν, λόγω της ταυτόχρονης χρήσης και άλλων φαρμάκων ιδιαίτερα από άτομα της 3ης και 4ης ηλικίας.

Τα φυτικά φάρμακα αφορούν κυρίως προβλήματα από τα ακόλουθα συστήματα:

- **Αναπνευστικό σύστημα:** άσθμα, κρυολόγημα & γρίπη, βήχα, απόχρεμψη, πνευμονία
- **Νευρικό σύστημα:** άγχος, διαταραχές ύπνου, κατάθλιψη
- **Κυκλοφορικό** (βαριά πόδια)
- **Πεπτικό σύστημα:** οξείες/χρόνιες στομαχικές καταστάσεις, δυσκοιλιότητα, διάρροια, δυσπεψία
- **Ουροποιητικό σύστημα:** διουρητικά (απλά, αζωτουρικά, έμμεσα), αντισηπτικά, αντιμικροβιακά, κατευναστικά, που προκαλούν αποβολή ιόντων χλωρίου, ουρικού οξέος
- **Δέρμα:** εγκαύματα, τραύματα κλπ.

Επίσης, υπάρχουν τονωτικά και προσαρμογόνα φυτικά σκευάσματα.

Επισημαίνεται η απουσία αλληλεπικάλυψης του υπάρχοντος μαθήματος με άλλο ήδη υφιστάμενο υποχρεωτικό μάθημα, καθώς και η απουσία αλληλεπικάλυψης με κατ' επιλογήν μάθημα.

III. Πρόγραμμα Μαθημάτων

1. Αρχές αυτοθεραπείας. Φάρμακα φυτικής προέλευσης. Νομοθεσία φυτικών φαρμάκων: α. καλώς καθιερωμένης χρήσης (well established use), β. παραδοσιακής χρήσης (traditional use) σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων και την ελληνική νομοθεσία. Οδηγίες άδειας κυκλοφορίας. Διαφοροποίηση φυτικών φαρμάκων από τα Συμπληρώματα Διατροφής, που εμπριέχουν φυτικά εκχυλίσματα ή φυσικά προϊόντα. **Δ.Τραφιάλης.**
2. Εισαγωγή Ιστορικά στοιχεία χρήσης δρογών. **Γεώργιος Παπαδόπουλος**
3. Δραστικά συστατικά της δρόγης. Φαρμακολογικές ιδιότητες Θεραπευτικές προσεγγίσεις. Παρασκευάσματα Φαρμακευτικών φυτών. Σχέση δοσολογίας –εκχυλίσματος (DER= dosage extract ratio). **Αντωνία Κώτσιου**
4. Συνήθη φυτά του οικιακού περιβάλλοντος που λαμβάνονται συστηματικά από το στόμα ή χορηγούνται τοπικά ως θεραπευτικά μέσα (αφεψήματα, αλοιφές- καταπλάσματα κλπ) ή ως δερματολογικά προϊόντα. **Χριστίνα Τεσσαρομάτη**
5. Περιγραφή των ακολούθων φαρμακευτικών φυτών σύμφωνα με τις μονογραφίες τους στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (DER, Ενδείξεις, αντενδείξεις, ανεπιθύμητες ενέργειες, αλληλεπιδράσεις, προφυλάξεις): Γλυκάνισο (*Pimpinella anisum L.*), Αρνική (*Arnica montana L.*), Σημύδα (*Betula pendula Roth; Betula*

- pubescens Ehrh.), Τσουκνίδα (*Urtica dioica* L., *Urtica urens* L.), Βατόμουρο (*Rubus idaeus* L.), Βελανιδιά (*Quercus robur* L., *Quercus petraea* (Matt.) Liebl., *Quercus pubescens* Willd.), Μάραθο (*Foeniculum vulgare* Miller subsp. *vulgare* var. *vulgare*), Αλχεμίλλη (*Achillea millefolii* L.), Αγριατριανταφυλλιά (*Rosa gallica* L., *Rosa centifolia* L., *Rosa damascena* Mill.), Αφροξυλιά (*Sambucus nigra* L.). **Ελένη Σκαλτσά**
6. Περιγραφή των ακολούθων φαρμακευτικών φυτών σύμφωνα με τις μονογραφίες τους στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (DER, Ενδείξεις, αντενδείξεις, ανεπιθύμητες ενέργειες, αλληλεπιδράσεις, προφυλάξεις. Δραστικά συστατικά): Υπερικόν το διάτρητον (*Hypericum perforatum* L.), Ζινζιβέρη (*Zingiber officinale* Roscoe), Χαμομήλι (*Matricaria recutita* L.), Αγριοκύμινο (*Carum carvi* L.), Λεβάντα (*Lavandula augustifolia* Mill.), Τίλιο (*Tilia cordata* Mill., *Tilia platyphyllos* Scop., *Tilia x vulgaris* Heyne), Μελισσόχορτο (*Melissa officinale* L.), Μέντα πιπερώδης (*Mentha piperita* L.), Καλέντουλα (*Calendula officinalis* L.). **Χριστίνα Τεσσερομμάτη**
7. Περιγραφή των ακολούθων φαρμακευτικών φυτών σύμφωνα με τις μονογραφίες τους στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων (DER, Ενδείξεις, αντενδείξεις, ανεπιθύμητες ενέργειες, αλληλεπιδράσεις, προφυλάξεις. Δραστικά συστατικά): Δενδρολίβανο (*Rosmarinus officinalis* L.), Ελελίφασκος (φασκόμηλο) (*Salvia officinalis* L.), Εκουϊσέτο (*Equisetum arvense* L.), Αχείλλια η χιλιόφυλλη (*Achillea millefolium* L.), Βιόλα (πανσές) (*Viola tricolor* L.), Θυμάρι (*Thymus vulgaris* L.), Εχινάκια (*Echinacea purpurea* L., *E. pallida* (Nutt.) Nutt., *E. angustifolia* DC.), Αψινθιά (*Artemisia absinthium* L.), Κρεμμύδι (*Allium cepa* L.). Επίσης αναφέρονται φυτά, για τα οποία δεν υπάρχει μονογραφία από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων, αλλά χρησιμοποιούνται στη λαϊκή θεραπευτική πχ. Βρούβα (σινάπι) (*Brassica nigra* L.), σκόρδο (*Allium sativum* L.). Επισημαίνονται ιδιαίτερος φυτά των οποίων η χρήση τους ενέχει δυνητικά κινδύνους πχ. Ξυνόχορτο (*Oxalis acetosella* L), Λαγοκοιμηθιά (*Teucrium* spp., συνήθως *T. polium* L., *T. divaricatum* L.). **Ελένη Σκαλτσά**
8. Επισημάνσεις στη χρήση των φαρμακευτικών φυτών. Χρήση, συλλογή και μεταβολή της περιεκτικότητας σε δραστική ουσία βάσει εποχικής διακύμανσης. Μεταβολή της περιεκτικότητας ανάλογα με το τμήμα του φυτού. Μη εφικτό πάντα το δοσολογικό σχήμα. Εμφάνιση ΑΕs (π.χ στα ΟΤC). **Αντωνία Κώτσιου**
9. Αλληλεπιδράσεις φυτικών ινών με φάρμακα της τρέχουσας θεραπευτικής αγωγής Η χορήγηση φυτικών παρασκευασμάτων δεν αποτελεί placebo αγωγή. Κριτήρια αποτελεσματικότητας φυτοθεραπείας. **Χριστίνα Τεσσερομμάτη**
10. Φυτικά δερματολογικά παρασκευάσματα I. Ξηρότητα δέρματος II. Έκζεμα III. Ακμή, κηλίδες και φλύκταινες IV. Αντιγηραντική προστασία του δέρματος. Δράση αντιοξειδωτικών παραγόντων έναντι των ελευθέρων ριζών O2. Προϊόντα για τη φροντίδα του τριχωτού της κεφαλής, που αυξάνουν ή/και διεγείρουν την τριχοφυΐα και τον όγκο της τρίχας, για βαφές ή για παθολογικές καταστάσεις του δέρματος και του τριχωτού της κεφαλής. **Αντωνία Κώτσιου**
11. Αλληλεπιδράσεις συνθετικών Φαρμάκων και Φυτικών Φαρμάκων - Φυτικών παρασκευασμάτων. **Χριστίνα Τεσσερομμάτη**
12. Ηπατοτοξικότητα/Ηπατοπροστασία από φυτικά παρασκευάσματα. **Χριστίνα Τεσσερομμάτη**
13. Νέες προσεγγίσεις στην φυτοθεραπεία. **Χριστίνα Τεσσερομμάτη**

IV. Σύγγραμμα σχετικό εγκεκριμένο από τον ΕΥΔΟΞΟ με τίτλο:

- 1.«Αρχές Αυτοθεραπείας. Φάρμακα φυτικής προέλευσης»
2. «Φυτά με φαρμακολογικές ιδιότητες-Φυτοθεραπευτικές δυνατότητες»

V. Αξιοποίηση των γνώσεων του μαθήματος

Οι εργασίες του μαθήματος από το 2012 οδήγησαν σε δύο δημοσιεύσεις:

1. Βουδούρη Δήμητρα, Τεσσερομάτη Χριστίνα, 2013. Φαρμακευτικά φυτά στην επούλωση τραυμάτων ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ 25, IV, 135-144.
2. Voudouri D., Tesseromatis C., 2014. Cosmetics from myth to folk history. Under publication.
3. Καραμανλή Κ.Δαφνής Ν Ελαία Ευρωπαϊκή (Olea europaea L) υπό δημοσίευση ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ 2015

και μια ανακοίνωση:

Tsakiri Anastasia, Kotsiou Antonia, Tesseromatis Christine Prescription medications and herbal drugs interactions 8th Biannual Meeting of the Hellenic (Greek) Society for Basic & Clinical Pharmacology. Athens, 23-24, May 2014.

Προσεχώς

Ανακοίνωση στο Συνέδριο της Ελληνικής Φαρμακολογικής Εταιρείας: Σταυροπούλου Μ., Κώτσιου Α., Τεσσερομάτη Χ., Ηπατοτοξικότητα και φάρμακα φυτικής προέλευσης.

3. Βιολογία του Καρκίνου

Κωδ. Μαθήματος: 500706

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασίλειος Γοργούλης

Διδάσκοντες: Βασίλειος Γοργούλης, Καθηγητής (Συντονιστής Μαθήματος)
Αθανάσιος Κοτσινας, Επ. Καθηγητής
Επιστημονικοί συνεργάτες

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 3,5,7,9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κάθε Τρίτη, ώρες 14:00 έως 16:00 μ.μ.

Αίθουσα Σεμιναρίων Εργαστηρίου Ιστολογίας - Εμβρυολογίας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462302

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
vgorg@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση και ανάλυση των βιολογικών μηχανισμών που ενέχονται στην πολυσταδιακή και πολυπαραγοντική διαδικασία της καρκινογένεσης στον άνθρωπο στους προπτυχιακούς φοιτητές της Ιατρικής Σχολής. Η προσέγγιση των θεμάτων γίνεται σε πολλαπλό επίπεδο και περιλαμβάνει στοιχεία μοριακής βιολογίας, βιοχημείας και κυτταρικής βιολογίας-ιστολογίας για τη κατανόηση των παραγόντων και των μηχανισμών, οι οποίοι εμπλέκονται στην καρκινογένεση στον άνθρωπο. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσει μια συνάφεια ανάμεσα στις βασικές γνώσεις που αποκτούν οι φοιτητές από τα διάφορα μαθήματα τόσο του Τομέα Βασικών Ιατρικών Επιστημών αλλά και άλλων Τομέων, χωρίς όμως να αλληλοεπικαλύπτεται με αυτά, και ταυτόχρονα προσφέρει μια πρώτη μορφή εξειδίκευσης και εξοικείωσης πάνω σε αυτό το γνωστικό αντικείμενο.

4. Βιοχημεία της Διατροφής

Κωδ. Μαθήματος: 500655

Υπεύθυνος μαθήματος: Αγγελική Τριανταφύλλου

Διδάσκοντες: Αγγελική Τριανταφύλλου και Αγγελική Παπαναγιώτου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 4,6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Πέμπτη, στο αμφιθέατρο Μικροβιολογίας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας:

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: atriantafyllou@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα μελετά τις ιδιότητες των τροφών, επιβλαβών η ευεργετικών, στην πρόληψη της υγείας και τη θεραπεία διάφορων παθολογικών καταστάσεων. Οι φοιτητές αναλαμβάνουν τη μελέτη, τη συγγραφή και την παρουσίαση εργασίας πάνω σε θέματα που τους δίνουμε, σχετικά με τις επιδράσεις των τροφών στην υγεία και παραθέτουν τη σχετική βιβλιογραφία.

5. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές στην Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500633

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Ευάγγελος Γεωργίου

Διδάσκοντες (με αλφαβητική σειρά): Ε. Γεωργίου, Σ. Κόπτου, Κ. Λουκάς, Ι. Μαλαμίτση, Ν. Νικητέας, Ε. Παντελής, Θ. Παπαϊωάννου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 2,4,6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται:

Το μάθημα διεξάγεται στην αίθουσα 34 του Εργαστηρίου Ιατρικής Φυσικής (κτίριο 5, Ισόγειο).

Οι ημέρες και ώρες θα ανακοινωθούν από το ΔΕΠ του μαθήματος. Μετά από συνεννόηση με τους φοιτητές και εφόσον δεν υπάρχει επικάλυψη με άλλο μάθημα πραγματοποιούνται ορισμένες διαλέξεις ή/και εργαστήρια.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 746.2368

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: eirbalas@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Διαλέξεις:

Ιατρικός φάκελος, PACS, Πληροφοριακά συστήματα υγείας, Εφαρμογές ΗΥ στην Πυρηνική Ιατρική, Ιατρική Προσομοίωση, Τηλεματικές εφαρμογές – Τηλεϊατρική, Ρομποτική Χειρουργική, Ανακατασκευή εικόνας

Εργαστήρια:

Κέντρο Προσομοίωσης, Ανάλυση εικόνας

6. Κλινική Βιοχημεία

Κωδ. Μαθήματος: 500687

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγήτρια Παρασκευή Μουτσάτσου

Διδάσκοντες: Π.Μουτσάτσου (Καθηγήτρια), Ε.Κασσή (Αν. Καθηγήτρια), Χ. Πιπέρη (Αν. Καθηγήτρια), Α. Παπαπαναγιώτου (Επ. Καθηγήτρια), Χ. Κρούπης (Επ. Καθηγητής), Μ. Νταλαμάγκα (Αν. Καθηγήτρια), Κ. Δήμα (Αν. Καθηγήτρια), Σ. Κουλοχέρη (Αν. Καθηγήτρια).

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 4,6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη 2-4 μμ. Οι παραδόσεις θα λαμβάνουν χώρα στην Αίθουσα Σεμιναρίων στο Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας (στο Γουδί) και οι Εργαστηριακές Ασκήσεις στο Εργα-

στήριο Κλινικῆς Βιοχημείας στο ΑΤΤΙΚΟ Νοσοκομείο.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105831911, 2105832359

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
pmoutsatsou@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Περιγραφή του Μαθήματος. Η Κλινική Βιοχημεία είναι η γεφύρωση της Βιοχημείας με την Κλινική Ιατρική και όπως φαίνεται από τον κατάλογο της ύλης παρακάτω, διδάσκει στον φοιτητή τις βασικές αρχές λειτουργίας του εργαστηρίου Κλινικῆς Βιοχημείας, την εργαστηριακή διερεύνηση της λειτουργίας των κυρίων οργάνων, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των εργαστηριακών αναλύσεων με σκοπό την χρησιμοποίησή τους για την ορθή διάγνωση και παρακολούθηση της θεραπείας της νόσου.

Υλη του Μαθήματος: Το προτεινόμενο μάθημα θα περιλαμβάνει τις εξής ενότητες: Βασικές αρχές εργαστηρίου (διασφάλιση ποιότητας, συλλογή δειγμάτων, ασφάλεια), Διασφάλιση ποιότητας στο εργαστήριο Κλινικῆς Βιοχημείας (αναλυτικά και διαγνωστικά χαρακτηριστικά των παραμέτρων που μετρώνται στα κλινικά εργαστήρια, εξωτερικός και εσωτερικός έλεγχος ποιότητας και διαπίστευση), Υδατάνθρακες (μεταβολισμός – διαταραχές και διαγνωστική προσέγγιση), Ενζυμα και η διαγνωστική τους σημασία, Λειτουργία ήπατος (διαγνωστική προσέγγιση), Λειτουργία νεφρών (διαταραχές και διαγνωστική προσέγγιση), Λευκώματα και η διαγνωστική τους σημασία, Ενδοκρινικό σύστημα – Διαταραχές και διαγνωστική προσέγγιση (υποθάλαμος, υπόφυση, επινεφρίδια, γονάδες, θυρεοειδής, παραθυρεοειδής, πάγκρεας), Λιπίδια και Λιποπρωτεΐνες (Μεταβολισμός – Διαταραχές και διαγνωστική σημασία), Βιοδείκτες στο έμφραγμα του μυοκα-

ρδίου και στη καρδιακή ανεπάρκεια, Κακοήθη νοσήματα και καρκινικοί δείκτες, Ανοσοποιητικό σύστημα (δομή και λειτουργία), Μοριακή Διαγνωστική (Εφαρμογή στον Προγεννητικό και Περιγεννητικό έλεγχο και στα Μεταβολικά Νοσήματα). Επίσης θα αναπτυχθούν οι βασικές αρχές διαφόρων εργαστηριακών τεχνικών (χρωματογραφία, ηλεκτροφόρηση πρωτεϊνών, ανοσοβιολογικές τεχνικές ανίχνευσης κακοήθων όγκων, κυτταρομετρία ροής, προσδιορισμός αντισωμάτων, αντιγόνων, ELISA, ELISPOT, ραδιοανοσολογικές μετρήσεις, ανοσοφθορισμός, μοριακές τεχνικές). Τό μάθημα θα περιλαμβάνει διαλέξεις και θα συμπληρώνεται με α) φροντιστηριακές ασκήσεις οι οποίες θα αφορούν τη διερεύνηση και ανάλυση συγκεκριμένων κλινικών περιστατικών για διάφορες ασθένειες και β) εργαστηριακή παρακολούθηση στο Εργαστήριο Κλινικῆς Βιοχημείας όπου θα γίνεται παρουσίαση των εργαστηριακών τεχνικών και ο τρόπος λειτουργίας ενός σύγχρονου Εργαστηρίου Κλινικῆς Βιοχημείας. Επί πλέον, το μάθημα θα περιλαμβάνει μια υποχρεωτική εργασία για κάθε φοιτητή έκτασης 1500 λέξεων περίπου.

7. Σεμινάρια Κλινικῆς Φυσιολογίας

Κωδ. Μαθήματος: 500695

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγήτης Μιχάλης Κουτσιλιέρης

Διδάσκοντες: Κ.Πόταγας, Δ.Βλαχάκος, Γ.Μαστοράκος, Μ.Κανάκης, Μ.Σαμάρκος, Γ.Βαϊόπουλος, Α.Τσαντές, Ε.Ηλιοδρομίτης, Σ.Σουγιουλτζής, Μ.Βουλγαρέλης, Μ.Κουτσιλιέρης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τετάρτη 16:00 – 18:00 στο Αμφιθέατρο Φυσιολογίας.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462507

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
mkoutsil@med.uoa.gr/eltriant@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Περιστατικό 1: Τραύμα αυχένα από ατύχημα κατά την κολύμβηση.

Περιστατικό 2: Διαλείπων έμετος.

Περιστατικό 3: Υψηλές πιέσεις στη θάλασσα

Περιστατικό 4: Δύσκολίες στην αναπνοή μετά από νυγμό εντόμου και αεροπορικό ταξίδι.

Περιστατικό 5: Υπογονιμότητα σε αθλήτρια.

Περιστατικό 6: Στενά υποδήματα και ανήσυχος ύπνος.

Περιστατικό 7: Φυργγοδυνία και οίδημα.

Περιστατικό 8: Δύσπνοια καπνιστή.

Περιστατικό 9: Θωρακικός πόνος και άσκηση.

Περιστατικό 10: Κόπωση και καθυστέρηση ωρίμανσης.

Περιστατικό 11: Τραύμα θώρακος με αιχμηρό αντικείμενο.

Περιστατικό 12: Έγινα κίτρινη.

Περιστατικό 13: Μια σειρά από 'Ενδιαφέρουσες μετατροπές'.

Περιστατικό 14: Τέσσερις εβδομάδες σε μεγάλο υψόμετρο.

Περιστατικό 15: Δύο περιπτώσεις χρόνιας κόπωσης.

Περιστατικό 16: Επώδυνο γόνατο ενός ποδοσφαιριστή.

Περιστατικό 17: Μαραθώνιος σε τροπικές χώρες.

Περιστατικό 18: Συντριπτικό τραύμα και απώλεια αίματος.

Περιστατικό 19: Αδυναμία, αύξηση ΣΒ και εκχυμώσεις.

8. Φυσική Ανθρωπολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500707

Υπεύθυνος μαθήματος: Μυρσίνη Κουλούκουσα (Αν. Καθηγήτρια)

Διδάσκοντες: Μ. Κουλούκουσα, Επιστημονικοί Συνεργάτες (Λ. Κωνσταντίνου, Κ. Μερδενσιάνος, Δ. Μωυσίδου)

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 1,3,5,7,9,11.
Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη 14:00-16:00, NABO

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462302 -210 7462359

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
mkoulouk@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκελετική ανθρωπολογία-Λειτουργική σημασία του σκελετού-Ανθρωπολογική μελέτη-Επιγενετικοί χαρακτηριστές-Παλαιοπαθολογία-Αναγνώριση σκελετικών ευρημάτων-Ανάπλαση σκελετικών ευρημάτων-Μουμιοποίηση-Ιστορική Ανάλυση-Επιτόπια εξέταση-Οδοντική Ανθρωπολογία-Εργαστηριακές μελέτες στην ανθρωπολογία-Μελέτη αρχαίων ασθενειών-αρχαίο DNA και μοριακή παλαιοπαθολογία-εφαρμογές στη σύγχρονη ανθρωπολογία

9. Φυσιολογία της Γήρανσης: Επιπτώσεις στο νευρικό και μυοσκελετικό σύστημα

Κωδ. Μαθήματος: 500708

Υπεύθυνος μαθήματος: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παναγούλα Αγγελολιάννη

Διδάσκοντες: Π.Αγγελολιάννη, Μ. Κουτσιλιέρης, Α. Φιλίππου, Μ. Μαριδάκη, Ειρ.Λαμπρινουδάκη, Π. Μουτσάτσου, Γ. Καλτσάς, Ρ. Τέντα, Ν. Σκαρμέας, Π. Γαϊτανάρη

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 2, 4, 6, 8, 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Παρασκευή
14.00-17.00 αμφιθέατρο φυσιολογίας.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462589

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
eula_angelogianni@hotmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Μέσω του παρόντος κατ' επιλογήν μαθήματος επιδιώκεται ο φοιτητής να γνωρίσει και να είναι σε θέση να περιγράψει μηχανισμούς που διέπουν τις προσαρμογές του ανθρώπινου οργανισμού ως αποτέλεσμα της γήρανσης, με έμφαση στις προσαρμογές του νευρικού και μυοσκελετικού συστήματος, φυσιολογικά και σε ηλικιοεξαρτώμενες νευρο-εκφυλιστικές διαταραχές.

Το μάθημα στοχεύει να παρέχει στο φοιτητή τις κατάλληλες θεωρητικές αλλά και εργαστηριακές γνώσεις (μέσω προβλεπόμενης πρακτικής άσκησης), ώστε να μπορεί να κατανοήσει και περιγράψει:

- τα βασικά φαινόμενα της γήρανσης και τις επιπτώσεις της στα κυτταρικά οργανίδια
- τις προσαρμογές του νευρικού και μυοσκελετικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της γήρανσης,
- τους ασκησιογενείς μηχανισμούς άμεσων και χρόνιων προσαρμογών του μυϊκού και του οστίτη ιστού κατά τη γήρανση
- το ρόλο της άσκησης στη φυσιολογία της οστεοπόρωσης
- τα ενεργειακά συστήματα, την ορμονική ρύθμιση και τις μεταβολικές προσαρμογές του οργανισμού κατά την άσκηση στην τρίτη ηλικία
- τις αγγειακές μεταβολές στο γηρασμένο εγκέφαλο

- το μεταβολισμό του εγκεφάλου κατά τη γήρανση
- τις νευροενδοκρινικές μεταβολές στη γήρανση
- τις μεταβολές στις οδούς μεταγωγής του σήματος των νευροδιαβιβαστών στο γηρασμένο εγκέφαλο
- την επίδραση της άσκησης στη γήρανση του κεντρικού νευρικού συστήματος
- το ρόλο της διατροφής στη γήρανση του νευρικού συστήματος
- το ρόλο του οξειδωτικού stress και της διαταραγμένης ομοιόστασης του ασβεστίου στη γήρανση του εγκεφάλου
- τη νόσο Alzheimer

10. Χειρουργική Ανατομία – Κλινική και Λειτουργική Ανατομία

Κωδ. Μαθήματος: 500709

Υπεύθυνος μαθήματος: Σκανδαλάκης Παναγιώτης

Διδάσκοντες: Βενιεράτος Διονύσιος, Καθηγητής, Βλάσης Κων/νος, Αν. Καθηγητής, Βραχλιώτης Θωμάς, Επιστημονικός Συνεργάτης, Δελής Σπυρίδων, Επιστ. Συνεργάτης, Δεμέστιχα Θεανώ, Επικ. Καθηγήτρια, Δουβετζέμη Στέργιος Επιστημονικός Συνεργάτης, Κοτσοιμήτης Ευάγγελος, Αναπλ. Καθηγητής, Λάμπας Δημήτρης, Αναπλ. Καθηγητής, Μαζαράκης Αντώνης, Αν. Καθηγητής, Μυρίλλας Πέτρος. Επιστ. Υπότροφος, Παναγούλη Ελένη, Επιστημονική Συνεργάτιδα, Παράσχος Αλέξανδρος, Επιστ. Συνεργάτης- αφ. Αναπλ. Καθηγητής, Πιάγκου Μαρία, Επικ. Καθηγήτρια, Πολυδώρου Αντώνιος, Επιστημονικός Συνεργάτης, Πρωτογέρου Βασίλειος, Αν. Καθηγητής, Σαλμάς Μάριος, Επικ. Καθηγητής, Τζόνσον Ελισσάβετ-Ουρανία, Καθηγήτρια, Τρουπής Γεώργιος, Επιστ. Συνεργάτης- αφ. Καθηγητής, Τρουπής Θεόδωρος,

Αν. Καθηγητής, Τσακωτός Γεώργιος, Επιστημονικός Συνεργάτης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κάθε Τρίτη και Πέμπτη στο Αμφιθέατρο Ανατομίας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 746 2305 / 2430 / 2388

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
skantakis@yahoo.gr / ttroupis@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Προϋπόθεση συμμετοχής:

α) η επιτυχής άσκηση επί του πτώματος και

β) η επιτυχής συμμετοχή στην εξέταση της Περιγραφικής Ανατομικής Ι

Περιγράφεται αναλυτικά η λειτουργική ανατομική και η μηχανική λειτουργία των αρθρώσεων του ανθρώπινου σώματος και αναλύονται και μελετώνται οι κινήσεις κάθε άρθρωσης. Επίσης γίνονται εκτενείς αναφορές στη δομή, την τοπογραφία και των σχέσεων διαφόρων ανατομικών περιοχών, ώστε ο φοιτητής να αποκτήσει μια σφαιρική εικόνα των θεωρητικών γνώσεων της ανατομίας κατά την εφαρμογή τους στην χειρουργική πρακτική.

Β' ΚΛΙΝΙΚΟΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

11. Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500625

Υπεύθυνος μαθήματος: Α. Ζυγογιάννη

Διδάσκοντες: Α. Ζυγογιάννη, Β. Κουλουλιάς, Χρ. Αντύπας, Χρ. Αρμπιλιά.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Διεξάγονται 4 (τέσσερα) τετράωρα μαθήματα από Δευτέρα- Πέμπτη κ την Παρασκευή 4ωρη πρακτική άσκηση στην αίθουσα διδασκαλίας Α' εργαστηρίου Ακτινολογίας (γραμμικός επιταχυντής). Την ημέρα προ των εξετάσεων διεξάγεται επαναληπτικό μάθημα διάρκειας 4 (τεσσάρων) ωρών και ακολουθούν οι εξετάσεις (2 ώρες)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7286263 6977748628

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
annazygo1@yahoo.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να ενημερωθούν οι φοιτητές Ιατρικής σχετικά με τις Αρχές της Ακτινοθεραπείας, την αναγκαιότητά της στην αντιμετώπιση των κακοήθων νοσημάτων, τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται και λειτουργεί καθώς και την ανάγκη συνεργασίας πολλών επιμέρους επιστημών για την εκτέλεση μιας ακτινοθεραπείας.

Αναλυτικά τα περιεχόμενα των μαθημάτων

Μάθημα 1°

- Ακτινοφυσική- Γενικές αρχές ΑΚΘ

- Ραδιοβιολογία της ΑΚΘ
- Τεχνικές ΑΚΘ και ακτινοθεραπευτικά συστήματα
- Υπερθερμία

Μάθημα 2°

- Επείγοντα ΑΚΘ
- Παρηγορητική Ανακουφιστική ΑΚΘ
- Καλοήθειες παθήσεις και ΑΚΘ
- Συνδυασμός ΑΚΘ με ΧΜΘ

Μάθημα 3°

- Καρκίνος κεφαλής και τραχήλου -Όγκοι ΚΝΣ
- Καρκίνος Μαστού
- Καρκίνος Πνεύμονος
- Όγκοι ανώτερου & κατώτερου Γαστρεντερικού

Μάθημα 4°

- Όγκοι ουροποιητικού συστήματος (κύστη, νεφρό, ουρήθρα)
- Καρκίνος προστάτη- όρχεως-πέους
- Γυναικολογικοί καρκίνοι
- Δερματικός Καρκίνος - Σαρκώματα Μαλακών Μορίων

12. Δικαστική Ανθρωπολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500678

Υπεύθυνος μαθήματος: Επ. Καθηγητής Κωνσταντίνος Μωραϊτης

Διδάσκοντες: Στο πρόγραμμα του μαθήματος περιλαμβάνονται διαλέξεις του υπευθύνου του μαθήματος και προσκεκλημένων μελών ΔΕΠ Πανεπιστημίων της ημεδαπής και της αλλοδαπής, καθώς και άλλων διακεκριμένων επιστημό-

νων του χώρου με συναφές γνωστικό αντικείμενο.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Οι θεωρητικές διαλέξεις και η πρακτική άσκηση πραγματοποιούνται κάθε Δευτέρα και Τετάρτη 16:00-18:00 στο αμφιθέατρο του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ (Κτήριο 7) και στη Μονάδα Δικαστικής Ανθρωπολογίας του ομώνυμου Εργαστηρίου αντίστοιχα.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7462426

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: kmoraitis@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το πρόγραμμα του μαθήματος περιλαμβάνει 20 ώρες θεωρητικών διαλέξεων και 6 ώρες πρακτικής άσκησης των φοιτητών στη Μονάδα Δικαστικής Ανθρωπολογίας του Εργαστηρίου Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής.

Θεωρητικές διαλέξεις

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται οι εξής ενότητες:

1η Ενότητα - Εισαγωγή στη δικαστική ανθρωπολογία. **2η Ενότητα** - Ιατροδικαστική διερεύνηση του θανάτου. **3η Ενότητα** - Προσδιορισμός του χρόνου που παρήλθε από τον θάνατο. **4η Ενότητα** - Αναγνώριση του σκελετικού υλικού δικαστικού ενδιαφέροντος. **5η Ενότητα** - Μέθοδοι περιουλλογής σκελετικού υλικού. **6η Ενότητα** - Εκτίμηση φυλετικής καταγωγής, φύλου, ηλικίας και αναστήματος από τον σκελετό. **7η Ενότητα** - Αξιολόγηση σκελετικών κακώσεων. **8η Ενότητα** - Ιδιαίτεροι χαρακτήρες και παθολογικές αλλοιώσεις των οστών. **9η Ενότητα** - Ταφονομικές αλλοιώσεις των οστών. **10η Ενότητα** - Μέθοδοι ταυτοποίησης σκελετικού υλι-

κού. **11η Ενότητα** - Ταυτοποίηση με τη χρήση μοριακών τεχνικών. **12η Ενότητα** - Ειδικά θέματα: Δικαστική ανθρωπολογική εξέταση ζώντων ατόμων. **13η Ενότητα** - Ειδικά θέματα: Ιατροδικαστική διαχείριση μαζικών καταστροφών. **14η Ενότητα** - Ειδικά θέματα: Διερεύνηση εγκλημάτων πολέμου. **16η Ενότητα** - Ειδικά θέματα: Μελέτη ανθρώπων υπολειμμάτων με τη χρήση απεικονιστικών τεχνικών.

Πρακτική άσκηση

Περιλαμβάνει παρουσίαση οστικών παρασκευασμάτων, από δικαστικά περιστατικά της Μονάδας Δικαστικής Ανθρωπολογίας, που σχετίζονται με τις ενότητες που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των θεωρητικών διαλέξεων, καθώς και πρακτική εξάσκηση των φοιτητών.

13. Επεμβατική Ακτινολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500580

Υπεύθυνος μαθήματος: Ηλίας Μπρούντζος, Καθηγητής

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα και Παρασκευή 14:30-16:30, Αίθουσα «Αρχείο» Β' Εργαστήριο Ακτινολογίας, 10 δίωρα θεωρητική άσκηση και 2 τρίωρα υποχρεωτική πρακτική άσκηση

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 5831810-854

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: ebrountz@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Με το κατ' επιλογήν μάθημα της Επεμβατικής Ακτι-

νολογίας ο φοιτητὴς διδάσκειται τὸ γνωστικὸ αντικείμενο τῆς Επεμβατικῆς Ακτινολογίας.

Ἡ Επεμβατικὴ Ακτινολογία εἶναι κλάδος τῆς Διαγνωστικῆς Ακτινολογίας, ἡ ὁποία ὅμως ἔχει θεραπευτικὸ στόχο καὶ εφαρμόζει θεραπείες σε μεγάλο φάσμα παθολογικῶν νοσημάτων με ἀπεικονιστικὴ καθοδήγηση, καὶ ελάχιστα αἱματηρὴ μέθοδο. Ὁ ἰατρικὸς αὐτὸς κλάδος διαφέρει σημαντικὰ ἀπὸ τὶς χειρουργικές, καὶ παθολογικές ἐιδικότητες διότι συνδυάζει ἐκπαίδευση στὴν ἰατρικὴ ἀπεικόνιση, γνώσεις γιὰ τὶς ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις τῶν μεθόδων που εφαρμόζει, τεχνικές δεξιότητες γιὰ τὴν εφαρμογὴ τῶν μεθόδων, καὶ κλινικὴ παρακολούθηση τῶν ἀσθενῶν μετὰ τὴν θεραπεία.

Ἀκολουθεῖ ἀναλυτικὰ ἡ ὕλη καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ μαθήματος

I) ΑΓΓΕΙΑΚΗ ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ

- Περιφερικὴ ἀρτηριακὴ νόσος
- Ἀθηροσκλήρωση (παθολογία, παράγοντες κινδύνου, γενετική, διαχείριση τῶν φαρμάκων)
- Διάγνωση (μη ἐπεμβατικὴ ἀπεικόνιση, ἐκτύπωση διπλῆς ὄψης Ὑπερηχογράφημα, CTA, MRA)
- Ἀγγειοπλαστική - πὼς λειτουργεῖ καὶ που εφαρμόζεται ἡ διαλείπουσα χωλότητα καὶ κρίσιμη ἰσχαιμία τῶν ἀκρῶν
- Κλινικὴ παρουσίαση τῆς κάθε κατάστασης καὶ ἡ σημασία τῆς
- Πότε καὶ πὼς νὰ τὴν ἀπεικονίζουμε
- Ὁ ρόλος τῆς IR σε θεραπεία
- Ἀνευρυσματικὴ νόσος - θωρακικὴ ἀορτὴ
- Κλινικὴ εἰκόνα - κίνδυνος ρήξης
  - Ἀνοικτὴ χειρουργικὴ ἐπέμβαση ἢ ἐνδοαγγειακὴ ἐπέμβαση;
- Ὄξεια ἰσχαιμία ἀκροῦ
- Κλινικὴ παρουσίαση
- Ταξινόμηση τῆς ἰσχαιμίας
- Στρατηγικές Θεραπείες: θρομβεκτομὴ/θρομβόλυση/φαρμακομηχανικὴ θρομβόλυση

- Ἀνευρυσματικὴ νόσος - κοιλιακὴ ἀορτὴ
- Κλινικὴ εἰκόνα - κίνδυνος ρήξης
- Ἐνδοαγγειακὴ ἀποκατάσταση (ἐνδείξεις, ἐργαλεία, ποσοστὰ ἐπιτυχίας, ἐπιπλοκές)
- Ἐνδοαγγειακὴ ἀποκατάσταση σε ρήξη ΑΚΑ
- Μακροχρόνια παρακολούθηση μετὰ τὴν ἐνδοαγγειακὴ ἀποκατάσταση – θεραπεία ἐνδοδιαφυγῶν καὶ ἄλλων ἐπιπλοκῶν

II) ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕ ΚΛΙΝΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

- Ἀσθενὴς με στένωση καρωτίδας
- Κίνδυνος Ἀγγειακοῦ ἐγκεφαλικοῦ ἀπὸ ἀθηρωμάτωση καρωτιδικοῦ διχασμοῦ (πὼς νὰ ἐπιλέξετε ἕναν ἀσθενὴ γιὰ θεραπεία; Πότε πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε; Τί εἶναι τὸ CEA; Τί εἶναι τὸ CAS;)
- Τοποθέτηση stent καρωτίδας: συσκευές προστασίας
- Νεαρός ἀσθενὴς με αἰφνίδια ἔναρξη ὑπέρτασης
- Ἡ παθοφυσιολογία τῆς νεφραγγειακῆς ὑπέρτασης, ἰνομυϊκὴ δυσπλασία.
- Πὼς νὰ ἀπεικονίσουμε τὶς νεφρικές ἀρτηρίες; Ὑπερηχογράφημα/MR/CTA/DSA
- PTA γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἰνομυϊκῆς δυσπλασίας.
- Ἀσθενὴς με πνευμονικὴ ἐμβολή
- Πὼς νὰ ἀπεικονιστοῦν οἱ πνευμονικές ἀρτηρίες;
- Προστασία κατὰ τῆς πνευμονικῆς ἐμβολῆς: προφύλαξη με φάρμακα
- Ἐνδείξεις γιὰ φίλτρα κάτω κοίλης φλέβας
- Ἀσθενὴς με αἰφνίδιο ἐπώδυνο οἴδημα τοῦ κάτω ἀκροῦ
- Τί εἶναι ἐν τῷ βάθει φλεβοθρόμβωση;
- Ἀπεικόνιση με ὑπερηχογράφημα, CT φλεβογραφία καὶ τὴν κλασσικὴ φλεβογραφία
- Θεραπευτικὴ ἀγωγή
- Πότε ἐνδείκνυται ἡ θρομβόλυση καὶ συμπληρωματικές θεραπείες;
- Ἀσθενὴς με αἱμορραγία πεπτικοῦ

- Ποιες είναι οι αιτίες;
- Μέθοδοι θεραπείας: ενδοσκόπηση πρώτα
- Πώς να απεικονισθεί η αιμορραγία, αν ενδοσκόπηση αποτύχει: MDCT, σηματοσμένα ερυθρά
- Πότε ενδείκνυται η εμβολοθεραπεία και πως γίνεται;
- Ασθενής με αιμόπτυση
- Πότε να καλέσετε τον επεμβατικό ακτινολόγο;
- Ποια απεικονιστική μέθοδος απεικόνισης ενδείκνυται για τον εντοπισμό της εστίας και του αιτίου της αιμορραγίας.
- Τι είναι εμβολισμός βρογχικής αρτηρίας;
- Κιρρωτικός ασθενής με κιρσορραγία ή ανθεκτικό ασκίτη
- Πώς γίνεται η διάγνωση της πυλαίας υπέρτασης
- Ενδείξεις διαδερμικής πυλαιοσυστηματικής αναστόμωσης (TIPS)
- Πώς γίνεται το TIPS;
- Ποια είναι τα αποτελέσματα και οι επιπλοκές;
- Νεαρός άνδρας με κιρσοκήλη
- Απεικόνιση του οσχέου
- Ποια είναι η σημασία της κιρσοκήλης;
- Πώς και πότε ενδείκνυται ο εμβολισμός;
- Μια γυναίκα με ινομυώματα της μήτρας
- Κλινική παρουσίαση των ινομυωμάτων
- Γιατί ο εμβολισμός των μητριάων αρτηριών (EMA) είναι μια πολύ καλή θεραπευτική επιλογή;
- Πώς πραγματοποιείται ο EMA;
- Ένα καταστροφικό γεγονός κατά τον τοκετό
- Τι είναι η μετά τον τοκετό αιμορραγία (PPH);
- Ποιες επίτοκες είναι υψηλού κινδύνου για αιμορραγία μετά τον τοκετό;
- Ποιος είναι ο ρόλος της Επεμβατικής Ακτινολογίας;
- Τραύμα
- Απεικονιστική διερεύνηση του πολυτραυματία
- Εμβολισμός των συμπαγών οργάνων
- Εμβολισμός για πνευλική αρτηριακή αιμορραγία

III) ΜΗ ΑΓΓΕΙΑΚΗ ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ

- Απεικονιστικά καθοδηγούμενη διαδερμική βιοψία
- Βιοψία θυρεοειδούς, μαστού και άλλων επιφανειακών οργάνων
- Βιοψία πνεύμονα και στο μεσοθωράκιο
- Βιοψία ήπατος και οργάνων της πυέλου
- Επεμβατική Ακτινολογία για το γαστρεντερικό σωλήνα
- Η διαδερμική γαστροστομία
- Η χρήση των stents για τις παθήσεις του οισοφάγου και του παχέος εντέρου.

IV) ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΑ ΚΛΙΝΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

- Πώς να διαχειριστείτε τον ασθενή με αποφρακτική ουροπάθεια
- Διαδερμική νεφροστομία και τοποθέτηση stent του ουρητήρα.
- Ασθενής με μετεγχειρητική συλλογή υγρού και σήψη
- Απεικόνιση ενδοκοιλιακών συλλογών.
- Πότε και πώς γίνεται παροχέτευση των κοιλιακών συλλογών και των αποστημάτων
- Πώς να διαχειριστείτε τον ικτερικό ασθενή
- Κοινές αιτίες του αποφρακτικού ίκτερου
- Πώς να αναδειχθεί η θέση και η αιτιολογία της απόφραξης
- Πότε ενδείκνυται διαδερμική επέμβαση;

V) ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ

- Αγγειακή φλεβική πρόσβαση (Κεντρικές φλεβικές γραμμές) για χημειοθεραπεία
- Τι είναι μια γραμμή PICC;
- Τι είναι ένα φλεβικής port
- Τι είναι ένας καθετήρας Hickman;
- Το ηπατοκυτταρικό καρκίνωμα
- Απεικονιστική προσέγγιση

- Επιλογή ασθενών για χειρουργική επέμβαση, εκτομή, χημειοεμβολιασμό/ραδιοεμβολισμό.
- Ηπατικές μεταστάσεις
- Πώς να επιλέξετε τους ασθενείς για την εκτομή ή την διακαθετηριακή θεραπεία
- Πώς να θεραπευθεί ο καρκίνος νεφρού (RCC)?
- Πότε ενδείκνυται κατάλυση;
- Ποιος είναι ο ρόλος του εμβολισμού για RCC;
- Πότε και πώς απαιτείται θεραπεία σε μάζα πνεύμονα
- Η κατάλυση με ραδιοσυχνότητες και άλλες καταλυτικές τεχνικές.

VI) ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- Πότε και πώς πραγματοποιούνται οι απεικονιστικά κατευθυνόμενες βιοψίες μυών και οστών
- Πότε και ποιές απεικονιστικές τεχνικές χρησιμοποιούνται σε ασθενή με ραχιαλγία, οσφυαλγία και νευραλγίες
  - Πότε και πώς πραγματοποιείται η διαδερμική απεικονιστικά καθοδηγούμενη αποσυμπίεση των μεσοσπονδύλιων δίσκων
  - Πότε και πώς εκτελούνται οι διαδερμικές, απεικονιστικά καθοδηγούμενες τεχνικές στο σπονδυλικό σώμα, σπονδυλοπλαστική, κυφοπλαστική, που αποσκοπούν στην σταθεροποίηση της σπονδυλικής στήλης
  - Πότε και πώς πραγματοποιείται διαδερμική απεικονιστικά καθοδηγούμενη κατάλυση οστών ή μαζών μαλακών μοριών (καλοήθεις ή κακοήθεις)

14. Ιατρική παρασιτολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500688

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευαγγελία-Θεοφανώ Πιπεράκη

Διδάσκοντες: Ευαγγελία-Θεοφανώ Πιπεράκη

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6ο, 8ο, 10ο, 12ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Πέμπτη 14.30-16.00 Αίθουσα Α΄ Εργαστήριο Μικροβιολογίας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7462136, 210-7462125

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: epiper@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το κατ'επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα «Ιατρική Παρασιτολογία» περιλαμβάνει θεωρητικό μέρος (βλέπε Πρόγραμμα Μαθημάτων), και πρακτικό μέρος με επίδειξη των εργαστηριακών μεθόδων διάγνωσης στο Παρασιτολογικό Τμήμα του Εργαστηρίου Μικροβιολογίας και πρακτική άσκηση των φοιτητών σε ορισμένες από αυτές.

Πρόγραμμα μαθημάτων

Εισαγωγή, γενικά περί παρασιτισμού και παρασίτων, Κατάταξη πρωτοζώων και ελμίνθων (βιολογική και κλινική). Επιδημιολογία των παρασιτώσεων. Γενικά περί διάγνωσης των παρασιτώσεων.

Μέθοδοι διάγνωσης στην παρασιτολογία: παρασιτολογική εξέταση κοπράνων, εξέταση αίματος και ιστών, ορολογικές και μοριακές μέθοδοι, Επίδειξη μεθόδων στο εργαστήριο.

Γενικά περί πρωτοζώων

Εντερικά πρωτόζωα: αμοιβάδες (*Entamoeba* spp), μαστιγοφόρα (*Giardia lamblia*), κοκκίδια (*Cryptosporidium* spp, *Cyclospora cayetanensis*, *Cystoisospora belli*), βλεφαριδοφόρα (*Balantidium coli*). **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Πρωτόζωα του αίματος: *Plasmodium* spp, *Babesia*

spp, *Trypanosoma* spp. **Πρακτικό μέρος:** Επίστρωση αίματος και προετοιμασία παρασκευασμάτων για μικροσκόπηση. Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Πρωτόζωα των ιστών: *Toxoplasma*, *Leishmania*, Αμοιβάδες των ιστών (*Naegleria*, *Acanthamoeba*, *Balamuthia*). **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Γενικά περί ελμίνθων – επιδημιολογία

Ταξινόμηση – γενικά χαρακτηριστικά ελμίνθων

Κεστώδεις σκώληκες: Ταινίες: *Taenia* spp, *Diphyllobothrium* spp, *Echinococcus* spp, *Hymenolepis* spp. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Τρηματώδεις σκώληκες εντέρου: *Fasciolopsis*, *Heterophyes*, *Metagonimus*. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Τρηματώδεις σκώληκες αίματος: *Schistosoma* spp. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Τρηματώδεις σκώληκες ιστών: *Clonorchis*, *Opisthorchis*, *Fasciola* spp, *Paragonimus* spp. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Νηματέλμινθες εντέρου: *Enterobius vermicularis*, *Ascaris lumbricoides*, *Trichuris trichiura*, *Ancylostoma* spp, *Necator americanus*, *Strongyloides stercoralis*, *Trichostrongylus* sp, *Toxocara* spp, *Gnathostoma* spp, *Anisakis* spp. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Νηματέλμινθες αίματος και ιστών: Φιλάριες: *Wuchereria bancrofti*, *Brugia malayi*, *Loa loa*, *Onchocerca volvulus*, *Mansonella* spp. **Πρακτικό μέρος:** Παρατήρηση παρασκευασμάτων στο μικροσκόπιο.

Αρθρόποδα ιατρικής σημασίας, εκτοπαρασιτώσεις, Κατά φαντασίαν παρασίτωση, Αντιπαρασιτικά φάρμακα, Εξελίξεις – προοπτικές: εμβόλια.

15. Ιατρική των Μεταγγίσεων

Κωδ. Μαθήματος: 500627

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαριάννα Πολίτου

Διδάσκοντες: Αργυρή Γιαλεράκη, Τσαντές Αργύριος, Σερένα Βαλσάμη, Στέλλα Κοκόρη, Β. Καλότχου, Π.Τσιριγώτης, Δ. Δημητρούλης, Θ. Δεμέστιχα

Εξάμηνα που διδάσκεται: χειμερινό 7, 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τετάρτη 16.00-18.00 Αμφιθέτρο Φυσιολογίας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7286302, 210-5831932

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

mpolitou@med.uoa.gr,

Περιεχόμενα μαθήματος

Στο αντικείμενο του μαθήματος περιλαμβάνονται σειρά θεμάτων που αφορούν στην αλυσίδα της μετάγγισης, τα παράγωγα αίματος, τις ενδείξεις μετάγγισης αίματος και παραγώγων, την ανοσοαιματολογία, τον προμεταγγισιακό εργαστηριακό έλεγχο, τις άμεσες και απώτερες ανεπιθύμητες αντιδράσεις, την αιμοεπαγρύπνηση, τα μεταδιδόμενα με τη μετάγγιση νοσήματα καθώς και τις ιδιαίτερες ανάγκες σε επιμέρους οντότητες (κύηση, μεταμόσχευση, αιματολογικές κακοήθειες, χειρουργεία). Τα μαθήματα περιλαμβάνουν παρουσιάσεις από αμφιθεάτρου από μέλη ΔΕΠ, παρουσιάσεις φοιτητών και εργαστηριακές ασκήσεις στην Υπηρεσία Αιμοδοσίας του Αρεταϊείου Νοσοκομείου.

16. Μοριακή Παθολογική Ανατομική

Κωδικός Μαθήματος: 500660

Υπεύθυνος μαθήματος: Νικόλαος Καβαντζάς, Καθηγητής

Διδάσκοντες: Ν. Καβαντζάς, Καθηγητής, Σ. Τσελένη, Καθηγήτρια, Π. Κορκολοπούλου, Καθηγήτρια, Α.Χ. Λάζαρης, Καθηγητής, Α. Κωνσταντινίδου, Καθηγήτρια, Α. Σαέττα, Αν. Καθηγήτρια, Α. Νόννη, Αν. Καθηγήτρια, Χ. Γακιοπούλου, Αν. Καθηγήτρια, Σ. Σακελλαρίου, Πανεπιστ. Υπότροφος, Γ. Αγγρογιάννης, Πανεπιστ. Υπότροφος,

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Το κατ' επιλογὴν υποχρεωτικό μάθημα «Μοριακή Παθολογική Ανατομική – Παθογενετικοί Μηχανισμοί των Νόσων» διοργανώνεται από το Α΄ Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα μαθήματα πραγματοποιούνται στους χώρους του Εργαστηρίου (στο Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής ή στην Αίθουσα του Μουσείου του Εργαστηρίου, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του χώρου). Πρόκειται για 14 καθημερινές διαλέξεις (ώρα 16:00-18:00) οι οποίες πραγματοποιούνται μέσα στο χρονικό διάστημα 3 διδακτικών εβδομάδων. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα διδαχθούν τις βασικές αρχές της Μοριακής Παθολογικής Ανατομικής – Παθογενετικών Μηχανισμών των Νόσων.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 746 2158

Αρ. Ηλεκτ. Ταχυδρομείου: nkavantz@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσει ο φοιτητής μια εμπειριστατωμένη εικόνα της σύγχρονης Μοριακής Παθολογικής Ανατομικής και να εξοικειωθεί με τη μοριακή διαγνωστική κυρίως των διαφόρων κακοήθων νεοπλασμάτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι διαλέξεις περιλαμβάνουν καταρχήν δύο εισαγωγικά μαθήματα μοριακής βιολογίας που αφορούν στο ρόλο του κυτταρικού

κύκλου, της απόπτωσης και των οδών μεταγωγής σήματος στην καρκινογένεση. Στη συνέχεια ακολουθούν οι διαλέξεις που αφορούν στην μοριακή βιολογία/παθογένεση κυρίως των όγκων από τα διάφορα όργανα.

Συγκεκριμένα, εξετάζεται η μοριακή βάση της καρκινογένεσης στο μαστό και στο γεννητικό σύστημα του θήλεος, στους ενδοκρινείς αδένες, στον πνεύμονα, στο νευρικό σύστημα, στο νεφρό, στο ήπαρ-πάγκρεας, στην ουροδόχο κύστη, στα οστά, στο γαστρεντερικό σύστημα, στον όρχι και στο λεμφικό ιστό. Τέλος, σε μια διάλεξη εξετάζεται η συμμετοχή των αυξητικών παραγόντων στην εμβρυική ανάπτυξη.

17. Νευροακτινολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500597

Υπεύθυνος μαθήματος: Ματθίλδη-Άννα Παπαθανασίου

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ

Εξάμηνα που διδάσκεται: χειμερινό 7, 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται:

Δευτέρα 15:00-18:00, Αίθουσα «Αρχείο» Β΄ Εργαστήριο Ακτινολογίας

7 τρίωρα θεωρητική άσκηση και 5 ώρες υποχρεωτική πρακτική άσκηση

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 5831814 & 210 5831854

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

matparath@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ανατομία του κεντρικού νευρικού συστήματος χρησιμοποιώντας μεθόδους απεικόνισης (Υπολογιστική τομογραφία, Μαγνητική το-

μογραφία, αγγειογραφία) και η εισαγωγή στα βασικά απεικονιστικά πρότυπα και στη στοιχειώδη διαφορική διάγνωση των παθήσεων του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος. Συζητούνται οι ενδείξεις απεικόνισης και αλγόριθμοι για την ορθή επιλογή των απεικονιστικών μεθόδων σε σχέση με τις κλινικές ενδείξεις και η συμβολή της απεικόνισης στη διάγνωση, αντιμετώπιση και παρακολούθηση θεραπειών των ασθενών με νευρολογικά νοσήματα με τη χρήση των συμβατικών τεχνικών απεικόνισης.

Τα τελευταία χρόνια, παράλληλα με τις εξελίξεις στο χώρο της συμβατικής απεικόνισης έχουν αναπτυχθεί νέες τεχνικές λειτουργικής απεικόνισης (ενδεικτικά αναφέρονται η απεικόνιση αιμάτωσης με ΥΤ και ΜΤ, η απεικόνιση διάχυσης με ΜΤ, η δεσμιδογραφία DTI, η λειτουργική μαγνητική τομογραφία f-MRI και η μελέτη μεταβολικών παραγόντων με MR φασματοσκοπία), καθώς και η δυνατότητα ποσοτικής μέτρησης διαφόρων παραμέτρων με τις τεχνικές αυτές. Το αποτέλεσμα είναι η μεγάλη συμμετοχή και συμβολή των απεικονιστικών μεθόδων στη σύγχρονη έρευνα των νευρολογικών παθήσεων και η δυνατότητα εφαρμογής των δεδομένων αυτών στη μελέτη της παθολογίας αλλά και παθοφυσιολογίας τους. Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να μάθουν για αυτές τις νέες εφαρμογές και να εκτεθούν στον τρόπο χρήσης τους στην έρευνα στο πεδίο της νευροαπεικόνισης. Παρουσιάζεται έτσι ένας τομέας που μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον και να αποτελέσει έναυσμα-κίνητρο για μελλοντικό ενδιαφέρον των νέων γιατρών και ενασχόληση στον τομέα αυτό της έρευνας.

Η επεμβατική νευροακτινολογία από την άλλη μεριά, αποτελεί τον κλάδο της νευροακτινολογίας ο οποίος χρησιμοποιεί επεμβατικές μεθόδους όπως οι αγγειογραφίες για τη διάγνωση ειδικών

αγγειακών παθήσεων του κεντρικού νευρικού συστήματος. Επεμβατικές τεχνικές νευροακτινολογίας έχουν ήδη αντικαταστήσει τη χειρουργική αντιμετώπιση, σε συγκεκριμένες ενδείξεις, στην κλινική πράξη και αποτελούν την πρώτη μέθοδος επιλογής για θεραπεία. Οι μέθοδοι, οι εφαρμογές τους, τα αποτελέσματα και οι περιορισμοί θα παρουσιαστούν στο μάθημα αυτό στην ενότητα της επεμβατικής νευροακτινολογίας.

Πρόγραμμα μαθημάτων

Το μάθημα διεξάγεται στο χειμερινό εξάμηνο, Δευτέρα 15:00 με 18:00. Περιλαμβάνει 20 ώρες διδασκαλίας και 6 ώρες εργαστηριακής άσκησης σύμφωνα με το ακόλουθο πρόγραμμα:

1) Ανατομία ΚΝΣ, μέθοδοι απεικόνισης 1 ώρα

- Βασικές αρχές ακτινοφυσικής και ακτινοπροστασίας
- Ανατομία ΚΝΣ με εγκάρσια απεικόνιση

2) Ανατομία αγγείων ΚΝΣ, Αρχές επεμβατικής νευροακτινολογίας 2 ώρες

- Κλασική αγγειογραφία, Μαγνητική αγγειογραφία και Αξονική αγγειογραφία
- Σύγκριση, ενδείξεις και πλεονεκτήματα τεχνικής σε σχέση με κλινικά ερωτήματα

3) Συγγενείς ανωμαλίες ΚΝΣ, 1 ώρα

4) Ενδοκράνιος αιμορραγία, 2 ώρες

- Μη τραυματικής αιτιολογίας αιμορραγίες. Υπερτασική αιτιολογία, Υπαραχνοειδής αιμορραγία, σε υπόστρωμα αγγειακών δυσπλασιών, όγκων, αιμορραγική μετατροπή ΑΕΕ, φάρμακα, κατάχρηση ουσιών

5) Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, 1 ώρα

Επι-υπο σκληρίδιο αιμάτωμα, εγκεφαλικές θλά-

σεις, διάχυτο αξονικό τραύμα. Προγνωστικοί παράγοντες έκβασης ΚΕΚ

- 6) Ογκοί ΚΝΣ 1 ώρα
- 7) Ανευρύσματα αγγειακές δυσπλασίες, απεικόνιση επεμβατική αντιμετώπιση 2 ώρες
- 8) Παθήσεις της λευκής ουσίας 2 ώρες
  - Σκλήρυνση κατά πλάκας απεικονιστικά κριτήρια, παρακολούθηση νόσου και κριτήρια σε φαρμακευτικές μελέτες, συσχετισμός κλινικής εικόνας με απεικονιστικά ευρήματα.
- 9) Φλεγμονές ΚΝΣ, 2 ώρες
  - Εγκεφαλίτιδες, απόστημα, μηνιγγίτιδα
- 10) Αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο απεικόνιση επεμβατική αντιμετώπιση. 2 ώρες
  - Απεικονιστική διαχείριση ασθενών σε σχέση με κλινικά κριτήρια
  - Ευρήματα και προγνωστική σημασία
- 11) Νεώτερες τεχνικές νευροαπεικόνισης. Έρευνα στη Νευροαπεικόνιση. 2 ώρες
  - Απεικόνιση αιμάτωσης σε ΑΕΕ και γλοιώματα ΚΝΣ, Εφαρμογές σε χαρακτηρισμό όγκων και προγνωστική αξία, αξία στην παρακολούθηση. Ποσοτικές παράμετροι στην απεικόνιση.
- 12) Σπονδυλική στήλη, νωτιαίος μυελός. 2 ώρες
  - Μυελοπάθειες ΔΔ

18. Ογκολογική Απεικόνιση

Κωδ. Μαθήματος: 500710

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασίλειος Κουτουλίδης, Επίκουρος Καθηγητής Ακτινοδιαγνωστικής

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ του Α' Εργαστηρίου Ακτινολογίας, Μέλη ΔΕΠ Παθολογικής Ογκολογίας

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Ώρες διδασκαλίας 26. Στο πρόγραμμα του μαθήματος θα περιλαμβάνεται υποχρεωτική πρακτική άσκηση συνολικής διάρκειας 6 ωρών (τρία ακαδημαϊκά δώρα).

Η διδασκαλία θα πραγματοποιείται στο Αμφιθέατρο του Αρεταίου Νοσοκομείου και στις Μονάδες Απεικόνισης του Α' Εργαστηρίου Ακτινολογίας στο Αρεταίο Νοσοκομείο

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7286137, 210 7246103

Αρ. Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου:
radiology1@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος «Ογκολογική Απεικόνιση» είναι να εξηγήσει στους φοιτητές του 4ου, 5ου ή 6ου έτους πώς οι σύγχρονες μέθοδοι της Ιατρικής Απεικόνισης, μορφολογικές και λειτουργικές, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ασθενών με κακοήθεις νεοπλασίες. Η πρακτική διεθνώς, με διαρκώς αυξανόμενη τάση, είναι η αντιμετώπιση αυτή να γίνεται μέσω ομάδων πολλαπλών ειδικών, εξειδικευμένων σε κάθε τύπο καρκίνου. Κεντρική θέση στις περισσότερες αυτές ομάδες κατέχουν εξειδικευμένοι Ακτινολόγοι καθώς τα αποτελέσματα των διαφόρων απεικονιστικών εξετάσεων παίζουν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της πρόγνωσης και στη λήψη (ή την τροποποίηση) θεραπευτικών αποφάσεων.

Εισαγωγικά θα γίνει μία ανασκόπηση των βασικών αρχών της ογκολογικής απεικόνισης και των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων στο πεδίο αυτό. Θα εξηγηθεί πώς οι εξελίξεις αυτές συνδυάζονται με αντίστοιχες προόδους στα πεδία

της Παθολογικής Ογκολογίας, της Ακτινοθεραπευτικής Ογκολογίας και της Χειρουργικής Ογκολογίας. Θα αναλυθεί στη συνέχεια το πώς η σύγχρονη απεικόνιση, με τη χρήση τυποποιημένων κριτηρίων βοηθά στην εκτίμηση της θεραπευτικής απόκρισης των διαφόρων όγκων και το πώς τα κριτήρια αυτά διαρκώς εξειδικεύονται για συγκεκριμένους τύπους όγκων με τη χρήση πολλές φορές και ποσοτικών/ λειτουργικών παραμέτρων.

Η επόμενη και τελική σειρά διαλέξεων θα αφορά στην παρουσίαση των κυριότερων κακοηθειών ανά συστήματα με ένα ενιαίο πρότυπο: απεικονιστική ανίχνευση, απεικονιστική σταδιοποίηση, εκτίμηση χειρουργικής εξαιρεσιμότητας (όπου ενδείκνυται), εκτίμηση θεραπευτικής απόκρισης-επανασταδιοποίηση, ανίχνευση επιπλοκών σχετιζομένων με θεραπείες, απεικονιστική παρακολούθηση. Σε όλες τις περιπτώσεις, πέραν της ακτινολογικής σημειολογίας, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις κλινικές επιπτώσεις των απεικονιστικών ευρημάτων, όσον αφορά στην πρόγνωση και στη θεραπευτική αντιμετώπιση.

19. Ολιστική Φροντίδα Χρονίως Πασχόντων Ασθενών

Κωδ. Μαθήματος: 500711

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγήτρια Κυριακή Μυστακίδου

Διδάσκοντες: Καθηγήτρια Κ. Μυστακίδου, Καθηγήτρια Χ. Παπαδημητρίου, Καθηγήτρια Γ.Κωστοπαναγιώτου, Επικ. Καθηγήτρια Χ. Μπατιστάκη, Επικ. Καθηγήτρια Α. Ζυγογιάννη, Αναπλ.Καθηγητής Β. Κουλουλίας, Αναπλ. Καθηγητής Ν. Αρκαδόπουλος, Επιστ. Συνεργάτης Κλινική Ψυχολόγος Ε. Πάρπα, Κλινική Ψυχολόγος Ε.Τσιλικά.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6, 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Συνολικά περιλαμβάνονται 26 ώρες διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης (13 δίωρα) στο εκπαιδευτήριο της Μονάδας Ανακουφιστικής Αγωγής του Α΄ Εργαστηρίου Ακτινολογίας, Κορινθίας 27 στους Αμπελοκήπους, κάθε Τρίτη ή Πέμπτη και ώρα 15:00 – 17:00.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7707669

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
mistakidou@yahoo.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Φιλοσοφία και αρχές υποστηρικτικής και ανακουφιστικής φροντίδας

- Ορισμός, φιλοσοφία, σφαιρική θεώρηση
- Η ιστορία και η εξέλιξη της υποστηρικτικής ανακουφιστικής φροντίδας
- Αρχές υποστηρικτικής ανακουφιστικής φροντίδας
- Ογκολογία και υποστηρικτική ανακουφιστική φροντίδα

Κλινική φαρμακολογία

- Εισαγωγή
- Συχνότητα-επιπτώσεις-ταξινόμηση-αξιολόγηση σωματικών συμπτωμάτων. Γενικές αρχές φαρμακευτικής προσέγγισης- Φαρμακοκινητική –Φαρμακοδυναμική-Ανεπιθύμητες ενέργειες

Ολιστική εκτίμηση συμπτωμάτων

- Συμπτώματα γαστρεντερικού
- Ανορεξία-καχεξία-απώλεια βάρους-κόπωση-Θρέψη.
- Συμπτώματα αναπνευστικού συστήματος.
- Αναιμία -παραλήρημα-ψυχώσεις-ψυχοπαθολογία.
- Ποιότητα ύπνου
- Ανακουφιστική ΑΚΘ,ΧΜΘ, Χειρουργική
- Συμπληρωματικές /Εναλλακτικές Θεραπείες

- Σωματικές και ψυχολογικές διαστάσεις του συνολικού υποφρέιν

Βελτίωση ποιότητας ανακουφιστικής και υποστηρικτικής φροντίδας

- Διαχείριση, Λειτουργία και Αξιολόγηση ολοκληρωμένων υπηρεσιών ανακουφιστικής και υποστηρικτικής φροντίδας.
- Βελτίωση ποιότητας φροντίδας – ποιότητα ζωής

Υποστηρικτική και ανακουφιστική φροντίδα παιδιών και εφήβων

- Σωματικά συμπτώματα σε παιδιά και εφήβους
- Ψυχολογικά προβλήματα
- Στήριξη παιδιών, εφήβων και των οικογενειών τους

Υποστηρικτική και ανακουφιστική φροντίδα ηλικιωμένων

- Προετοιμασία για τον επερχόμενο θάνατο
- Ηθικά διλήμματα

20. Παθολογική Ανατομική του Αιμοποιητικού Συστήματος

Κωδικός Μαθήματος: 500692

Υπεύθυνη μαθήματος: Π. Κορκολοπούλου – Καθηγήτρια

Διδάσκοντες: Π. Κορκολοπούλου, Ε. Πατσούρης, Ε. Θυμαρά, Δ. Παπαδάκη, Υ. Δούση-Αναγνωστοπούλου, Μ. Ιωάννου, Β. Ζολώτα, Θ. Βασιλακόπουλος, Μ. Αγγελοπούλου, Μ. Σιακαντάρη

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τα μαθήματα πραγματοποιούνται στο χώρο του Εργαστηρίου (στο αμφιθέατρο της Παθολογικής Ανατομικής ή

στην Αίθουσα του Μουσείου του Εργαστηρίου, ανάλογα με την διαθεσιμότητα του χώρου). Πρόκειται για 9 καθημερινές μεσημεριανές διαλέξεις (ώρα 15:30-17:30) οι οποίες πραγματοποιούνται μέσα στο χρονικό διάστημα 2 διδακτικών εβδομάδων.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 746 2158

Αρ. Ηλεκτ. Ταχυδρομείου: pkorcol@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα διδαχθούν τις βασικές αρχές της Παθολογικής Ανατομικής του Αιμοποιητικού συστήματος με ιδιαίτερη έμφαση στις νεοπλασίες του και θα εισαχθούν στην διαγνωστική προσπέλαση των οντοτήτων που το απαρτίζουν. Πιο συγκεκριμένα οι διαλέξεις περιλαμβάνουν κατ'αρχήν εισαγωγικές έννοιες προκειμένου ο φοιτητής να εξοικειωθεί με τις τεχνικές και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την προσέγγιση των νοσημάτων του Αιμοποιητικού συστήματος. Ταυτόχρονα πραγματοποιείται μία επανάληψη στην ανοσολογία αλλά και την φυσιολογική δομή και αρχιτεκτονική των λεμφικών οργάνων. Στη συνέχεια ακολουθεί εισαγωγή στην ταξινόμηση των νεοπλασματικών παθήσεων του αιμοποιητικού συστήματος με βάση την τελευταία έκδοση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (2008). Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των λεμφωμάτων (Hodgkin και μη Hodgkin B και T) η οποία περιλαμβάνει τόσο την ιστολογική εικόνα όσο και τη μοριακή βιολογία του εκάστου λεμφώματος αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διακρίνουν το κάθε ένα από αυτά ως διακριτή κλινική οντότητα. Ως ξεχωριστά κεφάλαια αναλύονται τα δερματικά λεμφώματα και τα πλασματοκυτταρικά νεοπλάσματα. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται για τα λεμφώματα που εμφανίζονται σε ανοσοκατεσταλμένους ασθενείς (π.χ. οροθετικοί

ασθενείς ή ασθενείς μετά από μεταμόσχευση). Με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των λεμφωμάτων ακολουθεί εισαγωγή στην οστεομυελική βιοψία και η αναλυτική παρουσίαση των νοσημάτων του μυελού των οστών και πιο συγκεκριμένα των μυελοϊπερπλαστικών νεοπλασμάτων, του μυελοδυσπλαστικού συνδρόμου, των μικτών μυελοϊπερπλαστικών/μυελοδυσπλαστικών νεοπλασμάτων και τέλος των οξειών λευχαιμιών. Οι παρουσιάσεις ολοκληρώνονται με την κλινική προσέγγιση των νοσημάτων του αιμοποιητικού συστήματος, η οποία παρουσιάζεται από συνεργάτες του Εργαστηρίου, Αιματολόγους του Λαϊκού Νοσοκομείου, μέλη Δ.Ε.Π. του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσει ο φοιτητής μία εμπεριστατωμένη εικόνα της σύγχρονης Παθολογικής Ανατομικής του Αιμοποιητικού συστήματος και να εξοικειωθεί με την διαγνωστική προσέγγιση των νοσημάτων αυτών. Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων παρουσιάζονται παραδείγματα περιστατικών προς διάγνωση με σκοπό να τονιστούν οι διαφοροδιαγνωστικοί προβληματισμοί οι οποίοι ενδεχόμενα προκύπτουν στην καθ' ημέρα διαγνωστική πράξη. Με αυτόν τον τρόπο ο φοιτητής συμμετέχει σε μία διαδραστική διαδικασία που προσομοιάζει την διαγνωστική ρουτίνα της Αιμοπαθολογοανατομίας και ως εκ τούτου μπορεί μέσω της ενεργούς συμμετοχής του να διεκπαιρωθεί τα πρώτα βήματα της αιμοπαθολογοανατομικής διαγνωστικής προσέγγισης.

21. Παθολογική Ανατομική του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος

Κωδικός Μαθήματος: 500659

Υπεύθυνος μαθήματος: Ε. Πατσούρης - Καθηγήτης

Διδάσκοντες: Ε. Πατσούρης, Π. Κορκολοπούλου, Ν. Καβαντζάς, Ι. Παναγιωτίδης, Γ. Αγρογιάννης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 5,7,9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τα μαθήματα πραγματοποιούνται στο χώρο του Εργαστηρίου (στο αμφιθέατρο της Παθολογικής Ανατομικής ή στην Αίθουσα του Μουσείου του Εργαστηρίου, ανάλογα με την διαθεσιμότητα του χώρου). Πρόκειται για 13 καθημερινές μεσημεριανές 2ωρες διαλέξεις (ώρα 15:30-17:30) οι οποίες πραγματοποιούνται μέσα στο χρονικό διάστημα 2,5 διδακτικών εβδομάδων.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 746 2158

Αρ. Ηλεκτ. Ταχυδρομείου: epatsour@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Οι φοιτητές διδάσκονται τις βασικές αρχές της Παθολογικής Ανατομικής του Νευρικού Συστήματος, η οποία αποτελεί ξεχωριστή ειδικότητα στα περισσότερα κράτη της Ευρώπης και στις Η.Π.Α. όπου διδάσκεται σαν ανεξάρτητο κανονικό μάθημα στα προγράμματα της εκπαίδευσης των Ιατρικών Σχολών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις νεοπλασίες του νευρικού συστήματος και στα νευροεκφυλιστικά νοσήματα. Οι φοιτητές διδάσκονται την διαγνωστική προσπέλαση των παθολογικών οντοτήτων του νευρικού συστήματος, τα νεότερα δεδομένα σε διαγνωστικό, θεραπευτικό και ερευνητικό επίπεδο της Μοριακής Νευροπαθολογοανατομίας και παρακολουθούν εργαστήρια νεκροτομής εγκεφάλου και ιστοληψίας από νεκροτομηθέντα εγκέφαλο.

Πιο συγκεκριμένα οι διαλέξεις περιλαμβάνουν κατ'αρχάς εισαγωγικές έννοιες λειτουργικής Ανατομίας και Φυσιολογίας του Νευρικού Συστήματος για την εξοικείωση του φοιτητή και τεχνικές και μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη προσέγγιση των νοσημάτων του Νευρικού Συστήματος. Στη

συνέχεια ακολουθεί εισαγωγή στη ταξινόμηση των νεοπλασμάτων του κεντρικού και περιφερικού νευρικού συστήματος με βάση την τελευταία έκδοση της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (2007). Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των όγκων του νευρικού συστήματος, η οποία περιλαμβάνει τόσο την ιστολογική εικόνα όσο και την μοριακή βιολογία του εκάστοτε νεοπλασματος, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διακρίνουν το κάθε ένα από αυτά ως διακριτή κλινική οντότητα, τους προβλεπτικούς δείκτες, την βιολογική του συμπεριφορά και της νέες θεραπευτικές στρατηγικές στα πλαίσια της εξατομικευμένης, στοχευμένης θεραπείας.

Ακολουθούν η ενότητα των νευροεκφυλιστικών νοσημάτων με κύριες συνιστώσες την νόσο Alzheimer και τα νοσήματα Prion, αναφορά στον εγκέφαλο στο γήρας, οι φλεγμονώδεις παθήσεις, τα απομυελινωτικά νοσήματα και οι αγγειακές παθήσεις του νευρικού συστήματος. Ειδική διάλεξη αφιερώνεται στη λειτουργία τράπεζας εγκεφάλων όπου τονίζεται η σημασία των οργανισμών αυτών για την έρευνα αλλά και την αναβάθμιση των διαγνωστικών μεθόδων όπως και την υποστήριξη των μεθόδων στοχευμένης θεραπείας στα νοσήματα του νευρικού συστήματος, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι ψυχικές παθήσεις. Οι παρουσιάσεις ολοκληρώνονται με εργαστηριακές ασκήσεις παρουσίασης και συμμετοχής των φοιτητών σε νεκροτομή εγκεφάλου και ιστοληψίας από τον νεκροτομηθέντα εγκέφαλο.

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσει ο φοιτητής μία εμπειριστατωμένη εικόνα της σύγχρονης Παθολογικής Ανατομικής του Νευρικού Συστήματος και να εξοικειωθεί με την διαγνωστική προσέγγιση των νοσημάτων αυτών. Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων παρουσιάζονται παραδείγματα περιστατικών προς διάγνωση με σκοπό να τονιστούν οι διαφοροδιαγνωστικοί προβληματισμοί οι οποίοι ενδεχόμενα προκύπτουν στην καθ' ημέρα διαγνω-

στική πράξη. Με αυτόν τον τρόπο ο φοιτητής συμμετέχει σε μία διαδραστική διαδικασία που προσομοιάζει την διαγνωστική ρουτίνα της Νευροπαθολογοανατομίας και ως εκ τούτου μπορεί μέσω της ενεργούς συμμετοχής του να διεκπεραιώσει τα πρώτα βήματα της διαγνωστικής προσέγγισης.

22. Παιδοακτινολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500598

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευθυμία Αλεξοπούλου, Av.Καθηγήτρια

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ

Εξάμηνα που διδάσκεται: εαρινό 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται:

Τετάρτη 14:00-17:00, Αίθουσα «Αρχείο» Β' Εργαστήριο Ακτινολογίας
7 τρίωρα θεωρητική άσκηση και 5 ώρες υποχρεωτική πρακτική άσκηση

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 5831825 & 210 5831854

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

ealexop@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Με το κατ' επιλογήν μάθημα της Παιδοακτινολογίας ο φοιτητής διδάσκεται όλο το φάσμα της απεικόνισης σε όλα τα όργανα - συστήματα του παιδιατρικού ασθενούς, ενώ μαθαίνει τον απεικονιστικό αλγόριθμο διαχείρισης των βασικών παθήσεων του μικρού ασθενούς. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα επιπλέον σημαντικό εφόδιο στην καλύτερη κατανόηση του βασικού Υποχρεωτικού μαθήματος της Παιδιατρικής.

Η οντότητα της Παιδοακτινολογίας είναι εντελώς

διαφορετική από εκείνη της Ακτινολογίας των ενηλίκων, γεγονός που προκύπτει από τη διαφορετική φύση των παθήσεων μεταξύ των ενηλίκων και των παιδιών. Για τον λόγο αυτό εξάλλου είναι ξεχωριστές ειδικότητες η Παθολογία από την Παιδιατρική, η Χειρουργική ενηλίκων από την Παιδοχειρουργική κοκ.

Στόχος του μαθήματος είναι να έρθει σε επαφή ο φοιτητής με το διαφορετικό τρόπο απεικονιστικής διερεύνησης της παθολογίας του παιδιατρικού ασθενούς σε σύγκριση με εκείνη του ενήλικα, δεδομένου ότι οι παθολογικές καταστάσεις της παιδικής ηλικίας διαφέρουν από εκείνες των ενηλίκων, η συνεργασία με τους μικρούς ασθενείς πολλές φορές είναι ανύπαρκτη, ενώ η έκθεση στην ακτινοβολία θα πρέπει να ελαχιστοποιείται.

Ακολουθεί αναλυτικά η ύλη και το περιεχόμενο του μαθήματος

Παθήσεις αναπνευστικού συστήματος (3 ώρες)

1. Απεικονιστικές μέθοδοι διερεύνησης
2. «Ανάγνωση» α/α θώρακα
3. Σύνδρομο αναπνευστικής δυσχέρειας του νεογνού
  - Ιδιοπαθές σύνδρομο αναπνευστικής δυσχέρειας (νόσος υαλοειδούς μεμβράνης)
  - Βρογχοπνευμονική δυσπλασία
  - Παροδική ταχύπνοια
  - Εισρόφηση μηκωνίου
  - Συγγενής Διαφραγματοκήλη
  - Συγγενές λοβώδες εμφύσημα
4. Λοιμώξεις αναπνευστικού στα παιδιά
  - Βακτηριδιακές-ιογενείς
  - Στρογγύλη πνευμονία
5. Εισρόφηση ξένου σώματος
6. Σύνδρομο Swyer James (Mc Leod)
7. Κυστική αδеноματοειδής δυσπλασία
8. Πνευμονικό απόλυμα

9. Παθήσεις μεσοθωρακίου (μάζες)
10. Κυστικές νόσοι (πνευματοκήλες, κυστική ίνωση)

Παθήσεις πεπτικού συστήματος (3 ώρες)

1. Απεικονιστικές μέθοδοι διερεύνησης
2. Α/α κοιλίας: διαγνωστική προσέγγιση
3. Ατρησίες πεπτικού σωλήνα
4. Νεκρωτική εντεροκολίτιδα
5. Γ.Ο.Π. - Διαφραγματοκήλες
6. Υπερτροφική πυλωρική στένωση
7. Ειλός εκ μηκνίου
8. Ανωμαλίες στροφής του εντέρου-οπιστροφή
9. Εγκολεασμός
10. Οξεία σκληροκοιτίτιδα - μεσεντέριος αδενίτιδα
11. Νόσος Hirschsprung
12. Κύστεις αναδιπλασιασμού
13. Νόσος Crohn
14. Αιμορραγία πεπτικού – μεκέλειο εκκόλπωμα
15. Νεοπλάσματα ήπατος (αιμαγγειοενδοθηλίωμα, ηπατοβλάστωμα)
16. Κύστη χοληδόχου πόρου – νόσος Caroli

Παθήσεις ουροποιητικού συστήματος (3 ώρες)

1. Απεικονιστικές μέθοδοι διερεύνησης
2. Συγγενείς ανωμαλίες
  - Ανωμαλίες αριθμού των νεφρών
  - Ανωμαλίες μεγέθους των νεφρών
  - Ανωμαλίες θέσεως των νεφρών
  - Στένωση πυελοουρητηρικής συμβολής
  - Μεγαουρητήρας
  - Έκτοπος ουρητήρας
  - Ουρητηροκήλη
  - Εκκολπώματα ουροδόχου κύστεως
  - Βαλβίδες οπίσθιας ουρήθρας
  - Ανωμαλίες ουραχού
3. Κυστεοουρητηρική παλινδρόμηση
4. Ουρολοίμωξη

5. Κυστικές παθήσεις των νεφρῶν (πολυκυστική νόσος νεφρῶν-πολυκυστικός δυσπλαστικός νεφρός -σπογγοειδής νεφρός)
6. Νευροβλάστωμα-νεφροβλάστωμα- ραβδομυοσάρκωμα
7. Νεφρογενής υπέρταση

Παθήσεις μυοσκελετικού συστήματος (3 ώρες)

1. Απεικονιστικές μέθοδοι διερεύνησης
2. Αναπτυξιακή δυσπλασία του ισχίου
3. «Δυσπλασίες» οστών (αχονδροπλασία, οστεοπέτρωση, ατελής οστεογένεση)
4. Κατάγματα στα παιδιά
5. Υμενίτιδα του ισχίου
6. Οστεοχονδρίτιδα (Perthes)
7. Επιθετικές λυτικές αλλοιώσεις
  - Οστεοσάρκωμα
  - Σάρκωμα Ewing
  - Ιστικοκύτωση
  - Οστεομελίτιδα
8. Οστεοβλαστικές αλλοιώσεις
  - Οστεοσάρκωμα
  - Οστεοειδές οστέωμα
  - Χρόνια οστεομυελίτιδα
  - Παλαιό κάταγμα
9. «Αθῶες» οστικές αλλοιώσεις
  - μη οστεοποιοί ίνωμα
  - απλή κύστη
  - κάταγμα καταπόνησης
  - ινώδης δυσπλασία
10. Ρευματοειδής αρθρίτιδα
11. Αιμοσφαιρινοπάθειες (μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική αναιμία)

Παθήσεις κεντρικού νευρικού συστήματος (4 ώρες)

1. Ανατομία ΚΝΣ - απεικόνιση με υπολογιστική τομογραφία και μαγνητικό συντονισμό

2. Υπερηχογράφημα εγκεφάλου
  - Φυσιολογικό
  - Προωρότητα και παθήσεις του εγκεφάλου
    - i. Περικολιακή λευκοεγκεφαλοπάθεια
    - ii. Αιμορραγία και υδροκέφαλος
    - iii. Φλεβικό έμφρακτο
3. Συγγενείς ανωμαλίες:
  - Υπερσκηνιδιακές: Αγενεσία μεσολοβίου, σχιζεγκεφαλία, μηνιγγο-εγκεφαλοκήλες, ανεγκεφαλία, υδρανεγκεφαλία, ολοπροσεγκεφαλία, διαφραγματο-οπτική δυσπλασία
  - Υποσκηνιδιακές: Dandy -Walker, Chiari I-II-III
  - Ανωμαλίες μετανάστευσης νευρώνων: ετεροτοπία, παχυγυρία, πολυμικρογυρία
4. Φλεγμονές ΚΝΣ:
  - Συγγενείς λοιμώξεις: TORCH
  - Εγκεφαλίτιδα
  - Απόστημα
  - ADEM
5. Ογκοί της παιδικής ηλικίας:
  - Μυελοβλάστωμα
  - Τεράτωμα
  - Πιλοκυτταρικό αστροκύττωμα
6. Υδροκέφαλος
7. ΚΕΚ και κακοποιημένο παιδί

Παθήσεις καρδιαγγειακού συστήματος (3 ώρες)

A. Συγγενείς καρδιοπάθειες

1. Ανατομική - μορφολογική εκτίμηση
2. Μορφολογικά στοιχεία:
  - Θέση καρδιάς (αριστερο- μεσο- ή δεξιοκαρδία)
  - Σχετική θέση καρδιάς και σπλάχνων (situs)
  - Θέση και μορφολογία καρδιακών κοιλοτήτων
  - Κολποκοιλιακές συνδέσεις
  - Συνδέσεις μεγάλων αγγείων με κοιλίες

- Μορφολογία μεγάλων αγγείων – κατάσταση πνευμονικής κυκλοφορίας
- 3. Σχετική θέση καρδιάς και σπλάχνων (situs):
  - Situs solitus (μορφολογικά ΔΚ δεξιά)
  - Situs inversus ή αντικατοπτρική διαμόρφωση (μορφολογικά ΔΚ αριστερά)
  - Δεξιός ισομερισμός (ασπληνία, ΔΚ άμφω, Δ κύριοι βρόγχοι άμφω)
  - Αριστερός ισομερισμός (πολυσπληνία, ΑΚ άμφω, Α κύριοι βρόγχοι άμφω)
  - Situs ambiguus (απροσδιόριστη διαμόρφωση, αδυναμία χαρακτηρισμού κόλπων)
- 4. Λειτουργική ταξινόμηση
  - Μη κυανωτικές/διάταση κοιλοτήτων - καρδιακή ανεπάρκεια
    - Κυανωτικές
    - Μη κυανωτικές

Διάταση κοιλοτήτων - Καρδιακή ανεπάρκεια

Υπερφόρτωση πίεσης

- Στένωση αορτής
- Ισθμική στένωση αορτής
- Σύνδρομο υποπλαστικής αριστεράς καρδιάς
- Στένωση πνευμονικής

Υπερφόρτωση όγκου

- Μεσοκοιλιακή επικοινωνία (ASD)
- Μεσοκοιλιακή επικοινωνία (VSD)
- Ανωμαλίες μεγάλων αγγείων
- Ανοικτός βοττάλειος πόρος, αορτοπνευμονικό παράθυρο
- Μερική ανώμαλη εκβολή πνευμονικών φλεβών
- Ανεπάρκειες βαλβίδων

Κυανωτικές

Απόφραξη της πνευμονικής ροής με ΔΑ διαφυγές

- Τετραλογία Fallot
- Μονήρης κοιλία ή άλλη σύμπλοκη ΣΚ με περιορισμό ή απόφραξη της αιματικής ροής προς τους πνεύμονες

Απόφραξη της πνευμονικής ροής με ανάμειξη κυκλοφοριών

- Μετάθεση μεγάλων αγγείων (TGA)
- Διπλοέξοδη δεξιά κοιλία
- Ατρησία τριγλώχινας ή άλλη μονήρης κοιλία
- Αρτηριακός κορμός
- Ολική ανώμαλη εκβολή πνευμονικών φλεβών
- Σύνδρομο υποπλαστικής αριστερής καρδιάς

Συγγενείς ανωμαλίες μεγάλων αγγείων

- Αριστερό αορτικό τόξο με έκτοπη έκφυση της δεξιάς υποκλειδίου αρτηρίας
- Αγγειακοί δακτύλιοι: Διπλό αορτικό τόξο, Πνευμονικός αγγειακός δακτύλιος, Δεξιό αορτικό τόξο με αντικατοπτρική διάταξη των μεγάλων κλάδων, Δεξιό αορτικό τόξο με έκτοπη έκφυση της αριστεράς υποκλειδίου αρτηρίας

Β. Μυοκαρδίτιδα

Γ. Περικαρδίτιδα

Δ. Μυοκαρδιοπάθειες (κυρίως διατακτική)

Επεμβατική Ακτινολογία (2 ώρες)

1. Προεπεμβατική και μετεπεμβατική φροντίδα των παιδιατρικών ασθενών
2. Καταστολή - αναισθησία
3. Επιλογή της κατάλληλης απεικονιστικής μεθόδου καθοδήγησης των διαδερμικών επεμβατικών τεχνικών
4. Διαδερμικές επεμβατικές τεχνικές
  - Μη αγγειακές επεμβατικές τεχνικές:
    - i. Βιοψίες
    - ii. Παροχετεύσεις
    - iii. Εγχύσεις
    - iv. Radiofrequency Ablation
  - Αγγειακές επεμβατικές τεχνικές:
    - i. Εμβολισμοί
    - ii. Αγγειοπλαστικές
  - Σκληροθεραπεία (φλεβώδεις δυσπλασίες - λεμφαγγειώματα)

23. Πυρηνική Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500712

Υπεύθυνος μαθήματος: Μ. Σουβατζόγλου

Διδάσκοντες: Μ. Σουβατζόγλου, Αρεταίειο Παν/κό Νοσ/μείο, Γ.Σ. Λυμούρης Αρεταίειο Παν/κό Νοσ/μείο

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη και Πέμπτη 14- «Αρεταίειο»

Νοσοκομείο, Τμήμα Πυρηνικής Ιατρικής, Α΄ Εργαστήριο Ακτινολογίας

Αρ. Τηλ Επικοινωνίας: 210-7286232, 09:00-12:30

Περιεχόμενα Μαθήματος

Εισαγωγή/Σκοπιμότητα: Η χρησιμότητα της Πυρ-

νικής Ιατρικής στη διάγνωση και θεραπεία αντικατοπτρίζεται πλήρως με αυτό το υποχρεωτικό κατ' επιλογὴν μάθημα όπου με εύληπτο τρόπο μέσα σε 1 δώρη εισαγωγική διδασκαλία και 4 εξάωρες Πρακτικές Ασκήσεις η δυνατότητα ουσιαστικής κάλυψης όλου του σκέλους των διαγνωστικών και θεραπευτικών εφαρμογών της Πυρηνικής Ιατρικής.

Διανέμεται πλήρες εγχειρίδιο.

Μάθημα 1ο [Δώρη Διδασκαλία]: • Εισαγωγή στην Πυρηνική Ιατρική. • Ραδιοφάρμακα. Κλινικές Εφαρμογές στη Διάγνωση και Θεραπεία

Μάθημα 2ο, Μάθημα 3ο

1. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ	
ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ
Δυναμικό και Στατικό Σπινθηρογράφημα Εγκεφάλου/ Ραδιοϊσοτοπική Καρωτιδογραφία με Tc-99m Per-technetate ή DTPA	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Τομογραφικό Σπινθηρο-γράφημα Εγκεφάλου με Tc-99m HMPAO	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Τομογραφικό Σπινθηρογράφημα Ραβδωτών Σωμάτων [μεταφορέων ντοπαμίνης, προσυναπτικά] με I-123 Ιοφλουπάνιο	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Τομογραφικό Σπινθηρογράφημα Ραβδωτών Σωμάτων [υποδοχέων ντοπαμίνης, μετασυναπτικά] με I-123 Ιωδοβενζαμίδα	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Τομογραφικό Σπινθηρογράφημα Οφθαλμικών Κόγχων-Υποφύσεως με In-111 Octreotide	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση

1. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ	
ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ
Στατικό Σπινθηρογράφημα Θυρεοειδούς Αδένα με Tc-99m Perchnetate	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Παραθυρεοειδών Αδένων με Tc-99m MIBI (Sesta-MIBI)	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό και Δυναμικό Σπινθηρογράφημα Σιελογόνων Αδένων [Ραδιοϊσοτοπική Σιελογραφία] με Tc-99m Perchnetate	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Ήπατος-Σπληνός (ΔΕΣ) με Tc-99m Phytate	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Σπληνός (κατεστραμμένα ερυθρά) με Tc-99m Pertechnetate	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Ολόσωμο Στατικό Σπινθηρογράφημα Οστών με Tc- 99m MDP	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Σπινθηρογράφημα Οστών 3ών φάσεων με Tc-99m MDP	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Φλοιού Επινεφριδίων με I-123 Νορ-Χοληστερόλη	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Μυελού Επινεφριδίων με I-123 μετα-Ιωδο-Βενζυ-λο-Γουανιδίνη (mIBG)	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Ολόσωμο Στατικό Σπινθηρογράφημα ανάδειξης υποδοχέων σωματοστατίνης με In-111 Πεντετρισιτίδιο (Octreoscan)	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Ολόσωμο Στατικό Σπινθηρογράφημα ανάδειξης υποδοχέων σωματοστατίνης με Tc-99m Τετροκτίδιο (Tetrokyd)	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα ανάδειξης φλεγμονής με Tc-99m HIG	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα ανάδειξης λοιμώξεως με Tc-99m Κυπρο-φλοξασίνη	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση

1. ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ
Στατικό Σπινθηρογράφημα ανάδειξης λοιμώξεως με Tc-99m Νορ-φλοξασίνη	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Δυναμικό και Στατικό Σπινθηρογράφημα Ανάδειξης Αιμορραγίας Κατωτέρου Πεπτικού με Tc-99m Pyro-phosphate	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Ραδιοϊσοτοπική Λεμφαγγειογραφία με Tc-99m να-νο-κolloειδή	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Δυναμική και Στατική Σπινθηρογραφική Χαρτογράφηση φρουρού-λεμφαδένα με Tc-99m νανο-κolloειδή	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Δυναμική και Στατική Σπινθηρογραφική Χαρτογράφηση λεμφαγγειακού δικτύου απορροής επί σπίλου/μελανώματος με Tc-99m νανο-κolloειδή	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση

Μάθημα 4ο

2. ΕΓΤΡΑΦΗΜΑΤΑ, GFR, ERPF

ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΣ
Στατικό Σπινθηρογράφημα νεφρών με Tc-99mDMSA για εκτίμηση της σχετικής ή/και της απόλυτης λειτουργικότητας [ημιποσοτική εκτίμηση της λειτουργικότητας των νεφρώνων]	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Δυναμικό Σπινθηρογράφημα νεφρών με DTPA ή MAG 3 για εκτίμηση της διηθητικής (ακεραιότητας) ικανότητας του αγγειώδους σπειράματος ή των εγγύς εσπειραμένων σωληναρίων	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Προσδιορισμός του Ρυθμού Σπειραματικής Διήθησης [GFR (Glomerular Filtration Rate)]	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Προσδιορισμός της Δραστικής Νεφρικής Ροής Πλάσματος [ERPF (Effective Renal Plasma Flow)]	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση

3. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Στατικό Σπινθηρογράφημα Αιματώσεως Πνευμόνων με Tc-99m Μικρο-Κολλοειδή	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Στατικό Σπινθηρογράφημα Αερώσεως Πνευμόνων με Tc-99m Techno-Gas	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση
Ραδιοϊσοτοπική Χολαγγειο-γραφία με HIDA	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα, Διαγνωστική Εκτίμηση, Διαφ Διάγνωση

4. ΡΑΔΙΟΑΝΟΣΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ [RIA] ΚΑΙ ΑΝΟΣΟΡΑΔΙΟΜΕΤΡΙΤΙΚΟΙ [IRMA] ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	Αρχή της Ανταγωνιστικής Σύνδεσης
----------------	----------------------------------

5. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΙΔΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΣ
Ραδιοπεπτιδική Θεραπεία [PRRT] για την αντιμετώπιση των νευροενδοκρινών όγκων	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα
Ραδιομοριακή Θεραπεία με Στρόντιο-89 ή Σαμάριο-153 για την αντιμετώπιση των επωδύνων πολλαπλών διάσπαρτα στον σκελετό Οστικών μεταστάσεων ή συμπληρωματικά μετά από Ακτινοθεραπεία	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα
Ραδιομοριακή Θεραπεία με Ράδιο-223 για την αντιμετώπιση των επωδύνων και ορμονοαντόχων Οστικών μεταστάσεων	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα
Ραδιομοριακή Θεραπεία με Ρήνιο-188για την αντιμετώπιση των μη Μελανωματικών Σπίλων	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα
Ραδιομοριακή Θεραπεία με Ιώδιο-131 για την αντιμετώπιση καλοήθων ή κακοήθων νεοπλασιών του Θυρεοειδούς	Παθοφυσιολογία, Ραδιοδιοσκευάσματα

Γ' ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

24. Αιματολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500548

Υπεύθυνος μαθήματος: Κώστας Κωνσταντόπουλος

Διδάσκοντες: Αγγελοπούλου, Βαλαάμη, Βαριάμη, Βασιλακόπουλος, Βουλγαρέλης, Γιαννούλη, Κοκώρη, Κοντοπίδου, Κόσσυβα, Κυρτσώνη, Κωνσταντόπουλος, Παναγιωτίδης, Παππά, Πλατά, Πολίτου, Ρούσου, Σιακαντάρη, Τέρπος, Τσαφταρίδης, Τσιριγώτης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή/Αμφιθέατρο Φώτης Παυλάτος

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7456902

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: bettyk80@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

- Ερυθροποίηση
- Μορφολογία Ερυθροκυττάρων
- Από τη μορφολογία στη διάγνωση II
- Προσέγγιση ασθενούς με αναιμία
- Αιμοσφαιρινοπάθειες
- Προσέγγιση ασθενούς με λευκοπενία
- Προσέγγιση ασθενούς με λευκοκυττάρωση
- Προσέγγιση ασθενούς με παγκυτταροπενία
- Προσέγγιση ασθενούς με ηωσινοφιλία
- Προσέγγιση ασθενούς με ερυθροκυττάρωση
- Προσέγγιση ασθενούς με λεμφαδενοπάθεια
- Προσέγγιση ασθενούς με σπληνομεγαλία
- Προσέγγιση ασθενούς με θρομβοπενία
- Προσέγγιση ασθενούς με θρομβοκυττάρωση
- Προσέγγιση ασθενούς με παραπρωτεϊναιμία
- Πολλαπλούν μυέλωμα
- Λεμφώματα

- Ιδιαιτερότητες παιδιατρικής Αιματολογίας
- Κυτταρομετρία ροής
- Μοριακές μέθοδοι στην Αιματολογία
- Προσέγγιση ασθενούς με αιμορραγική διάθεση
- Οξείες λευχαιμίες
- Μεταμόσχευση αιμοποιητικών κυττάρων
- Προσέγγιση ασθενούς με θρομβοφιλία
- Συζήτηση περιπτώσεων

25. Βιοϊατρική Τεχνολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500676

Υπεύθυνος μαθήματος: Θεόδωρος Παπαϊωάννου

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίου Αθηνών

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 2, 4, 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη και Πέμπτη, Αμφιθέατρο NABO (Γουδῆ) 17.00-19.00

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213 2088099

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: thepap@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η Βιοϊατρική Τεχνολογία αποτελεί διεθνώς ένα διεπιστημονικό και ραγδαία αναπτυσσόμενο κλάδο που επικεντρώνεται στη μελέτη, ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση νέων τεχνολογιών με βασικό στόχο τη μελέτη και επίλυση ιατρικών και βιολογικών προβλημάτων καθώς και την εξέλιξη των υπηρεσιών υγείας. Καινούργιες προοπτικές δημιουργούνται συνεχώς πλέον στην ιατρική επιστήμη λόγω των τεχνολογικών καινοτομιών στο χώρο της υγείας. Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος εστιάζεται στις νέες και αναδυόμενες τεχνολογίες που εφαρμόζονται στην Ιατρική με στόχο τη διάγνωση, τη θεραπεία, την πρόληψη,

καθώς και τη διαχείριση των ιατρικών δεδομένων. Το μάθημα πραγματεύεται τεχνολογικά, κλινικά, και νομικά θέματα που αφορούν στην ανάπτυξη, αξιολόγηση, λειτουργία, εφαρμογή και διαχείριση νέων μεθόδων, ιατρικών μηχανημάτων, συσκευών και λοιπών ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Ειδικότερα, η ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει:

Εισαγωγή στη Βιοϊατρική Τεχνολογία (ιστορικά στοιχεία, σύγχρονες τάσεις, διεθνείς εξελίξεις, βασικές έννοιες και ορισμοί), κατοχύρωση πνευματικών δικαιωμάτων, έλεγχος ποιότητας και πιστοποίηση (CE) ιατροτεχνολογικών προϊόντων, χρηματοδότηση έρευνας και καινοτομίας σχετικά με την ανάπτυξη νέων βιοϊατρικών τεχνολογιών, διαχείριση τεχνολογίας στα νοσοκομεία και στα ιατρεία, νομικά θέματα και κανονισμοί σχετικά με την ανάπτυξη, διαχείριση και χρήση ιατρικών μηχανημάτων, μετρήσεις φυσικών μεγεθών και βιοδεικτών (ακρίβεια, επαναληψιμότητα, αξιοπιστία μετρήσεων), τεχνολογία βιο-υλικών, τεχνητά όργανα, νανοτεχνολογία, ιατρικοί προσομοιωτές, βιοπληροφορική, γενετική μηχανική, τεχνολογίες καταγραφής βιοϊατρικών σημάτων και εικόνων, νεώτερες τεχνολογίες και εφαρμογές τους στο καρδιαγγειακό σύστημα, στη νευρολογία, στην ακτινοθεραπευτική ογκολογία, στη δερματολογία, στην ορθοπεδική και στη χειρουργική.

26. Γαστρεντερολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500460

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεώργιος Παπαθεοδωρίδης

Διδάσκοντες: Γ. Παπαθεοδωρίδης, Ι Βλαχογιαννάκος, Ε Βαφειάδη, Γ Καραμανώλης, Ι Κοσκίνας, Σ Λαδάς, Σ Μανωλακόπουλος, Ε Μερίκας, Σ Ντουράκης Ι Παπανικολάου, Κ Τριανταφύλλου.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και εαρινό 7, 8, 9, 10, 11, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Αμφιθέατρο Λαϊκού Νοσ. ή άλλο Αμφιθέατρο Ιατρικής Σχολής Αθηνών, αναλόγως διαθεσιμότητας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107456315

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
gastrenterologiki@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση των συχνότερων και σημαντικότερων συμπτωμάτων και νοσημάτων του πεπτικού συστήματος (οισοφάγου, στομάχου, λεπτού-παχέος εντέρου, ήπατος-χοληφόρων και παγκρέατος). Εισαγωγή στις διαγνωστικές-θεραπευτικές ενδοσκοπήσεις.

Ειδικότερα η θεματολογία θα καλύπτει τα ακόλουθα: Δυσφαγία-Θωρακικός πόνος μη καρδιακής αιτιολογίας. Οξεία και χρόνια διάρροια. Δυσκοιλιότητα. Σύνδρομο δυσαπορρόφησης. Τροφικές αλλεργίες. Πρόληψη καρκίνου παχέος εντέρου. Σύνδρομο παθολογικής ηπατικής βιοχημείας σε ασυμπτωματικό ασθενή. Ίκτερος. Ασκήτης. Ιατρική δεοντολογία και ασφάλεια στις ενδοσκοπήσεις του πεπτικού συστήματος. Διαγνωστική-Θεραπευτική ενδοσκόπηση ανώτερου και κατώτερου πεπτικού. Χολαγγειοπαγκρεατογραφία. Έλεγχος λεπτού εντέρου. Ενδοσκοπική υπερηχοτομογραφία.

27. Γενική Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500637

Υπεύθυνος μαθήματος: Αναπλ. Καθηγητής Χαράλαμπος Βλαχόπουλος

Διδάσκοντες: Χ. Βλαχόπουλος και μέλη ΔΕΠ

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 1, 3, 5, 7, 9, 11
Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: κάθε Πάρασκευή
15:00 – 17:00 στο μικρό Αμφιθέατρο της Α' Πανεπι-
στημιακής Καρδιολογικής Κλινικής

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213 2088099

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
manastas@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Περιγραφή μαθήματος: Εισαγωγή στον τρόπο πα-
ροχής φροντίδας κατά την πρώτη επαφή του ασθε-
νή με το σύστημα υγείας (πρωτοβάθμια φροντίδα).
Θα αναλυθούν θέματα σχετικά με τη συνεχή παρο-
χή φροντίδας από τον ίδιο γιατρό στον ασθενή ανε-
ξάρτητα του κλινικού προβλήματος. Αναλύει την
αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας στην πρωτοβά-
θμια φροντίδα, το συντονισμό των διαφορετικών
υπηρεσιών υγείας και την παροχή ολοκληρωμένης
φροντίδας στον πληθυσμό ευθύνης του γιατρού
πρωτοβάθμιας φροντίδας.

Μαθησιακοί στόχοι: Περιγραφή της προσέγγισης
από την πλευρά του ιατρού για την παροχή πρω-
τοβάθμιας φροντίδας, που είναι επικεντρωμένη
στον ασθενή. Ποια τα στάδια της διαβούλευσης.
Πώς γίνεται η ανακοίνωση της διάγνωσης ενός σο-
βαρού νοσήματος, ή του θανάτου.

Πώς γίνεται η διαχείριση ασθενών με συνήθη
οξεία και χρόνια προβλήματα στην πρωτοβάθμια
φροντίδα. Που αναζητά κάποιος τεκμήρια. Τρόπος
εφαρμογής των κατευθυντήριων οδηγιών προς
βελτιστοποίηση της σχέσης κόστους/οφέλους για
τον ασθενή αλλά και για το σύστημα υγείας.

**Προληπτικές παρεμβάσεις στους ενήλικες ως πρω-
τογενή πρόληψη.**

– Πώς τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα παροχής
μιας προληπτικής παρέμβασης.

– Ποιες τεχνικές χρησιμοποιούνται κατά τη δια-
γνωστική προσέγγιση στην πρωτοβάθμια φρο-
ντίδα. Ποιες από αυτές τις τεχνικές είναι
τεκμηριωμένες. Που οφείλονται κυρίως τα λά-
θη κατά τη διάγνωση στην πρωτοβάθμια φρο-
ντίδα.

Πλάνο εκτίμησης ηλικιωμένων ασθενών.

– Μεθοδολογία διαχείρισης προβλημάτων κατά
την παροχή παρηγορητικής φροντίδας σε ασθε-
νείς τελικού σταδίου στην πρωτοβάθμια φρο-
ντίδα.

– Πώς γίνεται η εκτίμηση της συμμόρφωσης ασθε-
νών που λαμβάνουν αγωγή με πολλαπλά φαρμα-
κευτικά σκευάσματα. Πώς μπορεί να βελτιωθεί η
συμμόρφωση. Πότε χρειάζεται τροποποίηση της
φαρμακευτικής αγωγής.

– Πώς γίνεται η εφαρμογή κατευθυντήριων οδη-
γιών σε ασθενείς με πολλαπλά νοσήματα στην
πρωτοβάθμια φροντίδα. Πώς σχεδιάζεται το
πλάνο διαχείρισης ασθενών με πολλαπλά νοσή-
ματα

28. Δερματολογία Παίδων

Κωδ. Μαθήματος: 500696

Υπεύθυνος μαθήματος: Δ. Ρηγόπουλος

Διδάσκοντες: Α. Στρατηγός, Δ. Ρηγόπουλος.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Διδάσκεται κά-
θε Πέμπτη 14:00 -17:00, στο αμφιθέατρο του Νο-
σοκομείου «Α.Συγγρός»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7265130, 210 7265119

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
drigoroul@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η διδακτέα ύλη του μαθήματος Δερματολογίας Παίδων είναι:

- Νεογνική Δερματολογία
- Δερματίτιδα-Εκζεμα
- Ιογενείς λοιμώξεις
- Βακτηριακές λοιμώξεις
- Ερυθρηματολεπιδώδη εξανθήματα
- Μυκητιακές λοιμώξεις
- Διαταραχές σημηματογόνων αδένων
- Φωτοευαίσθητα νοσήματα
- Κληρονομικές δερματοπάθειες
- Αγγειακές και λεμφικές διαταραχές στα παιδιά
- Διαταραχές υπερευαισθησίας
- Φαρμακευτικά εξανθήματα
- Παρασιτώσεις δέρματος
- Παθήσεις στοματικής κοιλότητας
- Αυτοάνοσα νοσήματα με δερματικές εκδηλώσεις στα παιδιά
- Κακοήθη νοσήματα
- Διαταραχές μελάγχρωσης
- Μελανοκυτταρικοί σπίλοι
- Μελάνωμα
- Παθήσεις τριχών
- Παθήσεις ονύχων

29. Επείγουσα και Εντατική Καρδιολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500714

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεράσιμος Φιλιππάτος

Αναπληρωτής υπεύθυνος μαθήματος: Λουκιανός Ραλλίδης

Διδάσκοντες μέλη ΔΕΠ

Γεράσιμος Φιλιππάτος, Λουκιανός Ραλλίδης, Ευστάθιος Ηλιοδρομίτης, Ανδρέας Καραμπίνης, Χα-

ράλαμπος Βλαχόπουλος, Ιωάννης Παρίσης, Ηρακλής Τσαγκάρης.

Εξάμηνο διδασκαλίας: Χειμερινό 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: δύο φορές την εβδομάδα Δευτέρα και Τετάρτη 15.00 -17.00 μέχρι συμπλήρωσης των μαθημάτων (13 μαθήματα) – ΠΓΝ «Αττικόν»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105832352

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

gfiliipatos@gmail.com solom_kat@yahoo.gr

Πρόγραμμα μαθημάτων (26 διδακτικές ώρες)

1. Διαφορική διάγνωση θωρακικού πόνου και δύσπνοιας (x 2 ώρες)
2. Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου με ανάσπαση του διαστήματος ST/Οξύ στεφανιαίο σύνδρομο χωρίς ανάσπαση του διαστήματος ST (x 2 ώρες)
3. Οξεία καρδιακή ανεπάρκεια/Καρδιογενής καταπληξία (x 2 ώρες)
4. Οξεία περικαρδίτιδα/Καρδιακός επιπωματισμός /Οξεία μυοκαρδίτιδα (x 2 ώρες)
5. Οξύ υπερτασικό επεισόδιο (x 2 ώρες)
6. Καρδιακή ανακοπή/Ταχυκαρδία με ευρέα συμπλέγματα QRS (x 2 ώρες)
7. Διάγνωση και αντιμετώπιση ταχυκαρδιών με στενά συμπλέγματα QRS (x 2 ώρες)
8. Συγκοπή/Οξεία πνευμονική εμβολή (x 2 ώρες)
9. Βραδυκαρδίες/Αποκλεισμοί σκελών/Προσωρινή βηματοδότηση (x 2 ώρες)
10. Οξείες παθήσεις αορτής και περιφερικών αγγείων (x 2 ώρες)
11. Ιατρικές πράξεις κατά την άσκηση της επείγουσας καρδιολογίας/Τεχνική χορήγησης ηλεκτρικού ρεύματος (shock) στην αντιμετώπιση αρρυθμιών (x 2 ώρες)

12. Μηχανική υποστήριξη αναπνοής (επεμβατικής και μη επεμβατικής) [x 2 ώρες]
13. Μεταφορά βαρέως πασχόντων ασθενών με καρδιοαναπνευστικό πρόβλημα (x 2 ώρες).

30. Ηλεκτροκαρδιογράφημα

Κωδ. Μαθήματος: 500479

Υπεύθυνος μαθήματος: Κ. Αγγέλη

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ της Α και Β Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 7,9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα 3-5μ.μ., Αμφιθέατρο του ιπποκρατείου νοσοκομείου Αθήνας

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας:

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
dina.aggeli@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα του ΗΚΓ διενεργείται στο χειμερινό εξάμηνο και αφορά τους φοιτητές του 4^{ου}, 5^{ου} και 6^{ου} έτους των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η διδασκαλία περιλαμβάνει τις βασικές αρχές της Ηλεκτροκαρδιογραφίας. Τα αρχικά αυτά βασικά στοιχεία αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την κατανόηση και αναγνώριση από τον φοιτητή του φυσιολογικού ΗΚΓ. Πάνω σε αυτές τις βασικές γνώσεις διδάσκεται στην συνέχεια η παθολογία του ΗΚΓ η οποία χαρακτηρίζει την κάθε καρδιαγγειακή νόσο.

Είναι σαφές σε όλους τους διδάσκοντες ότι στο μάθημα αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις καταστάσεις οι οποίες αλλάζουν οξέως το ΗΚΓ. Σαν συνέπεια ο φοιτητής θα πρέπει να είναι σε θέση να τις αναγνωρίσει όπως το οξύ στεφανιαίο σύνδρο-

μο, τις υπερκοιλιακές ή κοιλιακές αρρυθμίες, τις διαταραχές ενδοκοιλιακής αγωγιμότητας, τις διαταραχές που οφείλονται στα φάρμακα, στις ηλεκτρολυτικές διαταραχές και στην περικαρδίτιδα.

Επιπλέον παρουσιάζονται με ιδιαίτερη έμφαση οι αλλαγές του ΗΚΓ στις χρόνιες νόσους. Και σε αυτές τις καταστάσεις γνωρίζουν οι φοιτητές ότι η διαφορετική εικόνα του ΗΚΓ μπορεί να βοηθήσει τον φοιτητή και τον θεράποντα ιατρό να συνθέσει τα δεδομένα και οδηγηθεί με σαφήνεια στην διάγνωση.

Τα μαθήματα είναι 10 δίωρα στο αμφιθέατρο του Ιπποκρατείου Νοσοκομείου. Στο τελευταίο μάθημα διαβάζουμε μαζί με τους φοιτητές 15-20 ΗΚΓ και τα συζητάμε. Επιπλέον λύνουμε οποιοδήποτε απορίες των φοιτητών.

Οι εξετάσεις των φοιτητών διενεργούνται στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου και περιλαμβάνουν τον σχολιασμό 10 Ηλεκτροκαρδιογραφημάτων.

31. Ηπατολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500517

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Σπυρίδων Ντουράκης

Διδάσκοντες: Ντουράκης Σ., Κοσκινάς Ι., Παπαθεοδωρίδης Γ., Βλαχογιαννάκος Ι., Αλεξοπούλου Α., Μανωλακόπουλος Σ., Ντόιτς Μ., Χατζηγιάνη Α. (Μη μέλη ΔΕΠ Θάνος Λ., Βαφειάδου Ε., Χατζής Γ).

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,11,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Διδάσκεται Δευτέρα - Παρασκευή για 2 εβδομάδες (τον μήνα Απρίλιο ή Μάιο) στην αίθουσα διαλέξεων της Β' Παν/κής Παθ/κής Κλινικής του ΓΝΑ "Ιπποκράτειο".

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2132088129, 2132088178

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
spdour@med.uoa.gr, academic@hippocratio.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Στη διδασκαλία του μαθήματος της Ηπατολογίας γίνεται αναφορά στην κλινική εικόνα, στον εργαστηριακό και απεικονιστικό έλεγχο και στη θεραπευτική προσέγγιση των παθήσεων του ήπατος.

Οι ιογενείς ηπατίτιδες είναι πολύ συχνές στην Ελλάδα, ενώ και ο επιπολασμός άλλων ηπατικών νόσων (π.χ. αλκοολική και μη στεατοηπατίτιδες, ηπατοκυτταρικός καρκίνος) αυξάνει όπως και διεθνώς. Ο αυριανός γιατρός πρέπει να είναι σε θέση να δώσει απάντηση σε πολύ συνήθη καθημερινά ερωτήματα από τους ασθενείς και τους οικείους τους που αφορούν τις παθήσεις του ήπατος και των χοληφόρων (για τα εμβόλια ηπατίτιδας, τις μεταμοσχεύσεις, τις ανεπιθύμητες ενέργειες των φαρμάκων από το ήπαρ κ.ά).

Ο εργαστηριακός και απεικονιστικός έλεγχος του ήπατος αποτελεί καθημερινή κλινική πρακτική. Οι παλιές «ηπατικές δοκιμασίες» (δοκιμασία θυμολής, ψευδαργύρου κλπ) έχουν πλέον εγκαταλειφθεί και έχουν αντικατασταθεί από πολλές και ποικίλες εργαστηριακές εξετάσεις (ηπατικά ένζυμα, ορολογικές δοκιμασίες, αυτοαντισώματα κλπ) που συχνά δημιουργούν σύγχυση. Οι συνήθεις εργαστηριακές εξετάσεις (αμινοτρανσφεράσες, χολερυθρίνη, αλκαλική φωσφατάση, γ-γλουταμυλ-τρανσπεπτιδάση) διενεργούνται εξαιρετικά συχνά, ακόμη και σε πλαίσια ελέγχου “ρουτίνας”. Επί πλέον, τα τελευταία χρόνια, έχει προστεθεί ο ορολογικός έλεγχος των ιογενών λοιμώξεων του ήπατος. Ο έλεγχος αυτός αφορά πλέον μεγάλα τμήματα του γενικού πληθυσμού, στα πλαίσια του προληπτικού ελέγχου των ηπατίτιδων και των εθελοντών αιμοδοτών. Οι απεικονιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στη διαγνωστική προσέγγιση

των παθήσεων του ήπατος και των χοληφόρων είναι πολλές και εκτελούνται ακόμη και για ασήμαντη αφορμή. Αρκετά “παθολογικά” ευρήματα καλοήθους πρόγνωσης (πχ κύστεις, αιμαγγειώματα κλπ), που είναι συχνά, δημιουργούν σύγχυση και άγχος στους ασθενείς.

Ο εργαστηριακός και απεικονιστικός έλεγχος πρέπει πάντοτε να είναι προσαρμοσμένοι στο κλινικό πρόβλημα, ενώ τα αποτελέσματά τους πρέπει να συνεκτιμώνται με τις κλινικές εκδηλώσεις. Η άκριτη παραγγελία “ομάδων” εργαστηριακών ή απεικονιστικών εξετάσεων ταλαιπωρεί τους ασθενείς, αυξάνει το οικονομικό κόστος και προκαλεί σύγχυση και αποπροσανατολισμό περί την ορθή διάγνωση, αφού τα συνοδά ευρήματα της νόσου προστίθενται σε τυχαίως διαπιστούμενα που δεν ευθύνονται για την παρούσα νόσο.

Εξάλλου, ο γιατρός δεν είναι πλέον θεατής στη φυσική πορεία των ηπατικών νόσων και των επιπλοκών τους (πυλαία υπέρταση, ηπατική ανεπάρκεια) αλλά παρεμβαίνει αποτελεσματικά. Η σύγχρονη θεραπεία αλλάζει τα δεδομένα στις χρόνιες ηπατίτιδες, στην ίνωση, στην κίρρωση και στις επιπλοκές της. Ο ηπατοπαθής δεν αποτελεί τον ασθενή του “λοιμωδών” αλλά νοσηλεύεται σε όλα τα νοσοκομεία και αντιμετωπίζεται από μη ειδικούς στην Ηπατολογία γιατρούς.

Το μάθημα διδάσκεται σε διάστημα 2 εβδομάδων. Την 1η εβδομάδα 15 ώρες θεωρία και τη 2η εβδομάδα 11 ώρες θεωρία. Σύνολο 26 ώρες θεωρία

Οι φοιτητές μελετούν από το μονοσυγγραφικό σύγγραμμα “Κλινική Ηπατολογία”. Σ. Π. Ντουράκης Εκδόσεις Πασχαλίδη Αθήνα 2005. 420 σελίδες

Συστήνεται η παρακολούθηση των μαθημάτων χωρίς απουσίες. Οι εξετάσεις γίνονται προφορικά λίγες ημέρες με το τέλος των μαθημάτων.

32. Καρδιακή Ανεπάρκεια

Κωδ. Μαθήματος: 500715

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγ. κ. Α. Μανώλης
Γ Παν/κή Καρδιολογική Κλινική

Αναπληρωτής Υπεύθυνος: Κων/νος Πάντος (Αναπλ.
Καθηγητής Φαρμακολογίας)

Διδάσκοντες: Βλ. συνημμένο πίνακα

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Αμφιθέατρο Φαρμακολογίας, Τρεις ημέρες εβδομαδιαίως για 4 εβδομάδες (12 ημέρες) από 2 ώρες την ημέρα (15.00-17.00 μμ)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213-208 8423/213-208 8026

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: asm@otenet.gr

<p align="center">Περιεχόμενο μαθήματος Γ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική Πρόγραμμα “Καρδιακή Ανεπάρκεια” (MED 908) Αίθουσα Φαρμακολογίας Γουδή</p>				
	Ημερομηνία	Ώρα	Θέματα	Διδάσκοντες
1			Εισαγωγή στην Καρδιακή Ανεπάρκεια: είδη, πυροδότες, στάδια/ταξινόμηση	Α. Μανώλης
2			Παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί στην καρδιακή ανεπάρκεια	Ι. Μουρούζης
3			Καρδιακή ανεπάρκεια: αιτιολογία, κλινικές εκδηλώσεις, συμπτώματα & διαγνωστική προσπέλαση	Α. Καραβίδας
4			Οξεία καρδιακή ανεπάρκεια	Ι. Παρίσης
5			Χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια	Γ. Φιλιππάτος
6			Θεραπεία ΚΑ: φάρμακα	Κ. Πάντος
7			Θεραπεία καρδιακού επανασυγχρονισμού	Α. Μανώλης
8			Αρρυθμίες στην καρδιακή ανεπάρκεια	Ε. Ηλιοδρομίτης
9			Μη-φαρμακολογική θεραπεία της καρδιακής ανεπάρκειας	Ι. Νανάς
10			Αναιμία στην καρδιακή ανεπάρκεια/καρδιονεφρικό σύνδρομο	Σ. Τουμανίδης
11			Μηχανική υποστήριξη κυκλοφορίας	Σ. Αδαμόπουλος
12			Μεταμόσχευση καρδιάς	Σ. Αδαμόπουλος

33. Κλινική Διατροφή

Κωδ. Μαθήματος: 500556

Υπεύθυνος μαθήματος: Κωνσταντίνος Μακρυλάκης (Αναπλ Καθ/της Παθολογίας)

Αναπληρωτής Υπεύθυνος: Χριστίνα Κανακά-Gantenbein (Καθ/τρια Παιδιατρικής)

Διδάσκοντες: Βλέπε επισυναπτόμενο ενδεικτικό πρόγραμμα.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Καθημερινά για 2 εβδομάδες (9 ημέρες) από 3 ώρες την ημέρα (16.00-19.00 μμ) στην αίθουσα Οπτικοακουστικών (ΟΠΤΑΚ) στο υπόγειο του κτηρίου 16 της Ιατρικής Σχολής

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7462717

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
kmakrila@med.uoa.gr

(Η Αίθουσα ΟΠΤΑΚ βρίσκεται στο υπόγειο του κτηρίου της Φυσιολογίας [Κτήριο 16]) της Ιατρικής Σχολής

Περιεχόμενο μαθήματος Πρόγραμμα «Κλινική Διατροφή» Αίθουσα ΟΠΤΑΚ*			
Ημερομηνία	Ώρα	Θέματα	Διδάσκοντες
		Εισαγωγή Η δίαιτα στο ΣΔ (1) Η δίαιτα στο ΣΔ (2)	Ν. Κατσιλάμπρος Ν. Κατσιλάμπρος Ι. Ιωαννίδης
		Η διατροφή του βρέφους και του παιδιού Η διατροφή σε νοσήματα πεπτικού των παιδιών Διατροφή και μεταβολικά νοσήματα παιδών	Ε. Ρώμα Ε. Ρώμα Κ. Μαντά
		Βιταμίνες Διατροφή και Παχυσαρκία (1) Διατροφή και Παχυσαρκία (2)	Χ. Κανακά Κ. Μακρυλάκης Α. Κόκκινος
		Ανθρωπομετρικές παράμετροι-Η επίδραση του σύγχρονου τρόπου ζωής Καρδιοπάθειες και διατροφή (υπέρταση, ΚΑ)	Ι. Ιωαννίδης Δ. Παπαδογιάννης
		Σύνταξη διαιτολογίου και ομάδες τροφίμων Αθηρογένεση και διατροφή Διατροφή στην κύηση	Χ. Δημοσθενόπουλος Μ. Κοντογιάννη

<p align="center">Περιεχόμενο μαθήματος Πρόγραμμα «Κλινική Διατροφή» Αίθουσα ΟΠΤΑΚ*</p>			
Ημερομηνία	Ώρα	Θέματα	Διδάσκοντες
		Διατροφή υγιούς ενήλικα Διατροφή και Τρίτη Ηλικία Θρεπτικά συστατικά και ομάδες τροφίμων	Β. Μπενέτου Β. Μπενέτου Α. Παπακωνσταντίνου
		Διατροφή και νεφρικές παθήσεις Εντερική διατροφή Παρεντερική διατροφή	Κ. Πούλια Ε. Δουζίνας Ε. Δουζίνας
		Διατροφογενετική Καινοτομικά (λειτουργικά) τρόφιμα Διατροφή καρκινοπαθούς	Γ. Δεδούσης Α. Χίου Α. Πολύζος
		Αντιοξειδωτικά και ο ρόλος τους στην υγεία Ήπαρ-Χοληφόρα Διατροφή σε παθήσεις πεπτικού-Πεπτικός σωλήνας	Κ. Καρατζή Κ. Παπαξοϊνης Κ. Παπαξοϊνης

34. Λοιμώξεις

Κωδ. Μαθήματος: 500463

Υπεύθυνοι μαθήματος: Γ.Λ. Δαΐκος Καθηγητής Παθολογίας- Λοιμώξεων, Σ. Τσιόδρας Αν. Καθηγητής Παθολογίας Λοιμώξεων

Διδάσκοντες:

Καθηγητής Γεώργιος Λ. Δαΐκος, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Καθηγητής Ιορδάνης Παπαδόπουλος, Χειρουργός, Ομότ. καθηγήτρια Ελένη Γιαμαρέλλου, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Ομότ. καθηγήτρια Κυριακή Κανελλακοπούλου, Παθολόγος Λοιμωξιολόγος, Ομότ. καθηγητής Γεώργιος Πετρίκκος, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Αναπλ. καθηγητής Σωτήριος Τσιόδρας, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Αναπλ. καθηγήτρια Ανα-

στασία Αντωνιάδου, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Αναπλ. καθηγητής Ευάγγελος Ι. Γιαμαρέλλος-Μπουρμπούλης, Παθολόγος, Αναπλ. καθηγητής Νικόλαος Σύψας, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Αναπλ. καθηγητής Λεωνίδα Τζουβελέκης, Μικροβιολόγος, Αναπλ. καθηγητής Γεώργιος Γκικόκας, Χειρουργός, Επίκ. καθηγητής Σπυρίδων Στεργιόπουλος, Χειρουργός, Επίκ. καθηγητής Νικόλαος Δανιάς, Χειρουργός, Αν. Καθηγήτρια, Μαρία Σουλῆ, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Επίκ. Καθηγητής Αντώνης Παπαδόπουλος, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Επίκ. Καθηγήτρια Ελένη Σαμπατάκου, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Επίκ. Καθηγητής Μιχαήλ Σαμάρκος, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Επίκ. Καθηγήτρια Ευαγγελία Θ. Πιπεράκη, Μικροβιολόγος, Επίκ. Καθηγήτρια Ασημίνα

Ψυχογιοιού, Παθολόγος – Λοιμωξιολόγος, Αν. Καθηγητής Ιωσήφ Παπαπαρασκευάς, Μικροβιολόγος.

Εμπειρία των Υπευθύνων του μαθήματος

Ο Καθηγητής Γεώργιος Λ Δαΐκος είναι λοιμωξιολόγος με μακρά κλινική και ερευνητική ενασχόληση σε θέματα λοιμώξεων και αντιμικροβιακής χημειοθεραπείας

Ο Αν. Καθηγητής Σωτήριος Τσιόδρας είναι λοιμωξιολόγος με μακρά κλινική και ερευνητική ενασχόληση σε θέματα λοιμώξεων και αντιμικροβιακής χημειοθεραπείας

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Ημέρες: Πέμπτες 15:00 – 16:30 (δύο ώρες διδασκαλίας), Χ 13 εβδομάδες Χώρος: Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας, Γουδή

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7462636- κ. Γ. Λ. Δαΐκος
210-5831989- κ. Σ. Τσιόδρας

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
gldaikos@gmail.com, sotirios.tsiodras@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Εισαγωγή

Οι «Λοιμώξεις» αποτελούν κλάδο της Παθολογίας ο οποίος ασχολείται με την επιδημιολογία, την κλινική εικόνα, την εργαστηριακή διάγνωση, την αντιμετώπιση αλλά και την πρόληψη των προβλημάτων υγείας που συνδέονται με τα λοιμώδη νοσήματα.

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να μεταδώσει τις απαραίτητες θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις στο νέο φοιτητή/μελλοντικό ιατρό, ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστεί διαγνωστικά και θεραπευτικά τα συνήθη λοιμώδη νοσήματα.

Αντικείμενο των Λοιμώξεων

- Λοιμώξεις που προκαλούνται από βακτήρια, ιούς, μύκητες, παράσιτα
  - ο Επιδημιολογία, κλινική εικόνα, εργαστηριακή διάγνωση, αντιμετώπιση
- Ανοσιακή απάντηση στις λοιμώξεις
- Αντιμικροβιακή Χημειοθεραπεία
- Πρόληψη (π.χ. εμβολιασμοί, οδηγίες σε ειδικές ομάδες πληθυσμών)
- Θέματα Δημόσιας Υγείας
  - ο Αναδυόμενα λοιμώδη νοσήματα, Νοσοκομειακές λοιμώξεις, τροπική ιατρική

Δομή μαθημάτων-26 διδακτικές ώρες

- Εισαγωγή. Αρχές αντιμικροβιακής θεραπείας
- Αντιμικροβιακά 1
- Αντιμικροβιακά 2
- Βασικές γνώσεις μικροβιολογίας
- Μικροβιακή αντοχή
- Λοιμώξεις ανώτερου και κατώτερου αναπνευστικού
- Λοιμώξεις Ουροποιητικού
- Ενδοκαρδίτιδα
- Λοιμώξεις ΚΝΣ
- Λοιμώξεις στον πολυτραυματία
- Λοιμώξεις χειρουργικού τραύματος
- Περιτονίτιδα –ενδοκοιλιακά αποστήματα-σύνδρομο αυξημένης ενδοκοιλιακής πίεσης
- Λοιμώξεις Μαλακών Μορίων-Νεκρωτικές λοιμώξεις μαλακών μορίων
- Φυματίωση
- Βρουκέλλωση-Λεϊσμανίαση
- Μυκητιακές λοιμώξεις
- HIV λοίμωξη
- Θεραπευτικές οδηγίες και διλήμματα στην αντιμετώπιση της σήψης
- Οστικές λοιμώξεις
- Λοιμώξεις σε ανοσοκατεσταλμένους
- Παρατεινόμενο εμπύρετο

- Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα νοσήματα
- Διαρροϊκά σύνδρομα
- Ελονοσία και συνήθη παρασιτικά νοσήματα
- Εμβολιασμός ενηλίκων
- Έλεγχος νοσοκομειακών λοιμώξεων - Λήξη μαθήματος

Εκπαιδευτικός ρόλος

Η σημασία της εισαγωγής του κατ' επιλογήν μαθήματος «Λοιμώξεις» στο ενιαίο πρόγραμμα της Ιατρικής Σχολής έγκειται στο γεγονός ότι προέκυψε η ανάγκη να αυτονομηθεί ως κλάδος της Ιατρικής τις τελευταίες δεκαετίες με ξεχωριστή εξειδίκευση για τις λοιμώξεις και στην χώρα μας για τους κάτωθι λόγους:

- Καλύτερη κατανόηση της επιδημιολογίας των λοιμωδών νοσημάτων και του ρόλου τους στην νοσηρότητα του πληθυσμού ιδιαίτερα λόγω της αύξησως ειδικών ομάδων του πληθυσμού με χρόνια προβλήματα υγείας και διάφορες μορφές ανοσοκαταστολής
- Αύξηση της τεχνολογίας σε διαγνωστικά θέματα λοιμώξεων πχ νεώτερες μοριακές τεχνικές
- Αύξηση των γνώσεων σε θέματα αντιμικροβιακής χημειοθεραπείας πχ νέα αντιμικροβιακά, φαρμακοκινητική, φαρμακοδυναμική και φαρμακογενετική
- Αύξηση της εμφανίσεως θεμάτων Δημόσιας Υγείας που σχετίζονται με τα λοιμώδη νοσήματα σε παγκόσμιο αλλά και τοπικό επίπεδο π.χ. α) Επιδημικές εκρήξεις αναδυομένων λοιμωδών μεταδοτικών νοσημάτων [π.χ., ιός Δυτικού Νείλου, πολυανθεκτική φυματίωση, Αναπνευστικό Σύνδρομο της Μέσης Ανατολής (MERS), Αιμορραγικός πυρετός Ebola κ.ά.] και, β) νοσοκομειακές λοιμώξεις και αύξηση της αντοχής των μικροοργανισμών στα αντιμικροβιακά.
- Αύξηση της δυνατότητας πρόληψης των λοιμωδών νοσημάτων με στρατηγικές εμβολιασμού και χημειοπροφύλαξης

Για τους λόγους αυτούς, η ένταξη του κατ' επιλογήν μαθήματος «Λοιμώξεις» στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΕΚΠΑ προσφέρει στους νέους ιατρούς το κατάλληλο θεωρητικό υπόβαθρο και την εφαρμοσμένη γνώση, ώστε να επιτυγχάνουν με τη λήψη του πτυχίου και κατά την άσκηση του ιατρικού λειτουργήματος τη σωστή εκτίμηση και διαχείριση του αγαθού της υγείας του κάθε ασθενή σε ένα τόσο σημαντικό θέμα όπως τα λοιμώδη νοσήματα

Εκπαιδευτικοί στόχοι του μαθήματος

Μετά το πέρας της παρακολούθησης του εν λόγω μαθήματος, ο νέος ιατρός θα είναι σε θέση να:

- Προσφέρει διαγνωστική διερεύνηση με νεώτερες τεχνικές
- Αντιμετωπίζει θεραπευτικά τον ασθενή που πάσχει από λοιμώδη νοσήματα
- Γνωρίζει λεπτομέρειες του χειρισμού των λοιμώξεων σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού
- Κατανοεί νεότερα θέματα που έχουν σχέση με την αντιμικροβιακή χημειοθεραπεία
- Συμβουλεύει, συνιστά φαρμακευτική χημειοπροφύλαξη και χορηγεί εμβόλια για την πρόληψη της εμφάνισης λοιμώξεων
- Να κατανοεί θέματα ανοσιακής απάντησης που σχετίζονται με λοιμώξεις
- Να κατανοεί θέματα επιδημιολογίας σχετικά με τα λοιμώδη νοσήματα
- Γνωρίζει θέματα Δημόσιας Υγείας που άπτονται των λοιμωδών νοσημάτων και στρατηγικές αντιμετώπισης επιδημιών

Μέγιστος αριθμός των φοιτητών που μπορούν να εγγραφούν: 100 φοιτητές

Εκπαιδευτικό υλικό

Θα χορηγηθεί συνοπτικό εγχειρίδιο Λοιμώξεων σε ηλεκτρονική μορφή PDF. Όλες οι παρουσιάσεις θα αναρτηθούν στο e-class

Παρακολούθηση – εξετάσεις

Η παρακολούθηση των μαθημάτων θα είναι υποχρεωτική για τα 2/3 (17 από τις 26 ώρες) του μαθήματος και θα λαμβάνονται απουσίες. Οι εξετάσεις θα είναι γραπτές με θέματα πολλαπλής επιλογής.

35. Μοριακή Καρδιολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500672

Υπεύθυνος μαθήματος: Αν. Καθηγητής Γ. Σιάσος
Διδάσκοντες: Καθηγητής Δ. Τούσουλης, Καθ. Α.Γ. Παπαβασιλείου, Αν. Καθηγητής Γ. Σιάσος, Καθηγητής κ. Γ. Φιλιππάτος, Αν. Καθηγητής Ν. Τεντολούρης, Αναπλ. Καθηγητής κ. Ε. Βαβουρανάκης, Αναπλ. Καθηγητής κ. Χ. Βλαχόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής κ. Κ. Γκατζούλης, Επιμελητής κ. Π. Δηλαβέρης, Αν. Καθηγήτρια Α. Παπαπαναγιώτου, Αν. Καθηγήτρια Μ. Γαζούλη, Επιστ. Συνεργ. Ε. Οικονόμου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινού 4, 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κεντρικό αμφιθέατρο 1ου ορόφου, Ιπποκράτειο Γ.Ν.Α. και Εργαστήριο Μοριακής Καρδιολογίας - Α Καρδιολογική Κλινική, τους μήνες Μάρτιο-Μαίο.

Ώρα: 14:30

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 6945536261

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
gsiasos@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Καρδιαγγειακή νόσος - Βιοχημεία της αθηροσκλήρωσης
- Μοριακοί μηχανισμοί στην καρδιακή ανεπάρκεια

- Σακχαρώδης διαβήτης και αθηροσκλήρωση
- Βασικοί μηχανισμοί ισχαιμίας και μυοκαρδιακής νέκρωσης – Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου
- Φλεγμονή και αθηροσκλήρωση - Βιοχημικοί δείκτες οξέων ισχαιμικών συνδρόμων - Μοριακές θεραπείες
- Μοριακοί μηχανισμοί υπέρτασης
- Μοριακοί μηχανισμοί στις αρρυθμίες
- Μοριακοί μηχανισμοί λιπιδίων
- Γενετική και καρδιαγγειακή νόσος
- Κάπνισμα και αθηροσκλήρωση

Κλινικοεργαστηριακές ασκήσεις στο Εργαστήριο Μοριακής Καρδιολογίας - Α Καρδιολογική Κλινική

Η «Μοριακή Καρδιολογία» εισάγει τους φοιτητές, μέσω των μοριακών και βιοχημικών μηχανισμών στις κλινικές εκδηλώσεις της καρδιαγγειακής νόσου, η οποία αποτελεί και την πρώτη αιτία θανάτου παγκοσμίως. Ιδιαίτερα η συμμετοχή τους σε κλινικοεργαστηριακές ασκήσεις οι οποίες πραγματοποιούνται στην Α Καρδιολογική Κλινική στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο έχει αποδειχτεί επωφελής για την εκπαίδευση τους αφού συνδυάζονται οι θεωρητικές γνώσεις που αποκτούν από τις διαλέξεις με την εργαστηριακή άσκηση σε πλέον σύγχρονες εργαστηριακές τεχνικές ελέγχου του καρδιαγγειακού συστήματος στο εργαστήριο Μοριακής Καρδιολογίας και με την κλινική άσκηση. Ακόμα οι φοιτητές οι οποίοι έχουν εκπαιδευτεί στο μάθημα της Καρδιολογίας μπορούν να κατανοήσουν σε βάθος τους μοριακούς μηχανισμούς εκδήλωσης συνολικά της καρδιαγγειακής νόσου (πέρα από τις παθήσεις της καρδιάς), με αποτέλεσμα την σαφέστερη γνώση νεότερων μοριακών θεραπειών και διαγνωστικών τεχνικών. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα μάθημα που χρησιμοποιεί τις γνώσεις των φοιτητών στην βιοχημεία, κλινική βιοχημεία και βιολογία με σκοπό αφενός την εισαγωγή τους στην κλινική

πράξη αφετέρου την βαθύτερη κατανόηση της παθοφυσιολογίας του καρδιαγγειακού συστήματος.

36. Νεφρολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500461

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Βλαχάκος

Διδάσκοντες: Καθηγητής Δ. Βλαχάκος, Καθηγητής Η. Λιανός, Καθηγητής Ι. Μπολέτης, Αναπλ. Καθηγήτρια Ε. Τζανάτου-Εξάρχου, Αν. Καθηγήτρια Ε. Γράψα, Παν/κές Υπότροφοι Α. Δράκου και Μαρινάκη.

Εξάμηνο που θα διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη - Πέμπτη και ώρα 15:00 – 17:00. Αμφιθέατρο «ΥΓΕΙΑ» του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου ΑΤΤΙΚΟΝ στο Χαϊδάρι.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-583-2346

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

dvlachak@med.uoa.gr,
el.portaraki@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Τα 13 φροντιστηριακά μαθήματα είναι δίωρης διάρκειας (26 ώρες διδασκαλίας).

Εκτός από την αρχική εισήγηση, ακολουθεί συζήτηση επί σχετικού περιστατικού και ασκήσεις με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική για >50% των μαθημάτων. Προαιρετικά οι φοιτητές μπορούν να ασκηθούν στην Γενική Ούρων στο Εργαστήριο της Νεφρολογικής Μονάδας ή/και να συγγράψουν Άρθρο Ανασκόπησης ανά ομάδες των 3-5 φοιτητών με την καθοδήγηση των διδασκόντων μελών ΔΕΠ. Οι εξετάσεις είναι γραπτές πολλαπλής επιλογής,

από την δεξαμενή των 100 ερωτήσεων, που έχουν συζητηθεί με τον αντίστοιχο εκπαιδευτή πάνω στην διδαχθείσα ύλη. Χορηγείται bonus +1 βαθμός, σε όσους συμμετέχουν στην συγγραφή άρθρου ανασκόπησης.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα μαθημάτων έχει, ως ακολούθως:

- 1) Δ. Βλαχάκος, Α. Δράκου: Εισαγωγή στην ανατομία και φυσιολογία του νεφρού
- 2) Ε. Τζανάτου-Εξάρχου: Διαγνωστική προσέγγιση νεφρικών νόσων – Βιοψία Νεφρού
- 3) Η. Λιανός: Οξεία Νεφρική Βλάβη
- 4) Ι. Μπολέτης: Νεφριτιδικό Σύνδρομο – Ταχέως Εξελισσόμενη Σπειραματονεφρίτιδα – Πνευμονονεφρικά Σύνδρομα
- 5) Ι. Μπολέτης: Νεφρωσικό Σύνδρομο
- 6) Η. Λιανός: Διάμεση Νεφρίτιδα – Νεφρολιθίαση
- 7) Δ. Βλαχάκος, Α. Δράκου: Χρόνια Νεφρική Νόσος
- 8) Ε. Γράψα: Αιμοκάθαρση – Περιτοναϊκή Κάθαρση
- 9) Ι. Μπολέτης: Μεταμόσχευση Νεφρού
- 10) Δ. Βλαχάκος: Καρδιονεφρικό σύνδρομο, Υπέρταση και Νεφρός
- 11) Ε. Γράψα: Κληρονομικά Νοσήματα του Νεφρού
- 12) Δ. Βλαχάκος: Ομοιοστασία H₂O-Ηλεκτρολυτών
- 13) Δ. Βλαχάκος, Α. Δράκου: Οξεοβασική Ισορροπία - Πρακτική Εξάσκηση στην Γενική Εξέταση των ούρων

37. Ογκολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500697

Υπεύθυνος μαθήματος: Κ. Συρίγος

Διδάσκοντες: Πεκτασίδης, Συρίγος, Μπάμιας, Παπαδημητρίου, Μανωλακόπουλος, Κουλούλιας,

Ψυρρή, Μποβιάτσης, Αγγέλη, Γκόγκα, Ζαγουρή, Παπαξοΐνης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Διδάσκεται Δευτέρα-Παρασκευή για 2 εβδομάδες (τον μήνα Απρίλιο ή Μάιο) στο αμφιθέατρο Γ Παθολογικής Κλινικής ΓΝΑ "Η Σωτηρία".

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107700220

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
oncologysecr@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα της ογκολογίας έχει σκοπό να διδάξει στους φοιτητές της Ιατρικής Σχολής τις βασικές αρχές μοριακής βιολογίας, επιδημιολογίας, διάγνωσης και αντιμετώπισης των κακοήθων νεοπλασματικών παθήσεων. Υπό την έννοια αυτή λειτουργεί σαν απαραίτητο συμπλήρωμα πρωτίστως του μαθήματος της Παθολογίας, αλλά και άλλων μαθημάτων, όπως της Επιδημιολογίας, Χειρουργικής αλλά και πιο εξειδικευμένων αντικειμένων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού οι περισσότερες διαλέξεις αφορούν γενικά θεάματα και μόνο λίγες επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες νεοπλασίες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα συχνές και αποτελούν προβλήματα δημόσια υγείας.

Η επιδίωξη των διδασκόντων δεν είναι η μετάδοση ιδιαίτερα εξειδικευμένης γνώσης πάνω σε ογκολογικά θέματα, αλλά η εξοικείωση του φοιτητή με την νεοπλασματική νόσο και η εμπέδωση της πολυπαραγοντικής προσέγγισης των ασθενών αυτών. Πιστεύουμε ότι η Ογκολογία είναι ένα γνωστικό αντικείμενο με την μεγαλύτερη ίσως έκρηξη γνώσης τις πρόσφατες δεκαετίες, η οποία απαιτεί την ξεχωριστή διδασκαλία όλων των φοιτητών, οι οποίοι είναι βέβαιο ότι θα έλ-

θουν σε πολύ συχνή επαφή με νεοπλασματικούς ασθενείς κατά την διάρκεια της μεταπτυχιακής τους εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από την ειδικότητα την οποία θα ακολουθήσουν. Αυτό ισχύει τόσο για τους φοιτητές που θα επιλέξουν την κλινική ιατρική, όσο και για όσους θα επικεντρωθούν σε ερευνητικά πεδία.

Κατωτέρω ακολουθούν τα θέματα διδασκαλίας του ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, όπου αντικατοπτρίζονται οι σκοποί του μαθήματος, όπως ήδη διατυπώθηκαν.

- Επιδημιολογία και πρόληψη κακοήθων νεοπλασιών
- Τοξικότητα αντινεοπλασματικών παραγόντων
- Νοσηλεύσιμοι ογκολογικοί ασθενείς
- Μεταμόσχευση αιμοποιητικών κυττάρων
- Καρκίνος προστάτου
- Καρκίνος γαστρεντερικού
- Αρχές ακτινοθεραπευτικής ογκολογίας
- Αιματολογικές κακοήθειες
- Καρκίνος μαστού
- Καρκίνος ουροποιογεννητικού (εκτός προστάτου)
- Στοχευμένες αντινεοπλασματικές θεραπείες
- Παρανεοπλασματικά σύνδρομα
- Ανοσολογία κακοήθων νεοπλασμάτων
- Μοριακές μέθοδοι στην Ογκολογία

38. Πρώτες Βοήθειες

Κωδ. Μαθήματος: 500496

Υπεύθυνος μαθήματος: Σεραφείμ Νανάς

Αναπληρωτής υπεύθυνος μαθήματος: Χριστίνα Ρούση

Διδάσκοντες: Στυλιανός Ορφανός, Σπύρος Στεργιόπουλος, Σωτήρης Τοιόδρας, Ελένη Μάγαιρα, Ιωάννης Βασιλειάδης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και Εαρινό σε όλα τα εξάμηνα

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Στο χειμερινό εξάμηνο Δευτέρα και Τετάρτη 16.30-18.30. Στο εαρινό εξάμηνο Δευτέρα 17.30-19.30 και Τετάρτη 18.30-20.30.

Χώρος: Δώμα, Νοσοκομείο "Ευαγγελισμός", 11^{ος} Όροφος

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2132043385,
Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
serafimnanas@med.uoa.gr,
sernanas@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Παρουσιάσεις - Διαλέξεις - Ομιλητές

1. Εισαγωγή στις Πρώτες Βοηθειες - ΚΑΡΔιο-Πνευμονική Αναζωογονηση Αλγόριθμοι ΚΑΡΠΑ
2. Προνοσοκομειακή αντιμετώπιση Πολυτραυματία
3. Ηλεκτροπληξία - Θερμοπληξία - Κρυσταλλήματα- Δήγματα Ζώων & Εντόμων
4. ΚΑΡΔιοΠνευμονική Αναζωογόνηση ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
5. Αρχική Αντιμετώπιση Μυοσκελετικών Κακώσεων
6. Συγκοπή -Απλή Λιποθυμία - Ορθοστατική Υπόταση
7. Επείγουσες Καταστάσεις σε Λοιμώδη Νοσήματα - Αρχική προσέγγιση
8. Αρχική Αντιμετώπιση Ασθενούς σε Κωματώδη Κατάσταση
9. Επείγοντα Αναπνευστικά Προβλήματα
10. Επείγον Καρδιαγγειακό Επεισόδιο
11. Αγγειακό Εγκεφαλικό Επεισόδιο - Αρχική Αντιμετώπιση

Φροντιστήριο

Φροντιστήριο 5 ωρών για εκπαίδευση σε προπλάσματα σε μικρές ομάδες των 7-10 φοιτητών με αντικείμενα α. ΚΑΡΔιοαναΠνευμονική Αναζωογόνηση (ΚΑΡΠΑ), Αυτόματος Εξωτερικός Απινιδιστής β. Έλεγχος Αεραγωγού γ. Αρρυθμίες δ. Μυοσκελετικές κακώσεις - Αρχική Αντιμετώπιση

Τα ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ των "Πρώτων Βοηθειών" είναι υποχρεωτικά για κάθε φοιτητή και γίνεται κατά ομάδες. Σχετικά με τον τρόπο που οργώνονται τα φροντιστήρια ισχύουν τα εξής: ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών δημιουργούνται φροντιστήρια τα οποία αποτελούνται από ομάδες των 7 έως 10 ατόμων. Η επιλογή της ημερομηνίας για το Φροντιστήριο γίνεται απο τον φοιτητή επιλέγοντας στην ηλεκτρονική βάση e-class το σχετικό για κάθε εξάμηνο μάθημα στην επιλογή "Ομάδες Χρηστών" την κατάλληλη για εκείνον ημέρα. Η έναρξη των φροντιστηρίων γίνεται 4 εβδομάδες μετά την έναρξη των παραδόσεων. Επίσης, κατά την διάρκεια της παρακολούθησης των διαφόρων αντικειμένων από τους φοιτητές, οι εκπαιδευτές αξιολογούν τους φοιτητές χρησιμοποιώντας φύλλα αξιολόγησης τα οποία επισυνάπτονται. Στο τέλος κάθε φροντιστηρίου δίνεται για συμπλήρωση ανώνυμα από τους φοιτητές ερωτηματολόγιο αξιολόγησης των εκπαιδευτών κάθε αντικειμένου.

Τα φροντιστήρια "Πρώτων Βοηθειών" αποτελούνται από τα εξής αντικείμενα:

- 1^{ος} ΚΑΡΠΑ + ΑΕΑ (Αυτόματος Εξωτερικός Απινιδιστής)
- 2^{ος} Έλεγχος Αεραγωγού - Αερισμός με μάσκα και αυτοεκπιυσόμενο ασκό (AMBU)
- 3^{ος} Επείγοντα Ορθοπεδικά Συμβάματα - Μυοσκελετικές κακώσεις- Αρχική αντιμετώπιση - Μεταφορά πολυτραυματία
- 4^{ος} ΗΚΓ-Απινιδωση-Χρήση απινιδιστή - Αρρυθμίες με προσομοιωτή και πρόπλασμα

Διαδραστικές επαναληπτικές ερωτήσεις

Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης μέσω διαδραστικού συστήματος (interactive -πομπός - δέκτες) προβάλλονται οι ερωτήσεις με περιεχόμενο τα αντικείμενα του φροντιστηρίου και στη συνέχεια προβάλλονται οι απαντήσεις των φοιτητών και σχολιάζονται αναλόγως.

CD "Πρώτες Βοήθειες"

Δίνεται δωρεάν στους φοιτητές και περιέχει α. τις σύγχρονες κατευθυντήριες οδηγίες, β. βίντεο με ελληνικούς υπότιτλους.

Περιλαμβάνει όλες τις σύγχρονες κατευθυντήριες οδηγίες με τα λεπτομερή άρθρα, τους αλγορίθμους της βασικής ΚΑΡδιοαναπνευμονικής Αναζωογόνησης και εξειδικευμένες ΚΑΡδιοαναπνευμονικής Αναζωογόνησης.

Επίσης, περιλαμβάνει περί τα 30 βίντεο τα οποία αναφέρονται μεταγλωττισμένα ή με υπότιτλους και περιλαμβάνουν όλο το εύρος των πρώτων βοηθειών με θέματα τα οποία έχουν σχέση με τις παρυσιασίες και τις διαλέξεις του φροντιστηρίου αλλά και πολλά περισσότερα

39. Ρευματολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500462

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Βασιλόπουλος

Διδάσκοντες: Π.Π. Σφηκάκης, Δ. Μπούμπας, Μ. Τεκτονίδου, Α. Χατζηγιάννη, Γ. Βαϊόπουλος, Γ. Κήτας

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 7ο, 9ο, 11ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: ΟΠΤΑΚ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213-2088516

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
dvassilop@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Διαγνωστική προσέγγιση ασθενούς με μυοσκελετικό πόνο
- Βασικός εργαστηριακός έλεγχος σε ασθενείς με μυοσκελετικές ή/και συστηματικές ρευματικές εκδηλώσεις
- Εκφυλιστική αρθροπάθεια
- Κρυσταλλογενείς αρθρίτιδες

- Ρευματοειδής Αρθρίτιδα (ΡΑ)
- Σπονδυλαρθροπάθειες
- Νεώτερες θεραπευτικές παρεμβάσεις (βιολογικοί παράγοντες) σε ασθενείς με ΡΑ και σπονδυλαρθροπάθειες
- Αυτοανοσία: από την παθογένεια στη θεραπεία
- Συστηματικός Ερυθηματώδης Λύκος/Σ. Sjogren
- Αγγειίτιδες/ρευματική πολυμυαλγία
- Σκληροδερμία/Μυοσίτιδες/Ν. Αδαμαντιάδη-Bechet
- Περιοχικά/γενικευμένα σύνδρομα πόνου

40. Τεκμηριωμένη Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500693

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Απόστολος Αρμαγανίδης

Διδάσκοντες: Απ. Αρμαγανίδης, Π. Κοπτερίδης, Ηρ. Τσαγκάρης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό: 8ο, 10ο, 12ο εξάμηνο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Π.Γ.Ν. ΑΤΤΙΚΟΝ, Τρίτη 15:00

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 5832183

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
icuattiko1@med.uoa.gr aarmag@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Γενικές αρχές τεκμηριωμένης ιατρικής και κλινικά παραδείγματα
- Καθορισμός διαγνωστικών πιθανοτήτων εργαστηριακών εξετάσεων
- Καθορισμός διαγνωστικών και θεραπευτικών «ορίων»
- Λήψη ιατρικών αποφάσεων με στάθμιση χρη-

σιμότητας θεραπευτικῶν επιλογῶν με βάση και τις προτεραιότητες του ασθενούς

- Σχέση κόστους/ωφελιμότητας διαγνωστικῶν - θεραπευτικῶν επιλογῶν
- Αναζήτηση ιατρικῆς βιβλιογραφίας σε Medline και PubMed
- Ιατρικὴ βιβλιογραφία στο Διαδίκτυο και τις μηχανές αναζήτησης
- Αξιολόγηση αξιοπιστίας μελετῶν γενικά
- Αξιολόγηση μελετῶν για διαγνωστικὲς δοκιμασίες και εξετάσεις
- Αξιολόγηση μελετῶν για αποτελεσματικότητα θεραπειῶν
- Αξιολόγηση μελετῶν για δείκτες πρόγνωσης
- Αξιολόγηση μελετῶν κόστους/ωφελιμότητας
- Αξιολόγηση Ανασκοπίσεων και Μετααναλύσεων
- Αξιολόγηση Guidelines και χρῆση τους στη λήψη ιατρικῶν αποφάσεων
- Τεκμηριωμένη Ιατρικὴ και κλινικὴ πράξη: πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα (ἢ υποστηρικτὲς και πολέμιοι)

41. HIV Λοιμῶξεις/AIDS

Κωδ. Μαθήματος: 500595

Υπεύθυνος μαθήματος: Επικ. Καθηγήτρια Ελένη Σαμπατάκου

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ: Σαμπατάκου Ε., Παπαδόπουλος Α., Βασιλόπουλος Δ., Παρασκευῆς Δ. (Μη μέλη ΔΕΠ: Χίνη Μ., Λουρίδα Γ., Παπαζοῖνης Γ.)

Εξάμηνα που διδάσκειται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκειται: Διδάσκειται Δευτέρα - Παρασκευή για 2 εβδομάδες (τον μήνα Απρίλιο ἢ Μάιο) στην αίθουσα διαλέξεων της Β΄ Παν/κῆς Παθ/κῆς Κλινικῆς του ΓΝΑ "Ἴπποκράτειο").

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213 2088129, 213 2088178

Αρ. Ηλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου:

helensambatakou@msn.com,
academic@hippocrates.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Ἡ εξέλιξη στη γνώση της παθογένειας και στην θεραπευτικὴ αντιμετώπιση της HIV λοίμωξης ἔχει οδηγήσει στην μετατροπὴ μίας ταχέως εξελισσόμενης νόσου με θανατηφόρο ἔκβαση σε μία χρόνια νόσο με καλὴ ποιότητα ζωῆς και σχεδόν φυσιολογικὸ προσδόκιμο ζωῆς. Οἱ ραγδαῖες αυτές εξελίξεις και ἡ αντιμετώπιση των οροθετικῶν ασθενῶν σε επίπεδο εξωτερικοῦ ἰατροῦ με σύγχρονες απλουστευμένες θεραπείες και με ἰοθέτηση νέων στρατηγικῶν, αποτελοῦν ἴσως τὴν μεγαλύτερη κατάκτηση στην ἱστορία τῆς Ιατρικῆς. Σε λίγους τομείς τῆς Ιατρικῆς ἔχει επιτευχθεῖ τόσο ταχεῖα και σημαντικὴ πρόοδος και ἡ HIV λοίμωξη αποτελεῖ πρότυπο για τὴν αντιμετώπιση ἄλλων νοσημάτων. Τα νεότερα φάρμακα για τὴν αντιμετώπιση τῆς ηπατίτιδας Β, που πρόσφατα ἔλαβαν ἔγκριση ἢ βρίσκονται σε προκλινικὴ φάση εἶναι φάρμακα που ἤδη χρησιμοποιοῦνται στην HIV λοίμωξη.

Εντατικές ἔρευνες, σε επίπεδο βασικῆς ἔρευνας γίνεται για τὴν οριστικὴ ἴαση που αφορά "κλινικὴ ἴαση", με ενίσχυση του ανοσοποιητικοῦ, παρά εκρίζωση. Οἱ πρόσφατες αναφορές κλινικῆς ἴασης του ασθενούς του Βερολίνου, με HIV λοίμωξη, που υπεβλήθη σε μεταμόσχευση, για αιματολογικὴ κακοήθεια, ἀπὸ στελεχιαία κύτταρα δότη γενετικὰ ἄνοσου σε HIV (ομοζυγῶτη στην CCR5 delta-32/delta-32 μετάλλαξη), του μωροῦ του Μισισσιπή, ἔδωσαν νέα ὠθηση και εντατικοποίησαν τις προσπάθειες για οριστικὴ ἴαση που φαντάζει ρεαλιστικὴ προσδοκία.

Ὅμως, ἡ αισιοδοξία ἀπὸ τὴν ταχύτητα των εξελίξεων επισκιάζεται ἀπὸ τὴν συνεχιζόμενη ανα-

φορά νέων κρουσμάτων. Περισσότερα από 33 εκατομμύρια προσβεβλημένων ατόμων έχουν καταγραφεί παγκοσμίως, με >50% γυναίκες. Για κάθε ένα άτομο που λαμβάνει αγωγή, άλλες 3 νέες λοιμώξεις αναφέρονται, ενώ >50% των νέων λοιμώξεων προέρχονται από μολυνθέντες που δεν το γνωρίζουν.

Ο συνολικός αριθμός των HIV οροθετικών ατόμων (συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων AIDS) που έχουν δηλωθεί στην Ελλάδα (ΚΕΕΛΠΝΟ) μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013 ανέρχεται σε 13622. Από τα περιστατικά αυτά, 11191 (82,2%) αφορούν άνδρες, ενώ 2385 (17,5%) γυναίκες. Η επιδημία του HIV στην Ελλάδα παρουσιάζει αυξητικές τάσεις τα τελευταία έτη. Επιπλέον, το 2011 και το 2012 παρατηρήθηκε μία εξαιρετικά σημαντική αύξηση των περιστατικών HIV λοίμωξης που δηλώθηκαν στο σύστημα καταγραφής του ΚΕΕΛΠΝΟ, με επίκεντρο την ομάδα των χρηστών ενδοφλεβίων τοξικών ουσιών. Οι οικονομικοί μετανάστες, επίσης, αποτελούν μία συνεχώς αυξανόμενη ομάδα που πιθανόν η καταγραφή των κρουσμάτων να είναι ελλιπή.

Η μακροχρόνια επιβίωση πλέον των ασθενών και η παραμονή τους επί δεκαετίες υγιών φορέων συνοδεύεται από μακροπρόθεσμες επιπλοκές που η μακροχρόνια λοίμωξη και/ή η αντιρετροϊκή αγωγή επάγουν. Παράλληλα, καθώς υπερβαίνουν την 6η ή 7η δεκαετία της ζωής, παρουσιάζονται νοσηρότητες που συσχετίζονται με την αύξηση της ηλικίας, το κάπνισμα και άλλους επίκτητους ή γενετικούς παράγοντες, σε αντιστοιχία με αυτές στον γενικό πληθυσμό.

Η καθυστέρηση στη διάγνωση, καθώς μετά την πρωτολοίμωξη, υπάρχει ασυμπτωματική φάση περίπου δέκα ετών, αποτελεί βασική παράμετρο αδυναμίας ελέγχου της Πανδημίας και όψιμης διάγνωσης ασθενών σε τελικό στάδιο νόσου ακόμα και στις μέρες μας. Άτομα με εικόνα πρωτολοίμωξης

παρουσιάζουν μη ειδική και αυτοπεριοριζόμενη συμπτωματολογία προσομοιάζουσα με απλή ιογενή λοίμωξη. Η ευαισθητοποίηση και η γνώση της συμπτωματολογίας της πρωτολοίμωξης και των “ήπιων” συμπτωμάτων του σταδίου Β (στοματοφαρυγγική καντινίαση, έρπης ζωστήρ, θρομβοπενία, τριχωτή λευκοπλακία) αφορά τους μη ειδικούς γιατρούς, στους οποίους και απευθύνονται αρχικά οι ασθενείς αυτοί. Επίσης, η σύσταση από το CDC για καθολική (“opt-out”) εξέταση HIV ασθενών με σεξουαλικά μεταδιδόμενο νόσημα, ιογενή ηπατίτιδα, λέμφωμα (non Hodgkin, Burkitt) και πλήθους άλλων νοσημάτων, απαιτεί την ευαισθητοποίηση των γιατρών όλων των ειδικοτήτων για την έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση.

Το Κατ' Επιδιοχήν μάθημα “HIV ΛΟΙΜΩΞΗ/AIDS” οργανώνεται κάθε χρόνο κατά το εαρινό εξάμηνο από την Β' Παθολογική Κλινική. Ακολουθώντας τις ραγδαίες επιστημονικές εξελίξεις στον Τομέα αυτό, όλα τα νεότερα δεδομένα όσον αφορά την Επιδημιολογία, Παθογένεια, Πρόληψη, Αντιμετώπιση της HIV λοίμωξης καθώς και των σχετιζόμενων συννοσηροτήτων λοιμώδους και μη λοιμώδους αιτιολογίας αναφέρονται διεξοδικά.

Οι φοιτητές μελετούν από το κεφάλαιο HIV/AIDS του βιβλίου Παθολογίας ΔΕΠ, καθώς και του αγγλόφωνου συγγράμματος “HIV Medicine” 2012/2013 Editors: Christian Hoffmann and Jörgen K. Rockstroh, εκδόσεις Medizin Fokus Verlag, Hamburg, 760 σελίδες, που προσφέρεται σε ηλεκτρονική μορφή. Επιπλέον, διατίθενται και οι επικαιροποιημένες Ευρωπαϊκές Συστάσεις για την εκτίμηση, παρακολούθηση, θεραπεία της HIV λοίμωξης και των συννοσηροτήτων που την συνοδεύουν (EACS Guidelines), καθώς και μεγάλος αριθμός διαφανειών από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Το μάθημα διδάσκεται σε διάστημα 2 εβδομάδων, με συνολικό χρόνο θεωρητικής εκπαίδευσης

26 ωρών. Στο διάστημα αυτό, πέραν από λεπτομερή αναφορά σε όλες τις νεότερες εξελίξεις σε επίπεδο επιδημιολογίας, διάγνωσης, αντιμετώπισης, πρόληψης της HIV λοίμωξης, οι φοιτητές αποκτούν εμπειρία στην αντιμετώπιση όλου του φάσματος της Παθολογίας, περιλαμβανομένων μεταβολικού συνδρόμου, αθηρωμάτωσης, υπέρτασης, νευρογνωσιακών διαταραχών, ρευματολογικών εκδηλώσεων, νεοπλασιών συσχετιζόμενων και μη συσχετιζόμενων με την HIV λοίμωξη, συλλοιμώξεων με ιογενείς ηπατίτιδες, φυματίωση, σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων.

Η αντιμετώπιση των συννοσηροτήτων παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις και ιδιαιτερότητες σε έδαφος HIV λοίμωξης, σε σύγκριση με αυτή στον γενικό πληθυσμό, και η έκθεση των γιατρών κάθε ειδικότητας είναι επιβεβλημένη.

Στην διάρκεια των 26 ωρών εκπαίδευσης, πέραν της αναφοράς σε όλα τα νεότερα δεδομένα στην HIV λοίμωξη διεξοδικά, μεταφέρεται και η κλινική εμπειρία 10ετιών, με τις συνεχώς μεταβαλλόμενες πρακτικές, που δεν υποκαθίσταται από την απλή ανάγνωση επιστημονικών συγγραμμάτων.

Τέλος, οι φοιτητές της Ιατρικής ως νέοι άνθρωποι, πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι για ένα πρόβλημα δημόσιας υγείας που τους αφορά άμεσα και, μέσα από την μελλοντική τους ιατρική διαδρομή, να διαμορφώσουν τις στρατηγικές για μια μελλοντική γενιά απαλλαγμένη από HIV/AIDS, που αποτελεί όραμα και προσδοκία της δικής μας γενιάς.

Συστήνεται η παρακολούθηση των μαθημάτων χωρίς απουσίες. Οι εξετάσεις γίνονται προφορικά λίγες ημέρες με το τέλος των μαθημάτων

Δ' ΤΟΜΕΑΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ

42. Αγγειοχειρουργική

Κωδ. Μαθήματος: 500449

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής κ. Βασδέκης Σπυρίδων

Διδάσκοντες: κ. Βασδέκης, κ. Κακίσης, κ. Κλωνάρης, κ. Λάζαρης, κ. Κωστοπαναγιώτου, κ. Μπρούντζος, κ. Πανταζή, κ. Φίλης, κ. Κώτσης, κ. Μπακογιάννης, κ. Δαλαίνας, κ. Βερούκοκος, κ. Γεωργόπουλος, κ. Σιγάλα

Εξάμηνα που διδάσκεται: εαρινό 8ο, 10ο, 12ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη και Τετάρτη στο αμφιθέατρο Μικροβιολογίας στην Ιατρική Σχολή

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105831463-6932244299

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

svasdek@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

ΤΕΤΑΡΤΗ 6 ^η Μαΐου 1 ^η Ενότητα	Εισαγωγή στην Αγγειοχειρουργική	Αν. Καθ. Σπ. Βασδέκης 16:00 – 17:00
	Καρωτιδική Νόσος: Ανοικτή αντιμετώπιση	Αν. Καθ. Σπ. Βασδέκης 17:00 – 18:00
	Καρωτιδική Νόσος: Ενδαγγειακή αντιμετώπιση	Αν. Καθ. Ι. Κακίσης 18:00 – 19:00
ΠΕΜΠΤΗ 7 Μαΐου 2 ^η Ενότητα	Αναισθησιολογία στον αγγειακό ασθενή	Καθ. Γ. Κωστοπαναγιώτου Επικ. Καθ. Α. Πανταζή 16:00 – 17:00
	Διαγνωστική προσέγγιση αγγειακών παθήσεων	Καθ. Η. Μπρούτζος 17:00 – 18:00
	Ενδαγγειακές τεχνικές και θεραπευτικές εφαρμογές	Καθ. Η. Μπρούτζος 18:00 – 19:00
ΤΕΤΑΡΤΗ 13 Μαΐου 3 ^η Ενότητα	Κλασική (ανοικτή) αντιμετώπιση ΑΚΑ	Αν. Καθ. Κ. Φίλης 16:00 – 17:00
	Ενδαγγειακή αντιμετώπιση ΑΚΑ	Αν. Καθ. Χ. Κλωνάρης 17:00 – 18:00
	Περιφερικά ανευρύσματα	Επ. Καθ. Χρ. Μπακογιάννης 18:00 – 19:00

ΠΕΜΠΤΗ 14 Μαΐου 4^η Ενότητα	Παθήσεις αορτικού τόξου	Λεκτ. Η. Δαλαΐνας 16:00 – 17:00
	Αγγειακή ανατομία Νωτιαίου Μυελού – η παραπληγία στη χειρουργική της αορτής	Λεκτ. Η. Δαλαΐνας 17:00 – 18:00
	ΘΚΑ-Διαχωρισμός Αορτής	Αν. Καθ. Θ. Κώτσης 18:00 – 19:00
ΤΕΤΑΡΤΗ 20 Μαΐου 5^η Ενότητα	Θρομβοεμβολική νόσος	Αν. Καθ. Κ. Κατσένης 16:00 – 17:00
	Φλεβική ανεπάρκεια κάτω άκρων	Αν. Καθ. Σ. Βασδέκης 17:00 – 18:00
	Ελάχιστα επεμβατικές τεχνικές στην φλεβική ανεπάρκεια των κάτω άκρων	Αν. Καθ. Σ. Βασδέκης 18:00 – 19:00
ΠΕΜΠΤΗ 21 Μαΐου 6^η Ενότητα	Αγγειίτιδες	Επ. Καθ. Κ. Φίλης 16:00 – 17:00
	Περιφερική αρτηριακή νόσος	Επ. Καθ. Χ. Βερούκοκος 17:00 – 18:00
	Οξεία Ισχαιμία κάτω άκρων	Παν. Υπ. Α. Καλλίνης 18:00 – 19:00
ΤΕΤΑΡΤΗ 27 Μαΐου 7^η Ενότητα	Αγγειοχειρουργική των νεφροπαθών	Επ. Καθ. Α. Λάζαρης 16:00 – 17:00
	Λεμφοίδημα	Αν. Καθ. Σ. Γεωργόπουλος 17:00 – 18:00
	Σπλαχνική ισχαιμία Ανοικτή-Ενδαγγειακή αντιμετώπιση	Αν. Καθ. Σ. Γεωργόπουλος 18:00 – 19:00
ΠΕΜΠΤΗ 28 Μαΐου 8^η Ενότητα	Λαπαροσκοπική και Ρομποτική Αγγειοχειρουργική	Επ. Καθ. Χ. Μπακογιάννης 16:00 – 17:00
	Διαβητικό πόδι	Παν. Υπ. Σ. Μαστοράκη 17:00 – 18:00
	Συγγενείς Αγγειακές Δυσπλασίες/Αιμαγγειώματα	Επ. Καθ. Φ. Σιγάλα 18:00 – 19:00
ΠΕΜΠΤΗ 4 Ιουνίου	Εξετάσεις	Αν. Καθ. Σ. Βασδέκης Λεκτ. Η. Δαλαΐνας 16:00 – 18:00

43. Αθλητιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500608

Υπεύθυνος μαθήματος: Σπυρίδων Γ. Πνευματικός-Καθηγητής Ορθοπαιδικής

Διδάσκοντες:

Συμμετέχοντα μέλη Δ.Ε.Π.

- Μ. Κουτσιλιέρης-Καθηγητής, Δ/ντής Εργαστηρίου Πειρ. Φυσιολογίας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Γ. Κρεατσάς-Καθηγητής, Δ/ντής Β' Μαιευτικής & Γυν/κής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Σ. Νανάς-Καθηγητής Παθολογίας- Δ/ντής Εντ. Θεραπείας, Α' Κλινική Εντ. Θεραπείας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Αθ. Παπαβασιλείου-Καθηγητής, Δ/ντής Εργ/ρίου Βιολογικής Χημείας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Σ. Γ. Πνευματικός- Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Δ/ντής Γ' Ορθοπαιδικής Κλινικής Ε.Κ.Π.Α.
Χ. Στεφανάδης- Καθηγητής, Δ/ντής Α' Καρδιολογικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Αρ. Μήτσου- Αν. Καθηγητής Ορθοπαιδικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Γ. Μαστοράκος-Καθηγητής Ενδοκρινολογίας, Β' Μαιευτική & Γυν/κή Κλινική Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ
Α. Κουρέας-Επ. Καθηγητής, Α' Εργαστήριο Ακτινολογίας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Α. Μαυρογένης-Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Επίκουρος Καθηγητής
Α' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ν. Σαλάκος-Αν. Καθηγητής, Β' Μαιευτική και Γυν/κή Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Γ. Σιάσος- Αν. Καθηγητής, Εργαστήριο Βιολογικής Χημείας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Κ. Τούτουζας-Αν. Καθηγητής, Α' Πρ. Χειρουργική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ι. Βλάμης-Επίκ. Καθηγητής, Γ' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Αν. Φιλίππου-Επίκ. Καθηγητής, Εργ/ριο Πειρ. Φυσιολογίας Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

Συμμετέχοντες ομιλητές

- Α. Αναστασάκης-Καρδιολόγος, Υπεύθυνος Ειδ. Κέντρου Καρδιολογίας Αθλουμένων & Νέων (ΕΚΚΑΝ), Α' Καρδιολογική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Η. Βασιλειάδης- Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ., Γ' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ομ. Εμμανουηλίδης- Φυσιάτρος, Αθλητίατρος
Δ. Ευαγγελόπουλος-Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Πανεπιστημιακός Υπότροφος Γ' Ορθοπαιδικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Β. Καλδής- Γενικός Χειρουργός, Επιμ. Β' Β'Μ.Ε.Θ., Γ.Ν.Α. Κ.Α.Τ.
Π. Καραμπίνας- Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Πανεπιστημιακός Υπότροφος Γ' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Π. Κουλουμέντας- Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Αθλητίατρος, Επιστ. Συνεργάτης Γ' Ορθοπαιδικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ι. Λαζάρου- Νοσηλεύτρια Τ.Ε., Γ.Ν.Α. Κ.Α.Τ.
Ι. Μπενέτος-Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Πανεπιστημιακός Υπότροφος Γ' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Λ. Νικολακάκος- Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ., Γ' Ορθοπαιδικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Β. Πολυζώης- Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ. Γ' Ορθοπαιδική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Α. Τασούλης- Καρδιολόγος, Κ.Α.Α. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ Συνεργάτης Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.
Ι. Τσεκούρας- Βιοχημικός άσκησης- Εργοφυσιολόγος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Αμφιθέατρο Παθολογικής Ανατομικής, Κτήριο 10, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Τα μαθήματα διαρκούν 5 ημέρες, Δευτέρα έως Παρασκευή συνολικά 26 ώρες και περιλαμβάνουν διαλέξεις και 1 πρακτικό σεμινάριο, Από 15:00-20:00

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 8087617, 213 2086525

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
spirosgr@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι ο εφοδιασμός των φοιτητών με τις απαραίτητες γνώσεις για γενικά και ειδικά θέματα Αθλητιατρικής. Η ενημέρωσή τους για τις βασικές αρχές και τις νέες εξελίξεις σε κάθε ιατρικό τομέα που συνδέεται με την άσκηση και η πρόκληση ενδιαφέροντος για την Αθλητιατρική.

Η Αθλητιατρική είναι μια επιστήμη η οποία περιλαμβάνει γνώσεις Ορθοπαιδικής, Βιοχημείας, Εργοφυσιολογίας, Ανατομίας, Καρδιολογίας, Γυναικολογίας, Διαγνωστικής, Ενδοκρινολογίας, Διατροφολογίας, Πνευμονολογίας, Εντατικολογίας- γνώσεις απαραίτητες για την πρόληψη τραυματισμών, την αύξηση απόδοσης, την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων στην άσκηση και τον αθλητισμό. Ως εκ τούτου, η μελέτη της Αθλητιατρικής καθίσταται ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και αποτελεί έναυσμα για περαιτέρω επιστημονική έρευνα και αναζήτηση.

Οι διαλέξεις δίδονται από Μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Αθηνών και εξειδικευμένους επιστημονικά ιατρούς. Αφορούν στη φυσιολογία και βιοχημεία της άσκησης τις αθλητικές κακώσεις, ενδοκρινολογία, καρδιολογία, παιδιατρική και γυναικολογία γύρω από την άθληση, την πρόληψη τραυματισμών, την διαγνωστική και τα συμπληρώματα διατροφής. Στο τελευταίο μάθημα πραγματοποιείται διάλεξη για τις πρώτες βοήθειες και πρακτικό σεμινάριο HANDS ON.

44. Άμεση Αντιμετώπιση Πολυτραυματία

Κωδ. Μαθήματος: 500539

Υπεύθυνος μαθήματος: Κ. Τούτουζας

Διδάσκοντες: Δ. Θεοδώρου, Κ. Τούτουζας, Σπ. Στεργιόπουλος, Π. Βασιλείου, Π. Δρυμούσης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10, 12ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας:

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
tousur@hotmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Η αντιμετώπιση του πολυτραυματία αποτελεί μια πρόκληση για τον σύγχρονο χειρουργό. Η ανάγκη αναγνώρισης των απειλητικών για την ζωή κακώσεων και η αντιμετώπισή τους στην «χρυσή ώρα» με στόχο την αύξηση της επιβίωσης αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο στην χειρουργική του τραύματος.

Το επιλεγόμενο μάθημα στηρίζεται στα διεθνή σεμινάρια για την αντιμετώπιση του πολυτραυματία, το ATLS (Advanced Trauma Life Support) και το DSTC (Definitive Surgergical Trauma Care). Αποτελείται από διαλέξεις διαδραστικού χαρακτήρα βασισμένες σε κλινικά σενάρια. Περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

Εισαγωγή – Η νόσος του τραύματος, Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια αντιμετώπιση του πολυτραυματία, Αεραγωγός-Αερισμός και κακώσεις θώρακα, Καταπληξία, Κοιλιακό τραύμα και Damage Control, Μαζικές καταστροφές – εφαρμογή διαλογής και προτεραιοτήτων, Διαταραχές πηκτικότητας στον πολυτραυματία - Damage Control Resuscitation, Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, Μυοσκελετικές κακώσεις.

Η παρουσία των φοιτητών στις διαλέξεις είναι υποχρεωτική. Οι εξετάσεις είναι γραπτές (50 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής).

45. Αναισθησιολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500638

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγήτρια Γ. Γερολουκά
– Κωστοπαναγιώτου

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Α΄ και Β΄ Κλινικών Αναισθησιολογίας

Εξάμηνα που διδάσκεται: χειμερινό και εαρινό 7ο, 8ο, 9ο, 10, 11ο, 12ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Πέμπτη – Αμφιθέατρο «Δ. Βαρώνος» Εργαστήριο Φαρμακολογίας και Κεντρικό Αμφιθέατρο, Νοσοκομείο ΠΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105832371

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
gkstopan@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το κατέπιλογήν υποχρεωτικό μάθημα «ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑ» απευθύνεται σε Φοιτητές Ιατρικής του 7^{ου}, 8^{ου}, 9^{ου}, 10^{ου}, 11^{ου} και 12^{ου} δμήνου. Το μάθημα διδάσκεται σε Χειμερινό και Εαρινό εξάμηνο, στο Αμφιθέατρο «Δ. ΒΑΡΩΝΟΣ» του Εργαστηρίου Φαρμακολογίας, Γουδή, σε 13 δίωρα από αμφιθέατρο τα οποία εστιάζουν στην απαραίτητη γνώση που πρέπει να έχουν οι Φοιτητές Ιατρικής, σε σχέση με την ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑ. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα καλύπτει συνολικά 28 ώρες διδασκαλίας (επισυνάπτεται).

Για τους φοιτητές που επιλέγουν το μάθημα υποχρεωτική είναι η παρακολούθηση >50% των μαθημάτων από αμφιθέατρο προκειμένου για τη

συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις καθώς επίσης και η 2ωρη Άσκηση Καρδιοπνευμονικής Αναζωογόνησης (ΚΑΡΠΑ) σε Προπλάσματα. Προαιρετική δε είναι η Κλινική Άσκηση σε Χειρουργεία & Μονάδα Μετ-Αναισθητικής Φροντίδας/Ανάνηψη (3ήμερη παρακολούθηση τακτικού προγράμματος χειρουργείου ή γενικής εφημερίας) ή Κλινική Άσκηση σε Ιατρείο Πόνου (3ήμερο πλήρες πρωινό πρόγραμμα) ή Συγγραφή Εργασίας (Ανασκόπηση) πάνω στην ύλη του μαθήματος με συμμετοχή 3-5 φοιτητών και με τη βοήθεια των μελών ΔΕΠ, η οποία εφόσον κριθεί ως ικανοποιητική θα υποβάλλεται προς δημοσίευση

46. Αντιμετώπιση Καλοήθους και Κακοήθους Πόνου

Κωδ. Μαθήματος: 500523

Υπεύθυνος μαθήματος: Ι. Σιαφάκα

Διδάσκοντες: Ι. Σιαφάκα

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και Εαρινό 7,8, 9,10,11,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: κάθε Τρίτη από τις 15.30 – 18.00, στο Μικρό Αμφιθέατρο του Αρεταίου Νοσοκομείου

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 72 86 169

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
isiafaka@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Φαρμακευτική Αντιμετώπιση Καλοήθους και Κακοήθους Πόνου.
- Παρεμβατικές Τεχνικές για την αντιμετώπιση Χρόνιου Καλοήθους και Κακοήθους Πόνου.
- Εναλλακτικές τεχνικές για την ολιστική αντι-

μετώπιση του Χρόνιου Καλοήθους και Κακοήθους Πόνου.
– Παρηγορική Φροντίδα Ασθενών Τελικού Σταδίου

47. Η Ιατρική στις Ερμηνευτικές Τέχνες

Κωδ. Μαθήματος: 500703

Υπεύθυνοι μαθήματος: Θ. Μπίμπας, Η. Παπαθανασίου

Διδάσκοντες: Κ. Βαρδονικολάκη, Π. Δήμας, Δ. Δημητριάδης, Α. Δελίδης, Θ. Ζήσης, Δ. Κικίδης, Μ. Λογιιάδης, Ν. Μαρκάτος, Ν. Παπαδάκης, Γ. Παπαδέλης, Κ. Πόταγας, Κ. Λαμπρόπουλος, Θ. Πρωτόπαπας

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Αμφιθέατρο Ιπποκρατείου Νοσοκομείου, Τρίτη 14:30 – 17:00

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2132088031

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
thanosbibas67@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Όλες οι πληροφορίες σχετικά με το μάθημα βρίσκονται στην ιστοσελίδα: <http://eclass.uoa.gr/courses/MED867/index.php>

Σκοπός του μαθήματος είναι η περιγραφή της παθολογίας και της αντιμετώπισης των παθήσεων της ακοής και της φωνής στους καλλιτέχνες και τους μουσικούς. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι ικανοί να κατανοήσουν σε βάθος τη φυσιολογία και την παθοφυσιολογία της ακοής και της φώνησης, την φύση των διαταραχών φωνής και ακοής στους καλλιτέχνες και τους μουσικούς και τη διεπιστημονική προσέγγιση αυτών των παθήσεων. Τέλος θα είναι ικανοί να κατανοούν

τη σχέση της τέχνης, των βασικών φυσικών ιατρικών επιστημών και της Ιατρικής στην διαχείριση ασθενών με τέτοιες παθήσεις.

Μαθήματα

1. Εισαγωγή στο μάθημα – Παρουσίαση θεμάτων για την τελική αξιολόγηση του μαθήματος
2. Φυσική του ήχου
3. Εργαστήριο: Εισαγωγή στα λογισμικά επεξεργασίας ήχου
4. Εισαγωγή στο μουσικό ήχο
5. Λειτουργική Ανατομική & Φυσιολογία της Ακοής
6. Βασικές αρχές Ψυχοακουστικής
7. Νευροαισθητήρια βαρηκοΐα και διαταραχές της αντίληψης του ήχου
8. Βαρηκοΐα μετά από έκθεση σε θόρυβο
9. Ιστορικό, φυσική εξέταση και εργαστηριακή διερεύνηση της βαρηκοΐας σε μουσικούς
10. Εγκέφαλος και Μουσική – Υπάρχει ένα εγκεφαλικό σύστημα για τη μουσική; Τι μας διδάσκει η Νευροψυχολογία
11. Επίπτωση της απώλειας της ακοής στην ερμηνευτική ικανότητα
12. Παθολογία της ακοής σε μουσικούς; Βαρηκοΐα οφειλόμενη σε έκθεση σε μουσική. Εμβοές και Υπερακουσία στους Μουσικούς
13. Εισαγωγή στην τεχνολογία των ακουστικών βοηθημάτων
14. Χαρακτηριστικά της αντίληψης της μουσικής σε άτομα με κοχλιακά εμφυτεύματα
15. Ακουστική συναυλιακών χώρων και επίδραση στην ακοή
16. Θέματα προαγωγής υγείας & προστασίας της ακοής από μουσική και θόρυβο
17. Εργαστήριο: Μελέτη περιπτώσεων προβλημάτων ακοής σε μουσικούς
18. Λειτουργική ανατομική του λάρυγγα και φυσιολογία της φώνησης
19. Λόγος και φωνή

20. Ακουστική ανάλυση φωνής
21. Ιστορικό και φυσική εξέταση της φωνής σε τραγουδιστές
22. Ο ρόλος του Δασκάλου Τραγουδιού στο Ιατρείο φωνής
23. Εργαστηριακή διερεύνηση διαταραχών φωνής σε τραγουδιστές
24. Ακοή και φωνή
25. Παθολογία του λάρυγγα στους τραγουδιστές α. Υπερ- και Υπολειτουργικές διαταραχές του λάρυγγα (παθοφυσιολογικοί μηχανισμοί και αιτιολογική σύνδεση με συγκεκριμένες οργανικές βλάβες: κομβία, ψευδοκύστες, πολύποδες, αγγειακές εκτασίες)
β. Βασικές αρχές φωνοχειρουργικής και μετεγχειρητικής φροντίδας
γ. Επούλωση και μετεγχειρητικές αλλοιώσεις φωνητικών χορδών
δ. Επείγουσες καταστάσεις σε τραγουδιστές
ε. Επίδραση των ορμονών και της ηλικίας στη φωνή των τραγουδιστών (Πρεσβυφωνία, Εμμηνορυσιακός κύκλος και Εμηνόπαυση)
26. Λογοθεραπευτική προσέγγιση των διαταραχών φωνής σε τραγουδιστές
27. Διαταραχές φωνής: Η άποψη του καλλιτεχνη
28. Εργαστήριο: Μελέτη περιπτώσεων δυσφωνίας σε τραγουδιστές

48. Λαπαροενδοσκοπική Χειρουργική

Κωδ. Μαθήματος: 500592

Υπεύθυνος μαθήματος: Εμμανουήλ Λεάνδρος, Καθηγητής Χειρουργικής ΕΚΠΑ

Διδάσκοντες: Καθ. κ. Ε. Λεάνδρος, Καθ. κ. Ε. Φελέκουρας, Αν. Καθ. κ. Κ. Τούτουζας, Αν. Καθ. κ. Ν. Αλεξάκης, Καθηγητής κ. Μ.Κωνσταντουλάκης, κ. Κ. Μπράμης, Μ.Π.Υ., κα. Μ. Νατούδη, Μ.Π.Υ., κ. Α. Αλεξάνδρου, Λέκτορας Χειρουργικής, Καθηγητής κ. Θ. Διαμαντής, Αν. Καθ. κ. Ε. Μενενάκος, Επ. Καθ. κ.

Κ. Αλμπανόπουλος, Καθ. κ. Δ. Λινός, Αν. Καθ. κ. Δ. Θεοδώρου, Καθ. κ. Ν. Νικητέας, Αν. Καθ. κ. Κ. Στραβοδήμος, Αν. Καθ. κ. Α. Σκολαρίκος, κα. Ι. Παπαηλιού, Μ.Π.Υ., Αν. Καθ. κ. Γ. Θεοδωρόπουλος, Ν. Μιχαλόπουλος, Μ.Π.Υ.,

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Ιπποκράτειο ΓΝΑ, Μεγάλο Αμφιθέατρο

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213-2089541

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
leandros@hippocratio.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Αρχές-Εξέλιξη Λαπαροσκοπικής Χειρουργικής (1 ώρα)
2. Βασικές αρχές-Φυσιολογία Λαπαροσκοπικής Χειρουργικής (1 ώρα)
3. Επιπλοκές Λαπαροσκοπικής Χειρουργικής (1 ώρα)
4. Λαπαροσκοπική Χειρουργική χοληφόρων (1 ώρα)
5. Λαπαροσκοπική Χειρουργική παθήσεων ήπατος (1 ώρα)
6. Λαπαροσκοπική Χειρουργική παθήσεων παγκρέατος (1 ώρα)
7. Βασικές αρχές βαριατρικής χειρουργικής (1 ώρα)
8. Προεγχειρητική-Μετεγχειρητική παρακολούθηση βαριατρικών ασθενών (1 ώρα)
9. Επιπλοκές Βαριατρικής Χειρουργικής (1 ώρα)
10. Βαριατρικές επεμβάσεις: Γαστρικό bypass (1 ώρα)
11. α) Χολοπαγκρεατική παράκαμψη, β) Βαριατρικές επανεπεμβάσεις (1 ώρα)
12. γ) Επιμήκης γαστρεκτομή, δ) Mini Bypass (1 ώρα)
13. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Παθήσεων Επινεφριδίου (1 ώρα)

14. Λαπαροσκοπική Χειρουργική ΓΟΠ-Αχαλασία οισοφάγου (1 ώρα)
15. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Παθήσεων Οισοφάγου-Στομάχου (1 ώρα)
16. Ρομποτική Χειρουργική (1 ώρα)
17. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Παθήσεων Προστάτου (1 ώρα)
18. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Παθήσεων Νεφρών-Ουρητήρων-Κύστεως (1 ώρα)
19. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Καλοθών Παθήσεων Παχέος Εντέρου-Σκωληκοειδεκτομή (1 ώρα)
20. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Καρκίνου Παχέος Εντέρου (1 ώρα)
21. Λαπαροσκοπική Χειρουργική Ορθικού Καρκίνου (ΤΜΕ) (1 ώρα)
22. Ελάχιστα επεμβατικές τεχνικές στη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου μαστού (1 ώρα)
23. Ελάχιστα επεμβατική χειρουργική αφαίρεση σπληνός (1 ώρα)
24. Ν.Ο.Τ.Ε.Σ (1ώρα)
25. Πρακτική Εκπαίδευση-Προσομοιωτές (3 ώρες)

49. Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών

Κωδ. Μαθήματος: 500602

Υπεύθυνος μαθήματος: Ισμήνη-Νίκη Δοντά

Διδάσκοντες: Υπεύθυνη Μαθήματος Ισμήνη Δοντά
Καθηγήτρια Πειρ. Χειρ. Έρευνας, ΕΚΠΑ

Κύριοι ομιλητές

Νικόλαος Παπαϊωάννου, Αναπληρωτής Καθηγητής Ορθοπαιδικής, ΕΚΠΑ
Ιωάννης Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Επ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής, ΕΕΠΜΣ, ΕΚΠΑ
Ευστάθιος Χρονόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Ορθοπαιδικής, ΕΚΠΑ

Αγγελική Τριανταφύλλου, Καθηγήτρια Βιολογικής Χημείας, ΕΚΠΑ

Συμεών Τουρνής, Ενδοκρινολόγος, Δρ., Πανεπιστημιακός Υπότροφος ΕΕΠΜΣ

Προσκεκλημένοι ομιλητές

Γεώργιος Τροβάς, Ενδοκρινολόγος, Δρ., συνεργάτης ΕΕΠΜΣ

Αικατερίνη Κατσαλήρα, Ρευματολόγος, Δρ., συνεργάτης ΕΕΠΜΣ

Παναγιώτα Ράπτου, Ακτινοφυσικός, Δρ., συνεργάτης ΕΕΠΜΣ, Νοσοκομείον ΚΑΤ

Αντώνιος Γαλανός, Βιοστατιστικολόγος, Δρ., συνεργάτης ΕΕΠΜΣ

Αιμιλία Τσαγκάρη, Διατροφολόγος, Δρ., συνεργάτης ΕΕΠΜΣ, Νοσοκομείον ΚΑΤ

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα έως και Παρασκευή (1η εβδομάδα, θεωρία): Αμφιθέατρο Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος, Νοσοκομείον ΚΑΤ

Δευτέρα έως και Τετάρτη (2η εβδομάδα, άσκηση): Τμήμα Πυκνομετρίας, Βιοχημικό Εργαστήριο, Πειραματικό Χειρουργείο του Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος, Νοσοκομείον ΚΑΤ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 8018123, 213 2086788, 213 2086790

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
idontas@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Θεωρία με Περιεχόμενο

A. Εισαγωγή: Φυσιολογία του οστίτη ιστού. Οστική ανακατασκευή, σύζευξη/αποσύζευξη οστεοβλαστών και οστεοκλαστών

B. Κορυφαία οστική μάζα, μέθοδοι οστικής πυκνομετρίας

- Γ. Ομοιοστασία Ca, P, Mg. Σύνδρομα υπερ/υποασβεστιαϊμίας. Πρωτοπαθής, δευτεροπαθής, τριτοπαθής υπερπαραθυρεοειδισμός
- Δ. Οστεοπόρωση: επιδημιολογία, αιτιοπαθογένεια, παράγοντες κινδύνου, διαφορική διάγνωση, οστικοί βιοχημικοί δείκτες
- Ε. Οστεοπορωτικά κατάγματα, αντιμετώπιση και πρόληψη. Αρχές πρόληψης και θεραπείας της οστεοπόρωσης. Φαρμακευτικές θεραπείες οστεοπόρωσης. Αποκατάσταση οστεοπορωτικού ασθενούς. Σχέσεις οστεοπόρωσης – άσκησης – διατροφής
- ΣΤ. Οστεομαλακία. Ραχίτισμος. Μεταβολικά νοσήματα παιδικής ηλικίας. Νόσος Paget. Δευτεροπαθής οστεοπόρωση. Ανδρική οστεοπόρωση. Νεφρική οστεοδυστροφία.

Ανάλυση Περιστατικών με αντικείμενο:

- A. Οστεοπόρωση, οστεομαλακία, ραχίτισμος
B. Υπερπαραθυρεοειδισμός, νόσος Paget

Πρακτική Άσκηση με αντικείμενο:

- A. Οστική πυκνομετρία (στο Τμήμα Οστικής Πυκνομετρίας του Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος/ΕΕΠΜΣ, στα μηχανήματα DEXA και pQCT).
- B. Βιοχημικοί δείκτες και ασβεστιοτρόπες ορμόνες (στο Βιοχημικό Εργαστήριο του ΕΕΠΜΣ).
- Γ. Πειραματικά μοντέλα μεταβολικών νοσημάτων οστών (στο Πειραματικό Χειρουργείο του ΕΕΠΜΣ).
- Δ. Κλινική εξέταση ασθενών με μεταβολικά νοσημάτων οστών (στο Ιατρείο Οστεοπόρωσης του ΕΕΠΜΣ).

50. Μεταμοσχεύσεις Οργάνων και Ιστών

Κωδ. Μαθήματος: 500513

Υπεύθυνος μαθήματος: Ευστάθιος Αντωνίου, Επ.

Καθηγητής Χειρουργικής & Μεταμόσχευσης Οργάνων, Β΄ Προπαιδευτική Χειρουργική Κλινική, ΕΚΠΑ, Γ.Ν.Α. Λαϊκό

Διδάσκοντες: Αγγελοπούλου Μαρία, Αντωνίου Ευστάθιος, Αρκαδόπουλος Νικόλαος, Βερναδάκης Σπυρίδων, Βερνίκος Παύλος, Δελαδέτσιμα Ιωάννα, Ιλιωτάκη Αλίκη, Καρατζάς Θεόδωρος, Κουλούρης Νικόλαος – Καλτσάκας Γεώργιος, Κωστάκης Αλκιβιάδης, Λαμπαδαρίου Αικατερίνη, Μακρυλάκης Κωνσταντίνος, Μισιακός Ευάγγελος, Μπολέτης Ιωάννης, Παπαγεωργίου Χαράλαμπος, Παπαθεοδωρίδης Γεώργιος, Σουγιουλτζής Σταύρος, Σφυράκης Πέτρος, Σωτηρόπουλος Γεώργιος, Τόμος Περικλής, Φλώρος Ιωάννης, Χατζής Γρηγόριος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και Εαρινό 7, 8, 9, 10, 11, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Το μάθημα διδάσκεται σε διάστημα έξι ημερών και την έβδομη ημέρα γίνονται οι εξετάσεις με θέματα πολλαπλής επιλογής. Το μάθημα γίνεται σε χώρους της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, ανάλογα με την διαθεσιμότητα των χώρων αυτών.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7456972, 210 7456404

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

efstantoniou@med.uoa.gr,
efstathios.antoniou@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι πολύ ευρύ και περιλαμβάνει όλο το φάσμα των μεταμοσχεύσεων, αποσκοπεί δε να φέρει τους φοιτητές της Ιατρικής σε επαφή με τον πρωτοποριακό χώρο της Ιατρικής, την Μεταμόσχευση Οργάνων και Ιστών και να τους ενημερώσει για την τεράστια προσφορά των μεταμοσχεύσεων στον άνθρωπο

και την επιστήμη. Η μεταμόσχευση οργάνων και ιστών είναι επίτευγμα μόλις του δεύτερου μισού του προηγούμενου αιώνα, αρχίζοντας με πολλά προβλήματα και απογοητεύσεις σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα όργανα. Με την επιμονή και υπομονή όλων αυτών που ασχολήθηκαν και ασχολούνται με τις μεταμοσχεύσεις, έγινε εφικτό οι μεταμοσχεύσεις να γίνουν καθημερινό κλινικό έργο με άριστα αποτελέσματα, σώζοντας εκατοντάδες χιλιάδες ζωές και εξοικονομώντας μεγάλα ποσά από τους νεφροπαθείς που μεταμοσχεύονται αλλά και άλλους ασθενείς που επίσης βρίσκονται σε κάποια υποστηρικτική χωρίς μέλλον θεραπεία, ξοδεύοντας τεράστια ποσά.

Το μάθημα αρχίζει με ιστορική ανασκόπηση των μεταμοσχεύσεων και συνεχίζει με την ανοσολογία, την ανοσοκαταστολή, τον εγκεφαλικό θάνατο και τον πολυοργανικό δότη. Γίνεται στη συνέχεια ειδική αναφορά στην μεταμόσχευση κάθε οργάνου ή ιστού, αναλύοντας τα προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες τόσο των ασθενών με τις συγκεκριμένες παθήσεις, τις πιθανές εναλλακτικές ή προσωρινές λύσεις και τέλος την μεταμόσχευση του συγκεκριμένου οργάνου ή ιστού. Έτσι, γίνεται αναφορά στην νεφρική λειτουργία και την νεφρική ανεπάρκεια, τις αγγειακές προσπελάσεις στους νεφροπαθείς προκειμένου να υποβληθούν σε αιμοκάθαρση και τέλος την μεταμόσχευση νεφρού. Στη συνέχεια αναλύεται η ηπατική λειτουργία και ηπατική ανεπάρκεια, η χειρουργική ανατομία του ήπατος και η λήψη του ηπατικού μοσχεύματος, η προσωρινή υποστήριξη της ηπατικής λειτουργίας, η μεταμόσχευση του ήπατος και τέλος η ιστολογία του ήπατος, με ιδιαίτερη αναφορά στην απόρριψη του μοσχεύματος. Η αναισθησία και η εντατική θεραπεία στη μεταμόσχευση οργάνων είναι ιδιαίτερα σημαντικά κεφάλαια και εντάσσονται στην ύλη του μαθήματος. Ακολουθούν τα υπόλοιπα όργανα, όπου αναλύονται όπως και στα ανωτέρω, η ανατο-

μία, η φυσιολογία, ανεπάρκεια και μεταμόσχευση κάθε οργάνου, όπως παγκρέατος, λεπτού εντέρου, πνευμόνων και καρδιάς. Επίσης διδάσκεται η μεταμόσχευση νησιδίων παγκρέατος και μυελού των οστών, γίνεται δε ιδιαίτερη αναφορά στην πολυοργανική μεταμόσχευση. Επειδή αυτοί οι ασθενείς που υποβάλλονται σε μεταμόσχευση, έχουν συνήθως μια χρόνια προ-μεταμοσχευτική πορεία ή μπορεί να έχουν δημιουργηθεί κάποιου βαθμού –μικρού- εγκεφαλικές βλάβες, π.χ. χρόνια εγκεφαλοπάθεια σε ηπατοπαθείς, εμφανίζουν αρκετά συχνά ψυχιατρικές διαταραχές, τόσο πριν όσο και μετά την μεταμόσχευση. Επίσης, συχνά οι ασθενείς που υποβάλλονται σε μεταμόσχευση ήπατος λόγω κατάχρησης αλκοόλ, είναι εξ ορισμού ψυχιατρικοί ασθενείς. Έτσι, το μάθημα αυτό περιλαμβάνει και το κεφάλαιο της ψυχιατρικής υποστήριξης των μεταμοσχευμένων ασθενών.

Το σύνολο των διδασκόντων προέρχονται από τον χώρο του ΕΚΠΑ και έχουν μεγάλη γνώση και εμπειρία στο αντικείμενο της διδασκαλίας τους,

Αναλυτικά η ύλη του μαθήματος, έχει ως εξής:
Ύλη κατ' επιλογήν μαθήματος "Μεταμοσχεύσεις οργάνων και ιστών"

- Ιστορική ανασκόπηση
- Ανοσολογία μεταμοσχεύσεων
- Ανοσοκαταστολή– Παθολογικά προβλήματα μεταμοσχευμένων Αγγειακές προσπελάσεις στους νεφροπαθείς
- Πολυοργανικός δότης
- Εγκεφαλικός θάνατος
- Νεφρική λειτουργία – Νεφρική Ανεπάρκεια
- Μεταμόσχευση νεφρού
- Ηπατική Λειτουργία - Ηπατική Ανεπάρκεια
- Χειρουργική Ανατομία ήπατος, λήψη ηπατικού μοσχεύματος
- Ιστολογία ήπατος
- Μέθοδοι υποστήριξης ηπατικής λειτουργίας

- Μεταμόσχευση ήπατος
- Αναισθησία στη Μεταμόσχευση οργάνων
- Ανατομία, Φυσιολογία και Ανεπάρκεια λεπτού εντέρου
- Μεταμόσχευση λεπτού εντέρου
- Φυσιολογία και Ανεπάρκεια παγκρέατος
- Μεταμόσχευση παγκρέατος - Μεταμόσχευση νησιδίων
- Ανατομία και Λειτουργίες Πνευμόνων – Πνευμονική Ανεπάρκεια
- Μεταμόσχευση πνεύμονος
- Καρδιακή Ανεπάρκεια - Μεταμόσχευση καρδιάς
- Εντατική Θεραπεία στη Μεταμόσχευση οργάνων
- Μεταμόσχευση μυελού των οστών
- Πολυοργανική Μεταμόσχευση
- Ψυχιατρική υποστήριξη μεταμοσχευμένων ασθενών
- Σύνολο ωρών: 26

51. Νευροχειρουργική

Κωδ. Μαθήματος: 500525

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Δ. Σακάς

Διδάσκοντες: Ε. Μποβιάτσης, Γ. Στράντζαλης, Στ. Κορφιάς, Στ. Γκατζώνης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα έως Παρασκευή Δώμα Ευαγγελισμού, 11ος όροφος

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7205553

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: sakasde@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις
- Ογκοι κεντρικού νευρικού συστήματος

- Λειτουργική Νευροχειρουργική
- Παθήσεις Σπονδυλικής Στήλης

52. Παθήσεις Μαστού

Κωδ. Μαθήματος: 500603

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Χρήστος Μαρκόπουλος

Διδάσκοντες:

Χ. Μαρκόπουλος, Καθηγητής Χειρουργικής
 Κ. Κόντζογλου, Αν. Καθηγητής Χειρουργικής
 Δ. Μαντάς, Επ. Καθηγητής Χειρουργικής
 Μ. Κοντός, Επ. Καθηγητής Χειρουργικής
 Α. Νόννη, Επ. Καθηγήτρια Παθολογικής Ανατομικής
 Κ. Ρεβέντας, Δ/της Ακτινολογικού ΓΠΝΑ Λαϊκό
 Σ. Λαζάρου, Δ/της Ακτινοδιαγνώστης μαστού
 Κ. Δαρδούφας, Αν. Καθ. Ακτινοθεραπευτικής-Ογκολογίας
 Σ. Καρβέλη, Ψυχολόγος
 Α. Πολύζος, Καθηγητής Παθολογίας - Ογκολογίας
 Ν. Τσαβαρής, Καθηγητής Παθολογίας - Ογκολογίας
 Ε. Γκόγκα, Αν. Καθηγήτρια Παθολογίας - Ογκολογίας
 Ν. Παπαδόπουλος, Αν. Καθηγητής Πλαστικής Χειρουργικής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τα μαθήματα γίνονται στο Αμφιθέατρο «Φ. Φέσσας» - "Λαϊκό" Νοσοκομείο, Τρίτη – Πέμπτη και Παρασκευή, 3:00 – 6:00 μμ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7456372

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: cmarkop@hol.gr και cmarkop@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Εισαγωγή, επιδημιολογικά στοιχεία.
- Ανατομία, φυσιολογία, ορμονική λειτουργία.

- Συγγενείς ανωμαλίες ανάπτυξης του μαστού.
- Καλοήθεις παθήσεις. Κλινική εικόνα, διάγνωση, αντιμετώπιση.
- Σχέση καλοήθειας - καρκίνου.
- Ιστορικό, παράγοντες κινδύνου. Κλινική εξέταση, αυτοεξέταση.
- Κληρονομικός καρκίνος του μαστού.
- Διάγνωση - Διαδερμικές βιοψίες.
- Απεικονιστικές τεχνικές. Μαστογραφία: αναλογική, ψηφιακή, μαγνητική. Υπερηχογράφημα, νέες τεχνικές: 3D/4D, ελαστογραφία, τομοσύνθεση.
- Αλγόριθμοι αντιμετώπισης αλλοιώσεων του μαστού.
- Χειρουργική αντιμετώπιση διηθητικού καρκίνου. Είδη και ενδείξεις επεμβάσεων. Ειδικές τεχνικές (SLN και αψηλάφητες αλλοιώσεις).
- Ενδείξεις και τεχνικές Ακτινοθεραπείας.
- Αρχές συστηματικής θεραπείας: Χημειοθεραπεία, Ορμονοθεραπεία, Στοχευμένες θεραπείες.
- MGAs και θεραπευτικές αποφάσεις.
- Μη διηθητικός καρκίνος του μαστού.
- Τοπικό - περιοχική υποτροπή.
- Διάγνωση και αντιμετώπιση μεταστάσεων.
- Αισθητική χειρουργική του μαστού. Αποκατάσταση μετά από μαστεκτομή.
- Επίδειξη περιστατικών, κλινικές αποφάσεις.

53. Πειραματική και Κλινική Έρευνα

Κωδ. Μαθήματος: 500690

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγήτρια Δέσποινα Περέα

Διδάσκοντες: Καθηγήτρια Δέσποινα Περέα, Επίκουρος Καθηγητής Θεόδωρος Καρατζάς, Επίκουρος Καθηγητής Δημήτρης Ηλιόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Δημήτριος Δημητρούλης, Επιστημονικός Συνεργάτης Μαρία - Λασκαρίνα Κορού, Επι-

στημονικός Συνεργάτης Ιωάννης Βλάχος, Επιστημονικός Συνεργάτης Βασίλειος Περγιαλιώτης, Νοσηλεύτης - Τεχνολόγος Παναγιώτης Τσακίρόπουλος, Νοσηλεύτρια Εσμεράλτα Ντούση

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 4, 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Το πρώτο δεκάημερο του Ιουνίου, καθημερινά 15:00 – 18:00, για 9 εργάσιμες ημέρες. Τόπος διδασκαλίας και πρακτικής άσκησης: Εργαστήριο Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Ερεύνης « Ν.Σ. Χρηστέας», Αγίου Θωμά 15B, Γουδί

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107462541, 2107462542

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
dperrea@med.uoa.gr, dperrea@lessr.eu

Περιεχόμενα μαθήματος

Το μάθημα προσφέρει την ευκαιρία στους φοιτητές, να βρεθούν σε ένα χώρο προηγμένης έρευνας, να εκπαιδευτούν σε ερευνητικές μεθοδολογίες, να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και τα κατάλληλα εφόδια, ώστε να μπορούν να οργανώσουν ή να συμμετέχουν με επιτυχία σε μια ερευνητική Πειραματική ή Κλινική μελέτη. Επίσης, εκπαιδεύει τους φοιτητές στη συγγραφή επιστημονικών άρθρων ή την παρουσίαση των ερευνητικών ευρημάτων σε επιστημονικά συνέδρια.

Είναι αυτονόητο ότι θα υπάρχει δέσμευση ως προς την υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών αφού μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στο χώρο του Χειρουργείου, στο Εργαστήριο Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Ερεύνης «Ν.Σ.Χρηστέας»

Το μάθημα έχει δομηθεί ως ακολούθως:

A: Πειραματική Έρευνα

- Σύλληψη της ιδέας, Σχεδιασμός και Υλοποίηση Πειραματικού Πρωτοκόλλου.

- Ζωικά Πρότυπα και η αξία τους στην Ιατροβιολογική Έρευνα.
- Νομοθεσία που διέπει την Πειραματική Έρευνα.
- Εναλλακτικές Μέθοδοι: In vivo, in vitro και in silico.
- Ζωικά μοντέλα για τη μελέτη ανθρώπινων νοσημάτων.
- Διαγονιδιακά ζώα.
- Αναισθησία, Αναλγησία και Χειρουργικοί Χειρισμοί.
- Διαχείριση βιολογικών δειγμάτων.

Β: Κλινική Έρευνα

- Νομοθεσία.
- Τύποι Κλινικών Μελετών.
- Σχεδιασμός και Εκπόνηση Κλινικού Ερευνητικού Πρωτοκόλλου.
- Συλλογή, Αποθήκευση, Καθαρισμός και Αξιοποίηση Δεδομένων.

Γ: Εξοικείωση με

- Βιβλιογραφική Έρευνα: PubMed, Google Scholar, EndNote.
- Στοιχεία, μετρήσεις και βιοδείκτες στην Έρευνα.
- Επεξεργασία Ερευνητικών Δεδομένων.
- Συγγραφή Επιστημονικών Άρθρων.
- Παρουσίαση Ερευνητικών Ευρημάτων σε επιστημονικά συνέδρια.
- Χρηματοδοτικά Προγράμματα: Εύρεση, Σχεδιασμός, Συγγραφή, Υποβολή και Διαχείριση.

Δ: Πρακτική Άσκηση

- Αναισθησία, Αναλγησία και Χειρουργικοί Χειρισμοί, Ράμματα.
- Συλλογή και διαχείριση βιολογικών δειγμάτων σε Πειραματικά Πρωτόκολλα.
- Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου Κλινικής Έρευνας.

- Συνέντευξη και παρακολούθηση συμμετεχόντων σε Κλινικά Πρωτόκολλα
- Προαιρετική Συμμετοχή Ομάδων Φοιτητών σε Έρευνες του Εργαστηρίου και παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε Επιστημονικά Συνέδρια.
- Μελέτες Περιπτώσεων.

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται είτε γραπτά με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, είτε με ομαδικές ή ατομικές εργασίες, για όσους φοιτητές επιλέξουν τη δεύτερη διαδικασία

Πληροφορίες σχετικά με τις ώρες διδασκαλίας: 210-7462542

Λέξεις Κλειδιά: Πειραματική και Κλινική έρευνα σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, μελέτη της βιβλιογραφίας, ανάλυση, Συγγραφή και δημοσίευση ερευνητικών δεδομένων

54. Προνοσοκομειακή Επείγουσα Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500652

Υπεύθυνοι μαθήματος: Αν. Καθηγήτρια Π. Ματσώτα, Β΄ Κλινικής Αναισθησιολογίας & Αν. Καθηγητής Η. Τσαγκάρης, Β΄ Κλινικής Εντατικής Θεραπείας

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ

Εξάμηνα που διδάσκεται: χειμερινό και εαρινό 7ο, 8ο, 9ο, 10ο, 11ο, 12ο

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα & Τρίτη 15:00-18:00

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105832371, 2105832184

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
matsota@yahoo.gr, itsagkaris@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Το κατ' επιλογὴν υποχρεωτικό μάθημα «ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΙΑΤΡΙΚΗ» απευθύνεται σε Φοιτητές Ιατρικής του 7ου, 8ου, 9ου, 10ου, 11ου και 12ου 6μήνου.

Αποτελεί διατομεακό μάθημα που συνδιοργανώνεται από τη Β'ΠΚ Αναισθησιολογίας και τη Β' ΠΚ Εντατικής Θεραπείας του ΠΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ». Το μάθημα διδάσκεται σε χειμερινό και εαρινό εξάμηνο, στο Κεντρικό Αμφιθέατρο του ΠΓΝ ΑΤΤΙΚΟΝ, σε οκτώ τρίωρα μαθήματα από αμφιθέατρο, τα οποία εστιάζουν στην απαραίτητη γνώση που πρέπει να έχουν οι Φοιτητές Ιατρικής πάνω στην επείγουσα ιατρική και την υποχρεωτική 3ωρη Άσκηση Καρδιοπνευμονικής Αναζωογόνησης (ΚΑΡΠΑ) σε Προπλάσματα. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα καλύπτει συνολικά 27 ώρες διδασκαλίας. Εκτός από τα ανωτέρω επιπλέον συμπεριλαμβάνεται και το προαιρετικό Κλινικό Φρονιστήριο 3ωρης διάρκειας σε ΤΕΠ (Αίθουσα Αναζωογόνησης, Μονάδα Τραύματος), Ανάνηψη, Μονάδα Εντατικής Θεραπείας και Χειρουργεία Επειγόντων, του ΠΓΝ ΑΤΤΙΚΟΝ και στο ΕΚΑΒ (αναφέρεται στην ανακοίνωση του μαθήματος).

55. Στοματο-Γναθο-Προσωπική Χειρουργική

Κωδ. Μαθήματος: 500620

Υπεύθυνος μαθήματος: Στ. Βασιλείου

Διδάσκοντες: Στ. Βασιλείου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και Εαρινό 7,8, 9,10,11,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κάθε Τετάρτη και Παρασκευή στο αμφιθέατρο NABO

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 6944397838

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

stvasil@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Πεδίο της ειδικότητας της στοματικής και γναθοπροσωπικής χειρουργικής

Η αντιμετώπιση όλων των παθολογικών καταστάσεων που αφορούν το πρόσωπο (οστικό υπόβαθρο και μαλακά μόρια), εμπειριοχόμενης της στοματικής κοιλότητας και των γνάθων.

Πιο συγκεκριμένα στο αντικείμενο της περιλαμβάνονται οι Τραχηλοπροσωπικές λοιμώξεις, η Τραυματολογία και η Επανορθωτική χειρουργική των μαλακών και σκληρών ιστών του προσώπου (συμπεριλαμβανομένης της μεταμόσχευσης ιστών με Μικροχειρουργική που απαιτείται για την αποκατάσταση μεγάλων ελλειμμάτων), η Ορθογναθική Χειρουργική, οι Σχιστίδες και οι Κρανιοπροσωπικές Δυσπλασίες, οι καλοήθεις και κακοήθεις βλάβες του στόματος και των γνάθων, οι καλοήθεις και κακοήθεις όγκοι του δέρματος του προσώπου, η χειρουργική των Σιαλογόνων αδένων, του Ιγμορείου, της Κροταφογναθικής Διάρθρωσης, τα ενδοστοματικά και εξωστοματικά εμφυτεύματα, οι εφαρμογές laser και οι ενδοσκοπικές τεχνικές, η αισθητική χειρουργική, η Χειρουργική Στόματος και η Οδοντοφατνιακή Χειρουργική.

Στόχος του μαθήματος

Να δοθούν οι αναγκαίες γνώσεις της Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής που θα είναι χρήσιμες ότι ειδικότητα και αν ακολουθήσετε.

Κάλυψη βασικών γνώσεων για το αγροτικό ιατρείο, π.χ. Συρραφή τραύματος, Κατάγματα του προσώπου που μπορούν να διακινδυνεύσουν τη ζωή του ασθενούς, Πρώιμη διάγνωση καρκίνου του στόματος και του δέρματος του προσώπου κ.ά.

Τρόπος διενέργειας του μαθήματος

Το μάθημα είναι εξαμηνιαίο και διδάσκεται σε φοιτητές του 7ου-12ου εξαμήνου. Μπορείτε να το δηλώσετε στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο και δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των φοιτητών. Τα μαθήματα (συνολικά 9 τρίωρα) γίνονται κάθε Τετάρτη και Παρασκευή, ώρα 15.00-18.00 στο αμφιθέατρο NABO. Το ένα μάθημα είναι πρακτικό σεμινάριο συρραφής τραύματος. Σε κάποια μαθήματα προβάλλονται βιντεοσκοπημένα χειρουργεία. Οι φοιτητές, εφόσον το επιθυμούν, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν χειρουργεία (στο νοσοκομείο Αττικών) ή να συμμετέχουν στις γενικές εφημερίες της κλινικής.

Παρουσίες

Η παρακολούθηση του μαθήματος είναι υποχρεωτική.

Εξετάσεις

Οι εξετάσεις είναι γραπτές με θέματα πολλαπλής επιλογής και γίνονται στο αμφιθέατρο NABO. Η ύλη είναι περιορισμένη, αφορά Γενικές γνώσεις του γνωστικού αντικείμενου πολύτιμες για κάθε γιατρό και μπορείτε να τη βρείτε στο e-class. Το σύγγραμμα που σας χορηγείται: Γναθοπροσωπική Χειρουργική - Ε. Βαϊρακτάρης, Ν. Schwenger, F. Neukam.

Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού μας προγράμματος από εσάς

Η γνώμη σας για την ποιότητα του μαθήματος είναι πολύ σημαντική και θα μας βοηθήσει να βελτιώσουμε την παρεχόμενη εκπαίδευση. Γι' αυτό σας προτείνουμε να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο που είναι αναρτημένο στο [http://eclass.uoa.gr/Στοματική και Γναθοπροσωπική Χειρουργική \(MED 257\)](http://eclass.uoa.gr/Στοματική και Γναθοπροσωπική Χειρουργική (MED 257)). Το ερωτηματολόγιο να το εκ-

τυπώσετε και να μας το παραδώσετε την ημέρα των εξετάσεων. Σημειωτέον ότι η αξιολόγηση είναι ανώνυμη και δεν επηρεάζει το βαθμό σας στις εξετάσεις.

Προτάσεις

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΑΣ για την καλύτερη προσαρμογή του μαθήματος στις ανάγκες σας είναι όχι μόνον ΔΕΚΤΕΣ, αλλά και ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ και θα τις συζητήσουμε κατά το πρώτο μάθημα.

56. Χειρουργική Θώρακος και Καρδιάς

Κωδ. Μαθήματος: 500566

Υπεύθυνος μαθήματος: Δημήτριος Αγγουράς, Αν. Καθηγητής – Περικλής Τόμος, Επικ. Καθηγητής

Διδάσκοντες: Χρ. Ρόκκας, Αν.Καθηγητής - Περ. Τόμος, Επίκ. Καθηγητής - Δημ. Αγγουράς, Αν. Καθηγητής - Τούμπουλης Ιωάννης, Επικ. Καθηγητής – Δημ. Ηλιόπουλος, Επικ. Καθηγητής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Οι ακριβείς ημερομηνίες και ο χώρος διδασκαλίας θα ανακοινωθούν από τα μέλη ΔΕΠ, πριν την έναρξη των μαθημάτων.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-5832354

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
ctsurg@attikonhospital.gr

Περιεχόμενα μαθήματος:

Το πρόγραμμα διδασκαλίας του εν λόγω μαθήματος περιλαμβάνει:

- α) Ιστορία της Χειρουργικής Θώρακος, παθολογική φυσιολογία της αναπνοής καθώς και προ-

- εγχειρητική αξιολόγηση θωρακοχειρουργικού ασθενούς.
- β) Κακώσεις θώρακος
  - γ) Παθήσεις θωρακικού τοιχώματος, διαφράγματος και τραχείας. Συγγενείς, φλεγμονώδεις και εκφυλιστικές παθήσεις του πνεύμονα
  - δ) Καλοήθεις και κακοήθεις όγκοι του πνεύμονα
  - ε) Παθήσεις του οισοφάγου
  - στ) Παθήσεις του μεσοθωρακίου, βαρεία μυασθένεια
  - ζ) Εξωσωματική κυκλοφορία –Συσκευές προσωρινής μηχανικής υποβοήθησης
  - η) Στεφανιαία νόσος – Επιπλοκές – Χειρουργική θεραπεία – Σύγκριση επεμβατικών θεραπευτικών μεθόδων
  - θ) Επίκτητες παθήσεις των καρδιακών βαλβίδων
  - ι) Παθήσεις περικαρδίου – όγκοι του μυοκαρδίου - παθήσεις της θωρακικής αορτής (αορτικός διαχωρισμός – ανευρύσματα)
  - κ) Συγγενείς καρδιοπάθειες
  - λ) Μεταμόσχευση καρδιάς και πνευμόνων, μόνιμη μηχανική υποβοήθηση (συσκευές υποβοήθησης της αριστερής κοιλίας – ολική μηχανική καρδιά).
  - μ) Πρακτική Άσκηση στο Χειρουργείο και στην Καρδιοχειρουργική Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Π.Γ.Ν «ΑΤΤΙΚΟΝ»

57. Χειρουργική Χειρός και Μικροχειρουργική

Κωδ. Μαθήματος: 500555

Υπεύθυνος μαθήματος: Βασίλειος Α. Κοντογεωργάκος, Επίκουρος Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

Διδάσκοντες:

Γιαννούλης Φίλιππος Επιμελητής Β, Μονάδα Μικροχειρουργικής ΚΑΤ

Κοντογεωργάκος Βασίλειος Επίκουρος Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ
Μαυρογένης Ανδρέας Επίκουρος Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ
Μητσοκοκάπα Ευανθία Ιατρός Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης Επιστημονικός Υπότροφος ΑΤΤΙΚΟΝ ΠΓΝ
Μπατιστάκη Χρυσάνθη Επίκουρη Καθηγήτρια Ανασθησιολογίας
Ντινόπουλος Χ. Επιμελητής Α Ορθοπαιδικής, Ασκληπείο Βούλας
Παπαγγελόπουλος Παναγιώτης Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ
Σαββίδου Όλγα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ
Σουκάκος Παναγιώτης Επίτιμος Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ
Σπυρίδωνος Σαράντης Διευθυντής Μονάδας Μικροχειρουργικής ΚΑΤ

Εξάμηνα που διδάσκεται: εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: 4-6-7-11-13-14 Απριλίου 2016 Ορθοπαιδικό Κέντρο Έρευνας & Εκπαίδευσης “Παναγιώτης Ν. Σουκάκος” Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο “ΑΤΤΙΚΟΝ”

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 6972212978, 210 5832316

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
vaskonto@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Η Μικροχειρουργική αποτελεί χειρουργική τεχνική και όχι ξεχωριστή ειδικότητα. Οι αρχές και οι τεχνικές της μικροχειρουργικής εφαρμόζονται σε αρκετές ειδικότητες όπως της πλαστικής χειρουργικής, της Οφθαλμολογίας, ΩΡΛ, Ορθοπαιδικής, Καρδιοχειρουργικής κλπ. Οι μικροχειρουργικές τεχνικές εφαρμόζονται σε ιστούς πολύ

μικρού μεγέθους γι αυτό και είναι άκρως αναγκαία η χρήση μικρο-εργαλείων, μικρο-ραμμάτων και μεγεθυντικών γυαλιών ή μικροσκοπίου. Η εφαρμογή της μικροχειρουργικής στο χέρι για πρώτη φορά περιγράφηκε το 1965 και τη δεκαετία του 1980 και 1990 έλαβε μεγάλη ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο έρευνας όσο και στη κλινική πράξη. Πλέον οι μικροχειρουργικές τεχνικές βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της σύνθετης αποκατάστασης αγγείων-νεύρων, ακρωτηριασμών και απώλειας ιστών μαλακών μορίων και οστών. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις αρχές των μικροχειρουργικών τεχνικών και της εφαρμογής τους στην αποκατάσταση της ανατομίας και λειτουργίας της άκρας χείρας-άνω άκρου μετά από οξείες ή χρόνιες κακώσεις, λοιμώξεις ή όγκους.

- Μικροσκόπιο
- Μικροχειρουργικά εργαλεία και ράμματα
- Αρχές μικροχειρουργικών τεχνικών
- Αναστόμωση αρτηρίας, φλέβας, συρραφή νεύρου
- Εφαρμογές της μικροχειρουργικής στο μυοσκελετικό σύστημα
- Ακρωτηριασμοί- ανασυγκολλήσεις άκρων
- Η χρήση κρημνών στην αποκατάσταση ελλειμμάτων οστών και μαλακών μορίων χειρός - άνω άκρου μετά από τραύμα, λοίμωξη και αφαίρεση όγκων
- Χειρουργική και Λειτουργική Ανατομία οστών και μαλακών μορίων άνω άκρου
- Κατάγματα-εξάρθρηματα άκρας χειρός
- Περιμηννοειδείς κακώσεις καρπού
- Κάταγμα, επιπλοκές και θεραπεία του σκαφοειδούς οστού
- Κάταγμα, επιπλοκές και θεραπεία της περιφερικής κερκίδας

- Παθοφυσιολογία και ταξινόμηση νευρικών κακώσεων
- Αποκατάσταση νευρικών βλαβών
- Τενοντομεταθέσεις σε νευρικές βλάβες
- Επανεκπαίδευση μετά από αποκατάσταση νευρικών κακώσεων
- Κακώσεις βραχιονίου πλέγματος
- Σύνδρομο πιεστικής νευροπάθειας άνω άκρου
- Σύνδρομο Αλγοδυστροφίας
- Νόσος Dupuytren
- Τενοντίτιδες - Στενωτικές τενοντοελυτρίτιδες χειρός-άνω άκρου
- Οξεία διατομή τενόντων - Αποκατάσταση
- Χρονία και εκφυλιστική ρήξη τενόντων χειρός

58. Χειρουργική Ογκολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500564

Υπεύθυνος μαθήματος: Γεώργιος Κ. Ζωγράφος, Καθηγητής Χειρουργικής, Αναπληρωτής Πρύτανη ΕΚΠΑ

Διδάσκοντες:

Γεώργιος Κ. Ζωγράφος, Καθηγητής Χειρουργικής
Μανούσος Κωνσταντουλάκης, Καθηγητής Χειρουργικής
Νικόλαος Αλεξάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής
Ανδρέας Λάζαρης, Καθηγητής Παθολογικής Ανατομίας
Θεοδόσιος Θεοδοσόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής
Γεώργιος Θεοδωρόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής
Δημήτριος Θεοδώρου, Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής
Κωνσταντίνος Τούτουζας, Αναπληρωτής Καθηγητής Χειρουργικής

Νικόλαος Μιχαλόπουλος, Γενικός Χειρουργός/Πανεπιστημιακός Υπότροφος ΕΚΠΑ
Χαρίδημος Μαρκογιαννάκης, Γενικός Χειρουργός,
Επιμελητής Β΄
Αναστασία Δερβεντζή, Βιολόγος
Μαρία Σκόνδρα, Ειδικευόμενη Ογκολόγος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό και Εαρινό,
7,8,9,10,11,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Από Δευτέρα
έως Παρασκευή στο Μεγάλο Αμφιθέατρο του ΓΝΑ
“Ιπποκράτειο”

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213 2088137, 210 7772331

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: surg-clinic-uoa@
hippocratio.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του διδασκόμενου μαθήματος είναι η απόκτηση εκ μέρους των φοιτητών των τελευταίων ετών της Ιατρικής Σχολής βασικών και εξειδικευμένων γνώσεων που αφορούν στην κατανόηση της παθογένειας, της πρόληψης, της κλινικής εικόνας, των ποικίλων διαγνωστικών προσπελάσεων, της σταδιοποιητικής διαδικασίας, των θεραπευτικών στρατηγικών, των χειρουργικών μεθόδων αντιμετώπισης ως και της μετεγχειρητικής παρακολούθησης των κοινών κακοηθειών που προσβάλλουν τον άνθρωπο και εμπíπτουν στα πλαίσια της καθημερινής ενασχόλησης του Χειρουργού. Με το πέρας της διδασκαλίας του μαθήματος οι φοιτητές

εφοδιάζονται με τις απαραίτητες γνώσεις και το υπόβαθρο τους εμπλουτίζεται κατάλληλα, προκειμένου να αποκτήσουν τις γνώσεις, ικανότητες και πνευματικές δεξιότητες για την πρώιμη αναγνώριση των σημείων που υποδηλώνουν την παρουσία καρκίνου στον ανθρώπινο οργανισμό, ενώ καθίστανται ικανοί να μπορέσουν να καθορίσουν τη διαγνωστική και θεραπευτική στρατηγική επί τη βάση των διεθνών κατευθυντήριων οδηγιών. Τα αντικείμενα που διδάσκονται στα πλαίσια του μαθήματος περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

Αρχές Χειρουργικής Ογκολογίας
Αρχές παθολογικής ανατομίας
Μεταφραστική έρευνα στην χειρουργική ογκολογία
Προεγχειρητική διάγνωση και σταδιοποίηση – καρκινικοί δείκτες
Ογκογονίδια – απόπτωση και κυτταρικός θάνατος
Αρχές επικουρικής και νέο-επικουρικής θεραπείας
Καρκίνος μαστού- διάγνωση, σταδιοποίηση
Καρκίνος μαστού- θεραπεία
Καρκίνος οισοφάγου
Καρκίνος γαστροοισοφαγικής συμβολής
Καρκίνος στομάχου – διάγνωση, σταδιοποίηση
Καρκίνος στομάχου – χειρουργική θεραπεία
Καρκίνος ήπατος- πρωτοπαθής και μεταστατικός
Οπισθοπεριτοναϊκοί όγκοι- Μελανώματα
Καρκίνος παγκρέατος - διάγνωση, σταδιοποίηση
Καρκίνος παγκρέατος– χειρουργική θεραπεία
Νεοπλάσματα ενδοκρινών αδένων
Καρκίνος παχέος εντέρου και ορθού

Ε΄ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ - ΠΑΙΔΙΟΥ

59. Αγγλική Ιατρική Ορολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500639

Υπεύθυνος μαθήματος: Επίκουρος Καθηγητής
Εμμανουήλ Ζουμάκης

Διδάσκοντες: Εμμανουήλ Ζουμάκης, Γεώργιος
Χρούσος και μέλη ΔΕΠ της Ιατρικής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό, 4,6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα και
Τρίτη 15:00-17:00 στο Αμφιθέατρο του Χωρεμίου
Ερευνητικού Εργαστηρίου της Α΄ Παιδιατρικής Κλι-
νικής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Νοσοκομείο
Παίδων “Η Αγία Σοφία”.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7467473

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
mzoumak@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η δημοσίευση νέων ιατρικών γνώσεων διεθνώς γίνεται πλέον στα Αγγλικά. Περίπου 75 τοις εκατό των Ιατρικών, Βιολογικών και άλλων επιστημονικών όρων που έχουν σχέση με την Ιατρική έχουν Ελληνο-Λατινική προέλευση, με υπεροχή εκείνων με Ελληνική ρίζα.

Μολονότι οι γνώστες της Ελληνικής γλώσσας έχουν ένα σημαντικότατο πλεονέκτημα, η ικανοποιητική εκμάθηση της Αγγλικής ορολογίας είναι απαραίτητη για την παρακολούθηση της προόδου της Ιατρικής επιστήμης και τέχνης. Το κατ’ επιλογή μάθημα της Αγγλικής Ιατρικής Ορολογίας είναι εξαμηνιαίο. Συντονίζεται από τους καθηγητές κ. Γ. Χρούσο και Ε. Ζουμάκη και διδάσκεται από τους ανωτέρω και άλλα μέλη ΔΕΠ του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών με πολύχρονη πείρα στην χρήση της Αγγλικής και της Ιατρικής ορολογίας.

Η διδασκαλία ξεκινά με την ιστορία της εξέλιξης της Ιατρικής ορολογίας από την Ιπποκρατική Ιατρική στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Ιατρική και εν συνεχεία διδάσκεται κατά συστήματα πάντοτε με βάση την ετυμολογία και ιστορία των λέξεων.

Παράλληλα διδάσκεται συστηματικά και η χρήση της Αγγλικής Ιατρικής Ορολογίας στην αναζήτηση της νέας γνώσης στο χώρο των Βιοϊατρικών Επιστημών. Για το σκοπό αυτό γίνεται εκτενής αναφορά στη βάση δεδομένων PubMed (Medline) και στη διαδικασία αναζήτησης των επιστημονικών δημοσιεύσεων. Αναφέρονται η δομή και τα χαρακτηριστικά των επιστημονικών άρθρων ενώ γίνεται μνεία των κυριότερων επιστημονικών δεικτών, όπως αναφορές (citations), συντελεστές απήχησης (impact factors), hindex κ.ά., από τις βάσεις δεδομένων Scopus και ISI.

Η διδασκαλία προϋποθέτει επαρκείς γνώσεις της Αγγλικής γλώσσας από τους διδασκομένους. Το αποτέλεσμα είναι η μύηση των φοιτητών στην πλέον παγκόσμια Ιατρική ορολογία και η δημιουργία παραστάσεων πάνω στις οποίες θα βασιστούν για την δια βίου παρακολούθηση της ραγδαίας εξέλιξης της Ιατρικής.

Ιστοσελίδα μαθήματος στο e-class:
<http://eclass.uoa.gr/courses/MED378/>

60. Αλλεργιολογία Ενηλίκων και Παιδιών

Κωδ. Μαθήματος: 500537

Υπεύθυνος μαθήματος:

Ν. Παπαδόπουλος, Καθηγητής Αλλεργιολογίας-Παιδιατρικής Αλλεργιολογίας, ΕΚΠΑ, Αλλεργιολογική Μονάδα Νοσοκομείου Παίδων “Π. και Α. Κυριακού”.

Διδάσκοντες:

Θα ανακοινωθεί από τον υπεύθυνο του μαθήματος.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα και Τετάρτη. Ώρα έναρξης 15.00. Μονάδα Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας Β' ΠΠΚ Νοσοκομείο "Π&Α" Κυριακού.

Το αναλυτικό πρόγραμμα θα ανακοινωθεί από τον υπεύθυνο του μαθήματος.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7776964

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
N. Παπαδόπουλος: ngrp@allergy.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η διάγνωση, αντιμετώπιση και παρακολούθηση εκζέματος της βρεφικής και παιδικής ηλικίας, των συνδρομικών μορφών του και των επιπλοκών του καθώς και αλλεργικών νοσημάτων που σχετίζονται με αυτό

Εκπαίδευση στις αρχές ιατρικής έρευνας (βασικές γνώσεις στατιστικής και επιδημιολογίας κλπ), εκτέλεση βασικού και κλινικού ερευνητικού έργου σε θέματα παιδοαλλεργιολογίας

Εκπαίδευση στη διοίκηση μονάδων υγείας και στις αρχές ιατρικής δεοντολογίας και ηθικής).

Επιδημιολογία και μηχανισμοί αλλεργίας, Αλλεργιολογικό ιστορικό και διαγνωστικές τεχνικές. Αλλεργικά νοσήματα

Δέσμευση για υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών

Λαμβάνονται παρουσίες από τον κατάλογο των εγγεγραμμένων. Επιπλέον, όλοι οι συμμετέχοντες φοιτητές, παροτρύνονται να συμμετέχουν ενεργά κατά τη διάρκεια των διαλέξεων.

Εξετάσεις

Στο πέρας του προγράμματος των μαθημάτων οι φοιτητές θα απαντήσουν σε ερωτήσεις (προφορική εξέταση)

Ιστοσελίδα μαθήματος στο e-class:
<http://eclass.udg.gr/courses/MED860>

61. Ανάπτυξη και συμπεριφορά Παιδιού και Εφήβου -Εφηβιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500691

Υπεύθυνος μαθήματος: Επίκουρη Καθηγήτρια Εφηβικής Ιατρικής, ΕΚΠΑ Φ.Μπακοπούλου και Επίκουρη Καθηγήτρια Αναπτυξιακής και Συμπεριφορικής Παιδιατρικής, ΕΚΠΑ Π.Περβανίδου

Διδάσκοντες:

ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ

- Γ. Χρούσος, Καθηγητής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ
- Λ. Θωμαΐδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ
- Α. Τσίτσικα, Επίκουρη Καθηγήτρια Εφηβικής Ιατρικής ΕΚΠΑ
- Π. Περβανίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ
- Φ. Μπακοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Εφηβικής Ιατρικής, ΕΚΠΑ
- Α. Μίχος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδιατρικής-Λοιμωξιολογίας ΕΚΠΑ
- Χ. Κανακά, Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας-Νεανικού Διαβήτη ΕΚΠΑ

ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ

- Ε. Δεληγεώρογλου, Καθηγήτριας Μαιευτικής - Γυναικολογίας ΕΚΠΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ - ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ & ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ

- Δ. Αναγνωστόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής ΕΚΠΑ
- Χ. Παπαγεωργίου, Καθηγητής Ψυχιατρικής ΕΚΠΑ

Γ. Κολαίτης, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδο-
ψυχιατρικής ΕΚΠΑ
Αικ. Παπανικολάου, Αν. Καθηγήτρια Παιδοψυχια-
τρικής ΕΚΠΑ

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινά 7 , 9 , 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα & Πα-
ρασκευή 15:00-18:00, Χωρέμειο Ερευνητικό Εργα-
στήριο, Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου
Αθηνών, Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7473121, 210 7791464,
210 7467129, 210 7467130

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

chrousge@med.uoa.gr, chrousos@gmail.com,
fbacopoulou@med.uoa.gr,
ppervanid@med.uoa.gr, ppervanidou@gmail.com,
bacorouf@hotmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Το συγκεκριμένο προτεινόμενο μάθημα βασίζεται στην ύλη των Αμερικανικών Προγράμματος Εξειδί-
κευσης για την «Αναπτυξιακή και Συμπεριφορική
Παιδιατρική» (Fellowship for “Developmental &
Behavioral Pediatrics”) και την «Εφηβική Ιατρική ή
Εφηβιατρική» (ACGME Program Requirements for
Graduate Medical Education in Adolescent
Medicine) όπως διαμορφώθηκαν από την Αμερικανική
Ακαδημία Παιδιατρικής (American Academy of
Pediatrics) και το Αμερικανικό Συμβούλιο Πιστο-
ποίησης Πτυχιούχων Ιατρικής (Accreditation
Council for Graduate Medical Education ACGME)
αντίστοιχα.

Το προτεινόμενο πρόγραμμα αποτελεί ακριβή και
συμπυκνωμένη μορφή των Αμερικανικών προγραμ-
μάτων, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος της εκ-
παιδευτικής τους ύλης (τα αντίστοιχα Αμερικανικά
εκπαιδευτικά προγράμματα είναι διαθέσιμα).

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ 26 ΩΡΩΝ (1 Ώρα για κάθε διάλεξη)

1A	• Η επίδραση των Πρώιμων Εμπειριών και του Στρες στον Αναπτυσσόμενο Εγκέφαλο.
1B	• Θεωρίες για την Ανάπτυξη της Συμπεριφοράς - Βιολογικοί Μηχανισμοί.
2A	• Στάδια & Ορόσημα της Τυπικής Ανάπτυξης: Ανίχνευση Αναπτυξιακών & Συμπεριφορικών Διαταραχών στην Πρωτοβάθμια Υγεία.
2B	• Δυναμική της Οικογένειας και Συμπεριφορά του Εφήβου - Αποτελεσματικές Μέθοδοι Ανατροφής και Δόμησης Ψυχικής Ανθεκτικότητας στο Παιδί και τον Έφηβο.
3A	• Υπηρεσίες Υγείας Φιλικές προς τους Εφήβους - Πρωτόκολλα Προληπτικής Ιατρικής και Ιατρική Συνέντευξη των Εφήβων.
3B	• Αύξηση και Ανάπτυξη του Εφήβου - Διαταραχές της Αύξησης και της Ενήβωσης.
4A	• Οξεία και Χρόνια Νοσήματα της Εφηβικής ηλικίας.
4B	• Αναπτυξιακά & Συμπεριφορικά Προβλήματα Σχετιζόμενα με Χρόνιες Καταστάσεις (Γενετικά και/ή Χρόνια Νοσήματα).

5A	• Διαταραχές στην Πρόσληψη Τροφής.
5B	• Διατροφικές διαταραχές, Μεταβολικό Σύνδρομο & Σακχαρώδης διαβήτης τύπου II.
6A	• Λόγος και Νοημοσύνη: Μέθοδοι Αξιολόγησης & Διαταραχές (Γλωσσικές Διαταραχές, Νοητική Υστέρηση, Υψηλή Νοημοσύνη, Χαρισματικότητα).
6B	• Εφηβική Σεξουαλικότητα, Σεξουαλική Ταυτότητα και Σεξουαλικά Προβλήματα.
7A	• Διαταραχές στο Φάσμα του Αυτισμού (ΔΑΦ).
7B	• Εφηβική Γυναικολογία.
8A	• Σχολικές και Μαθησιακές Δυσκολίες - Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) και άλλες που επηρεάζουν την Εκπαίδευση.
8B	• Εφηβική Ανδρολογία.
9A	• Εσωτερικευόμενα προβλήματα (άγχος, κατάθλιψη, σωματοποίηση).
9B	• Εξωτερικευόμενα προβλήματα (επιθετικότητα, διαταραχές εναντίωσης, διαγωγής).
10A	• Ριψοκίνδυνες Συμπεριφορές - Χρήση και Κατάχρηση Ουσιών στην Εφηβεία.
10B	• Διαγνωστική Κατάταξη των Διαταραχών Νοητικής & Ψυχικής Υγείας στα Βρέφη και Μικρά Νήπια (0-3 χρονών).
11A	• Εφηβική Εγκυμοσύνη και Αντισύλληψη.
11B	• Κίνδυνοι Σχετιζόμενοι με Προωρότητα & Υπολειπόμενη Ενδομήτρια Αύξηση.
12A	• Κακοποίηση και Παραμέληση.
12B	• Σεξουαλικά Μεταδιδόμενες Λοιμώξεις.
13A	• Στρατηγικές Πρώιμης Παρέμβασης.
13B	• Επίδραση Διαδικτύου, Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στους Εφήβους.

Τρόποι αξιολόγησης/εξέτασης:

Υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών στο 50% των διαλέξεων (6 παρουσίες).

Γραπτές εξετάσεις με 100 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα συζητηθούν και θα απαντηθούν περί τις 150 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής εκ των οποίων θα προκύψουν οι 100 ερωτήσεις που θα περιλαμβάνονται στις εξετάσεις.

Οι διαλέξεις θα αναρτηθούν στο e-class.

Η τράπεζα θεμάτων θα αναρτηθεί στο e-class μετά τη λήξη των διαλέξεων.

62. Γυναικολογική Ογκολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500441

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής Αλέξανδρος Ροδολάκης

Διδάσκοντες: Το μάθημα έχει διατομεακό χαρακτήρα και στη διδασκαλία του συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ και Ιατροί ΕΣΥ της Α΄ Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής ΕΚΠΑ, μέλη ΔΕΠ της Θεραπευτικής Κλινικής ΕΚΠΑ, Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι, Ιατροί ΕΣΥ Ακτινοθεραπευτές.

Α' Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική ΕΚΠΑ

Γ. ΒΛΑΧΟΣ, Καθηγητής

Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗΣ, Αν. Καθηγητής

Ν. ΘΩΜΑΚΟΣ, Επιμελητής Α' ΕΣΥ

Δ. ΛΟΥΤΡΑΔΗΣ, Καθηγητής

Α. ΝΤΟΜΑΛΗ, Επίκουρος Καθηγήτρια

Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ, Αν. Καθηγητής

Α. ΡΟΔΟΛΑΚΗΣ, Καθηγητής

Π. ΤΣΕΤΣΑ, Πανεπιστημιακή Υπότροφος

Δ. ΧΑΪΔΟΠΟΥΛΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

Θεραπευτική Κλινική ΕΚΠΑ

Α. ΜΠΑΜΙΑΣ, Καθηγητής

Χ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Καθηγητής

Ακτινοθεραπευτικό Τμήμα Γ.Ν.Α. «Αλεξάνδρα»

Γ. ΜΙΧΑΪΛΙΔΗΣ, Δ/ντής Β' Ακτινοθεραπευτικού Τμήματος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται:

Ωράριο μαθημάτων:

15.00-19.30 (Δευτέρα, Τετάρτη και Πέμπτη), 15.00-17.15 (Τρίτη), 15.00-18.45 (Παρασκευή)

Τόπος διεξαγωγής: Αμφιθέατρο Νοσοκομείου «Αλεξάνδρα» (1ος όροφος)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7770461

Γραμματεία Α' Μαιευτικής – Γυναικολογικής Κλινικής ΕΚΠΑ, Γ.Ν.Α. «Αλεξάνδρα»

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
adeptobgyn@yahoo.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η Γυναικολογική Ογκολογία αποτελεί σήμερα επίσημη υποειδικότητα της Μαιευτικής – Γυναικολογίας. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η προαγωγή της γνώσης πάνω σε θέματα διάγνωσης, πρόληψης και αντιμετώπισης των Γυναικολογικών κακοηθειών.

Οι εξελίξεις στον τομέα της έρευνας, χειρουργικής αντιμετώπισης αλλά και πρόληψης των θεμάτων αυτών είναι αλματώδης. Με την παρακολούθηση του μαθήματος δίνεται η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να αποκτήσουν συμπυκνωμένη γνώση στο αντικείμενο, από έμπειρους ειδικούς ιατρούς. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος αναλύονται τα εξής θέματα:

- Μέθοδοι πληθυσμιακού ελέγχου (screening) και πρόληψη γυναικολογικών καρκίνων
- Διάγνωση και αντιμετώπιση Ca τραχήλου μήτρας
- Διάγνωση και αντιμετώπιση Ca ενδομητρίου
- Διάγνωση και αντιμετώπιση Ca ωοθηκών
- Διάγνωση και αντιμετώπιση Ca αιδοίου
- Καρκίνος μαστού – Διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση
- Βασικές αρχές χειρουργικής ογκολογίας
- Νεότερες χειρουργικές εξελίξεις – Λαπαροσκοπική χειρουργική στο γυναικολογικό καρκίνο
- Χημειοθεραπεία στον Γυναικολογικό καρκίνο
- Ακτινοθεραπεία στον Γυναικολογικό καρκίνο
- Διατήρηση γονιμότητας σε γυναίκες με γυναικολογικό καρκίνο

63. Ενδοκρινολογία, Σακχαρώδης Διαβήτης και Μεταβολισμός

Κωδ. Μαθήματος: 500716

Υπεύθυνος μαθήματος: Καθηγητής κ. Γεώργιος Π. Χρούσος

Διδάσκοντες:

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Θα ανακοινωθεί από τους διδάσκοντες

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 213 2013 244

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
chrousge@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Εισαγωγή
Παθήσεις Υπόφυσης
Παθήσεις Θυρεοειδούς
Παθήσεις Παραθυρεοειδών- Διαταραχές ασβεστίου
Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 1 - Υπογλυκαιμία
Παχυσαρκία – Μεταβολικό Σύνδρομο
Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 2
Παθήσεις Γονάδων στον άνδρα
Παθήσεις Γονάδων στην γυναίκα
Αύξηση – Διαταραχές ανάπτυξης φύλου/Εφηβεία
Παθήσεις Επινεφριδίων
Ενδοκρινολογία Κύησης – Εμμηνόπαυση
Διαταραχές Λιπιδίων
Άλλα ενδοκρινολογικά θέματα

Διδάσκοντες

Στη διδασκαλία του μαθήματος θα συμμετέχουν Μέλη ΔΕΠ, Ιατροί ΕΣΥ, Πανεπιστημιακοί Υπότροφοι και Επιστημονικοί Συνεργάτες με συναφές γνωστικό αντικείμενο.

Δέσμευση για υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών

Λαμβάνονται παρουσίες από τον κατάλογο των εγγεγραμμένων. Όλοι οι συμμετέχοντες φοιτητές, παροτρύνονται να συμμετέχουν ενεργά κατά τη διάρκεια των διαλέξεων.

Εξετάσεις

Με το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές θα εξετάζονται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Για τη συμμετοχή στις εξετάσεις προϋπόθεση είναι οι φοιτητές να έχουν παρακολουθήσει υποχρεωτικά το 80% των μαθημάτων.

Ιστοσελίδα μαθήματος στο e-class:
<http://eclass.uoa.gr/courses/MED966>

64. Κλινική Γενετική

Κωδ. Μαθήματος: 500680

Υπεύθυνος μαθήματος: Ε. Φρουσίρα

Διδάσκοντες: Καθηγήτρια Σ. Κίτσιου, Ομ. Καθηγήτριας Ε. Καναβάκης, Ομ. Καθηγήτρια Α. Μαύρου, Αναπλ. Καθηγήτρια Ε. Φρουσίρα, Αναπλ. Καθηγήτρια J. Συνοδινού, Αν. Καθηγήτρια Μ. Τζέτη, ΕΔΙΠ Κ. Κέκκου & Χ. Βρεττού, Πανεπιστημιακοί υπότροφοι του Εργαστηρίου Ε. Φυλακτού & Μ. Πούλου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6, 8, 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τετάρτη και Πέμπτη 15.00-17.00, στο Αμφιθέατρο του Χωρεμείου Ερευνητικού Εργαστηρίου στο Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7795553

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
dbellou@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Η γενετική στην πρόληψη και διάγνωση γενετικών νοσημάτων, χρωμοσωμικά νοσήματα (κλινική εικόνα και κλασικές μεθοδολογικές μελέτες), εφαρμογή νέων τεχνολογιών στην κλινική πράξη γενετικών νοσημάτων (array-CGH, Next Generation Sequencing), κλινική και διαγνωστική προσέγγιση του ασθενούς με δυσμορφολογίες- σύνδρομα, μονογονιδιακά νοσήματα-το παράδειγμα της Μεσογειακής αναιμίας, μονογονιδιακά νοσήματα-το παράδειγμα της Ινκυστικής Νόσου, πολυπαραγοντικά νοσήματα-το παράδειγμα των καρδιαγγειακών νοσημάτων, γενετική βάση του καρκίνου, η σημασία του γενετικού

ελέγχου στα νευρομυϊκά νοσήματα, οι δυνατότητες της Προγεννητικής και Προεμφυτευτικής Γενετικής Διάγνωσης, ο ρόλος της γενετικής συμβουλευτικής σε ασθενείς με γενετικά νοσήματα-συγγενείς ανωμαλίες. Το μάθημα περιλαμβάνει και εργαστηριακή άσκηση σε βασικούς τομείς της Κλινικής Γενετικής.

65. Κύηση Υψηλού Κινδύνου και Προγεννητικός Έλεγχος

Κωδ. Μαθήματος: 500586

Υπεύθυνος μαθήματος: Γ. Δασκαλάκης, Αν. Καθηγητής Μαιευτικής και Γυναικολογίας

Διδάσκοντες: Καθηγητής Ν. Παπαντωνίου, Αναπλ. Καθηγήτρια J. Traeger - Συνοδινού, Καθηγήτρια Α. Κωνσταντινίδου, Αν. Καθηγήτρια Τζέτη, Αν. Καθηγητής Γ. Δασκαλάκης, Αν. Καθηγήτρια Ν. Ιακωβίδου, Λέκτορας Μ. Θεοδώρα, Δ/ντρια ΕΣΥ Ενδοκρινολόγος Ε. Αναστασίου, Επιμελητής Α' Μ. Σύνδος, Επιμελητής Α' Ν. Θωμάκος, Παν/κός Υπότροφος Γ. Παπαϊωάννου, Παν/κός Υπότροφος Β. Μιχαλίτση, Παν/κός Υπότροφος Κ. Κοσμά, Παν/κός Υπότροφος Π. Αντσακλής, Παν/κός Υπότροφος Ε. Τσαπάκη, Επιστημονική Συνεργάτης Α. Κολιαλέξη.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα 23/11/2015, Τρίτη 24/11/2015, Τετάρτη 25/11/2015, Πέμπτη 26/11/2015, Παρασκευή 27/11/2015, Αμφιθέατρο Νοσοκομείου «ΑΤΤΙΚΟ» (2ος όροφος)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105832244

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
deptobgyn@attikonhospital.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- Υπέρηχοι στη Μαιευτική
- Συγγενείς Ανωμαλίες Διαπλάσεως
- Screening στο 1ο και 2ο τρίμηνο
- Επεμβάσεις Προγεννητικού Ελέγχου
- Παθολογία Κύησης
- Ηλεκτρονική Παρακολούθηση του εμβρύου
- Αρχές Γενετικής
- Αντιμετώπιση του νεογνού στην κύηση υψηλού κινδύνου
- Αρχές Περιγεννητικής Παθολογοανατομίας

66. Παιδιατρική Αιματολογία - Ογκολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500686

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαρία Μοσχόβη

Διδάσκοντες: Μοσχόβη Μαρία, Κατάρτης Αντώνης, Κόσσυβα Λυδία

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 7,9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη και Πέμπτη, 2.30μμ-5.00μμ, Χωρέμειο Ερευνητικό Εργαστήριο (Αμφιθέατρο), Νοσοκομείο Παιδων Αγία Σοφία

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7452130

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
mmoschov@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Διδάσκεται Αιματολογία και Ογκολογία της παιδικής και εφηβικής ηλικίας. Διδάσκονται η κλινική προβολή των νοσημάτων, οι τρόποι διάγνωσης, οι σύγχρονοι τρόποι θεραπείας και η πρόληψη των νοσημάτων.

Καλύπτεται όλο το φάσμα της αιματολογίας από την σιδηροπενική αναιμία έως την λευχαιμία και την απλαστική αναιμία.

Διδάσκονται αιματολογικά νοσήματα που οφείλονται σε γενετικές διαταραχές.

Υπάρχει δυνατότητα να ασχοληθεί όποιος ενδιαφέρεται με μικροσκόπιο και με προηγμένες εργαστηριακές μεθόδους.

67. Παιδιατρική Νευρολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500717

Υπεύθυνος μαθήματος: Α. Ντινόπουλος, Αν. Καθηγητής Παιδονευρολογίας ΕΚΠΑ, Γ' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών

Διδάσκοντες:

Υπεύθυνος Παιδονευρολογίας

Α. Ντινόπουλος, Αν. Καθηγητής Παιδονευρολογίας ΕΚΠΑ σε συνεργασία με άλλα μέλη ΔΕΠ, πανεπιστημιακούς υποτρόφους και επιστημονικούς συνεργάτες της Ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών: Ρ. Πονς, Μ. Παπαθανασίου, Γ. Βαρζέλης, Σ. Σγούρος, Α. Μπονάκης, Β. Παπαευαγγέλου, Α. Παπαδοπούλου, Σ. Γιουρούκος, Α. Γκίκα, Γ. Γεωργούλης, Μ. Γιώργη

Υπεύθυνος Νευροαναπτυξιολογίας

Λ. Θωμαΐδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αναπτυξιακής Παιδιατρικής ΕΚΠΑ Συνεργασία με άλλα μέλη ΔΕΠ και επιστημονικούς συνεργάτες της Ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών: Ε. Αντωνοπούλου, Α. Περβανίδου, Π. Μπότσης, Α. Πρασούλη, Σ. Μποκής, Ε. Μωυσόγλου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τρίτη και Πέμπτη 15:00-18:00 (4-6 εβδομάδες) ΠΓΝ «Αττικόν»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2105832228 (γραμματεία), 2105831269

Αρ. Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου:
argidino@yahoo.com

Περιεχόμενα μαθήματος

1ο Μάθημα Παιδονευρολογία - Αναπτυξιακή Παιδιατρική (4 ώρες) [Ανάπτυξη, εξέταση]

- Ανάπτυξη και οργάνωση του ΚΝΣ, Ντινόπουλος
- Νευρολογική εξέταση
- Ανάπτυξη, Θωμαΐδου
- Αναπτυξιακά Ορόσημα

2ο Μάθημα παιδονευρολογίας (4 ώρες) [παροξυσμικά φαινόμενα - Παρακλινικός έλεγχος]

- Επιληψία–Νευροφυσιολογία, Βαρτζέλης
- Status Epilepticus, Ζαφειροπούλου
- Κεφαλαλγία
- Νευροαπεικονιστικός έλεγχος, Παπαθανασίου
- Νευρογενετικός έλεγχος, Παπαδοπούλου

3ο Μάθημα αναπτυξιακής παιδιατρικής (6 ώρες)

- Φάσμα Αυτισμού, Αντωνοπούλου
- Διαταραχές Συμπεριφοράς
  - i. ΔΕΠΥ Περβανίδου
  - ii. Δύσκολο Παιδί, Μπότσης
- Αναπτυξιακές διαταραχές
  - i. Το αδέξιο παιδί
  - ii. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες
- Χαρισματικό παιδί, Θωμαΐδου

4ο Μάθημα παιδονευρολογίας (4 ώρες) [φλεγμονώδη - ύπνος - εγκεφαλική παράλυση]

- Φλεγμονώδη νοσήματα του ΚΝΣ, Παπαευαγγέλου
- Αυτοάνοσες εγκεφαλίτιδες, Μ. Γιώργη
- Νευρολογία και ύπνος, Μπονάκης
- Εγκεφαλική παράλυση-Αποκατάσταση, Ντινόπουλος, Δαλιβίγκλα

5ο Μάθημα παιδονευροχειρουργική (3 ώρες)

- Διαταραχές κρανίου, Σγουρός

- Όγκοι του εγκεφάλου, Σγουρός
- Λειτουργική Νευροχειρουργική, Γεωργούλης

6^ο Μάθημα παιδονευρολογίας (4 ώρες) [Νευρογενετική]

- Νευρογενετικά/Νευρομεταβολικά νοσήματα, Πονς
- Νευροδερματικά νοσήματα, Γιουρούκος
- Νευρομυϊκά, Γκίκα
- Λευκοδυστροφίες, Ντινόπουλος

68. Παιδιατρική Πνευμονολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500699

Υπεύθυνος μαθήματος: Κ.Ν. Πρίφτης

Διδάσκοντες: Ε. Αλεξοπούλου, Α. Καδίτης, Α. Παπαδοπούλου, Β. Παπαευαγγέλου, Κ. Πρίφτης

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Πέμπτη 3-5 μμ, ΠΓΝ «Αττικόν»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-5832228, φαξ 210-5832229

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
kpriftis@med.uoa.gr kpriftis@otenet.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ενημέρωση των φοιτητών σε θέματα Παιδιατρικής Πνευμονολογίας (Παιδοπνευμονολογίας) που αποτελεί μία από τις εξειδικεύσεις της Παιδιατρικής. Τα νοσήματα του αναπνευστικού είναι συχνά και έκδηλώνονται σε ευρύ φάσμα παιδιατρικών ασθενών. Είναι νοσήματα τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ο γιατρός σε επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας στα παιδιά καθημερινά. Επιπλέον όμως, είναι νοσήματα που συγκεφαλαιώνουν ιδιαίτερη επιστημονική γνώση έστω και αν δεν είναι καθημερινά.

Στο αντικείμενο του μαθήματος περιλαμβάνεται σειρά θεμάτων που αφορούν σε βασικές γνώσεις παιδοπνευμονολογίας, όπως είναι η φυσική εξέταση του αναπνευστικού, οι λειτουργικές δοκιμασίες των πνευμόνων, η απεικόνιση των πνευμόνων και η θεραπεία με εισπνοές. Επίσης περιλαμβάνονται μαθήματα με ειδικότερα νοσήματα, όπως είναι οι λοιμώξεις του αναπνευστικού (βρογχιολίτιδα, λαρυγγίτιδα, πνευμονία), το άσθμα και άλλες αλλεργίες στα παιδιά, η κυστική ίωση, η πρωτοπαθής δυσκινησία των κροσσών, η χρόνια πνευμονική νόσος της προωρότητας, οι διαταραχές της αναπνοής στον ύπνο και άλλα.

Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το όφελος από την παρακολούθηση του μαθήματος δίνεται έμφαση στη μεταφορά των θεωρητικών γνώσεων στην κλινική πράξη και γιαυτό η διδασκαλία περιλαμβάνει πέραν του θεωρητικού, και πρακτικό μέρος με κλινικά φροντιστήρια. Η εξέταση γίνεται με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

69. Παιδική και Εφηβική Γυναικολογία και Οικογενειακός Προγραμματισμός

Κωδ. Μαθήματος: 500587

Υπεύθυνοι μαθήματος: Δεληγεώρογλου Ε.- Σαλάκος Ν.

Διδάσκοντες: Καθηγητής Γ. Κρεατσάς, Καθηγητής Ε. Δεληγεώρογλου, Καθηγητής Γ. Μαστοράκος, Αναπλ. Καθηγητής Ν. Σαλάκος, Αναπλ. Καθηγήτρια Ειρ. Λαμπρινουδάκη, Αν. Καθηγητής Κ. Πανουλής, Επίκ. Καθηγητής Λ. Αραβαντινός, Επίκ. Καθηγήτρια Α. Τσίτσικα, Δρ Γ. Πανοτόπουλος, Δρ Ε. Στεργιώτη, Δρ. Φ. Μακοπούλου, Δρ Π. Τοιμαρης, Δρ Θ. Καλαμπόκας, Δρ Μ. Κρεατσά, Δρ. Κ.Δ. Δημόπουλος, Δρ Α. Αυγουλέα

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 8,10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κάθε Τρίτη και

Τετάρτη στο αμφιθέατρο του “Αρεταίειου” Νοσοκομείου, όπως ορίζεται από το πρόγραμμα του μαθήματος.

Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7286353, 210-7286282, 210-7233330

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

edeligeo@aretaieio.uoa.gr,
deligeoroglou@yahoo.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

- I. Ιστορική Αναδρομή Παιδικής-Εφηβικής Γυναικολογίας
- II. Εμβρυολογία του γεννητικού συστήματος
- III. Διαφοροποίηση του φύλου-Προγεννητικός έλεγχος
- IV. Ανατομία του γεννητικού συστήματος στο κορίτσι
- V. Ειδικά χαρακτηριστικά του γεννητικού συστήματος στο κορίτσι
- VI. Φυσιολογική ανάπτυξη στην εφηβεία
- VII. Διατροφή και διαταραχές του σωματικού βάρους
- VIII. Δευτερεύοντα χαρακτηριστικά του φύλου
- IX. Ενδοκρινολογία της ανάπτυξης στην παιδική και εφηβική ηλικία
- X. Νευροενδοκρινολογία της εφηβείας
- XI. Ιστορικό και γυναικολογική εξέταση

- XII. Ενδοσκοπικές και απεικονιστικές Μέθοδοι
- XIII. Χαμηλό ανάστημα (αιτιολογία-αντιμετώπιση)
- XIV. Διαταραχές της ήβης
- XV. Μοριακή βιολογία και θέματα γενετικής
- XVI. Διαταραχές του φύλου
- XVII. Υπογοναδισμός και πρόωμη εμμηνόπαυση
- XVIII. Ανδρογόνα και εφηβεία
- XIX. Αιμορραγίες κόλπου και μήτρας
- XX. Πυελικό άλγος και Δυσμηνόρροια
- XXI. Συγγενείς ανωμαλίες του γεννητικού συστήματος στην εφηβεία
- XXII. Ενδομητρίωση στη νεαρή ηλικία
- XXIII. Αιδοιοκολπίτιδες στη νεαρή ηλικία
- XXIV. Παθολογία του αιδοίου
- XXV. Ογκολογία
- XXVI. Παθήσεις του μαστού στη νεαρή ηλικία
- XXVII. Μαιευτική στην εφηβεία
- XXVIII. Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα
- XXIX. Οικογενειακός προγραμματισμός και αντισύλληψη στη νεαρή ηλικία
- XXX. Ψυχολογική ανάπτυξη του εφήβου και ψυχοπαθολογία της εφηβικής ηλικίας
- XXXI. Προσδιορισμός ορμονών στη γυναικολογία της νεαρής ηλικίας
- XXXII. Φάρμακα στη γυναικολογία και μαιευτική της νεαρής ηλικίας

ΣΤ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ, ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ

70. Εισαγωγή στην Κλινική Νευροανοσολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500704

Υπεύθυνος μαθήματος: Αναπληρωτής Καθηγητής Κ. Κυλιντηρέας

Διδάσκοντες: Κ. Κυλιντηρέας: Αναπληρωτής Καθηγητής Νευρολογίας-Κλινικής Νευροανοσολογίας, Κ. Πουλοπούλου: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια πειραματικής Νευροφυσιολογίας-Νευροβιολογίας, Μ. Ρέντζος: Αν. Καθηγητής Νευρολογίας, Γ. Κούτσης: Λέκτορας Νευρολογίας, Μ. Αναγνωστούλη: Επίκουρη Καθηγήτρια Νευρολογίας, Ελ. Ανδρεάδου: Επίκουρη Καθηγήτρια Νευρολογίας, Ελ.-Μ. Ευαγγελοπούλου: Επ. Καθηγήτρια Νευρολογίας, Κ. Βουμβουράκης: Καθηγητής Νευρολογίας, Β. Ζούβελου: Επιστημονικός συνεργάτης, Γ. Παπαδήμας: Επιστημονικός συνεργάτης, Χρ. Νικολάου: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βιοπαθολογίας-Νευροανοσολογίας.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 2, 4, 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα 17.30-19.00 στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 6972301551, 2107289406

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: kildrcost@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Τα νευροανοσολογικά νοσήματα αποτελούν σημαντικό μέρος των νοσημάτων που νοσηλεύουμε στην κλινική. Η ανοσολογική θεραπευτική αποτελεί έναν ταχύτατα αναπτυσσόμενο κλάδο, η κατανόηση του οποίου απαιτεί ένα καλά θεμελιωμένο υπόβαθρο γνώσεων. Σκοπό του προτεινομένου κατ' επιλογήν μαθήματος είναι:

1. Η κατανόηση των βασικών ανοσολογικών μηχανισμών που σχετίζονται με την παθογένεση των μείζονων νοσημάτων της νευροανοσολογίας (ΣΚΠ, ανοσολογικές νευροπάθειες, μυσσθένεια gravis, παρανεοπλασματικά νοσήματα, φλεγμονώδεις μυοπάθειες).
2. Η ενσωμάτωση των γνώσεων αυτών στην διδασκαλία της θεραπευτικής. Σημαντικό μέρος της ανοσολογικής θεραπευτικής ξεκινά από την νευρολογία, όπως χρήσις ορισμένων μονοκλωνικών αντισωμάτων (natalizumab) ή νέες κατηγορίες φαρμάκων (S1P Receptor agonists). Υφίσταται μεταφορά θεραπειών από την αιματολογία (rituximab, alemtuzumab) ή από ρευματολογία και ογκολογία (χρήσις κυτταροστατικών, PLX).

Η διδασκαλία και προσέγγιση των ανωτέρω θεμάτων, που αποτελούν μεγάλο τμήμα της καθημερινής πρακτικής στη νευρολογική κλινική, συμβάλλει στη σύνδεση της νευρολογίας με το βασικό κορμό της εσωτερικής παθολογίας, ενώ αξιοποιείται ταυτόχρονα η γνώσις και εμπειρία μελών του ΔΕΠ που ασκούν το γνωστικό αυτό αντικείμενο.

Πρόγραμμα μαθήματος

1. Εισαγωγή (ο ρόλος των αντισωμάτων στο νευρολογικό σύστημα).
2. Εισαγωγή (ο ρόλος των T cell στο νευρολογικό σύστημα).
3. Ανοσολογικές νευροπάθειες (νοσήματα εξ αυτοαντισωμάτων [anti-MAG, anti-GM1, anti-GQ1b, anti-GD1a, anti-Sulfatide, anti-GD1B, anti-SGPG]).
4. GBS και CIDP.
5. ΣΚΠ παθογένεια.

6. ΣΚΠ εισαγωγή στη θεραπευτική.
7. Αυτοάνοσες εγκεφαλίτιδες.
8. Μυασθένεια Gravis.
9. Αυτοάνοσες μυοπάθειες.
10. Ο ρόλος των κυτοκινών στο νευρολογικό σύστημα.
11. Εισαγωγή στη θεραπευτική: DMT νοσοτροποποιητικές θεραπείες.
12. Εισαγωγή στη θεραπευτική: ανοσοκατασταλτικοί παράγοντες, θεραπευτικοί αλγόριθμοι.

71. Εισαγωγή στην Κλινική Νευροφυσιολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500718

Υπεύθυνος μαθήματος: Θ. Ζαμπέλης

Διδάσκοντες: Θ. Ζαμπέλης, Χρήστος Κόνσουλας, Ανδρέας Κυρώζης, Ευάγγελος Αναγνώστου, Διονύσης Πανδής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα, Τετάρτη, Αιγινήτειο

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 8956325, 6974196805

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
tzabelis@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Εισαγωγή στη Βασική Νευροφυσιολογία [2 ώρες]
  - ο Μακροσκοπική και μικροσκοπική ανατομία νευρικών και μυϊκών κυττάρων
  - ο Βασική ηλεκτροφυσιολογία νευρικών και μυϊκών κυττάρων
  - ο Νευρομυϊκή σύναψη
2. Μέτρηση ταχυτήτων αγωγής περιφερικών νεύρων [3 ώρες]
  - ο Μέθοδοι καταγραφής δυναμικών [με επίδειξη]

- ο Ενίσχυση, αποθήκευση, επεξεργασία σημάτων
  - ο Φυσιολογική σημασία του ύψους και της μορφολογίας των Σύνθετων Μυϊκών/Αισθητικών Δυναμικών Ενέργειας [ΣΜΔΕ/ΣΑΔΕ].
  - ο Φυσιολογική σημασία των ταχυτήτων αγωγής
  - ο Βασικοί παθολογικοί μηχανισμοί [αξονική βλάβη – απομυελίνωση]
  - ο Παραδείγματα από συνήθεις παθολογικές οντότητες
3. Μέθοδοι διερεύνησης της αγωγής σε κεντρομελικά τμήματα του ΠΝΣ και στο ΚΝΣ [1 ώρα]
    - ο Κύμα-F, αντανakλαστικό-H.
    - ο Αντανakλαστικό βλεφαρισμού
    - ο Διακρανιακός μαγνητικός ερεθισμός
  4. Ηλεκτρομυογράφημα [3 ώρες]
    - ο Καταγραφή, ενίσχυση δυναμικών
    - ο Φυσιολογικό διάγραμμα και μορφολογία Δυναμικών Ενέργειας κινητικών Μονάδων [ΔΕΚΜ] [με επίδειξη]
    - ο Αυτόματη δραστηριότητα [φυσιολογική παθολογική]
    - ο Παθολογική επιστράτευση κινητικών μονάδων
    - ο Παθολογική μορφολογία των ΔΕΚΜ
    - ο Παραδείγματα από συνήθεις παθολογικές οντότητες
    - ο Μέθοδοι ποσοτικής ηλεκτρομυογραφίας
  5. Μέθοδοι διερεύνησης της λειτουργίας της νευρομυϊκής σύναψης [1 ώρα]
    - ο Επαναληπτικός ερεθισμός νεύρων
    - ο Ηλεκτρομυογράφημα μονήρους μυϊκής ίνας
  6. Εισαγωγή και βασικές αρχές Ηλεκτροεγκεφαλογραφήματος [2 ώρες]
    - ο Ιστορία και μέλλον του ΗΕΓ
    - ο Ανατομία φλοιού του εγκεφάλου και βασική ηλεκτροφυσιολογία
    - ο Καταγραφή και ενίσχυση σημάτων
    - ο Συμβατικό ΗΕΓ
    - ο Διατάξεις ηλεκτροδίων

- ο Δοκιμασίες ενεργοποίησης
- 7. Φυσιολογικό ΗΕΓ [1 ώρα]
  - ο Οργάνωση και αντιδραστικότητα
  - ο Ενεργοποίηση
  - ο Ρυθμοί
  - ο Πλαγίωση κυματομορφών
  - ο ΗΕΓ ύπνου
  - ο Ψηφιακό ΗΕΓ, μέθοδοι, πλεονεκτήματα
- 8. Παθολογικό ΗΕΓ [2 ώρες]
  - ο Εγκεφαλοπάθειες
  - ο Εστιακές παθολογικές καταστάσεις
  - ο Διερεύνηση πιθανής ή βέβαιης επιληψίας
- 9. Βίντεο – ΗΕΓ [1 ώρα]
  - ο Επιληπτικές κρίσεις
  - ο Μη επιληπτικές κρίσεις
- 10. Προκλητά δυναμικά [2 ώρες]
  - ο Στάσιμα και οδεύοντα κύματα-καταγραφή
  - ο Σωματοαισθητικά προκλητά δυναμικά
  - ο Ακουστικά προκλητά δυναμικά
  - ο Οπτικά προκλητά δυναμικά
- 11. Ηλεκτρονυσταγμογραφία και συναφείς τεχνικές [2 ώρες]
  - ο Μέθοδοι μέτρησης οφθαλμικών κινήσεων
  - ο Διερεύνηση νευρο-οφθαλμολογικών διαταραχών
  - ο Διερεύνηση νευρο-ωτολογικών νοσημάτων

Προβλέπονται επίσης 3 ώρες για πρακτική διδασκαλία των βασικότερων μεθόδων και 2 ώρες για ανάπτυξη και συζήτηση σύντομων ομαδικών εργασιών.

72. Νευροεπιστήμες και Συμπεριφορά

Κωδ. Μαθήματος: 500643

Υπεύθυνοι μαθήματος: Ηλίας Αγγελόπουλος, Νικόλαος Σμυρνής, Μ. Παναγιωτακοπούλου, Ε. Ρίζος

Διδάσκοντες: Χ. Παπαγεωργίου, Η. Αγγελόπουλος, Ε. Ρίζος, Μ. Παναγιωτακοπούλου, Ε. Τσάλτα, Ν. Στεφανής, Γ. Παπαδημητρίου, Δ. Δικαίος, Ν.

Σμυρνής, Ε. Βάρσου, Α. Δουζένης, Φ. Γονιδάκης, Ι. Μπεργιαννάκη, Θ. Παπαρηγόπουλος, Η. Τζαβέλας

Εξάμηνα που διδάσκεται: εαρινό 2, 4, 6, 8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Αμφιθέατρο Διονυσίου και Ελένης Αιγινήτου (1ος όροφος Αιγινήτειου Νοσοκομείου). Οι ημέρες και ώρες θα ανακοινωθούν από το ΔΕΠ του μαθήματος.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-5832426

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
panpsyclin@attikonhospital.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Στο συγκεκριμένο κατ' επιλογήν μάθημα, στόχος είναι η μελέτη της σχέσης της ανθρώπινης συμπεριφοράς με τις εγκεφαλικές λειτουργίες. Πώς δηλαδή η ανθρώπινη συμπεριφορά ως μηχανισμός προσαρμογής, επιβίωσης και διαίωσης του ανθρώπινου είδους είναι αθροιστικό αποτέλεσμα συγκεκριμένων λειτουργιών του εγκεφάλου. Αναλυτικότερα, στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη και περιγραφή της λειτουργίας εγκεφαλικών σχηματισμών, νευρωνικών δικτύων, νευρομεταβιβαστών, υποδοχέων, κυτταρικών μηνυμάτων, γονιδιακών σχηματισμών, γονιδιακών προϊόντων σε αντιγραφικό και μεταφραστικό επίπεδο, που να σχετίζονται με την εκδήλωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, αλλά και με ειδικές ψυχικές λειτουργίες όπως για παράδειγμα τη μνήμη, το συναίσθημα, την αντίληψη κλπ. και που φαίνεται να αποτελούν ιδιαίτερα συμπεριφορικά χαρακτηριστικά, τόσο σε φυσιολογικό επίπεδο, όσο και σε παθοφυσιολογικό και συνεπώς ψυχοπαθολογικό επίπεδο και επομένως σε πλαίσια ειδικών ψυχικών διαταραχών.

- Φυλογενετική και εξελικτική διαφοροποίηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Το νευροβιολογικό υπόστρωμα της συμπεριφοράς

- Νευρομεταβιβαστικά συστήματα/μηχανισμοὶ πλαστικότητας του εγκεφάλου και συμπεριφορά
- Νευροχημικὴ βάση των ψυχικῶν διαταραχῶν
- Ο ρόλος των γονιδίων στην ανάπτυξη/γήρανση του εγκεφάλου και την αιτιοπαθογένεια των ψυχικῶν διαταραχῶν
- Ανώτερες νοητικές λειτουργίες και συναίσθημα: Συμβολή των νευροεπιστημῶν
- Συμβολή της λειτουργικῆς νευροανατομίας και των απεικονιστικῶν τεχνικῶν στη μελέτη των ψυχικῶν διαταραχῶν
- Συμβολή των νευροεπιστημῶν στην κατανόηση των διαταραχῶν πρόσληψης τροφῆς και της αυτοκαταστροφικῆς-βίαιης συμπεριφοράς
- Ψυχοφυσιολογία εγρήγορσης/ύπνου και συνακόλουθη προσέγγιση των ψυχικῶν διαταραχῶν
- Συμμετοχὴ βιολογικῶν παραγόντων στην αιτιοπαθογένεια της ουσιοεξάρτησης

73. Εισαγωγή στη Νευροψυχολογία

Κωδ. Μαθήματος: 500719

Υπεύθυνος μαθήματος: Κ. Πόταγας – Ν. Σμυρνῆς
– Σ. Αναγνωστοπούλου

Διδάσκοντες: Κ. Πόταγας – Ν. Σμυρνῆς– Σ. Αναγνωστοπούλου – Σ. Παπαγεωργίου

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Ένα διδακτικὸ δῶρο ανά εβδομάδα στο Ανφιθέατρο του Αιγινητείου Νοσοκομείου.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107289298, 2107289405

Αρ. Ηλεκτρονικῶν ταχυδρομείου:
smyrnis@med.uoa.gr, cpotagas@otenet.gr.

Περιεχόμενα μαθήματος

Σκοποὶ του μαθήματος: Η εξοικείωση των φοιτητῶν της Ιατρικῆς με τις υπάρχουσες γνώσεις για τη λειτουργία του εγκεφάλου σε σχέση με τις νοητικές λειτουργίες.

Κριτικὴ εισαγωγή στις κλινικές και ερευνητικές προσπάθειες κατανόησης του τρόπου με τον οποίο ο εγκέφαλος παράγει νόηση και συνείδηση. Εισαγωγή στον ερευνητικὸ τρόπο του σκέπτεσθαι μέσα από το παράδειγμα της έρευνας του εγκεφάλου. Ανάδειξη των μεθοδολογικῶν παραδειγμάτων που χρησιμοποιήθηκαν και χρησιμοποιούνται στην έρευνα του εγκεφάλου, αλλά και των προβλημάτων και των περιορισμῶν τους. Στην προσπάθεια αὐτή θα συμβάλει ἡ διαδραστικὴ μορφή του μαθήματος με τη συμμετοχὴ των φοιτητῶν στην κριτικὴ ἀνάγνωση και συζήτηση πρωτότυπων μελετῶν ἀπὸ κάθε μεθοδολογικὸ παράδειγμα.

Ειδικότερα: Στο μάθημα αὐτὸ θα αναλυθοῦν οἱ μέθοδοι έρευνας και οἱ συνακόλουθες θεωρητικές προσεγγίσεις με τις οποίες τα τελευταία 150 χρόνια επιστήμονες ἀπὸ ὅλους τους κλάδους των θετικῶν και θεωρητικῶν επιστημῶν προσέγγισαν το πρόβλημα της σχέσης εγκεφάλου και νου: Ξεκινώντας ἀπὸ τη Φρενολογία, κατόπιν την εντοπιστικὴ Νευρολογία και την κλασικὴ Νευροψυχολογία και προχωρώντας στην Νευροεπιστήμη των Συστημάτων και την Υπολογιστικὴ Νευροεπιστήμη μέχρι τη σύγχρονη Νευροαπεικόνιση και Μελέτη Δυναμικῶν Δικτύων, θα γίνει ἡ σύνθεση των παραδειγμάτων ἀπὸ διαφορετικούς κλάδους της επιστήμης της Ιατρικῆς, της Φυσιολογίας, της Ψυχολογίας, των Μαθηματικῶν και της Φιλοσοφίας, με σκοπὸ την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο εγκέφαλος παράγει ἀντίληψη, κίνηση, σκέψη συναίσθημα και, τελικά, συνείδηση.

Φοιτητές: Το μάθημα ἀπευθύνεται σε φοιτητές που θα ἔχουν ολοκληρώσει τα μαθήματα της Νευροφυσιολογίας και Νευροανατομίας του Δεύτερου

Έτους της Ιατρικής ώστε να έχουν το υπόβαθρο που θεωρούμε απαραίτητο για την κατανόηση του μαθήματος. Επιθυμητό είναι – εφόσον το επιτρέπει ο κανονισμός της Σχολής – ο αριθμός των συμμετεχόντων φοιτητών να μην ξεπερνά τους τριάντα για να μπορεί το μάθημα να έχει διαδραστικό χαρακτήρα.

Περιεχόμενα μαθημάτων

1. Οι σχέσεις της νόησης με τον εγκέφαλο. Εντοπισμός, Μοναδισμός, Ολισμός: οι θεωρίες και η συμβολή της παθολογίας (Εισαγωγή – Ιστορία, 2 μαθήματα).
2. Εγκέφαλος: εγχειρίδιο χρήσης. Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση (Ανατομικές αντιστοιχίσεις, 2 μαθήματα).
3. Από τη διαταραχή στη βλάβη και από τη βλάβη στη διαταραχή. Η νευροψυχολογία – Κλινικά παραδείγματα (3 μαθήματα):
  - Αφασίες
  - Απραξίες
  - Αγνωσίες
  - Συμπεριφορά και μετωπιαίος φλοιός
  - Αμνησίες και άνοιες
4. Βασικές αρχές ψυχοφυσικής. Πώς μελετάμε και μετράμε τη συμπεριφορά.
5. Πρωτεύοντα θηλαστικά και νοητικές λειτουργίες. Η νευροφυσιολογία των συστημάτων – Πειραματικά πρότυπα.
6. Νοητικές λειτουργίες στον άνθρωπο. Η συμβολή της νευροαπεικόνισης: ηλεκτροεγκεφαλογραφία, μαγνητοεγκεφαλογραφία, λειτουργική μαγνητική τομογραφία (2 μαθήματα).
7. Παρουσιάσεις ερευνητικών εργασιών της βιβλιογραφίας από ομάδες φοιτητών – σχολιασμός (2 μαθήματα).

Διδάσκοντες: Κώστας Πόταγας, Νίκος Σμυρνης, Σοφία Αναγνωστοπούλου, Σωκράτης Παπαγεωργίου

Ώρες διδασκαλίας: 13 μαθήματα των δύο ωρών, σύνολο 26 ώρες.

Αναλυτικό πρόγραμμα

1. Εγκέφαλος και νοητικές λειτουργίες. Εισαγωγή και ιστορία (Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
2. Εντοπισμός, Μοναδισμός, Ολισμός: οι θεωρίες και η συμβολή της παθολογίας (Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
3. Ανατομική αντιστοίχιση των δομών του εγκεφάλου με τις νοητικές λειτουργίες. Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση. Επίδειξη επί ανατομικών παρασκευασμάτων (Σ. Αναγνωστοπούλου, Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
4. Ανατομική αντιστοίχιση των δομών του εγκεφάλου με τις νοητικές λειτουργίες. Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση. Επίδειξη επί ανατομικών παρασκευασμάτων (Σ. Αναγνωστοπούλου, Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
5. Λόγος, αντίληψη του χώρου, σχεδιασμός και οργάνωση της κίνησης. Συμβολή της μελέτης των αφασιών, αγνωσιών και απραξιών. (Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
6. Η κατανόηση των εκτελεστικών λειτουργιών. Μελέτη των βλαβών στον μετωπιαίο φλοιό. μετωπιαίος φλοιός (Κ. Πόταγας, 2 ώρες).
7. Η κατανόηση της μνήμης. Αμνησίες και άνοιες (Σ. Παπαγεωργίου, 2 ώρες).
8. Βασικές αρχές ψυχοφυσικής. Πώς μελετάμε και μετράμε τη συμπεριφορά (Ν. Σμυρνης, 2 ώρες).
9. Πρωτεύοντα θηλαστικά και νοητικές λειτουργίες. Η νευροφυσιολογία των συστημάτων – Πειραματικά πρότυπα (Ν. Σμυρνης, 2 ώρες).
10. Νοητικές λειτουργίες στον άνθρωπο. Η συμβολή της νευροαπεικόνισης: ηλεκτροεγκεφαλογραφία, μαγνητοεγκεφαλογραφία, λειτουργική μαγνητική τομογραφία (Ν. Σμυρνης, 2 ώρες).

11. Νοητικές λειτουργίες στον άνθρωπο. Η συμβολή της νευροαπεικόνισης: ηλεκτροεγκεφαλογραφία, μαγνητοεγκεφαλογραφία, λειτουργική μαγνητική τομογραφία (N. Σμυρνής, 2 ώρες).
12. Παρουσιάσεις ερευνητικών εργασιών της βιβλιογραφίας από ομάδες φοιτητών – σχολιασμός (φοιτητές, 2 ώρες).
13. Παρουσιάσεις ερευνητικών εργασιών της βιβλιογραφίας από ομάδες φοιτητών – σχολιασμός (φοιτητές, 2 ώρες).

Ύλη από την οποία θα διδαχθούν οι φοιτητές

Θα δοθούν συγκεκριμένα άρθρα και σημειώσεις για το περιεχόμενο της διδασκαλίας. Θα δοθούν επίσης άρθρα προς παρουσίαση τα οποία θα επεξεργαστούν οι ίδιοι οι φοιτητές κατά ομάδες. Προτεινόμενα συγγράμματα: Principles of Neural Sciences, E. Kandel et al., 5th edition, Κλινική Νευροψυχολογία, Walsh.

Δέσμευση για υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών

Λαμβάνονται παρουσίες από τον κατάλογο των εγγεγραμμένων. Επιπλέον, όλοι οι συμμετέχοντες φοιτητές υποχρεούνται να παρουσιάσουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος τα άρθρα που τους έχουν δοθεί προς σχολιασμό.

Εξετάσεις - Βαθμός

Ο βαθμός θα βασιστεί στην κριτική παρουσίαση ερευνητικών εργασιών της βιβλιογραφίας από τους φοιτητές κατά τη διάρκεια των μαθημάτων (ο κάθε φοιτητής θα αναλάβει από την αρχή του εξαμήνου τη μελέτη ενός άρθρου επάνω στο οποίο θα γράψει μια κριτική ανασκόπηση. Στο πέρας του προγράμματος των μαθημάτων οι φοιτητές θα απαντήσουν σε ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης επάνω στο περιεχόμενο του μαθήματος.

Πώς διαφοροποιείται από τα υπάρχοντα διδασκόμενα μαθήματα

Το μάθημα αυτό εστιάζεται στην κατανόηση και την ανάλυση από τους φοιτητές των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη των νοητικών λειτουργιών.

Πρόκειται για ερευνητική προσέγγιση της σχέσης του εγκεφαλικού υποστρώματος με τις νοητικές λειτουργίες και όχι για τη συστηματική κλινική μελέτη των παθολογικών διεργασιών του ΚΝΣ, τη διάγνωση και τη θεραπεία τους, όπως αυτά διδάσκονται στο υποχρεωτικό μάθημα της Νευρολογίας. Επίσης, το μάθημα αυτό επικεντρώνεται στις μεθόδους μελέτης των σχέσεων εγκεφάλου και νοητικών λειτουργιών και δεν δίνει έμφαση στη μελέτη της συμπεριφοράς στις ψυχικές διαταραχές όπως το υποχρεωτικό κατ' επιλογή μάθημα «Νευροεπιστήμες και Συμπεριφορά».

74. Ουσιοεξαρτήσεις: Βιολογική, Ψυχολογική και Κοινωνική Προσέγγιση

Κωδ. Μαθήματος: 500646

Υπεύθυνοι μαθήματος: Αν. Καθηγητής Ψυχιατρικής κ. Θωμάς Παπαρρηγόπουλος από την Α' Ψυχιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής στο Αιγινήτειο Νοσοκομείο και Επ. Καθηγήτρια Ψυχοφαρμακολογίας κ. Χριστίνα Δάλλα από το Εργ. Φαρμακολογίας της Ιατρικής Σχολής

Διδάσκοντες: Θ. Παπαρρηγόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Ψυχιατρικής, Ι. Λιάππας, Ομ. Καθηγητής Ψυχιατρικής, Μ. Μαλλιώρα, Καθηγήτρια Ψυχιατρικής, Χρ. Χριστοδούλου, Αναπλ. Καθηγητής Ψυχιατρικής, Χρ. Δάλλα, Επίκουρη Καθηγήτρια Φαρμακολογίας, Δ. Σανούδου, Επικ. Καθηγήτρια Φαρμακολογίας, Σ. Αθανασέλης, Καθηγητής Τοξικολογίας, Α. Δουζένης, Αναπλ. Καθηγητής Ψυχιατροδικαστικής, Δ. Τσακλακίδου,

Ψυχίατρος, Ν. Κόκρας, Ψυχίατρος/Ψυχοφαρμακολόγος, Α. Πολυσιδίη Ψυχοφαρμακολόγος.

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 4,6,8,10,12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Τετάρτη 14.00-17.00 στο Αμφιθέατρο «Δ. Βαρώνος», Γουδί, Κτήριο 16, 10ς όροφος, Εργ. Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2107257960 (Παπαρρηγόπουλος) και 2107462577 (Δάλλα)

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

trpararrig@med.uoa.gr (Παπαρρηγόπουλος)
cdalla@med.uoa.gr (Δάλλα)

Περιεχόμενα μαθήματος

- Χρήση, κατάχρηση και εξάρτηση από εξαρτησιογόνες ουσίες.
- Νευροβιολογικό υπόστρωμα της εξάρτησης.
- Επιπτώσεις της ουσιοεξάρτησης σε σωματικό, ψυχικό και κοινωνικό επίπεδο.
- Ουσιοεξάρτηση- Ψυχοπαθολογία -Συννοσηρότητα.
- Αλκοολισμός: Γενική Θεώρηση.
- Θεραπευτική αντιμετώπιση.
- Φαρμακολογία και γενετική των εξαρτησιογόνων ουσιών.
- Η Εθνική και Ευρωπαϊκή Πολιτική για τα «ναρκωτικά».
- Doping.
- Ανίχνευση εξαρτησιογόνων ουσιών σε βιολογικά υλικά.
- Γενική αξιολόγηση

75. Παιδοψυχιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500531

Υπεύθυνος μαθήματος: Σ. Χριστογιώργος, Αικ. Παπανικολάου

Διδάσκοντες: Σ. Χριστογιώργος, Γ. Κολαΐτης, Ε. Λαζαράτου, Δ. Αναγνωστόπουλος, Α. Παπανικολάου, Γ. Γιαννακόπουλος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα, 15:00–18:00, Αμφιθέατρο Νοσοκομείου Παιδών «Η Αγία Σοφία»

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2132013225

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

schristog@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Ομαλή ψυχολογική ανάπτυξη του παιδιού με έμφαση στη συναισθηματική και ψυχοκοινωνική πλευρά.
2. Ταξινόμηση στην Παιδοψυχιατρική
3. Διαγνωστική αξιολόγηση στην Παιδοψυχιατρική
4. Συναισθηματικές διαταραχές – Αυτοκτονικότητα
5. Διάχυτες Διαταραχές της ανάπτυξης
6. Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής-υπερκινητικότητα\
7. Διαταραχές διαγωγής-Παραπρωματικότητα
8. Νοητική υστέρηση
9. Διαταραχή ταυτότητας φύλου
10. Μαθησιακές διαταραχές
11. Χρήση ουσιών στην εφηβεία
12. Ψυχοφαρμακολογία σε παιδιά και εφήβους
13. Ψυχώσεις σε παιδιά και εφήβους
14. Διαζύγιο και παιδί
15. Κακοποίηση-παραμέληση παιδιού
16. Αγχώδεις διαταραχές
17. Σχολική φοβία – Σχολική άρνηση
18. Ψυχοδυναμική ψυχοθεραπεία παιδιών και εφήβων
19. Γνωσιακές-συμπεριφορικές θεραπείες
20. Οικογενειακή ψυχοθεραπεία
21. Οργάνωση παιδοψυχιατρικών υπηρεσιών

76. Το Βιοψυχοκοινωνικό πρότυπο στην καθημερινή ιατρική πράξη

Κωδ. Μαθήματος: 500720

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Ζέρβας, Μαρίνα Οικονόμου, Α. Πεχλιβανίδης, Κ. Κόλλιας, Ε. Ρίζος, Π. Φερεντίνος.

Διδάσκοντες: Ι Ζέρβας, Χ Χριστοδούλου, Μ. Οικονόμου, Δ. Τσόγια, Μ. Κοκκωση, Α. Κουζούπης, Ε. Μέλος, Α Σπυροπούλου, Α. Λεονάρδου, Α. Πολίτης, Ε. Λαζαράτου, Κ. Κόλλιας, Φ. Γονιδάκης, Β. Μασδράκης, Θ. Παπαρρηγόπουλος, Κ. Ψάρρος, Ε. Ρίζος, Ι. Μιχόπουλος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 7, 8, 9,11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Παρασκευή 3-5μμ, αμφιθέατρο Αιγινητείου νοσοκομείου

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210-7289410

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
Yanizervas@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Οι νέοι γιατροί πρέπει να συνηθίζουν σε μια ολιστική και μια προληπτική εφαρμογή της ιατρικής τους γνώσης. Όλες οι παθήσεις, σε άλλοτε άλλο βαθμό, επηρεάζονται από βιολογικές, κοινωνικές, και ψυχικές συνιστώσες που επηρεάζουν την πρόγνωση, την εκδήλωση, την πορεία και την θεραπεία. Επιπλέον η ιατρική πράξη στην κοινότητα απαιτεί επίγνωση εκείνων των κοινωνικών και κοινοτικών παραμέτρων που θα βοηθήσουν στην πρόσβαση και στην φροντίδα των ασθενών στο σύστημα υγείας. Επιπλέον διευκρινίζει με σαφήνεια τον ενδεδειγμένο κώδικα συμπεριφοράς του ιατρού απέναντι στον ασθενή και τους συναδέλφους του, ύψιστης προτεραιότητας ζήτημα στην κλινική συμπεριφορά των νέων ιατρών.

Το μάθημα περιλαμβάνει εισηγήσεις και συζήτηση πάνω στα ακόλουθα δώρα σεμινάρια.

Μέρος Πρώτο: Το ΒΨΚ Μοντέλο στο Γενικό Νοσοκομείο

- Το βιοψυχοκοινωνικό πρότυπο και η ψυχοσωματική προοπτική
- Η Διασυνδεδετική Ψυχιατρική
- Η θεραπευτική σχέση στην Ιατρική και στην Ψυχοθεραπεία
- Η επικοινωνία στο Γενικό Νοσοκομείο
- Η τέχνη και η επιστήμη της Ύψησης
- Ομάδες ασθενών με ιδιαίτερες ανάγκες: Παιδιά, Γυναίκες, Ηλικιωμένοι

Μέρος Δεύτερο: Το ΒΨΚ Μοντέλο στην Κοινότητα

- Ψυχική υγεία, Ψυχοεκπαίδευση και Πρόληψη
- Κοινωνικές κρίσεις και φυσικές καταστροφές
- Στρες, τραύμα και χρονιότητα
- Η βία στην κοινότητα
- Στίγμα και προκατάληψη
- Ουσίες: βιοψυχοκοινωνικές διαστάσεις

Οι εξετάσεις προτείνονται ετήσιες, πολλαπλής επιλογής, χωρίς αρνητική βαθμολογία.

77. Υγιεινή του Νοσοκομείου, Επιδημιολογία και Πρόληψη Νοσοκομειακών Λοιμώξεων

Κωδ. Μαθήματος: 500701

Υπεύθυνος μαθήματος: Μαρία Καντζανού

Διδάσκοντες: Καντζανού Μαρία και συνεργάτες

Εξάμηνα που διδάσκεται: Το μάθημα είναι εαρινό και διδάσκεται από το 6ο έως 12ο εξάμηνο (θα πρέπει να γράψετε εάν το μάθημα είναι χειμερινό ή εαρινό ή χειμερινό και εαρινό, καθώς και από πιο εξάμηνο γίνεται η έναρξη της διδασκαλίας του)

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: 2 ημέρες/εβδομαδιαίως (Δευτέρα, Τετάρτη), στο Αμφιθέατρο του Εργαστηρίου Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής (κτήριο 12, 2ος όροφος)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7462068

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
maria.kantzanou@gmail.com

Περιεχόμενα μαθήματος

Η διδασκαλία του μαθήματος προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις που πρέπει να έχει ο ιατρός για την τήρηση αυστηρών κανόνων υγιεινής στους χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας με σκοπό την προάσπιση της υγείας τόσο του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού όσο και των νοσηλευομένων ασθενών. Επιπλέον, διδάσκονται οι απαιτούμενες διαδικασίες και τα απαραίτητα χωροταξικά μέτρα (αρχιτεκτονική κτηρίων, τεχνολογικές εγκαταστάσεις, κλιματισμός, κλπ) που οφείλουν να τηρούνται από τον φορέα υγείας, ώστε να διασφαλίζεται η υγιεινή του νοσοκομειακού περιβάλλοντος.

Το μάθημα, επίσης, παρέχει σύγχρονες γνώσεις επιδημιολογικών δεδομένων των νοσοκομειακών λοιμώξεων και διδάσκει τρόπους επιδημιολογικής επιτήρησης.

Τέλος, ο φοιτητής λαμβάνει γνώση των σύγχρονων κατευθυντήριων διεθνών οδηγιών για την πρόληψη των νοσοκομειακών λοιμώξεων.

78. Υπηρεσίες Υγείας

Κωδ. Μαθήματος: 500574

Υπεύθυνος μαθήματος: Ιωάννης Τούντας

Διδάσκοντες: Γιάννης Τούντας και μέλη ΔΕΠ του Εργαστηρίου Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής

Εξάμηνα που διδάσκεται: Εαρινό 6, 8, 10, 12

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Κέντρο Μελετών Υπηρεσιών Υγείας/Τρίτη και Πέμπτη (14.00-16.00μ.μ.)

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7482015

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
ytountas@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

Στο Κατ' Επιλογήν μάθημα «Υπηρεσίες Υγείας», οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές θα αποκτήσουν ευρύτερες γνώσεις για τη σημασία και τη δομή των Υπηρεσιών Υγείας, τον τρόπο αξιολόγησης και οργάνωσής τους και την εξέλιξή τους σε ένα σύγχρονο περιβάλλον υγειονομικής φροντίδας.

Το μάθημα είναι χρήσιμο διότι, το πεδίο της έρευνας των υπηρεσιών υγείας είναι ταχέως αναπτυσσόμενο τις τελευταίες δεκαετίες και ο ρόλος του ουσιαστικός στη διαμόρφωση σημαντικών παραμέτρων καθορισμού της υγείας του πληθυσμού, όπως ο προσδιορισμός των υγειονομικών προτεραιοτήτων και των ατομικών αναγκών των πολιτών, η χάραξη αποτελεσματικών πολιτικών υγείας, η εφαρμογή μέτρων πρόληψης και η λήψη κρίσιμων πολιτικών αποφάσεων, ώστε κάθε χώρα να εναρμονίζεται με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της παγκόσμιας υγειονομικής κοινότητας. Αναμφίβολα, στην κατεύθυνση αυτή έχει συμβάλει η αλματώδης ανάπτυξη υψηλής βιοϊατρικής τεχνολογίας, η δημογραφική γήρανση του πληθυσμού, η αύξηση των δαπανών υγείας, η προσπάθεια χάραξης αποτελεσματικών πολιτικών υγείας σε ένα περιβάλλον οικονομικής στενότητας, καθώς, επίσης, η υψηλού βαθμού ενημέρωση του πληθυσμού και οι διευρυνόμενες προσδοκίες των πολιτών.

79. Ψυχοσωματικά Προβλήματα στα Παιδιά

Κωδ. Μαθήματος: 500352

Υπεύθυνος μαθήματος: Γερ. Κολαίτης - Γ. Χρούσος

Διδάσκοντες: Γερ.. Κολαίτης, Γ. Χρούσος, Ε. Χαρμανδάρη, Ε. Ρώμα, Π. Περβανίδου, Ε. Λαζαράτου, Δ. Αναγνωστόπουλος, Σ. Χριστογιώργος, Α. Παπανικολάου, Β. Γέμου, Φ. Μπακοπούλου, Γ. Γιαννακόπουλος

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 3, 5, 7, 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Δευτέρα, 15.00-18.00 μ.μ., Αμφιθέατρο Νοσοκομείου Παίδων Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 2132013225

Αρ. Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
gkolaitis@med.uoa.gr

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Οικογένεια και Ψυχοσωματικά Προβλήματα των Παιδιών.
2. Το παιδί στο Νοσοκομείο, Ψυχολογικές επιπτώσεις.
3. Διαταραχές διατροφής στην προεφηβεία και εφηβεία (ανορεξία-βουλιμία-παχυσαρκία) –παιδιατρική προσέγγιση.
4. Κοιλιακά άλγη.
5. Ελκώδης κολίτιδα, πεπτικό έλκος.
6. Εγκόπριση, ενούρηση.
7. Διαταραχές ύπνου στα παιδιά.
8. Νευροενδοκρινολογία του stress.
9. Μετατραυματική διαταραχή του stress.
10. Διαταραχές στην πρώιμη σχέση μητέρας-βρέφους: Επιπτώσεις στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.
11. Παιδοψυχιατρική προσέγγιση των διαταραχών διατροφής.
12. Το παιδί στο Νοσοκομείο. Το παιδί με το χρόνιο νόσημα.

13. Ticks, σύνδρομο Gilles de la Tourette σε παιδιά και εφήβους.

14. Το παιδί και ο θάνατος-Διεργασίες πένθους.

15. Επείγοντα παιδοψυχιατρική περιστατικά.

16. Αντιμετώπιση, ψυχοθεραπεία ψυχοσωματικών διαταραχών.

80. Ταξιδιωτική και Διεθνής Ιατρική

Κωδ. Μαθήματος: 500705

Υπεύθυνος μαθήματος: Στυλιανός Χατζηπαναγιώτου, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Εξάμηνα που διδάσκεται: Χειμερινό 9, 11

Ημέρες και χώροι που διδάσκεται: Οι παραδόσεις του κατ' επιλογὴν μαθήματος θα γίνονται στο αμφιθέατρο του Αιγινήτειου Νοσοκομείου (Βασ. Σοφίας 72) κάθε ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ σύμφωνα με πρόγραμμα που ανακοινώνεται κάθε Σεπτέμβριο και αναρτάται στο η-Τάξη.

Αρ. Τηλ. Επικοινωνίας: 210 7289192

Διεύθυνση Ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:
schatzi@med.uoa.gr, schatzipa@gmail.com

Περιεχόμενο μαθήματος

Η Ταξιδιωτική και Διεθνής Ιατρική αποτελεί διεπιστημονικό συνδυαστικό γνωστικό αντικείμενο που αφορά στην πρόληψη, έγκαιρη διαπίστωση και διερεύνηση προβλημάτων υγείας, τα οποία σχετίζονται με πάσης φύσεως ταξιδιωτικές μετακινήσεις. Το περιεχόμενό του μαθήματος περιέχει στοιχεία προληπτικής ιατρικής, επιδημιολογίας, δημόσιας υγείας και θεραπευτικής, με προϋπόθεση βασικές γνώσεις φυσιολογίας – παθοφυσιολογίας. Η εφαρμογή του αντικειμένου στην ιατρική πράξη περιλαμβάνει τόσο την προ-ταξιδιωτική ενημέρωση και

συμβουλευτική, όσο και την μεταταξιδιωτική φροντίδα ατόμων που μετακινούνται για οποιοδήποτε λόγο προς ένα προορισμό, ή επιστρέφουν στη χώρα διαμονής από μια άλλη χώρα.

Το μάθημα προσφέρει της βασικές γνώσεις της Ταξιδιωτικής και Διεθνούς Ιατρικής με κύριο σκοπό την κατανόηση των ταξιδιωτικών κινδύνων, είτε λοιμώδους, είτε μη λοιμώδους αιτιολογίας, και την εξοικείωση των φοιτητών με τη χρήση των διεθνών δικτύων για την προ- και μεταταξιδιωτική ενημέρωση και συμβουλευτική

Μετά το πέρας των παραδόσεων οι γενικές ικανότητες που θα έχουν αποκτήσει οι φοιτητές είναι χρήση των αλγορίθμων της προ- και μεταταξιδιωτικής συμβουλευτικής πρακτικής ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους με τη βοήθεια διεθνών δικτύων. Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η προαγωγή της ελεύθερης συνδυαστικής, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης. Αναλυτικά η λίστα μαθημάτων (παραδόσεων) είναι η ακόλουθη:

1. Εισαγωγή στην Ταξιδιωτική και Διεθνή Ιατρική
2. Η προ-ταξιδιωτική ενημέρωση
3. Εμβόλια
4. Ελονοσία
5. Διάρροια Ταξιδιωτών
6. Ταξιδιωτικές ομάδες με ειδικές ανάγκες 1
7. Ταξιδιωτικές ομάδες με ειδικές ανάγκες 2
8. Ταξιδιωτικές ομάδες με ειδικές ανάγκες 3
9. Ιδιαίτερα ταξιδιωτικά δρομολόγια και ιδιαίτερες ψυχολογικές καταστάσεις ταξιδιωτών
10. Μετακινήσεις σε ιδιαίτερες περιβαλλοντικές συνθήκες
11. Προβλήματα υγείας κατά τη διάρκεια της ταξιδιωτικής μετακίνησης
12. Η μετα-ταξιδιωτική φροντίδα
13. Συνοπτική ανασκόπηση της ύλης - παρουσίαση ενδιαφερόντων περιστατικών – δημοφιλείς ταξιδιωτικοί προορισμοί

7.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι ενδιαφερόμενοι για τα μεταπτυχιακά προγράμματα της Ιατρικής Σχολής μπορούν να ενημερώνονται από την ηλεκτρονική σελίδα ανακοινώσεων της Σχολής www.grammateia.med.uoa.gr και στα τηλέφωνα των αντίστοιχων μεταπτυχιακών. Η Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής βρίσκεται στη οδό Μ. Ασίας 75, Γουδή στο κτήριο 13, 2ος όροφος. Δέχεται κάθε Δευτέρα, Τετάρτη & Παρασκευή 11:00 - 14:00. Αριθμοί τηλεφώνων επικοινωνίας: 210 7462032 Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: mcsmed@med.uoa.gr

7.1. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ	Δ/ΝΤΗΣ	EMAILS	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
1	Άθληση και Υγεία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Π. Παπαγγελόπουλος	elziavrou@gmail.com	210 5832399
2	Ακοολογία - Νευροτολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Θ. Νικολόπουλος Αναπλ. Καθηγητής κ. Αθ. Μπίμπας	mscaudiol@gmail.com	210 7462691
3	Αλγολογία: Αντιμετώπιση του πόνου. Διάγνωση και Θεραπεία. Φαρμακευτικές Παρεμβατικές και άλλες τεχνικές. (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Ι. Σιαφάκα	nnikoloutsos@med.uoa.gr	210 7286323
4	Αναγνώριση, Αξιολόγηση και Μέριμνα για την Αρμονική Ανά- πτυξη των Χαρισματικών Ταλαντούχων Παιδιών & Νέων (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Δ. Αναγνωστόπουλος	ekonstantinidi@gmail.com	210 7467783
5	Αναπαραγωγική - Αναγεννητική (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Π. Δρακάκης	myrtia.mpochrini@gmail.com	213 2162297
6	Αντιμετώπιση Εξαρτήσεων - Εξαρτησιολογία (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Μ. Μαλλιώρη	tinoiko@gmail.com	210 7289218 694 6027930
7	Αρτηριακή Υπέρταση και Συνοδά Καρδιαγγειακά - Νεφρικά Νοσήματα (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Αθ. Τσιούφης	mschyperandney@gmail.com	213 2089522 213 2088386
8	Βιοστατιστική (Διαμηματικό)	Καθηγήτρια κα Κ. Κατσουγιάννη	jpolti@med.uoa.gr	210 7462205
9	Διασυνδεδετική Ψυχιατρική: Απαρτιωμένη φροντίδα σωματικής & ψυχικής υγείας. (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Ρ. Γουρνέλλης	eua.mark@gmail.com	693 6739515 210 5832431
10	Διαταραχές της αναπνοής στον Ύπνο - Εργαστηριακή και Κλινική Ιατρική του Ύπνου (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Σ. Ζακυνθινός	eangel@med.uoa.gr	213 2043307

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ	Δ/ΝΤΗΣ	EMAILS	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
11	Διεθνής Ιατρική - Διαχείριση Κρίσεων Υγείας (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ε. Πικουλάς	crisismed@outlook.com	210 7461451 210 7461455
12	Εκτίμηση και Διαχείριση Επαγγελματικού, Περιβαλλοντικού και Φαρμακευτικού Κινδύνου (Διαμηματικό & σε συνεργασία)	Καθηγήτρια κα Α. Λινού	pdrimoni@med.uoa.gr gfoukaneli@med.uoa.gr	210 7462059 210 7462114
13	Ελάχιστα Επεμβατική Χειρουργική, Ρομποτική Χειρουργική & Τηλεχειρουργική (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Νικητέας	lkonstant@med.uoa.gr	210 7462538
14	Ενδαγγειακές Τεχνικές (Διακρατικό)	Καθηγητής κ. Γ. Γερούλακος	ggeroulakos@med.uoa.gr mariachr84@gmail.com	210 5831474
15	Επεμβατική Ακτινολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Α. Κελέκης	pmsir@med.uoa.gr mpsatha@uoa.gr	210 5831836
16	Επεμβατική Καρδιολογία (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Κ. Τούτουζας	konsof@uoa.gr	213 2088099
17	Εργαστηριακή & Κλινική Νοσηλευτική Καρδιολογία (Σε Συνεργασία)	Καθηγητής κ. Ι. Λεκάκης	lygiakokkaliari_14@hotmail.com	210 5832352
18	Έρευνα στην Γυναικεία Αναπαραγωγή (Σε Συνεργασία)	Καθηγητής κ. Γ. Μαστοράκος	mrriga@med.uoa.gr	210 7286298
19	Εφαρμοσμένη Νευροανατομία (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Ε. Τζόνσον Αναπλ. Καθηγητής κ. Γ. Στράντζαλης	grouplerns@gmail.com	210 7462349 210 7229250
20	Η Έπιστήμη του Στρές & Προαγωγή της Υγείας (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Γ. Χρούσος	xanthitigani@gmail.com pandarviri@yahoo.gr	210 6587644 210 6587351
21	Θρόμβωση - Αιμορραγία - Ιατρική των μεταγίσεων (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγήτρια κα Μ. Πολίτου	fpapanagn@med.uoa.gr	210 7462175
22	Ιατρική Γενετική: Κλινική και Εργαστηριακή Κατεύθυνση (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγήτρια κα Ε. Φρυσίρα	dbellou@med.uoa.gr mrpoulou@med.uoa.gr	210 7795553 210 7467468

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ	Δ/ΝΤΗΣ	EMAILS	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
23	Ιατρική Φυσική - Ακτινοφυσική (Διατμηματικό- Διαπανεπιστημιακό)	Καθηγητής κ. Ε. Γεωργίου	anna.dalles@eeae.gr	210 6506702
24	Καρδιοαναπνευστική Αναζωογόνηση (Μονοτμηματικό)	Καθηγήτρια κα Ε. Κουσκούνη	ioannatessi@yahoo.com	211 2136842
25	Καρδιοπνευμονική Αποκατά- σταση - και Αποκατάσταση Πασχόντων ΜΕΘ (Μονοτμηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Κουλούρης	sacaika@med.uoa.gr	210 7763500 210 7763314 210 7778827
26	Καρκίνος Πνεύμονα: Σύγχρονη Κλινικοεργαστηριακή Προσέγγιση & Έρευνα (Μονοτμηματικό)	Καθηγητής κ. Κ. Συρίγος	gpp.eleni@gmail.com	210 7700220
27	Κλινικές Μελέτες: Σχεδιασμός και Εκτέλεση (Μονοτμηματικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Ε. Τέρπος	chrysanthikotampasi@ gmail.com cliicaltrials-msc@med.uoa.gr	213 2162002 694 8603385
28	Κλινική Εργοσπιρομετρία, άσκηση και αποκατάσταση (Μονοτμηματικό)	Καθηγητής κ. Σ. Νανάς	xantzi.x@gmail.com	213 2043385
29	Κλινική Νευροφυσιολογία (Μονοτμηματικό)	Καθηγητής κ. Σ. Στεφανής	klourentzos@gmail.com	210 5832464 210 5832473
30	Κλινική Νευροψυχολογία - Νοητικές Νευροεπιστήμες (Διακρατικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Κ. Πόταγας	helvass02@yahoo.co.uk	210 7289203
31	Κλινική Παιδιατρική & Νοσηλευτική - Έρευνα (Σε Συνεργασία)	Καθηγήτρια κα Ε. Χαρμανδάρη	pkassari@med.uoa.gr	213 2013384
32	ΜΕΘ & Καρδιολογική Νοσηλευτική (Σε Συνεργασία)	Καθηγητής κ. Δ. Τούσουλης	mtousouli@med.uoa.gr	213 2088099
33	Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών (Μονοτμηματικό)	Καθηγήτρια κα Ι. Δοντά	metabolicbonediseases@ yahoo.gr	693 2485834

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ	Δ/ΝΤΗΣ	EMAILS	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
34	Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Α. Κοτανίδου	icu.master@med.uoa.gr	210 7243320
35	Μοριακή & Εφαρμοσμένη Φυσιολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Μ. Κουτσιλιέρης	xeniagaitanari@gmail.com, gaitanxe@hotmail.com	210 7462592
36	Μοριακή Βιοϊατρική - Μηχανισμοί Ασθενειών, Μοριακές και Κυτταρικές θεραπείες και Βιοκαινοτομία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Γ. Κόλλιας	molecularbiomedicine@ med.uoa.gr alexaboutla@med.uoa.gr	210 9656507
37	Μοριακή Ιατρική Βιοπαθολογία - Μικροβιολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Τσακρής	ctsiamis@med.uoa.gr mbaxla@med.uoa.gr	697 2520231 210 7462175
38	Νεοπλασματική νόσος στον άνθρωπο: σύγχρονη κλινικο- παθολογοανατομική προσέγ- γιση και έρευνα (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ε. Πατσούρης	elepapast@med.uoa.gr	210 7462153
39	Οργάνωση & Διαχείριση ανα- κουφιστικής & υποστηρικτικής φροντίδας χρόνιων πασχόντων (Διαμηματικό)	Καθηγήτρια κα Κ. Μυστακίδου	grammateiamonada- anakoufistikis@gmail.com	210 7707669
40	Παθολογία της Κύησης (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Παπαντωνίου	evivogiatzi@gmail.com	210 5832215
41	Παιδιατρική - Λοιμωξιολογία (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Β. Παπαεαυαγγέλου Καθηγήτρια κα Μ. Τσολιά	info@pid.med.uoa.gr	213 2009245
42	Περιβάλλον & Υγεία: Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων με επιπτώσεις στην υγεία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Καβαντζάς	envhealth@med.uoa.gr	210 7462164
43	Περιοχική Αναισθησία (Μονομηματικό)	Καθηγήτρια κα Γ. Γερολουκά - Κωστοπαναγιώτου	usreganesth@gmail.com a_zabaka@yahoo.gr	210 5832371 697 7488352
44	Προαγωγή & Αγωγή της Υγείας (Διαμηματικό και σε Συνεργασία)	Αναπλ. Καθηγήτρια κα Α. Νάσκα	chsr@med.uoa.gr	210 7759962

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ	Δ/ΝΤΗΣ	EMAILS	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
45	Προαγωγή ψυχικής υγείας - Πρόληψη ψυχιατρικών διαταραχών (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Χ. Παπαγεωργίου	pmsmhp@med.uoa.gr	210 7246166
46	Προηγμένη Λαπαροσκοπική και Βαριατρική Χειρουργική (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ε. Λέανδρος	alapsurg@gmail.com	213 2089541
47	Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Δ. Βασιλόπουλος	rheum.msk@gmail.com	213 2088516
48	Σακχαρώδης Διαβήτης - Παχυσαρκία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ν. Τεντολούρης	mscdiabetesand obesity@med.uoa.gr	210 7470089
49	Στρατηγικές Ανάπτυξης της Εφηβικής Υγείας (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγήτρια κα Λ. Θωμαΐδου	info@youth-msc.gr	210 7710824 213 2009806
50	Σύγχρονη Διαγνωστική στην Δερματολογία και Αλλεργιολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Δ. Ρηγόπουλος	renasokolaki@yahoo.gr	693 7912994 210 7265209
51	Σχεδιασμός και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Ι. Τούντας	secr.hsmp@gmail.com	210 7462104
52	Χειρουργική Ανατομία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Π. Ν. Σκανδαλάκης	vicmastf@gmail.com	210 7462305
53	Χειρουργική Ογκολογία (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Γ. Ζωγράφος Καθηγητής κ. Γ. Πολυμενέας	k.roukana@yahoo.gr	210 7772331
54	Ψυχιατροδικαστική (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Α. Δουζένης	efikaloudi@yahoo.gr	210 5832428 694 2784768
55	Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων (Μονομηματικό)	Καθηγητής κ. Γ. Κολαΐτης (Αναπλ.Καθηγ. κα Ε. Λαζαράτου)	camhpp@gmail.com akalyva@uoa.gr	213 2013225
56	Ψυχοδυναμική Ψυχοθεραπεία σε Ιατρικά Γλαΐσια (Μονομηματικό)	Αναπλ. Καθηγητής κ. Δ. Αναγνωστόπουλος	charis.kontu@gmail.com	212 1040537

7.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ισχύει από 19.12.2011

Οι διδακτορικές διατριβές του ΕΚΠΑ πρέπει να πληρούν προϋποθέσεις υψηλού επιστημονικού επιπέδου. Πρέπει επίσης να ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες της σύγχρονης ιατρικής επιστήμης και της κοινωνίας.

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

(Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθρ. 9 του Ν. 3685/08)

1. Ο υποψήφιος μαζί με την αίτησή του στην Ιατρική Σχολή υποβάλλει υπόμνημα με τα στοιχεία από το βιογραφικό του και αντίγραφο πτυχίου πρωτότυπο ή επικυρωμένο φωτοαντίγραφο και για τους κατέχοντες πτυχίο Πανεπιστημίων αλλοδαπής την αναγνώριση ή ισοτιμία του Δ..Ο.Α.Τ.Α.Π.
2. Στην αίτηση του υποψηφίου επισυνάπτεται βεβαίωση του Διευθυντού της Κλινικής ή του Εργαστηρίου όπου θα εκπονηθεί η διατριβή, η οποία αναφέρει ότι υπάρχει και είναι διαθέσιμος ο απαραίτητος τεχνικός εξοπλισμός, χώρος, υλικό, ασθενείς κ.λ.π. για την υλοποίηση της έρευνας.
3. Εφόσον πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις γίνεται κατ' αρχήν αποδεκτή η αίτηση από την Γ.Σ.Ε.Σ. και ορίζεται τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή. Μετά δε τη συγκρότηση της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ο υποψήφιος σε συνεργασία με το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, καταρτίζει και υποβάλλει το πρωτόκολλο της έρευνάς του, συνυπογεγραμμένο και από τους δύο.

Δικαίωμα εκπόνησης έχουν:

- α) Οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ιατρικής της ημεδαπής ή αντιστοίχων αναγνωρισμένων Τμημάτων της αλλοδαπής. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και μεγαλύτερη από έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη.
- β) Πτυχιούχοι τμημάτων Νοσηλευτικής, Βιολογίας, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής, Χημείας, Φαρμακευτικής, Βιοχημείας - Βιοτεχνολογίας, Μοριακής Βιολογίας, Γενετικής και Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών εφ' όσον είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης διετούς, τουλάχιστον φοίτησης. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και μεγαλύτερη από έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη.

Στην περίπτωση που δεν είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης η διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής, αυτής της κατηγορίας πτυχιούχων, θα είναι το λιγότερο (5)

πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και όχι μεγαλύτερη από έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη.

- γ) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ-ΤΕΙ εκτός των προαναφερθέντων τμημάτων με την προϋπόθεση να είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης είτε στην Ιατρική Σχολή είτε σε γνωστικό αντικείμενο συναφές με την Ιατρική Επιστήμη. Η συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου θα εκτιμάται από την Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών. Για τους υποψηφίους αυτής της κατηγορίας η διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και μεγαλύτερη από έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη.

Σχετικές Μεταβατικές Διατάξεις αναφέρονται στην τελευταία σελίδα.

2. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. Η 3μελής Συμβουλευτική Επιτροπή ορίζεται από την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης της Σχολής κατόπιν αποφάσεως του οικείου Τομέα και αποτελείται από 3 μέλη, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν. 3685/08, εκ των οποίων ένα, μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου τμήματος της βαθμίδας του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή ορίζεται ως επιβλέπων. Τα άλλα δύο μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π.. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι., ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ. ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.
2. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή καθορίζει τον τίτλο της διατριβής (με συνημμένο το ερευνητικό πρωτόκολλο) εντός τριών μηνών από τον ορισμό της. Ο τίτλος της διατριβής θα πρέπει να είναι σύντομος και περιεκτικός.
3. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο, υποβάλλει έκθεση προόδου στην Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της. Η έκθεση προόδου περιέχει κείμενο-ανασκόπηση σχετικά με το θέμα της διατριβής έκτασης 5 (πέντε) περίπου σελίδων, καθώς επίσης και στοιχεία από το πειραματικό μέρος, την συλλογή βιβλιογραφίας, την στατιστική επεξεργασία κ.α. Η Συμβουλευτική Επιτροπή μετά την αξιολόγηση του ερευνητικού έργου του υποψηφίου και εφόσον κρίνει ότι αυτό έχει ολοκληρωθεί, υποβάλλει την τελική έκθεση προόδου επιτρέποντας στον υποψήφιο την συγγραφή της διδακτορικής διατριβής. Όταν ολοκληρωθεί η συγγραφή της διατριβής κατατίθεται στην Ιατρική Σχολή ένα αντίτυπο, η πρόταση για τον ορισμό της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής και μια δημοσίευση ξενόγλωσση συναφής με το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής με πρώτο ή δεύτερο συγγραφέα ή ως ισότιμη συνεισφορά (equal contribution) του υποψηφίου διατίθεται υπογεγραμμένη από την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει την 7μελή εξεταστική επιτροπή κατόπιν πρότασης της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος παρουσιάζει την διατριβή του. Η επταμελής εξεταστική επιτροπή αποτελείται από τα 3 μέλη της Συμβουλευτι-

- κής Επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των ΤΕΙ και της Α.Σ.Π.ΑΙ.Τ.Ε ή ερευνητές των βαθμιδών Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.
4. Η Επιτροπή συμβουλεύει επίσης τον υποψήφιο καθ' όλη την διάρκεια της μελέτης του θέματος. Το θέμα υποβάλλεται προς το αντίστοιχο Νοσοκομείο-Εργαστήριο για έγκριση από την επιστημονική επιτροπή και την επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας. Για μελέτες που αφορούν σε ζώα του εργαστηρίου (πειραματόζωα), απαιτείται έγκριση από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής υπηρεσίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Προκειμένου για κλινικές δοκιμές ή για χορήγηση φαρμακευτικών ουσιών απαιτείται ή έγκριση από τον Ε.Ο.Φ. και η ασφάλιση των ασθενών. Απαιτείται μια δημοσίευση ξενόγλωσση συναφής με το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής με πρώτο ή δεύτερο συγγραφέα ή ως ισότιμη συνεισφορά (equal contribution) τον υποψήφιο διατρίβοντα. (Ισχύει για υποψήφιους διδάκτορες οι οποίοι έχουν καταθέσει αίτηση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής από 1.9.2005 και μετά και δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει τη διδακτορική της διατριβή). Η διατριβή διακόπτεται επί απροθυμίας του υποψηφίου ή μετά από αδικαιολόγητη καθυστέρηση με ευθύνη του υποψηφίου και εφ' όσον έχουν προηγηθεί τρεις προσκλήσεις του επιβλέποντος προς τον υποψήφιο. Ο επιβλέπων Καθηγητής μπορεί να εισηγηθεί μερική τροποποίηση του θέματος στη Γ.Σ.Ε.Σ. της Σχολής. Η προφορική τέλος δοκιμασία γίνεται εντός εξαμήνου, το αργότερο, από τον ορισμό της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής.

3. ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Οδηγίες συγγραφής αναφέρονται στο περιοδικό «Ελληνική Ιατρική» (Δεκέμβριος 1982. 6. 479-488).

Σε μια από τις πρώτες σελίδες της διδακτορικής διατριβής αναγράφονται τα στοιχεία:

- α) Η ημερομηνία αιτήσεως του υποψηφίου.
- β) Η ημερομηνία ορισμού τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.
- γ) Τα μέλη της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.
- δ) Η ημερομηνία ορισμού του θέματος.
- ε) Η ημερομηνία καταθέσεως της διδακτορικής διατριβής.

Μετά την ανάπτυξη της διατριβής ενώπιον της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής στα ως άνω στοιχεία προστίθενται:

- α) Το όνομα του Προέδρου της Ιατρικής Σχολής.
- β) Τα ονόματα των μελών της επταμελούς επιτροπής.
- γ) Ο βαθμός με τον οποίο έγινε αποδεκτή η διατριβή.

Τα παραπάνω στοιχεία επικυρώνονται με την υπογραφή του/της Γραμματέως και τη σφραγίδα της Σχολής.

Η εκτύπωση της διατριβής γίνεται μετά από έγγραφη άδεια της τριμελούς επιτροπής. Είναι δυνατόν να γίνει και δεύτερη εκτύπωση με τις τελικές διορθώσεις, μετά την παρουσίαση. Ακολουθεί ο όρκος του Ιπποκράτη και σύντομο βιογραφικό σημείωμα της /του υποψηφίου /ας.

Ο υποψήφιος καταθέτει, με έγγραφό του στη Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής ένα ανάτυπο σε ηλεκτρονική μορφή (CD-ROM non recordable), καθώς επίσης στην βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

4. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Η παρουσίαση της διατριβής γίνεται δημόσια ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής με δυνατότητα να παρευρίσκονται μέλη του Τομέα. Η Επιτροπή συγκαλείται από τον επιβλέποντα, προεδρεύεται από τον αρχαιότερο των Καθηγητών και συνέρχεται στο χώρο του εργαστηρίου ή κλινικής που εκπονήθηκε η διατριβή. Για την έγκριση της διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η δοκιμασία διαρκεί περί τα 30 λεπτά και συνίσταται σε προφορική ανάπτυξη της διατριβής ενώ ακολουθούν ερωτήσεις προς τον υποψήφιο.

Αμέσως μετά την παρουσίαση συνεδριάζει η επταμελής εξεταστική επιτροπή, κατ' ιδίαν και αποφασίζει για την έγκριση ή μη της διατριβής και την βαθμολογία (άριστα, λίαν καλώς ή καλώς) και ανακοινώνει την απόφασή της στον υποψήφιο. Η έγκριση και ο βαθμός ορίζονται κατά πλειοψηφία. Η επίσημη αναγόρευση των διδασκτόρων της Ιατρικής Σχολής γίνεται σε ειδική τελετή ενώπιον της Γ.Σ.Ε.Σ. της Σχολής παρουσία εκπροσώπου των Πρυτανικών αρχών.

5. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

Είναι δυνατή η αντικατάσταση του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ ή μέλους της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ή μέλους της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής μετά από έγκριση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή εφ' όσον αυτή εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρο της Σχολής.

Για την τροποποίηση τίτλου της διατριβής μετά από εισήγηση του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ και έγκριση της Γ.Σ.Ε.Σ. της Σχολής, η Γ.Σ.Ε.Σ. δύναται να εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρο.

Τροποποίηση του παρόντος κανονισμού είναι δυνατή μόνο μέσω της Γ.Σ.Ε.Σ. της Σχολής.

Μεταβατικές Διατάξεις

Η Γενική Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής στη συνεδρίασή της, της 19.12.2011, σχετικά με τις διδακτορικές διατριβές, αποφάσισε τα ακόλουθα:

- Όσοι έχουν υπερβεί τα έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη θα έχουν μία τελική παράταση 12 μηνών (1 έτους).
- *Ανάλογα με την ημερομηνία υποβολής της αρχικής αίτησης για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχουμε τις εξής περιπτώσεις:*
  - A) Οι υποψήφιοι διδάκτορες των οποίων η αρχική αίτηση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπεβλήθη έως και 31.8.2005 έχουν προθεσμία ενός (1) έτους για να ολοκληρώσουν τη διδακτορική τους διατριβή και να καταθέσουν στη Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής την πρόταση για ορισμό επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Η προθεσμία αυτή ξεκινά από 1.2.2012 και λήγει 1.2.2013.
  - B) Οι υποψήφιοι διδάκτορες των οποίων η αρχική αίτηση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπεβλήθη από 1.9.2005 έως και 3.11.2008 έχουν προθεσμία ενός (1) έτους επιπλέον, πέραν της 5ετίας που όριζε ο Εσωτερικός Κανονισμός της Ιατρικής Σχολής της συγκεκριμένης περιόδου για να ολοκληρώσουν τη διδακτορική τους διατριβή και να καταθέσουν στη Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής την πρόταση για ορισμό επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.
  - Γ) Οι υποψήφιοι διδάκτορες των οποίων η αρχική αίτηση για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπεβλήθη από 4.11.2008 έως και 18.12.2011 έχουν μέγιστη προθεσμία έξι (6) ετών από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για να ολοκληρώσουν τη διδακτορική τους διατριβή και να καταθέσουν στη Γραμματεία της Ιατρικής Σχολής την πρόταση για ορισμό της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

8.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ & ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Διοικητικές υπηρεσίες

Οι Διοικητικές υπηρεσίες της Ιατρικής στεγάζονται στα Πανεπιστημιακά κτήρια στο Γουδί

Πρόεδρος: Πέτρος Π. Σφηκάκης	210-7462018, 210-7462005
Γραμματέας: Ελένη Ν. Βασιλοπούλου	210-7462002, 210-7462003

Γραμματεία

Γραφεία υπεύθυνα για:

Φοιτητικά θέματα	210-7462040, 210-7462252
Πτυχίο	210-7462042
Διδακτορικές Διατριβές	210, 7462045, 210-7462046
Πρωτόκολλο	210-7462043
Κατατακτήριες εξετάσεις	210-7462047
Μεταπτυχιακές σπουδές	210-7462032
Εξελίξεις μελών ΔΕΠ.....	210-7462051, 210-7462052, 210-7462044
Γενική συνέλευση	210-7462192

Εργαστήρια

Αιματολογικό, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831764
Ακτινολογίας, Α΄ Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7220253, 210-7246103
Ακτινολογίας, Β΄ Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831854
Ανατομίας, “Ανατομείο” Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδί	210-7462305
Βιολογίας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδί	210-7462365
Βιολογικής Χημείας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδί	210-7462620
.....	210-7462509
Βιοχημικό, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7238511
Διαγνωστικής Κυτταρολογίας, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831952
Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος, Νοσοκομείο “ΚΑΤ”	210-8018123
Ηλεκτροεγκεφαλογραφικό - Ηλεκτρομυογραφικό, Νοσοκομείο “Αιγινήτειο”	210-7220811-13

Ιατρικής Γενετικής, Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”	210-7795553, 210-7467468
Ιατρικής Φυσικής, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462368
.....	210-7462370
Ιατρικής Χημείας	210-7462619
Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462446
Ιστολογίας και Εμβρυολογίας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462302
Κλινικής Βιοχημείας, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831911
Κλινικής Μικροβιολογίας, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832353
Κυτταρολογικό, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7238511
Μικροβιολογίας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462125
.....	210-7462011
.....	210-7238511
.....	210-7220811-13
Α΄ Παθολογικής Ανατομικής, Γουδή	210-7462229
Β΄ Παθολογικής Ανατομικής, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831000
Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Έρευνας, Αγ. Θωμά 15β, Γουδή	210-7462500
Εργαστήριο Υγιεινής & Επιδημιολογίας & Ιατρικής Στατιστικής, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462264
Φαρμακολογίας, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462504
Φυσιολογίας, “Φυσιολογείο”, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7462592

Κλινικές

Αγγειοχειρουργικής, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831474
Αιματολογίας, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2061702-3
Α΄ Αναισθησιολογίας, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7286323
Β΄ Αναισθησιολογίας, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832371
Α΄ Αφροδισίων και Δερματικών Νόσων και Ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Α. Συγγρού”	210-7210839
Β΄ Δερματολογίας και Αφροδισίων Νοσημάτων, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832396
Α΄ Εντατικής Θεραπείας Νοσοκομείο “Ευαγγελισμός”	213-2041910
Β΄ Εντατικής Θεραπείας Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832183
Γ΄ Εντατικής Θεραπείας “Ευγενίδειο” Θεραπευτήριο	210-7290135

Θεραπευτική Κλινική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Αλεξάνδρα”	.....213-2162890, 92, 93
Θωρακοχειρουργική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831000
Α΄ Καρδιολογική Κλινική Νοσοκομείο “Ιπποκράτειο”	.....213-2088099, 213-2088027
Β΄ Καρδιολογική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831823
Γ΄ Καρδιολογική, Νοσοκομείο “Σωτηρία”	213-2088470-8026
Καρδιοχειρουργική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832149
Α΄ Μαιευτική και Γυναικολογική & ομώνυμο Εργαστήριο, Μαιευτήριο “Αλεξάνδρα”	210-7770461
Β΄ Μαιευτική και Γυναικολογική & ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7286353
Γ΄ Μαιευτική και Γυναικολογική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832244
Νεογνολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7286224
Νεφρολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Λαϊκό “	213-2061151
Νεφρολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7286352
Α΄ Νευρολογίας, Νοσοκομείο “Αιγινήτειο”	210-7289405
Β΄ Νευρολογίας, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832472
Α΄ Νευροχειρουργική Νοσοκομείο “Ευαγγελισμός”	213-2041701
Β΄ Νευροχειρουργική Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831525
Α΄ Ορθοπαιδική Χειρουργική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832398
Β΄ Ορθοπαιδική Χειρουργική, Νοσοκομείο “Η Αγία Όλγα”	213-2057956
Γ΄ Ορθοπαιδική Χειρουργική, Νοσοκομείο “ΚΑΤ”	210-8087617
Α΄ Οφθαλμολογική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Γ. Γεννηματάς”	210-7768349
.....	210-7768350
Β΄ Οφθαλμολογική Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831336
Α΄ Ουρολογική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2061470-1970
Β΄ Ουρολογική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Σισμανόγλειο”	213-2058253
Α΄ Προπαιδευτική Παθολογική και Ειδική Νοσολογία, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2061061
Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική και Ειδική Νοσολογία Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831260
Α΄ Παθολογική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Λαϊκό “	213-2061643-1149
Β΄ Παθολογική και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Ιπποκράτειο”	213-2088129
Γ΄ Παθολογική Νοσ. Νοσημάτων θώρακος “Η Σωτηρία”	.....210-7763400, 210-7763176
Δ΄ Παθολογική Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831989
Παθολογικής Φυσιολογίας και ομώνυμο Εργαστήριο, Νοσοκομείο “Λαϊκόν”	210-7462513-4
Α΄ Παιδιατρική, Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγ. Σοφία”	210-7794023
Β΄ Παιδιατρική, Νοσοκομείο Παίδων “Αγλ. Κυριακού”	213-2009116
Γ΄ Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5832228
Παιδοψυχιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων “Η Αγία Σοφία”	210-7798748
Πλαστική Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικόν”	210-5831000

Α΄ Πνευμονολογική Κλινική, Νοσοκομείο Νοσημάτων Θώρακος “Η Σωτηρία”	210-7763314
Β΄ Πνευμονολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831136
Α΄ Προπαιδευτική Χειρουργική & Χειρουργική Παθολογία, Νοσοκομείο “Ιπποκράτειο”	210-7772331
Β΄ Προπαιδευτική Χειρουργική & Χειρουργική Παθολογία, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2061172-1468
Α΄ Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2061472-1001
Β΄ Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Αρεταίειο”	210-7286128
Γ΄ Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5326419
Δ΄ Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831386
Ε΄ Χειρουργική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831000
Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831000
Γαστρεντερολογική, Νοσοκομείο “Λαϊκό”	213-2060800
Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Νοσοκομείο “Αιγινήτειο”	210-7289408-9
Β΄ Ψυχιατρική Κλινική Γεν. Νοσοκομείου, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5832426
Α΄ Ωτορρινολαρυγγολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Ιπποκράτειο”	213-2088031
Β΄ Ωτορρινολαρυγγολογική Κλινική, Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831393

Σπουδαστήρια – Βιβλιοθήκες

Βιβλιοθήκη Παπουλάκου, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	-----
Βιβλιοθήκη Επιστημών Υγείας Δήλου 1 & Μ. Ασίας	210-7461400

Μουσεία

Ανθρωπολογικό, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7788644
.....	210-7462359
.....	210-7462358
Εγκληματολογικό, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7706868
Υγιεινής, Πανεπιστημιακά κτήρια, Γουδή	210-7771165

Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία

Αιγινήτειο, Βασ. Σοφίας 72-74, 115 28 Αθήνα	210-7720811
Αρεταίειο, Βασ. Σοφίας 76, 115 28 Αθήνα	210-7286000
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο “Αττικών”	210-5831000

9.

CURRICULUM

A C A D E M I C   Y E A R   2 0 1 7 - 2 0 1 8

Professor **Petros P. Sfikakis**
President of the Medical School

This curriculum for the Academic year 2017-2018 is addressed to the medical students of the University of Athens and to whoever is interested in it.

The President
Petros P. Sfikakis

National and Kapodistrian University of Athens

Medical School Curriculum Academic year 2017-2018

Admissions

Admission to the medical school is gained after successful State Panhellenic Examinations. Certain categories of candidates have to sit different kinds of examinations (Cypriots, Greeks living abroad, foreigners etc) to gain admission. In Greece higher education is provided free.

Academic year

The academic year begins in September 1st and ends in August 31st and it is divided in two semesters:

- a) September 25 - January 12 (*Winter semester*)
- b) February 12 - June 1 (*Spring semester*)

There are three examining periods:

- a) January 19 - February 9
- b) June 11 - June 29
- c) September 3 - September 21

Duration of Undergraduate studies

Undergraduate studies consist of twelve (12) semesters of required attendance. After completion of the period of attendance and after successful examinations a student is awarded the degree: Certificate in Medicine (Ptychio Iatrikis). The examinations can be oral/written or both and the grading scale used is 0-10. The successful score is 5-10.

The curriculum consists of 49 obligatory courses and 80 electives. For the first year students, starting the Academic year 2017-18, the curriculum will be consisted of 48 obligatory courses and 80 electives. In order to gain his degree the student apart from the obligatory courses is required to attend 12 obligatory elective courses that he/she will choose based on his/her personal interests.

**Program of Obligatory Courses (48) for the first-year students
starting the Academic Year 2017-18**

**Teaching Hours/Week
Hours/Semester**

	Lectures	Required Laboratory Training	Total Per Week	Required Laboratory Training & Lectures	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
1st semester					
Biology I	4	1	5	65	7
Epistemology, History and Ethics of Medicine	2	2	4	52	3
Medical Chemistry	4	1.5	5.5	71.5	6
Medical Physics	4	1.5	5.5	71.5	6
Medical Statistics	3	1	4	52	6
Elective Course				26	2
Total ECTS/1st Semester					30
2nd Semester					
Biology II - Genetics	6	1	7	91	9
Neuroanatomy & Neurophysiology	4	4	8	104	9
Biochemistry I	4	2	6	78	5
Histology - Embryology I	3	2.5	5.5	71.5	5
Elective Course				26	2
Total ECTS/2st Semester					30

**Teaching Hours/Week
Hours/Semester**

	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
3rd semester	
Descriptive Anatomy I	6
Physiology 3rd semester	10
Biochemistry II	5
Histology - Embryology II	7
Elective Course	2
Total ECTS/3rd Semester	30
4th Semester	
Descriptive Anatomy II	6
Physiology 4th semester	10
Pathology I	6
General Microbiology - Immunology	6
Mechanisms of disease	2
Elective Course	2
Total ECTS/4rd Semester	30

**Teaching Hours/Week
Hours/Semester**

	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
5th semester	
Pathology II	8
Pathophysiology	7
Pharmacology I	5
Medical Microbiology	5
Medical Psychology	3
Elective Course	2
Total ECTS/5th Semester	30
6th Semester	
Symptoms & Signs in Internal Medicine-Nosology	10
Medical Surgery I	6
Clinical Pharmacology	4
Radiology I	4
Preventive Medicine & Public Health	4
Elective Course	2
Total ECTS/6th Semester	30

**Teaching Hours/Week
Hours/Semester**

	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
7th semester	
Internal Medicine-Differential Diagnosis	10
Medical Surgery II	8
General Epidemiology & Methodology of Research	4
Radiology II	6
Elective Course	2
Total ECTS/7th Semester	30
8th Semester	
Respiratory Diseases	8
Cardiology	8
Neurology	8
Urology	4
Elective Course	2
Total ECTS/8th Semester	30

**Teaching Hours/Week
Hours/Semester**

	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
9th semester	
Ophthalmology	4
Oto-Rino-Laryngology	4
Orthopedics-Traumatology	4
Emergency & Intensive Care -Anesthesiology	7
Dermatology	4
Therapeutics	5
Elective Course	2
Total ECTS/9th Semester	30
10th - 11th- 12th semester	
Internal Medicine	18
Paediatrics	18
Surgery	12
Gynecology & Obstetrics	12
Psychiatry	12
Forensic Medicine & Toxicology	3
Haematology, or Anesthesiology, or Gastroenterology, or General Medicine, or Endocrinology, or Intensive Care, or Thorako-Cardio-Vascular Surgery, or Clinical Genetics, or Neurosurgery, or Nephrology, or Medical Oncology, or Child Psychiatry, or Rheumatology	9
Elective Course	2
Elective Course	2
Elective Course	2
Total ECTS/10th-11th-12th Semester	90

Program of Obligatory Courses (49) for Undergraduate Students who Completed their First Year of Study by the Academic Year 2016-17

	Teaching Hours/Week			Total	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
	Lectures	Required Laboratory Training	Total Per Week		
1st Semester					
Medical Physics I	3	2	5	65	6
Medical Chemistry I	4	–	4	52	6
Medical Statistics	3	1	4	52	6
Biology I	4	1	5	65	7
Psychology	2	–	2	26	3
Elective Courses				26	2
Total ECTS/1st Semester					30
2nd Semester					
Medical Physics II	3	2	5	65	10
Medical Chemistry II	4	–	4	52	9
Biology	6	1	7	91	9
Elective Courses				26	2
Total ECTS/2nd Semester				26	30

* Half of the students attend the winter Semester and half of the students attend the spring semester.

	Teaching Hours/Week			Total	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
	Hours/Semester	Required Laboratory Training	Total Per Week		
	Lectures			Required Laboratory Training & Lectures	
3rd Semester					
Descriptive Anatomy II	5	5	10	130	7
Physiology (fall semester)**	4	12	16	208	12
Biochemistry I	4	3	7	91	4
Histology - Embryology I	3	2,5	5,5	71,5	5
Elective Courses				26	2
Total ECTS/3rd Semester					30
4rd Semester					
Descriptive Anatomy I	5	*	5	65	5
Physiology (spring semester)**	4	12	16	208	12
Biochemistry II	4	–	4	52	4
Histology - Embryology II	3	2,5	5,5	71,5	7
Elective Courses				26	2
Total ECTS/4th Semester					30

** *Physiology (fall semester) includes: physiology of neuroendocrine, muscular system and thermoregulation. Physiology (spring semester) includes: physiology systems.*

	Teaching Hours/Week Hours/Semester			Total	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
	Lectures	Required Laboratory Training	Total Per Week		
5th Semester					
Pathology II	3	1	4	52	6
Pathophysiology I	3	1	4	52	5
General Microbiology and Immunology	3	1	4	52	5
Pharmacology I	3	1	4	52	5
General Epidemiology & Methodology of Research	3	1	4	52	5
Principles of Philosophy & History of Medicine	2	2	4	52	2
Elective Courses				26	2
Total ECTS/5th Semester					30
6th Semester					
Pathology II	3	3	6	78	9
Pathophysiology II	3	1	4	52	6
Medical Microbiology	3	1	4	52	7
Pharmacology II	3	1	4	52	6
Elective Courses				26	2
Total ECTS/6th Semester					30

	Teaching Hours/Week			Total	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
	Hours/Semester	Required Laboratory Training	Total Per Week		
	Lectures			Required Laboratory Training & Lectures	
7th Semester					
Symptoms signs in Clinical Medicine, Introd. in Medicine	6	6	12	156	13
Surgery I	3	3	6	78	8
Radiology-Radiotherapy	4	2	6	78	7
Introduction to Psychopathology	3	–	3	39	–
Elective Courses				26	2
Total ECTS/7th Semester					30
8th Semester					
Medicine	4	4	8	104	11
Surgery II	6	3	9	117	10
Preventive Medicine & Public Health	4	1	5	65	5
Occupational Medicine	2	–	2	26	2
Elective Courses				26	2
Total ECTS/8th Semester					30

	Teaching Hours/Week			Weeks	Total	
	Lectures	Required Laboratory Training	Total Per Week		Required Laboratory Training & Lectures	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
9th & 10th Semester						
Neurology	6	19	25	4	100	10
Cardiology	3	11	14	4	56	8
Respiratory diseases	12,5	14,5	27	2	54	6
Dermatology - STD	5	7,5	12,5	4	50	4
Urology	6	6	12	4	48	4
Ophthalmology	4	10	14	4	56	4
Oto-Rino-Laryngology	5	7,5	12,5	4	50	4
Orthopedics-Traumatology	7	6	13	4	52	4
Therapeutics	6	6	12	4	48	7
Intensive Care (Medical)	5	30	35	2	70	5
Obstetrics-Gynecology	13	4	–		52	–
Elective Courses					26	2
Elective Courses					26	2
Total ECTS/9th and 10th Semester						60

	Teaching Hours/Week				Total	ECTS (European Credit Transfer & Accumulation System)
	Hours/Semester			Weeks		
	Lectures	Required Laboratory Training	Total Per Week	Weeks	Required Laboratory Training & Lectures	
11th & 12th Semester						
Medicine	5	35	40	12	480	12
Paediatrics	10	30	40	10	400	14
Surgery	6	34	40	7	280	9
Gynecology Obstetrics	13	28	41	7	287	9
Psychiatry	10	25	35	4	140	9
Forensic Medicine & Toxicology	4	30	34	2	68	3
Elective Courses					26	2
Elective Courses					26	2
Total ECTS/11th and 12th Semester						60

Elective courses (80)

A) DEPARTMENT OF DESCRIPTIVE – FUNCTIONAL STUDIES

Subject	Availability for attendance (semesters)
1. Regenerative Medicine and Molecular Therapy	7, 9, 11
2. Principle of Autotherapy. Medicinal Herbs	6, 8, 10, 12
3. Biology of Cancer	3, 5, 7, 9, 11
4. Biochemistry of Nutrition	4, 6, 8, 10, 12
5. Computers in Medicine	2, 4, 6, 8, 10, 12
6. Clinical Biochemistry	4, 6, 8, 10, 12
7. Clinical Physiology	3, 5, 7, 9, 11
8. Physical Anthropology	1, 3, 5, 7, 9, 11
9. Physiology of aging. Effects on the Neural and Musculoskeletal System	2, 4, 6, 8, 10, 12
10. Surgical Clinical and Functional Anatomy	8, 10, 12,

B) DEPARTMENT OF CLINICAL – LABORATORY STUDIES

Subject	Availability for attendance (semesters)
11. Radiation Oncology	8, 10, 12
12. Judicial Anthropology	6, 8, 10, 12
13. International Radiology	8, 10, 12
14. Medical Parasitology	6, 8, 10, 12
15. Transfusion Medicine	7, 9, 11
16. Molecular Pathology	6, 8, 10, 12
17. Radiology of the Nervous system	7, 9, 11
18. Imaging in Oncology	8,10,12
19. Palliative care in chronically ill patients	6, 8, 10, 12
20. Hematopathology	6, 8, 10, 12
21. Neuropathology	5, 7, 9, 11
22. Childrens's Radiology	8, 10, 12
23. Nuclear Medicine	9, 11

C) DEPARTMENT OF MEDICINE

Subject	Availability for attendance (semesters)
24. Hematology	10, 12
25. Biomedical Engineering	2, 4, 6, 8, 10, 12
26. Gastroenterology	7, 8, 9, 10, 11, 12
27. General Medicine	7, 9, 11
28. Pediatric Dermatology	10, 12
29. Acute and Intensive Cardiac Care	7, 9, 11
30. Electrocardiography	7, 9, 11
31. Hepatology	10, 12
32. Heart Failure	10, 12
33. Clinical Nutrition	3, 5, 7, 9, 11
34. Infections	8, 10, 12
35. Molecular Cardiology	4, 6, 8, 10, 12
36. Nephrology	10, 12
37. Oncology	8, 10, 12
38. First Aid	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
39. Rheumatology	7, 8, 10, 12
40. Evidence Based Medicine	8, 10, 12
41. HIV Infection/AIDS	10, 12

D) DEPARTMENT OF SURGERY

Subject	Availability for attendance (semesters)
42. Vascular Surgery	8, 10, 12
43. Sports Medicine	9, 11
44. Traumatology	10, 12
45. Anaesthesiology	7, 8, 9, 10, 11, 12
46. Pain Therapy	7, 8, 9, 10, 11, 12
47. Performing Arts Medicine	6, 8, 10, 12
48. Laparoendoscopic Surgery	8, 10, 12
49. Metabolic Disease of the bones	10, 12
50. Transplantations of Organw and Tissues Complications	7, 8, 9, 10, 11, 12
51. Neurosurgery	8, 10, 12
52. Diseases of the Breast	10, 12
53. Experimental and Clinikal Research	4, 6, 8, 10, 12
54. Emergency Medicine	7, 8, 9, 10, 11, 12
55. Oral Maxillofacial Surgery	7, 8, 9, 10, 11, 12
56. Cardio-Thocic Surgery	9, 11
57. Surgery of the hand	10, 12
58. Surgical Oncology	7, 8, 9, 10, 11, 12

E) DEPARTMENT OF MOTHER'S - CHILD'S HEALTH

Subject	Availability for attendance (semesters)
59. English	4, 6, 8, 10, 12
60. Allergy for Children and Adults	10, 12
61. Developmental and Behavioral Pediatrics	3, 5, 7, 9, 11
62. Gynecologic Oncology	11
63. Endocrinology, Diabetesmellitus and Metabolism	9,11
64. Clinical Genetics	6, 8, 10, 12
65. High Risk Ppregnancy. Prenatal Control	11
66. Pediatric Oncology	7, 9, 11
67. Pediatric Neurology	10, 12
68. Pediatric Pneumonology	9, 11
69. Childhood - Pubertal Gynaecology. Family planning	8, 10, 12

F) DEPARTMENT OF SOCIAL MEDICINE-PSYCHIATRY- NEUROLOGY

Subject	Availability for attendance (semesters)
70. Introduction to Clinical Neuroimmunology	2, 4, 6, 8, 10, 12
71. Introduction to Clinical Neurophysiology	10, 12
72. Introduction to the Behavioral Sciences	2, 4, 6, 8, 10, 12
73. Introduction to Neurophysiology	6, 8, 10, 12
74. Drug Dependence: Biological, Psychological and Social Approaches	4, 6, 8, 10, 12
75. Child psychiatry	6, 8, 10, 12
76. The application of psychiatric principles in every day medical practice	7, 9, 11
77. Hygiene in hospital settings, Epidemiology and Prevention of Nosocomial Infections	6, 8, 10, 12
78. Medical Services	6, 8, 10, 12
79. Psychosomatic Problems in Children	3, 5, 7, 9, 11
80. Travel Medicine and International Health	7, 9, 11

CONTACT INFORMATION

MEDICAL SCHOOL

A. DEPARTMENT OF DESCRIPTIVE – FUNCTIONAL STUDIES

1) Anatomy

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462439
Fax: 2107462398

2) Biochemistry

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462509
Fax: 210 7462703

3) Biology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462341, 210 7462356
Fax: 210 746 2412

4) Histology - Embryology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462302
Fax: 210 7462340

5) Medical Physics

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 746 2368
Fax: 210 7462369

6) Pharmacology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462503, 210 7462504
Fax: 210 7462554

7) Physiology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462507
Fax: 210 7462571

8) Clinical Biochemistry

“Attikon” Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831000

B. DEPARTMENT OF CLINICAL - LABORATORY STUDIES**1) Forensic - Medicine, Toxicology**

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462446
Fax: 210 7706868

2) Microbiology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462011
Fax: 210 7462210

3) Clinical Microbiology

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831910
Fax: 210 5326421

4) Patrophysiology

Laboratory: 75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Clinical: "Laiko" Hospital, 17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462513, 210 7462514
Fax: 210 7462664

5) 1st Department of Pathology

75 Mikras Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462229, 210 7462267
Fax: 210 7462157

6) 2nd Department of Pathology

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831000

7) Diagnostic Cytology

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831952
Fax: 210 5831942

8) Radiology - Radiotherapy I

"Aretaion" Hospital
76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7246103
Fax: 210 7220253

9) Radiology - Radiotherapy II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831854
Fax: 210 5831831

10) Laboratory of Research of Myoskeletal Diseases

"KAT" Hospital
2 Nikis Str., 145 61, Kifisia
Telephone: 210 8018123
Fax: 210 8018122

11) Laboratory of Hematology

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831764
Fax: 210 5831770

C. DEPARTMENT OF MEDICINE**1) Cardiology I**

"Hippocraton" Hospital
114 Vasilissis Sophias Ave., 115 27, Athens
Telephone: 210 2088099
Fax: 210 2088027

2) Cardiology II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831823
Fax: 210 5832355

3) Cardiology III

"Sotiria" Hospital
152 Mesogion Ave., 11527, Athens
Telephone: 213 2088470-8026

4) Dermatology - STD I

"A. Syggros" Hospital
5 I. Dragoumi Str., 161 21, Athens
Telephone: 210 7210839, 210 7212700
Fax: 210 7211122

5) Dermatology II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832396
Fax: 210 5826385, 210 5832397

6) Heamatology

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7456901 - 2

7) Intensive Care I

"Evangelismos" Hospital
45 Ipsilantou Str., 106 76, Athens

Telephone: 213 2041910

Fax: 213 2041912

8) Intensive Care II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832183
Fax: 210 5326385, 210 5326414

9) Intensive Care III

"Eugenideio" Hospital
20 Papadiamandopoulou Str., 115 28, Ilisia - Athens
Telephone: 210 7290135

10) Medicine I

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 213 2061643-1149
Fax: 210 7788830

11) Medicine II

"Hippocraton" Hospital
114 Vasilissis Sophias Ave., 115 27, Athens
Telephone: 210 7774742
Fax: 210 7706871

12) Medicine III

"Sotiria" Hospital
152 Mesogion Ave., 115 27, Athens
Telephone: 210 7719975
Fax: 210 7778838

13) Medicine IV

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831989
Fax: 210 5326446

14) Nephrology

"Aretaion" Hospital
76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7286352

15) Nephrology

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7456000

16) Propedeutic Medicine I

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 213 2061061
Fax: 210 7791839

17) Propedeutic Medicine II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831260
Fax: 210 5326385

18) Respiratory Diseases I

"Sotiria" Hospital
152 Mesogion Ave., 115 27, Athens
Telephone: 210 7763314
Fax: 210 7770423

19) Respiratory Diseases II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831136
Fax: 2105326416

20) Therapeutics

"Alexandra" Hospital
80 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 213 2162890,92,93
Fax: 213 2162889

21) Gastroenterology

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7456000

D. DEPARTEMENT OF SURGERY**1) Unit of Anesthesia I**

"Aretaion" Hospital
 76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
 Telephone: 210 7286323, 210 7286334
 Fax: 210 7211007

2) Unit of Anesthesia II

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5832371
 Fax: 210 5832372

3) ENT I

"Hippocraton" Hospital
 114 Vasilissis Sophias Ave., 115 27, Athens
 Telephone: 213 2088031
 Fax: 213 2088402

4) ENT II

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5831393
 Fax: 210 5831395

5) Cardiac Surgery

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5832149
 Fax: 210 5326385

6) Experimental Surgery

15 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
 Telephone: 210 7462552
 Fax: 210 7462539

7) Neurosurgery I

"Evangelismos" Hospital

45 Ipsilantou Str., 106 76, Athens
 Telephone: 210 7205553
 Fax: 210 7249986

8) Neurosurgery II

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5831550
 Fax: 210 7215281

9) Ophthalmology I

"G. Gennimatas" Hospital
 154 Mesogion Ave., 115 27, Athens
 Telephone: 210 7768349
 Fax: 210 7795347

10) Ophthalmology II

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5831336
 Fax: 210 5326385

11) Orthopaedics - Traumatology I

"Attikon" Hospital
 1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
 Telephone: 210 5832398
 Fax: 210 5324477

12) Orthopaedics - Traumatology II

"Agia Olga" Hospital
 3 Agias Olgas Str., 142 33, N. Ionia, Athens
 Telephone: 213 2057956
 Fax: 210 2057782

13) Orthopaedics - Traumatology III

"KAT" Hospital
 2 Nikis Str., 145 61, Kifisia
 Telephone: 210 6280525
 Fax: 210 6280755

14) Propedeutic Surgery I

"Hippocraton" Hospital
114 Vasilissis Sophias Ave., 115 27, Athens
Telephone: 210 7772331
Fax: 210 7707574

15) Propedeutic Surgery II

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 213 2061172-1468
Fax: 213 2061772

16) Surgery I

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 213 2061472-1001
Fax: 213 2061766

17) Surgery II

"Aretaion" Hospital
76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7286128
Fax: 210 7286128

18) Surgery III

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5326419
Fax: 210 5326439

19) Surgery IV

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831386
Fax: 210 5326412

20) Surgery V

"Evgenidio" Hospital
20 Papadiamantopoulou Str., 115 28, Athens
Telephone: 210 7233623

21) Vascular Surgery

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831000
Fax: 210 5326385

22) Urology I

"Laiko" Hospital
17 Agiou Thoma Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 2061470-1970
Fax: 213 2061970

23) Urology II

"Sismanoglio " Hospital
1 Sismanogliou Str., 151 26, Marousi - Athens
Telephone: 213 2058253
Fax: 210 8044513, 210 8044703

24) Thoracic Surgery

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5831000
26) Craniofacial Surgery
"Attikon" Hospital

E. DEPARTMENT OF CHILD' S - MOTHERS' HEALTH

1) Medical Genetics

"Agia Sophia" Hospital
Thivon and Papadiamantopoulou Str., 115 25,
Goudi – Athens
Telephone: 210 7467468
Fax: 210 7795553

2) Obstetrics – Gynecology I

"Alexandra" Hospital
80 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7770461
Fax: 210 3381457

3) Obstetrics – Gynecology II

"Aretaion" Hospital
76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7217835
Fax: 210 7233330

4) Obstetrics – Gynecology III

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832244
Fax: 2105326447

5) Paediatrics I

"Agia Sophia" Hospital
Thivon and Papadiamantopoulou Str., 115 27,
Goudi - Athens
Telephone: 210 7794023
Fax: 210 7759167

6) Paediatrics II

"P. and A. Kyriakou" Hospital
Thivon and Levadias Str, 117 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7793000
Fax: 210 7774383

7) Paediatrics III

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832228
Fax: 210 5832229

8) Neonatology Clinic

"Aretaion" Hospital
76 Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7286224

**F. DEPARTMENT OF SOCIAL MEDICINE -
PSYCHIATRY - NEUROLOGY**

1) Hygiene – Epidemiology

75 M. Asias Str., 115 27, Goudi - Athens
Telephone: 210 7462100
Fax: 21074622080

2) Neurology I

"Eginitio" Hospital
Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7289405
Fax: 210 7216474

3) Neurology II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832472
Fax: 210 5326385

4) Psychiatry I

"Eginitio" Hospital
Vasilissis Sophias Ave., 115 28, Athens
Telephone: 210 7289408 - 9
Fax: 210 7242032

5) Psychiatry II

"Attikon" Hospital
1 Rimini Str., 124 62, Chaidari - Athens
Telephone: 210 5832426
Fax: 210 5326453

6) Child Psychiatry

"Agia Sophia" Hospital
Thivon and Papadiamantopoulou Str., 115 25,
Goudi – Athens
Telephone: 213 2013298, 213 2013392
Fax: 210 7473811

**ΕΚ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΟΡΚΟΥ
ΚΕΙΜΕΝΟ**

« ΟΜΝΥΜΙ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΑ ΠΟΙΗΣΕΙΝ ΚΑΤΑ ΔΥΝΑΜΙΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΝ ΕΜΗΝ ΟΡΚΟΝ ΤΟΝΔΕ ΚΑΙ ΞΥΓΓΡΑΦΗΝ ΤΗΝΔΕ. ΗΓΗΣΕΣΘΑΙ ΜΕΝ ΤΟΝ ΔΙΔΑΞΑΝΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΝ ΤΑΥΤΗΝ ΙΣΑ ΓΕΝΕΤΗΣΙΝ ΕΜΟΙΣΙ. ΔΙΑΙΤΗΜΑΣΙ ΤΕ ΧΡΗΣΟΜΑΙ ΕΠ' ΩΦΕΛΕΙΗ ΚΑΜΝΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΔΥΝΑΜΙΝ ΚΑΙ ΚΡΙΣΙΝ ΕΜΗΝ, ΕΠΙ ΔΗΛΗΣΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΔΙΚΗΝ ΕΙΡΞΕΙΝ. ΟΥ ΔΩΣΩ ΔΕ ΟΥΔΕ ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΟΥΔΕΝΙ ΑΙΤΗΘΕΙΣ ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ. ΟΥΔΕ ΥΦΗΓΗΣΟΜΑΙ ΞΥΜΒΟΥΛΙΗΝ ΤΟΙΗΝΔΕ. ΟΜΟΙΩΣ ΔΕ ΟΥΔΕ ΓΥΝΑΙΚΙ ΠΕΣΣΟΝ ΦΘΟΡΙΟΝ ΔΩΣΩ. ΑΓΝΩΣ ΔΕ ΚΑΙ ΟΣΙΩΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΩ ΒΙΟΝ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΝ ΤΗΝ ΕΜΗΝ. ΕΣ ΟΙΚΙΑΣ ΔΕ ΟΚΟΣΑΣ ΑΝ ΕΣΙΩ, ΕΞΕΛΕΥΣΟΜΑΙ ΕΠ' ΩΦΕΛΕΙΗ ΚΑΜΝΟΝΤΩΝ, ΕΚΤΟΣ ΕΩΝ ΠΑΣΗΣ ΑΔΙΚΗΣ ΕΚΟΥΣΙΗΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΙΗΣ ΤΗΣ ΤΕ ΑΛΛΗΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ. Α Δ' ΑΝ ΕΝ ΘΕΡΑΠΕΙΗ, Η ΙΔΩ Η ΑΚΟΥΣΩ, Η ΚΑΙ ΑΝΕΥ ΘΕΡΑΠΕΙΗΣ ΚΑΤΑ ΒΙΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, Α ΜΗ ΧΡΗ ΠΟΤΕ ΕΚΚΛΑΛΕΕΣΘΑΙ ΕΞΩ, ΣΙΓΗΣΟΜΑΙ, ΑΡΡΗΤΑ ΗΓΕΥΜΕΝΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΤΟΙΑΥΤΑ. ΟΡΚΟΝ ΜΕΝ ΟΥΝ ΜΟΙ ΤΟΝΔΕ ΕΠΙΤΕΛΕΑ ΠΟΙΕΟΝΤΙ ΚΑΙ ΜΗ ΞΥΓΧΕΟΝΤΙ ΕΙΗ ΕΠΑΥΡΑΣΘΑΙ ΚΑΙ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ, ΔΟΞΑΖΟΜΕΝΩ ΠΑΡΑ ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΣ ΤΟΝ ΑΙΕΙ ΧΡΟΝΟΝ' ΠΑΡΑΒΑΙΝΟΝΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΕΠΙΟΡΚΕΟΝΤΙ, ΤΑΝΑΝΤΙΑ ΤΟΥΤΕΩΝ. ΤΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΝ ΕΠΙΤΕΛΟΥΝΤΙ ΕΙΗ ΜΟΙ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΡΩΓΟΝ ΚΤΗΣΑΣΘΑΙ ΕΝ ΤΩ ΒΙΩ ».

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΣ ΟΡΚΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

« ΟΡΚΙΖΟΜΑΙ ΣΤΟ ΘΕΟ ΟΤΙ ΘΑ ΕΚΠΛΗΡΩΣΩ ΤΟΝ ΟΡΚΟ ΜΟΥ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΑΥΤΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΜΟΥ ΟΤΙ ΘΑ ΘΕΩΡΩ ΕΚΕΙΝΟΝ ΠΟΥ ΜΟΥ ΔΙΔΑΞΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΑΥΤΗ ΙΣΟΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ . ΟΤΙ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΙΤΑ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΡΩΣΤΩΝ, ΟΣΟ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΜΟΥ, ΚΑΙ (ΥΠΟΣΧΟΜΑΙ ΟΤΙ) ΘΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΩ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΒΛΑΒΗ ΚΑΙ ΑΔΙΚΙΑ.

ΔΕΝ ΘΑ ΧΟΡΗΓΗΣΩ ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΟ ΦΑΡΜΑΚΟ ΣΕ ΚΑΝΕΝΑ, ΟΣΟ ΚΑΙ ΑΝ ΠΑΡΑΚΛΗΘΩ, ΟΥΤΕ ΘΑ ΥΠΟΔΕΙΞΩ ΤΕΤΟΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ. ΕΠΙΣΗΣ ΔΕΝ ΘΑ ΔΩΣΩ ΣΕ ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΟ ΕΚΤΡΩΤΙΚΟ, ΑΓΝΗ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΘΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΩ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ. ΣΕ ΟΣΑ ΣΠΙΤΙΑ ΠΡΟΣΚΑΛΟΥΜΑΙ, ΘΑ ΜΠΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ ΤΩΝ ΑΡΡΩΣΤΩΝ, ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΘΕΛΗΜΑΤΙΚΗ ΑΔΙΚΙΑ Η ΑΛΛΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟ ΠΑΝΤΩΝ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑΚΗ ΠΡΑΞΗ.

ΟΣΑ ΔΕ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΘΑ ΔΩ Η ΘΑ ΑΚΟΥΣΩ, Η ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ, ΟΣΑ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΠΟΤΕ ΝΑ ΚΟΙΝΟΛΟΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΕΞΩ, ΘΑ ΤΑ ΑΠΟΣΙΩΠΩ, ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ ΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ ΙΕΡΑ ΜΥΣΤΙΚΑ. ΟΣΟ ΛΟΙΠΟΝ ΘΑ ΘΗΡΩ ΤΟΝ ΟΡΚΟ ΜΟΥ ΑΥΤΟ, ΚΑΙ ΔΕΝ ΘΑ ΤΟΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΩ ΕΙΘΕ ΝΑ ΠΕΤΥΧΑΙΝΩ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ, ΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΛΟ ΟΝΟΜΑ ΠΑΝΤΟΤΕ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΕΑΝ ΟΜΩΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΒΩ ΚΑΙ ΓΙΝΩ ΕΠΙΟΡΚΟΣ, ΝΑ ΠΑΘΩ ΤΑ ΑΝΤΙΘΕΤΑ.

ΔΙΔΟΝΤΑΣ ΑΥΤΟ ΤΟΝ ΟΡΚΟ ΕΥΧΟΜΑΙ ΝΑ ΕΧΩ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ ».

Όρκος Πτυχιούχου Ιατρικής Σχολής

Ο όρκος αυτός δίδεται κατά την τελετή ορκωμοσίας των τελειοφοίτων φοιτητών Ιατρικής που περάτωσαν επιτυχώς τις εξετάσεις όλων των μαθημάτων που προβλέπονται από τον Νόμο, ενώπιον του Πρυτάνεως και του Προέδρου της Ιατρικής Σχολής, παρισταμένων των Καθηγητών, των Γραμματειών της Ιατρικής Σχολής και Δημοσίων Σχέσεων του Πανεπιστημίου και τέλους, των οικογενειών και φίλων των τελειοφοίτων.

Η σεμνή αυτή τελετή της ορκωμοσίας γίνεται στην αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου μας όπου είθισται αρχικά ο Πρύτανης και ο Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής να απευθύνουν ευχές και παραινέσεις προς τους τελειοφοίτους.

Ακολουθεί η ορκωμοσία και η εκδήλωση κλείνει με την απονομή των πτυχίων Ιατρικής Σχολής.

“Του πτυχίου της Ιατρικής αξιωθείς, όρκον ομνύω προ του Πρυτάνεως και του Προέδρου της Ιατρικής Σχολής και πίστιν καθομολογώ τήνδε: Από του ιερού περιβόλου του σεπτού τούτου τεμένους των Μουσών εξερχόμενος κατ’ επιστήμην βιώσομαι, ασκών ταύτην δίκην θρησκείας εν πνεύματι και αληθεία. Ούτω χρήσιμον εμαυτόν καταστήσω προς άπαντας τους δεομένους της εμής αρωγής, και εν πάση ανθρώπων κοινωνία αεί προν ειρήνην και χρησιότητα ηθών συντελέσω, βαίνων εν ευθεία του βίου οδώ, προς την αλήθειαν και το δίκαιον αποβλέπων και τον βίον ανυψών εις τύπον αρετής υπό την σκέπη της Σοφίας. Ταύτην την επαγγελίαν επιτελούντι εή μοι, συνταις ευχαίς των ημετέρων διδασκάλων ο Θεός βοηθός εν τω βίω”.

